

Utvalg:	Tinn kommunestyre
Møtested:	Kommunestyresal, Rådhuset
Dato:	12.03.2015
Tidspunkt:	16:00

Møte merknad:

Forfall meldes på tlf 35 08 25 02 til Inger Brit Meland, som sørger for innkalling av varamedlemmer.

Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Orienteringer:

- **I rådmannens lederavtale heter det:**

«Rådmannen innfører rapportering om status knyttet til viktige politiske vedtak i forbindelse med kommunestyremøtene.»

Dette følges opp med orientering fra rådmann Rune Lødøen i dette kommunestyremøtet.

- **Kommunalsjef Finn-Arild Bystrøm rapporterer fra oppsummeringsreisen i anledning MIC-programmet (Municipal International Cooperation)**

Et kommune-til-kommuneprosjekt Tinn har vært ansvarlig for i 2010-2014 i Champerico, Guatemala i regi av KS/Norad.

Norad bestemte å avslutte programmet i 2014.

Primo november 2014 var prosjektleder Miguel Utreras og Finn-Arild Bystrøm på en oppsummeringsreise til Champerico Guatemala.

Partienes gruppemøter:

AP – mandag 09.03. - kl 18:00 - Rjukan Barneskole

SV – mandag 09.03. - kl 18:00 - Bibliotekkjelleren

H – mandag 09.03. - kl 18:00 - Atrå ungdomsskole

V - mandag 09.03. - kl 18:00 - Atrå ungdomsskole

SP - mandag 09.03. - kl 18:00 - Atrå ungdomsskole

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket
PS 1/15	1)Spørretime 2) Orienteringssaker	
RS 1/15	E-post - Fornyset konsesjon til tilleggsreguleringen av Møsvatn - ØTB	
RS 2/15	Departementets foredrag - fornyset reguleringskonsesjon for Møsvatn	
RS 3/15	Prosjektplan - oppdatert 28.02.15	
RS 4/15	Orientering om resultater av spørreundersøkelse blant beboere og pårørende ved sykehjemmene i Tinn kommune	
RS 5/15	Årsrapport skatteavdelingen 2014	
RS 6/15	Kontrollrapport 2014 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Tinn kommune	
PS 2/15	Kommunereform - prosess i Tinn kommune	
PS 3/15	Tinn kommune - omstilling - omstillingskommune	
PS 4/15	Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 - 2027.	
PS 5/15	Planstrategi for Tinn kommune 2012-2015. Revidert	
PS 6/15	Opprettelse av kommunal avdeling - forslag til prosess og finansiering	
PS 7/15	Telemark Kommunerevisjon IKS - Eierskapskontroll - Rjukan Lys AS	
PS 8/15	Tinn kommune kontrollutvalg - melding om vedtak - vurdering av Tinn kommunes etiske retningslinjer og varslingsrutiner	
PS 9/15	Valg av valgstyre for kommune- og fylkestingsvalget 2015	
PS 10/15	Endring av antall stemmesteder til kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - Haukås-Lurås og Tessungdalen	
PS 11/15	Frivillighetssentralen - delegere generalforsamling til hovedutvalg	
PS 12/15	Oppnevning av representant fra Tinn til stiftelsen Norsk Villreinsenter	
PS 13/15	Søknad om fritak som Møtefullmektig i Tinn forliksråd	
PS 14/15	Søknad om forlengelse av fritaksperiode tom 31.05.2015	X

PS 1/15 1)Spørretime 2) Orienteringssaker

Fra: Haug Anne[Anne.Haug@oed.dep.no]
Dato: 13.02.2015 12:31:36
Til: postmottak@vinje.kommune.no; Postmottak
Kopi: nve@nve.no
Tittel: Fornyhet konsesjon til tilleggreguleringen av Møsvatn - ØTB

Til orientering

Mvh

Anne Haug

Fornyhet reguleringskonsesjon av Møsvatn

Pressemelding | Dato: 13.02.2015

Olje- og energidepartementet har i dag fornyet konsesjonen for tilleggsregulering av Møsvatn i Telemark. Møsvatn er det fjerde største kraftverksmagasin i landet regnet etter energiinnhold.

Det er gitt tre reguleringskonsesjoner for Møsvatn. Konsesjonen som har vært til fornyet behandling omfatter rett til de øverste 4 meter av samlet regulering. Tillatelsen ble gitt tidsbegrenset.

-Den fornyede konsesjonen gir et miljømessig løft i de berørte kommunene. I tillegg tildeles Vinje og Tinn kommuner næringsfond på henholdsvis 25 millioner kroner og 5 millioner kroner. Jeg er glad for at saken nå endelig er avklart, da vi vet at både konsesjonæren og lokalsamfunnet har ventet lenge på dette, sier statssekretær Kåre Fostervold (FrP) i Olje- og energidepartementet.

Reguleringen av Møsvatn har stor flomdempende effekt og særlig de øverste 4 meterne er betydningsfulle. I tillegg til økt kraftproduksjon og økt andel av vinterkraft, bidrar tilleggsreguleringen til flomdemping i hele vassdraget. Erosjonsskadene som følge av reguleringen har imidlertid stor innvirkning på landskapsbildet ved Møsvatn, og gjør det nødvendig å iverksette tiltak. Noe av tilleggsreguleringen skal heretter nyttes som flomdemningsmagasin. Dette vil redusere risikoen for flomskader i vassdraget nedstrøms magasinet samtidig som erosjonsproblemene reduseres. Dette er også den beste måten å sikre kulturminnene i strandsonen. I tillegg må det vurderes ytterligere tiltak for å stabilisere utsatte strandområder for erosjon.

Hensynet til båtferdsel og tilkomsten ned til vannspeilet er viktig for de fastboende. Vinje kommunes krav om at alt tilsig etter 1. mai skal nyttes til oppfylling av magasinet er fulgt opp i konsesjonsvilkårene. Dette vil gi en tilfredsstillende løsning for de ulike brukerinteressene og for landskap og opplevelsesverdier.

Fisk og fiske har vært viktige temaer i konsesjonsvurderingen. Det er blitt uarbeidet en rapport som

slår fast at det er skjedd endringer i røyebestanden. Det er derfor fastsatt vilkår om videre undersøker for å finne årsaken til problemet, men det er ansvarlig fiskeforvaltning som skal følge opp videre arbeid sammen med regulanten. I konsesjonen pålegges det også minstevannføringer nedover visse strekninger av Månassvassdraget, som vil bedre levetilstandene for fisk og ivareta elvas funksjon som landskap og rekreasjonsområde.

Konsesjonær er Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB), som består av kraftverkseiere i østre del av Skiensvassdraget.

Fra: Haug Anne[Anne.Haug@oed.dep.no]

Dato: 16.02.2015 10:01:07

Til: nicolai.osthus@otb.no; nve@nve.no

Kopi: Bjørn Helge Bjørnsen; Postmottak; postmottak@vinje.kommune.no; Stein Erik Stinessen; Kristin Bjella; Ingvaldsen Trond Ulven

Tittel: Departementets foredrag - fornyet reguleringskonsesjon for Møsvatn

I kongelig resolusjon av 13. februar 2015 er bestemt:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer 14. desember 1917 nr. 17 § 10 nr. 4 kreves ikke anleggene for tilleggsreguleringen avstått til staten.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer 14. desember 1917 nr. 17 § 8 gis Øst-Telemarkens Brukseierforening fornyet tillatelse for tilleggsregulering av Møsvatn. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 13. februar 2015.

Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 13. februar 2015.

./ Til orientering vedlegges kopi av departementets foredrag i den kongelige resolusjonen av 13. februar 2015, samt kopi av fastsatte vilkår og reglement.

Departementet vil komme nærmere tilbake til vilkårene når konsesjonen foreligger trykket. Vi er gjort oppmerksom på at det har blitt en feil i manøvreringsreglementet, da det er glemt /s i vannslippene. Dette vil bli rettet opp før konsesjonsdokumentet oversendes.

Mvh

Anne Haug
seniorrådgiver

IV. Departementets bemerkninger

1. Innledning

Møsvatn har et magasininnhold på om lag 2,3 TWh og er det fjerde største kraftverksmagasin i landet regnet etter energiinnhold. Det er gitt tre reguleringskonsesjoner for Møsvatn. Konsesjonene fra 1903 og 1908 er uten tidsbegrensning og omfatter rett til totalt 12,5 m oppdemming og 2 m senkning. Reguleringskonsesjonen som ble gitt 26. mars 1942 og stadfestet ved kgl.res. 16. april 1948, omfatter rett til ytterligere 4 m oppdemming (kote 914,5 – 918,5). Tillatelsen ble gitt for et tidsrom av 60 år. Saken gjelder søknad etter vassdragsreguleringsloven til ny konsesjon for tilleggsregulering for Møsvatn på tilsvarende vilkår som konsesjonen gitt i 1942, men oppdatert med dagens standardvilkår og med endringer i manøvreringsreglementet. ØTB har etter alminnelig praksis tatt ansvar for anleggene og manøvrert etter det reglement og de vilkår som gjaldt frem til konsesjonen formelt utløp og også etter den tid basert på søknad av mars 2002 om midlertidig reguleringskonsesjon på uendrede vilkår frem til søknaden ble sluttbehandlet. Med stilltiende samtykke fra departementet grunnet manglende svar, er det dermed intet å laste regulanten.

Søker er Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB), som består av kraftverkseiere i østre del av Skiensvassdraget. I henhold til nye vedtekter er foreningens medlemmer i dag Skiens Brugseierforening som representant for vannfallene i Skien, Skien Kraftproduksjon AS som eier av Skotfoss, Tinfos A/S som eier av Tinfoss og Sagafossens østre del, Norsk Hydro ASA som eier av Svelgfossfallene og som representant for eierne av Lienfoss, Skagerak Kraft AS som eier av Årlifoss og Grønvollfoss, Hydro Energi AS som eier av Rjukanfallene og Frøystulfoss, Statkraft Energi AS som eier av Mår kraftverk og Tinn Energi Produksjon AS som eier av fallet mellom Mårvatn og Kalhovdfjorden.

Møsvatn er hovedmagasinet i Tinnvassdraget, som har sitt utspring på Hardangervidda, og som er et av delfeltene i Skiensvassdraget. Elven Måna drenerer fra Møsvatn, og hele elvestrekningen ned til Tinnsjøen er utbygd. Da det ble gitt fornyet ervervskonsesjon for kraftstasjonene Moflåt og Mæl i 1999, ble det satt som vilkår at konsesjonæren kunne pålegges å slippe minstevannføring forbi kraftstasjonene Moflåt og Mæl i forbindelse med fornyelse av Møsvatnkonsesjonen, jf departementets bemerkninger i kgl.res. 7. mai 1999. I søknaden er det forslått minstevannføring på strekningen fra dam Dale til Tinnsjøen forbi de to kraftstasjonene.

I tillegg til økt kraftproduksjon og økt andel av vinterkraft bidrar den omsøkte tilleggsreguleringen også til flomdemping i hele vassdraget. Den reduserer flomtapet, og bidrar også generelt til økt kraftproduksjon i nedenforliggende kraftstasjoner. Reguleringen medfører utjevnet vannføring i vassdraget nedenfor Tinnsjøen. NVE karakteriserer imidlertid dette både som en positiv og negativ virkning av reguleringen.

2. NVEs innstilling

NVE anbefaler at Øst-Telemarkens Brukseierforening får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til den omsøkte tilleggsreguleringen av Møsvatn mellom kote 914,5 og 918,5. Intervallet mellom kote 918 og 918,5 tilrås imidlertid nytt til flomdemping. Det foreslås et nytt manøvreringsreglement og mer miljøtilpassede konsesjonsvilkår som vil redusere ulempene ved reguleringen. Det anbefales fyllingsrestriksjoner for å sikre tilstrekkelig vannstand for båtferdsel og friluftsliv i Møsvatn, og det foreslås minstevannføring i Måna fra dam Mæland og ned til Tinnsjøen. NVE anbefaler tildeling av et næringsfond på totalt 10 mill. kroner til kommunene.

3. Departementets vurdering

3.1 Kunnskapsgrunnlaget

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal etter naturmangfoldloven stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

I samsvar med naturmangfoldloven § 8 første ledd bygger departementet på følgende kunnskapsgrunnlag:

- Melding med konsekvensutredning
- Søknad av 19.9.2002 fra ØTB.
- NVEs innstilling av 11.9.2008 med høringsuttalelser til søknaden.
- Høringsuttalelser til NVEs innstilling.
- Departementets befaring i Rjukan og ved Møsvatn samt åpent møte i forbindelse med befaringen i september 2009.
- Møter med ØTB og representanter fra de berørte kommunene.
- Fiskerapport utarbeidet av UiO høsten 2011.

Fornyelse av konsesjoner er ikke meldepliktige etter reglene om konsekvensutredninger (kap. VII a) i plan- og bygningsloven (pbl). For å sikre at søknaden ville gi tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for konsesjonsmyndighetene, valgte likevel ØTB frivillig å utarbeide en melding etter mønster av reglene i pbl i tråd med anbefaling fra NVE.

Nærmere om kunnskapsgrunnlag for fisk i Møsvatn

Som en del av grunnlaget for konsesjonssøknaden ble det foretatt prøvefiske med bunn garn og flyte garn. De som fisker i Møsvatn har opplevd nedgang i fisket de senere årene, og kommunen mener dette gir grunn til uro for fisket i tiden fremover. Vinje kommune ba i sin høringsuttalelse til innstillingen om at brukseierforeningen gjennomfører nye undersøkelser for å få utredet hvordan reguleringen påvirker fisket. Kravet er opprettholdt i møter avholdt mellom kommunene, konsesjonær og departementet.

Undersøkelsene og prøvefisket ble foretatt i 1996/97, og departementet er enig i at dette utredningsmaterialet nå kan være for gammelt. Ut fra det alminnelige

forvaltningsprinsippet om at en sak skal være tilstrekkelig opplyst, sammenholdt med prinsippet om tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag slik dette kommer til uttrykk i naturmangfoldloven, fant departementet behov for oppdatering av materialet. ØTB ble derfor bedt om å gjennomføre supplerende fiskeundersøkelser i Møsvatn, jf. departementets brev av 18.6.2010. Universitetet i Oslo utførte oppdraget. Rapporten ”Rekrutteringssvikt hos røye i Møsvatn, Telemark. Mulige årsaker” ble oversendt ØTB i november 2011 og mottatt i departementet mars 2012. Se nærmere omtale av rapporten under Departementets vurdering av virkninger på biologisk mangfold i avsnitt 3.2 nedenfor.

Departementet finner etter dette det samlede kunnskapsgrunnlaget å være i samsvar med det kunnskapsnivå om arters bestandssituasjon, utbredelse av naturtyper og den økologiske tilstand i området som kreves for at vedtak kan fattes.

3.2 Virkninger på biologisk mangfold og ferskvannsbiologi

3.2.1 Fisk i Møsvatn

Møsvatn har tre hovedtilløpselver som alle er uregulerte i tillegg til en rekke mindre elver og bekker. Fiskesamfunnet består av ørret, røye og ørekyte. Reguleringene har medført endrede rekrutterings- og levetilstander for fisk.

Prøvefisket viste at *ørreten* vokser jevnt og er i god kondisjon. Som kompensasjonstiltak er det satt ut ørret i Møsvatn siden 1959. Utsatt fisk bidrar imidlertid ikke i vesentlig grad til den naturlige rekrutteringen. Det anses derfor som sannsynlig at dagens utsetting ikke bidrar til økt bestand av fangbar fisk, og det bør derfor vurderes andre tiltak enn utsetting. Departementet bemerker at ansvarlig myndighet (Miljødirektoratet) i medhold av standardvilkår om Naturforvaltning kan pålegge de undersøkelser og tiltak som anses nødvendig for å ivareta de naturlige livsbetingelsene for både fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner.

Prøvefiske i 1996/1997 viste at *røye* synes å være hardt beskattet. Det var ingenting den gang som tydet på dårlig rekruttering hos røye. De som fisker i Møsvatn har derimot opplevd nedgang i fisket de senere årene, og kommunen mener dette gir grunn til uro for fisket i tiden fremover. ØTB har som nevnt gjennomført supplerende fiskeundersøkelser i Møsvatn og departementet sendte rapporten ”Rekrutteringssvikt hos røye i Møsvatn, Telemark. Mulige årsaker” ut på høring til kommunene.

I uttalelse av 10.5.2012 fra *Tinn kommune* heter det:

”Så langt som det er grunnlag for det må konklusjonane i Åge Brabrand sin rapport innarbeidast i den nye konsesjonen. Utover det må det takast inn vilkår som sikrar vidare utgreiing av desse spørsmåla og ikkje minst må det avsetjast fiskefond som er tilstrekkelege til at alle naudsynte tiltak kan gjennomførast.”

Vinje kommune sier i sin uttalelse datert 15.5.12:

”Vinje kommune meiner utgreiinga syner at det er nødvendig å krevje tiltak med det same, for ikkje å risikere vidare skader på bestanden. Kommunen meiner OED om mogeleg bør følgje tilrådinga frå konklusjonen i rapporten om å påleggje restriksjonar i ei prøveperiode, for å gje betre grunnlag for endelege konklusjonar. Dersom ein meiner nytteverknaden av forslaget er for usikker, må det med det same setjast i gang andre undersøkingar for å skaffe eit tilfredsstillande materiale til å finne årsaka til endringane i bestanden. [. . .] Ettersom ein alt no kan konstaterer nedgang i bestanden, med årsakssamanhang til reguleringa, meiner kommunen dette må vurderast som eit førebels tiltak alt no, dersom ein ikkje vil etterkome forslaget frå UiO. [. . .]

Om utgreiinga

Hovedkonklusjonane

[. . .]

Utgreiinga får UiO konkluderer for det fyrste med at røyebestanden har endra seg frå 1998 til 2010 ved at lengda på fisken syner ”dramatisk endring” (s 24). Det vert vidare konkludert (same stad) med at

”Signifikant større fisk er sterk indikasjon på at tettheten er betydelig lavere i 2010 sammenlignet med 1998.”

[. . .]

Med dei funna som er gjort med omsyn til endringar i bestanden, som rapporten omtalar som dramatiske, er det vanskeleg å finne andre forklaringar enn tappemønsteret. Dei vekstendringane som er registrert er også stadfesta av lokale observasjonar. Slik vi forstår rapporten, er det såleis ikkje avgjerande om manøvreringa ikkje har gitt seg utslag i bestanden før 1998. Rapporten slår fast at endring i tappemønsteret er den einaste sannsynnte årsaka til ei dramatisk endring i bestanden.

[. . .]”

Kommunen mener det bør fastsettes restriksjoner i en prøveperiode for å kunne samle sikrere materiale om hvilke tiltak som vil virke positivt fremover. Kommunen viser til naturmangfoldlovens krav om hvilke undersøkelser som bør gjøres før det kan tillates tiltak som har slik innvirkning på naturmangfoldet. Kommunen finner at utredningen fra UiO gir nok kunnskap om den innvirkning tappemønsteret har på røya til å kreve tiltak og at det bør innføres en prøveperiode på fem år hvor vannet ikke kan tappes under kote 910 før 1. mars. Dersom endring av tappemønsteret blir for økonomisk tyngende for regulanten, mener kommunen det må iverksettes strakstiltak med lokalt klekkeri og utsetting av røyeyngel.

ØTB avviser at det på bakgrunn av denne undersøkelsen er grunnlag for å innføre en manøvreringsrestriksjon på Møsvatn for å avbøte en nedgang i røyebestanden, jf. brev 9. mars 2012. En restriksjon på manøvreringen slik rapporten foreslår, vil i følge ØTBs

beregninger gi et restmagasin på om lag 100 mill. m³, som ikke kan benyttes. Dette representerer en produksjon i de nedenforliggende kraftverk på om lag 200 GWh. Det anser ØTB som helt uakseptabelt, uansett årsaksforhold. Etter ØTBs oppfatning synes imidlertid undersøkelsen og drøftingene i rapporten å bekrefte opplysningene fra lokalt hold om rekrutteringssvikt av røye i Møsvatn de siste årene. Undersøkelsen kan derfor danne et godt grunnlag for å utarbeide et program for nærmere undersøkelser av enkelte forhold som blir drøftet i rapporten.

Departementet bemerker at fiskerapporten viser at det har funnet sted endringer i tettheten av røye. Departementet legger derfor til grunn at det foretas videre undersøkelser for å finne årsaken til rekrutteringssvikten og at nødvendige avbøtende tiltak iverksettes. Departementet mener denne undersøkelsen ikke gir grunnlag for å kunne trekke klare konklusjoner med hensyn til årsak til rekrutteringssvikt, og til på nåværende tidspunkt å kunne foreslå faktiske tiltak. Dersom en restriksjon på manøvreringen slik det foreslås i rapporten representerer en tapt produksjon på om lag 200 GWh, har departementet ikke den nødvendige dokumentasjon som skal til for å kunne tilrå manøvreringsrestriksjoner av et slikt omfang nå.

Vinje kommune ønsker at det iverksettes strakstiltak med lokalt klekkeri og utsetting av røyeengel. NVE anbefaler imidlertid ikke vilkår om bygging av klekkeri og settefiskanlegg. Departementet viser til den hjemmel Miljødirektoratet har til å kunne pålegge de undersøkelser og tiltak som anses nødvendige for at de stedeagne fiskestammene opprettholder naturlig reproduksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk forringes minst mulig og ved tiltak styrke den naturlige rekruttering av fiskestammene, jf. standardvilkåret om naturforvaltning. Departementet er imidlertid enig med NVE i at vilkår om bygging av klekkeri og settefiskanlegg nå ikke er på sin plass.

Departementet finner at den undersøkelsen som er utført av UiO kan danne et godt grunnlag for å utarbeide et program for nærmere undersøkelser, blant annet av de forhold som drøftes i rapporten. Et slikt program må imidlertid fastsettes i samråd med ansvarlig fiskeforvaltningsmyndighet og kan ikke pålegges nå. Departementet ber derfor fiskeforvaltningen følge opp videre arbeid i medhold av vilkåret om naturforvaltning, og i nær dialog med regulanten fremskaffe et bedre faglig grunnlag for den fremtidige fiskeforvaltningen i Møsvatn. Avbøtende tiltak som fastsettes, må stå i rimelig forhold til tap av kraftproduksjon.

3.2.2 Fugl

Områdets betydning som hekkelokalitet for direkte vanntilknyttede arter som lomer, ender og vadefugler synes å være liten. Dette skyldes sannsynligvis reguleringen som gir strandsoner hvor alt finstoff er vasket vekk. I beskyttede viker og elveutløp med mer vegetasjon hekker enkelte vanntilknyttede arter – krikkand, sandlo og vipe. Området har verdi som næringsområde for storlom, laksand og siland. For gressender og dykkender har området liten betydning. Møsvatn kan ha betydning for fiskespisende fugler og enkelte arter av vadefugl som benytter reguleringssonen som

beiteområde og hekking. For disse artene kan for tidlig oppfylling av magasinet på forsommeren være uheldig.

3.2.3 Flora og vegetasjon

Det er registrert 23 vegetasjonstyper ved Møsvatn. Nøysom vegetasjon dominerer, men også vegetasjon som krever næringsrikt jordsmonn er til stede.

Erosjonsprosessen har visse negative konsekvenser for flora og vegetasjon. De negative konsekvensene av tilleggsreguleringen av Møsvatn er for flora og vegetasjon særlig knyttet til erosjonsskadene i områdene ved HRV. Gjennomførte undersøkelser identifiserer ikke forekomst av spesielt sjeldne eller sårbare arter.

3.2.4 Villrein

Hele nedbørfeltet til Møsvatn, med unntak av randsonen helt ned til vannet, regnes som leveområde for villrein. Reguleringen av Møsvatn har foregått i så lang tid at det er vanskelig å si noe sikkert om hvordan reguleringen kan ha påvirket forholdene for villreinen. Reguleringen antas derimot ikke å ha hatt særlig innvirkning for selve villreintrekket.

3.2.5 Fisk, fugl, flora og fauna i Månassdraget

Naturgeografisk kan en skille Månassdraget i to helt forskjellige høydelag, en nedre del fra Tinnsjøen til Rjukanfossen og en øvre del fra Rjukanfossen til Møsvatn. Dette gir direkte utslag i faunasammensetningen.

Bare bever og mink kan sies å ha direkte tilknytning til vassdraget. Bever er påvist både i nedre og øvre del av vassdraget. Månassdraget er relativt fattig på våtmarksfugler, både med hensyn til artssammensetning og tetthet. Det skyldes dels naturgitte forhold, men vil nok også kunne tilskrives virkninger av reguleringen. Totalt ble det registrert 58 arter under feltarbeidet i hekkesesongen i Månassdraget, hvorav 18 arter direkte eller indirekte betraktes som "vanntilknyttet". Ingen arter står på rødlista over truede arter.

Betraktes Måna under ett, er det vegetasjonsgruppen elveør-pionervegetasjon – dvs. urte- og grasør og elveorkratt, som i beskjedne grad har etablert seg i elveleiet. Verken disse vegetasjonstypene eller øvrige registrerte arter langs elva regnes som sårbare eller truede.

Reguleringene av Møsvatn og de mange utbyggingene av kraftverkene nedover i vassdraget har hatt stor innvirkning på fiskebestanden i Måna. Den eneste arten i Måna av betydning har vært ørreten, og dens levetilstand er betydelig endret. I tillegg til redusert vannføring i elva har dambyggingene begrenset fiskens oppgangsmuligheter til dam Dale. Tinnsjøen har en stamme av storørret som tidligere hadde Måna som viktigste gyteelv. Utbyggingen av dammer og avledning av all vannføring bortsett fra lokalt tilsig, har redusert Måna som gyteelv for ørretstammen. I tilknytning til søknaden om ny konsesjon er det gjennomført omfattende fiskeribiologiske undersøkelser av bestandsstruktur og tetthet i Måna. Slipp av minstevannføring i Måna vil være et viktig tiltak for å bedre levetilstandene for fisk, da særlig i nederste del av vassdraget.

En fortsatt tilleggsregulering av Møsvatn synes å ha relativt begrensede negative effekter på biologisk mangfold. Departementet slutter seg til NVEs vurderinger og finner ikke hensynet til negativ påvirkning av botaniske arter eller dyreliv avgjørende for konsesjonsvurderingen. Dersom konsesjon gis, forutsettes visse begrensninger og iverksettelse av avbøtende tiltak, se nærmere nedenfor.

3.3 Nedbørfelt og verneområder

Innenfor nedbørfeltet ligger 7 verneområder som er opprettet ut fra ulike verneinteresser. Seks av dem ligger i umiddelbar nærhet eller grenser nær opp til Møsvatn. Området er innfallsport til Hardangervidda nasjonalpark.

3.3.1 Virkninger av reguleringen

Det meste av reguleringssonen rundt Møsvatn er tørrlagt i perioden april og mai, herunder de øverste 4 meterne av reguleringsintervallet som omfattes av denne søknaden. Reguleringen av Møsvatn, inkludert tilleggsreguleringen, har medført betydelig erosjon i reguleringssonen. Erosjon i strandsonen forekommer rundt hele Møsvatn. Noen av de største rasskråningene er flere hundre meter lange og opp mot 30 meter høye og er derfor godt synlige. Erosjonsproblemene genereres særlig om høsten når det er mye vann i magasinet og bølgeaktivitet av sterk vind. Snøen blir vanligvis liggende til midten av mai og isen til begynnelsen av juni, og dette bidrar til å dempe de negative visuelle effektene av reguleringen. Fra begynnelsen av juni og frem til vannstanden kommer opp til kote 915-916 er de negative visuelle virkningene størst. Omfanget av friluftslivsaktiviteter som utøves er mindre i direkte tilknytning til Møsvatn enn de omkringliggende områder. Skiturer og isfiske på Møsvatn er de største aktivitetene. Det er de fastboende som primært opplever de negative effektene av reguleringen, siden disse i hovedsak gjør seg gjeldende i mai og juni, da ennå få turister besøker området.

Moloene som er bygget for å bedre havneforholdene for de fastboende strekker seg fra strandsonen og et godt stykke ut i vannet, og er godt synlige. De fremstår som noe ruvende fremmedelementer i landskapet ved lav vannstand. Moloene er tiltak som har vært ønsket, og som har vært nødvendige for de fastboende, og er ikke vurdert endret.

3.3.2 Senking av vannstanden av hensyn til erosjon

ØTB har utført en rekke tiltak for å redusere erosjonsproblemene, bl.a. stabilisering av rasskråninger, forbygninger og etablering av vegetasjon. Tiltakene synes å ha gitt tilfredsstillende resultater der de har vært gjennomført, men nye skader oppstår ved stor erosjonsaktivitet.

NVE mener erosjonsproblemene i Møsvatn er et betydelig problem som medfører skader på landskap, eiendom og landbruksareal og som også truer verdifulle kulturminner. Basert på det kunnskaps- og bildematerialet som foreligger og befarung i området, er departementet enig i dette. Erosjonen har spesielt stor innvirkning på landskapsbildet der den fører til undergraving av morenerygger med utrasing. NVE

mener erosjonen i Møsvatn medfører så omfattende negative konsekvenser at det bør iverksettes tiltak. Flere høringsinstanser mener HRV må senkes for å forebygge videre erosjonsskader.

Erosjonsproblemene oppstår særlig om høsten når det er mye vann i magasinet og det er stor bølgeaktivitet på grunn av vind. Det mest aktuelle tiltaket vil være å senke vannstanden noe for å redusere erosjonsaktiviteten i perioder med stor bølgeaktivitet. Vassdraget er preget av flommer. Reguleringsmagasinet har stor flomdempende effekt og særlig de øverste 4 meterne. En halv meter senkning vil utgjøre et produksjonstap på om lag 4,8 GWh, men i flomperioder vil vannstanden i magasinet kunne stige opp til HRV og redusere det reelle produksjonstapet.

NVE anbefaler at dagens HRV på kote 918,5 opprettholdes, men at øverste 0,5 m skal nyttes som flomdemningsmagasin. Dette vil redusere risikoen for flomskader i vassdraget nedstrøms magasinet samtidig som erosjonsproblemene reduseres. I flomsituasjoner og etter at flommen har kulminert, skal vannstanden så raskt som mulig senkes til HRV – 0,5 m. Vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinet skal så vidt mulig ikke økes.

Departementet finner at dette er en fleksibel og god ordning som heller ikke fører til noe avgjørende tap av produksjon, og slutter seg til NVEs vurdering. I tillegg bør det vurderes å gjennomføre ytterligere tiltak for å stabilisere utsatte strandområder for erosjon. Slike tiltak kan pålegges av NVE i medhold av vilkårenes post 10 (Erosjon, terskler mv.).

3.3.3 Oppfylling av magasinet om sommeren

Oppfylling av Møsvatn tidlig på sommeren, når snø og is smelter i mai/juni, vil være positivt for landskapsbildet og gjøre det lettere for de fastboende å sette ut båtene på vannet. Det er fra de fastboende og reiselivsnæringen fremmet et ønske om en vannstand på minimum 914-915 moh. i sommersesongen. Ved kote 915-916 får strandsonen tilnærmet naturlig preg.

Møsvatn-området er et viktig område for friluftsliv/reiseliv og det bør legges vekt på tilstrekkelig høy vannstand for å redusere de negative virkningene av reguleringen på landskap og opplevelsesverdier. Hensynet til båtferdsel og tilkomsten ned til vannspeilet er også viktig å ivareta. NVE mener at kravet fra Vinje kommune om at *alt tilsig etter 1. mai* skal nyttes til oppfylling av magasinet til kote 914 vil gi en tilfredsstillende løsning for brukerinteressene. Departementet slutter seg til NVEs forslag.

Departementet bemerker at ved en eventuell ekstrem flomsituasjon, er det regulantens ansvar å søke å unngå at det oppstår fare for mennesker, miljø eller eiendom. Dersom regulanten ser behov for å fravike reglementet, skal NVE kontaktes så snart som mulig. Det kan også gis dispensasjon til å fravike reglementet ved andre ekstreme vær-situasjoner.

3.3.4 Forholdet nedover Månassdraget

Månassdragnet fra Møsvatn til Tinnsjøen dekker en strekning på om lag 30 km. Hele strekningen er sterkt influert av reguleringen. Månassdragnet er et sentralt landskapselement og tørrleggingen av Måna med Rjukanfossen er det som sterkest har endret landskapet etter kraftutbyggingene. Hydro har utført en rekke miljøforbedrende tiltak, da særlig på sentrumsnære strekninger.

Departementet mener det må legges vekt på gjennomføring av avbøtende tiltak knyttet til de negative konsekvenser for landskap og friluftsliv ved fornyelse av konsesjonen. Slipp av minstevannføring på enkelte strekninger vil være det mest aktuelle tiltaket.

3.4 Kulturminner

Det er gjennomført kulturminneregistreringer i området. Det er gjort en verdiklassifisering av kulturminnene som er funnet og en vurdering av graden av konflikt i forhold til reguleringen. Undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 er derfor ivaretatt.

Utvasking av reguleringssonen og erosjonsskader like over HRV skader kulturminnene, og en senking av HRV med 0,5 – 1,0 meter er den beste måten å sikre kulturminnene.

At øverste halvmeter opp til HRV kun nyttes til flomdemping vil bidra til å redusere erosjonsproblemene og dermed også redusere skadeomfanget på de automatisk fredete kulturminnene. Departementet finner at negative konsekvenser for kulturminner i større grad kan avbøtes med de tiltak som tilrås.

3.5 Næringsinteresser, jord- og skogbruksressurser

Møsstrand med tradisjonelt landbruk er marginalt som livsgrunnlag i jordbrukssammenheng. Reguleringen har ført til behov for store omstillinger i jordbruket. Erosjon har gitt tap av jordbruksarealer og transportmuligheter har lagt sine begrensninger for de fast bosatte. Det er fra lokalt hold fremmet krav knyttet til landbruk og annen næringsvirksomhet rundt Møsvatn, herunder finansiering av prosjekter for å øke utnyttelsen av fiskeressursene. I likhet med NVE mener departementet at krav om næringsrettede tiltak må finansieres gjennom et eventuelt næringsfond tildelt kommunene, se nærmere om drøftelsen av næringsfond nedenfor. Departementet bemerker at NVE har fremmet forslag om at det innbetales et årlig beløp til kommunene for opphjør av fisk/vilt/friluftsliv, se nærmere om departementets vurdering av dette forslaget nedenfor.

For å ivareta bosetting og landbruket rundt Møsvatn forutsettes at nødvendige avbøtende tiltak iverksettes - herunder ytterligere tiltak for å stabilisere utsatte strandområder for erosjon og tidlig magasinoppfylling.

3.6 Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

Møsvatnreguleringen utnyttes og har avgjørende betydning for alle 11 nedenforliggende kraftverk; herunder Hydros 5 kraftverk mellom Møsvatn og Tinnsjøen (Frøystul, Vemork, Såheim, Moflåt og Mæl).

Hele det berørte området ved Møsvatn er i Vinje kommuneplans arealdel avmerket Landbruks,- natur- og friluftsområde. I området kan det gis tillatelse til gjennomføring av landbrukstiltak, spredd fast bosetning og hyttebygging i medhold av lister. Felles for LNF-området er at tiltak ikke må være i konflikt med sterke sektorinteresser knyttet til landbruk, naturvern, kulturvern og friluftsliv. Behovet for nye driftshytter i landbruks- og utmarksnærings skal dokumenteres. I arealplanen er listet opp 17 bruk ved Møsvatn med angivelse av antall nye hytter som tillates bygget. I kommuneplanen for Tinn er området omkring Møsvatn også regulert til LNF-område. Tinn kommune rår over store utmarksressurser, og det oppleves et økende press på disse med hensyn til kommersiell utnyttelse til rekreasjon og fritidsbruk. Store deler av kommunen er leveområder for villrein og andre verneområder som legger sterke føringer for utnyttelsen av utmarksressursene og inngrep skal i størst mulig grad samles i egnede områder.

Prinsippet om økosystemtilnærming i naturmangfoldloven § 10 innebærer at behovet for minstevannføring må vurderes og vektlegges. Ulempene som i dag følger av redusert vannføring i Måna, vil bli noe mindre ved fastsettelse av minstevannføringer for enkelte strekninger. I konsesjonen for nye Frøystul kraftverk er de øvre strekningene av Måna fra Møsvatn ned til Skarfosdammen pålagt en minstevannføring på 1 m³/s om sommeren (1. mai – 15. september). Vannslipp på øvrige strekninger er nærmere omtalt under departementets merknader til manøvreringsreglementet.

Saken gjelder videreføring av en eksisterende regulering hvor virkningene av reguleringen allerede har inntruffet. Det foreslåtte manøvreringsreglementet vil bidra til å *redusere* en del av de negative virkningene ved at det tas hensyn til forebygging av flom og erosjon, samt at det kan settes krav om tidligere oppfylling av magasinet.

Departementet legger til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er oppfylt.

3.7 Konklusjon

Olje- og energidepartementet viser til at det er søkt om tillatelse til videreføring av en bestående regulering. Det må dermed vurderes om fortsatt regulering innebærer en samfunnsmessig forsvarlig bruk av vannressursene, og som samtidig kan forsvares ut fra prinsippet om å ta tilbørlig hensyn til blant annet biologisk mangfold. I den vurderingen som må foretas, skal hensynet til kraftforsyningssikkerhet og fornybar

energi avveies mot negative virkninger for biologisk mangfold, herunder for enkelte naturtyper og arter.

Etter departementets vurdering foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å fatte vedtak i saken. Naturmangfoldloven §§ 9 til 12 er vurdert og hensyntatt i departementets behandling av søknaden.

Departementet har kommet til at de negative konsekvenser for natur, landskap og miljø er akseptable vurdert mot verdien av kraftproduksjonen som denne fortsatte tilleggsreguleringen av Møsvatn medfører. Departementet legger vesentlig vekt på at inngrepene har eksistert over lang tid og at naturen og omgivelsene i stor grad har tilpasset seg forholdene. Departementet legger også vekt på at avbøtende tiltak vil redusere de negative konsekvensene for natur og miljø i vesentlig grad.

Etter en helhetsvurdering er Olje- og energidepartementet kommet til at fordelene ved en fortsatt tilleggsregulering i Møsvatn er større enn ulempene for allmenne og private interesser, herunder vurdering av skade- og nyttevirksomheter av samfunnsmessig betydning. Departementet tilrår at Øst-Telemarkens Brukseierforening gis tillatelse etter vassdragsreguleringsloven § 8 til å fortsette tilleggsreguleringen med de samme reguleringshøyder i magasinet, men med de innskrenkninger sammenholdt med gjeldende tillatelse som følger av tilrådingen nedenfor.

Departementet har foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (15.12.2006 nr 1446) § 5 om miljømål for kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster. Gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene eller ulempene ved de allerede eksisterende reguleringene, er vurdert. Det er satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomstene – slipp av minstevannføring og hjemmel for å kunne pålegge ulike miljøtiltak. OED anser at forskriften § 5 er iaktatt under henvisning til de vilkår som er lagt til grunn for konsesjonen.

4. Departementets merknader til vilkårene

Til Post 1 Konsesjonstid og revisjon av vilkårene

Hjemfallsspørsmål og konsesjonstid

Konsesjonen for tilleggsreguleringen av Møsvatn gikk ut i 1992. Etter vilkårenes post 1 har staten rett til å kreve avstått uten vederlag reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter. Staten har ikke eierskap til vannfall eller kraftverk i vassdraget og NVE anbefaler at staten ikke benytter sin hjemfallsrett.

Departementet påpeker at det ikke skjer noe automatisk hjemfall ved konsesjoner etter vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 4, som gir staten en rett til å kreve reguleringsrettighetene avstått ved utløpet av konsesjonsperioden uten godtgjørelse.

Staten må derfor beslutte om hjemfall skal inntre eller ei. Lignende betraktninger ble blant annet lagt til grunn i St. prp. nr. 101 (1989-90) om hjemfall til staten av private vannfalleieres andel i reguleringen av Bygdin, i St. prp. nr. 64 (1991-92) om nye reguleringskonsesjoner i Arendalsvassdraget, i St. prp. nr. 24 (1993-94) om nye reguleringskonsesjoner i Haldenvassdraget og i St. prp. nr. 69 (1997-98) om ny konsesjon for regulering av Osensjøen. Stortinget har aldri hatt merknader til departementets lovforståelse på dette punkt.

Vassdragsreguleringslovens forutsetter at det ikke skal tas ut noen økonomisk gevinst av selve reguleringsanlegget ut over den verdi anlegget har for fallutnyttelsen. Staten har ingen rettigheter i Telemarksvassdraget som medfører at reguleringsanlegget kan utnyttes. For staten vil derfor en overtagelse av tilleggsreguleringen ikke ha noen reell verdi. Stortinget har tidligere frafalt hjemfallsretten for alle reguleringer av denne kategori. I St. prp. nr. 93 (1979-80) om Bægnavassdraget ble det slått fast at staten i alminnelighet ikke bør drive reguleringer i et vassdrag hvor staten ikke eier ett eller flere fall av noen betydning som kan ta reguleringen i bruk. Det vises også til samtlige proposisjoner nevnt ovenfor i tillegg til St. prp. nr. 59 (1993-94) om Randsfjorden og St. prp. nr. 27 (1997-98) om Mårvassdraget.

Departementet tilrår på dette grunnlag at staten ikke gjør hjemfall gjeldende for tilleggsreguleringen i Møsvatn. Ettersom denne praksis allerede er slått fast av Stortinget seks ganger de siste 20 år av forrige århundre, har det derfor ingen mening å fremlegge enda en proposisjon for Stortinget for avgjørelse av dette spørsmålet.

Øst-Telemarken Brukseierforening er i hovedsak privateid. Da oppfylles ikke vilkårene i vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 2 første ledd om 2/3 offentlig eierskap slik den lød før ny lov 26.9.2008 nr. 78. Hovedregelen i dag er at reguleringskonsesjoner gis på ubegrenset tid uansett eierskap (eiernøytrale), jf. § 10 nr. 1, se omtale i Ot.prp. nr. 61 (2007-2008). Dette tilsier at konsesjonen bør kunne gis på ubegrenset tid.

Fall og regulering hører normalt sammen, og lovens prinsipp er at reguleringene eller andeler i disse følger vannfallet, også ved hjemfall, jf. også vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 7. I Ot.prp. nr. 61 s 52 annen spalte heter det;

”Departementet foreslår at vassdragsreguleringsloven gjøres eiernøytral, men åpner for at konsesjonen kan tidsbegrenses. Hovedregelen skal være at konsesjoner gis på ubestemt tid. Spørsmål om hjemfall for nye reguleringskonsesjoner foreslås håndtert ved at reguleringsanleggene følger vannfallene ved hjemfall, jf. forslaget til endringer i gjeldende § 10 nr. 7. I disse tilfellene skal også nye konsesjoner tidsbegrenses og gis med vilkår om hjemfall i tråd med § 10 nr. 4.”

Moflåt og Mæl kraftverker ble kjøpt tilbake av Hydro etter foregrepet hjemfall, og konsesjon for erverv ble meddelt for 50 år med hjemfallsvilkår i 2049. Det er tilsvarende hjemfallsvilkår på halvparten av Frøystul (2044). De private eierne vil

imidlertid ha muligheten til å selge til offentlige eiere eller omorganisere til en struktur som oppfyller kravet om offentlig eierskap, slik at hjemfall ikke skjer. For det tilfellet at hjemfall av kraftverkene likevel skulle bli aktuelt, finner departementet at konsesjonen må tidsbegrenses for de andeler av reguleringen tilhørende kraftverkene med hjemfallsvilkår, dvs. Moflåt, Mæl og 50 % av Frøystul.

Vilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 3.

Til Post 2 Konsesjonsavgifter og næringsfond

Kraftgrunnlag

Kommunene mener at beregningsgrunnlaget for konsesjonsavgifter og –kraft må endres.

NVE foreslår at konsesjonsavgifter bare skal regnes ut med grunnlag i innvunnet kraft fra reguleringen mellom kote 914,5 og 918,5 og ikke mellom kote 900.0 og 914,5. Kommunene mener vassdragsreguleringsloven gir rom for et påslag for kraftgrunnlaget ved utregning av konsesjonsavgift slik at det kan tas hensyn til at innvunnet kraft fra en tilleggsregulering, målt i naturhesterkrefter, blir svært liten når det fra før eksisterer et stort magasin. Det hevdes fra kommunenes side at den økonomiske verdien av tilleggsreguleringen er vesentlig større enn inntektene den ekstra kraftproduksjonen gir. Kommunene mener hele magasinet skal være med i beregningsgrunnlaget.

Kommunene mener for øvrig at vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1 tredje ledd annet punktum kan komme til anvendelse og har på dette grunnlag beregnet frem et kraftgrunnlag på 219 000 nt.hk.

Departementet er inneforstått med at vassdragsreguleringsloven, jf. § 11 nr 1 tredje ledd annet punktum åpner for å kunne ta hensyn til hele reguleringen ved beregning av kraftgrunnlaget.

Møsvatn I (regulering med 10 m, kgl.res. 1903/-04) er en tidsubegrenset konsesjon uten vilkår. Møsvatn II (tilleggsregulering med 2,5 m, kgl.res. 1908) er som nevnt også tidsubegrenset konsesjon, men konsesjonen fastsatte vilkår om årlige avgifter til staten og Rauland kommune (nå Vinje). Begge avgifter ble engangsinnløst i 1946. I 1908 er denne tilleggsregulering forutsatt å gi "13 750 hk. på turbinakselen, eller i rundt tal 12 500 elektriske hestekræfter." over fallet i Rjukan på 550 m. At avgifter for denne reguleringen er innløst, innebærer at kraftgrunnlaget ikke skal tas med i beregningen av kraftgrunnlaget i denne fornyelsessaken. Når det gjelder kraftgrunnlaget for den første reguleringen har departementet ikke kjennskap til tidligere fornyelsessaker hvor denne bestemmelsen i reguleringsloven § 11 nr 1 tredje ledd annet punktum har vært benyttet. Departementet finner ikke særskilt grunnlag i Møsvatnreguleringen for å fravike gjeldende praksis for alle tidligere saker om fornyelse. Departementet slutter seg til NVEs beregnede kraftgrunnlag på om lag 50.000 nt.hk.

Konsesjonsavgifter

Tinn kommune påberoper seg avgifter etter maksimumsbeløp. Vinje kommune mener avgiftene må settes høyere enn maksimum etter forskriftene. Det vises til at tilleggsreguleringen medfører om lag 20 % av totalt neddemt areal og at tilleggsreguleringen har ført til større skader og ulemper for natur og miljø enn de første reguleringene.

NVE foreslår samme avgiftssatser som var gjeldende ved konsesjonens utløp i 2002.

Departementet viser til at reguleringen representerer et betydelig inngrep som gir negative virkninger både ved magasinet og nedover hele vassdraget. Anleggene er nedskrevet og representerer en stor samfunnsøkonomisk verdi. På denne bakgrunn, og i tråd med alminnelig praksis ved fornyelsessaker, finner departementet det rimelig å fastsette konsesjonsavgiftene høyere enn det som er vanlig for nye utbygginger (kr 24,-). Maksimalsatsen etter forskriften er kr. 30,-

Vinje kommune viser til stortingsproposisjonen som lå til grunn for konsesjonen i 1948, og mener denne tilsier en høyere konsesjonsavgift enn foreslått av NVE. Satsene i de eldre konsesjonene har vært justert opp gjennom mange år, men det er stor variasjon i satsene. Satsene for Møsvatn kan betegnes som "midt på treet" hvis en sammenligner med andre eldre konsesjoner. De høyeste kommunesatsene ligger på 50-60 kr, for eksempel Osensjøen kr 49,35, Aursunden kr 35,43, Øyeren kr 32,08 og Tessevatn kr 52,31. Satsene oppjusteres etter konsumprisindeksen når ny konsesjon blir gitt og deretter hvert femte år. NVEs forslag, med gjeldende indeksregulerte sats for Møsvatn på kr 38,02 (pr. 1.1.2014) vil være på linje med maksimalsatsen ved nye utbygginger. Tilsvarende er satsen til stat kr 9,49 pr. 1.1.14. Departementet finner ikke grunn for å fastsette noen høyere avgiftssats enn dette og slutter seg til NVEs forslag.

Krav om næringsfond

NVEs innstilling

Ved vurderingen av om næringsfond bør opprettes og størrelsen av dette, mener NVE det bør tas utgangspunkt i tidligere sammenlignbare saker som gjelder fornyelse av konsesjoner. NVE anbefaler at størrelsen på næringsfondet vurderes ut fra verdiskapning og miljøkonsekvenser som følge av inngrepet, og at det foretas en skjønnsmessig utmåling basert på vurderingen av fordeler og ulemper. Rammen for næringsfondet beregnes ut fra den delen av reguleringen som skal fornyes, og de underliggende tidsbegrensede konsesjonene skal ikke telle med når det gjelder verdiskapningen.

Med hensyn til miljøulemper av reguleringen i Møsvatn, mener imidlertid NVE at det vil være rimelig å tillegge de *samlende* virkningene av reguleringene en viss vekt. Reguleringen av Møsvatn påvirker et relativt stort geografisk område med betydelige naturkvaliteter – et område som også fungerer som innfallsport til nasjonalparken på Hardangervidda. I tillegg blir fast bosetting og landbruket rundt Møsvatn negativt

påvirket av reguleringen, og verdien som friluft- og reiselivsområde reduseres på grunn av inngrep og sår i landskapet og lav vannstand på forsommeren. Det må på den annen side tas hensyn til at saken gjelder videreføring av en eksisterende regulering hvor virkningene av reguleringen allerede har inntruffet, og at natur og omgivelser i stor grad har tilpasset seg endringene. Det vises også til nye vilkår i det foreslåtte manøvreringsreglementet som vil redusere en del av de negative virkningene for ulike brukerinteresser. NVE har ut fra dette innstilt på næringsfond i størrelsesorden 9 mill. kroner til Vinje kommune og 1 mill. kroner til Tinn kommune.

Kommunenes krav

Vinje kommune mener NVE har utøvd for snevert skjønn når fondet er foreslått etter en skjematisk utregning av kraftøkningen, og at NVE i for liten grad har tatt hensyn til de faktiske ulempene og skadevirkningene som følge av reguleringen. Videre peker kommunen på at det er gjort feil i den faktiske utregningen av hva kraftøkningen og dermed fondet skulle være, basert på en sammenlikning med andre reguleringskonsesjoner. Kommunen mener at utgangspunktet for vurderingen av konsesjonsvilkårene er at konsesjonen ikke gis på ny. Uten ny konsesjon ville det bli frigitt areal, etablerte skader på grunn av isgang og erosjon ville bli helt andre og det kunne vært mulig å bygge veg til de vegløse brukene langs vannet.

Kommunen vektlegger at Møsstrand-samfunnet er unikt og at andre reguleringer ikke berører tilsvarende bosetting og miljø så tett ved et magasin og at skader på natur og miljø her er helt annerledes enn andre saker NVE har sammenliknet med. Det vises spesielt til at magasinet er den eneste transportvegen for de bofaste rundt vatnet og at dette legger helt spesielle rammer for levevilkår og næring. Vinje kommune mener det er praksis for at kommunene skal kompenseres for at de har fått for lite igjen for verdiskaping fra tidligere konsesjoner og at reguleringen er ensidig negativ for kommunen. Kravet fra Vinje kommune er 85 mill. kroner.

Tinn kommune oppfatter NVEs innstilling på 1 mill. kroner som sterkt provoserende og står fast på kravet om 60 mill. kroner i næringsfond. Kommunen begrunner bl.a. kravet som vederlag for manglende minstevassføringer. Når næringsfondet deles i samsvar med areal av reguleringsmagasinet blir ikke forholdene nedstrøms tatt hensyn til, og ulempene med reguleringen for befolkningen langs vassdraget kompenseres derfor ikke godt nok. Kommunen mener at størrelsen på næringsfondet skal reflektere den verdiskapingen av norsk vannkraft som kan ventes de kommende år, og at disse verdiene vil øke vesentlig. Kommunen understreker at det ikke er noe i hinder for å ta hensyn til de konsesjonsfrie delene av reguleringen av Møsvatn i beregningen. Det er svært lite igjen av den direkte nyttevirkningen av kraftproduksjonen for Rjukan og Tinn-bygdene i og med det gamle industrisamfunnet ikke lenger eksisterer. Kraften vil ved ny konsesjonsperiode bli ført ut av kommunen uten lokal verdiskaping. Alternativt til næringsfond mener kommunen at en vesentlig større del av den innvunne kraften for tilleggsreguleringen kan brukes til å rette opp miljøskader i Måna.

Departementets vurdering

Departementet bemerker at reguleringen av Møsvatn har medført negative konsekvenser for flere brukerinteresser – jordbruk, friluftsliv, jakt og fiske og reiseliv. Inngrepene i naturen er imidlertid foretatt for svært mange år siden og med de skadene reguleringen da har medført. Det vises til departementets tidligere vurderinger av disse spørsmål i henholdsvis saken om fornyet reguleringskonsesjon av Osensjøen, Samnanger og for Tesse.

I likhet med NVE mener departementet at størrelsen på næringsfondet må utmåles skjønnsmessig og vurderes ut fra verdiskapning og miljøkonsekvenser som følge av tiltaket. Det er vanskelig å knytte størrelsen på et næringsfond til verdiskapningen basert på naturhestekrefter til fornyelse. Andelen i verdiskapning må inngå som én av flere skjønnsmessig vurderte hovedkriterier, der summen fastsettes etter en totalvurdering. Slike kriterier er verdiskapningen/størrelse på kraftproduksjon, ulemper/virkning på næringsgrunnlaget, sammenligning med andre saker og øvrige vilkår som fastsettes.

Antall naturhestekrefter gir en indikasjon på den potensielle verdiskapningen. NVE har gjort en sammenligning med 8 andre saker hvor det er gitt næringsfond og mener at Tesse, Osensjøen og Samnanger er de mest sammenlignbare, da kraftgrunnlaget her er i samme størrelse. Vinje kommune påpeker at det for Tesse og Osensjøen er benyttet for høyt kraftgrunnlag og at forholdstallet mellom næringsfond og nat.hk derfor blir betydelig høyere i disse sakene enn først lagt til grunn. Møsvatns kraftgrunnlag på 50.000 nat.hk bør etter kommunens syn gi grunnlag for adskillig høyere næringsfond enn det NVE foreslår. NVE bekrefter, jf. brev av 19.4.10, at de har benyttet for høyt kraftgrunnlag for Tesse og Osensjøen, da hele reguleringen i disse to sakene er lagt til grunn. NVE har korrigert tallene og mener at den mest sammenlignbare saken ut fra størrelse er Samnanger med et beregnet kraftgrunnlag på 52 592 nat.hk. Her ble tildelt et næringsfond på 166,- kr pr. nat.hk (2007-prisnivå). Det foreslåtte næringsfondet i forbindelse med fornyet regulering av Møsvatn tilsvarer 200,- kr. pr. nat.hk. Det er store variasjoner når det gjelder forholdet mellom næringsfond og kraftgrunnlag i de ulike reguleringssakene, men det vil gjerne bli noe høyere fondsavsetninger i ”små” saker sett i forhold til kraftgrunnlaget, slik som f.eks Tesse (366 kr) og Osensjøen (724,- kr).

Erosjon i Møsvatn er et problem som etter departementets mening bør forsøkes løst ved fastsettelse av konsesjonsvilkår fremfor utbetaling i form av næringsfond, jf. også departementets vurdering av dette i Tessesaken. I denne saken tilrås en faktisk reduksjon av HRV og en slik endring må også tas hensyn til i totalvurderingen av utmålingen av næringsfondet. Konsesjonæren har allerede utført betydelige avbøtende tiltak både når det gjelder erosjonssikring og tilrettelegging for transport (moloer). Departementet tilrår også tidlig oppfylling av magasinet om sommeren for å tilfredsstille viktige brukerinteresser. Departementet bemerker at vilkår i det foreslåtte manøvreringsreglementet som vil redusere en del av de negative virkningene for miljø og ulike brukerinteresser, må få innvirkning på næringsfondets størrelse.

Departementet viser til at virkningene av reguleringen i stor grad oppleves som negative fra kommunenes side. Departementet mener det vil være rimelig å tillegge de samlede virkningene av reguleringene en viss vekt da det er vanskelig å skille klart mellom hva som skyldes de ulike reguleringene/konsesjonene. Departementet mener at kommunene i noen større grad bør kompenseres for at den verdiskaping som har funnet sted også hensett til at det nå er gått 12 år siden utløpet av tilleggskonsesjonen. Den verdiskaping kraftproduksjonen vil utgjøre fremover, bør likeledes få en viss innflytelse på størrelsen på de næringsfond som tildeles kommunene i fornyelse av tilleggsreguleringen.

Etter en samlet vurdering finner departementet at det er solid grunnlag for å øke størrelsen på næringsfondet til kommunene sammenlignet med NVEs forslag. Departementet tilrår at Vinje og Tinn kommuner tildeles næringsfond pålydende henholdsvis 25 mill. kroner og 5 mill. kroner.

Til Post 6 Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Reguleringsanlegget er utført og standardvilkåret er tilpasset dette. Vilkåret vil dekke kontroll og tilsyn med drift og vedlikehold av reguleringsanleggene.

Til Post 7 Naturforvaltning

NVE viser til at det er lang praksis for å gi fond til støtte for fisk, vilt og friluftsliv i reguleringsaker og foreslår et årlig tilskudd på kr. 80.000,- til Vinje kommune og kr. 20.000,- til Tinn kommune for tiltak til slike formål. DN (nå Miljødirektoratet) har foreslått en årlig utbetaling på minst kr. 100.000,- hver for kommunene.

Departementet er enig i at det er grunnlag for å pålegge konsesjonæren et slikt årlig tilskudd til kommunene, og slutter seg til NVEs forslag. Beløpene skal justeres etter de tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer. Beløpene er fastsatt under hensyn til den tid som er medgått siden NVEs forslag forelå. De årlige tilskuddene fastsettes til 90 000 kroner for Vinje og 25 000 kroner til Tinn.

Til Post 8 Automatisk fredede kulturminner

Departementet viser til at en fornyelse av en reguleringskonsesjon ikke medfører nye inngrep og konsekvenser, og at vilkår og kostnader til kulturminnerelaterte undersøkelser, registreringer og eventuelle utgravninger må ses i sammenheng med dette.

Det fastsettes vilkår om innbetaling av sektoravgift for automatisk fredede kulturminner i vassdrag med fornyede konsesjoner i tråd med gjeldende retningslinjer. For den fornyede konsesjonen betaler konsesjonæren inn et engangsbeløp på **13 683,- kr** (2014-kroneverdi) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Det korrekte energiinnhold er av NVE bekreftet å være på 609 GWh. Beløpet skal dekke alle kulturminnerelaterte undersøkelser, registreringer, utgravninger og sikringer. Innbetalingen skal øremerkes finansiering av statlige utgifter knyttet til kulturminnetiltak i vassdrag. Departementet bemerker at beløpene skal justeres etter konsumprisindeks på tidspunktet for innkreving av

sektoravgiften. Kostnadene ved allerede gjennomførte kulturminneundersøkelser i tilknytning Møsvatn skal komme til fratrekk i sektoravgiften som skal innbetales.

Til post 9 Forurensning

Som følge av mulige virkninger for forurensningsforholdene i vassdraget under driftsfasen, formuleres standardvilkåret for forurensning i tråd med gjeldende standardtekst. Ansvarlig myndighet etter denne post er fylkesmannen.

Departementet slutter seg for øvrig til NVEs forslag til vilkår.

5. Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Det fastsettes et manøvreringsreglement i overenstemmelse med vedlagt forslag, jf. vilkårenes post 11.

Reguleringen

Dagens HRV på kote 918,5 opprettholdes, men av hensyn til erosjonproblemene skal vannstanden normalt holdes en halv meter lavere. Øverste halve meter skal nyttes som flomdempningsmagasin.

For å ivareta hensyn til landskap og brukerinteresser, skal alt tilsig etter 1. mai gå til oppfylling av magasinet til kote 914. For å sikre stabil islegging av Møsvatn, skal det heller ikke tappes under denne kote før 1. desember.

Minstevannføring

Ved fastsettelse av minstevannføring fra Møsvatn og ned til Tinnsjøen mener NVE det i hovedsak må tas hensyn til estetikk/opplevelsesverdi og biologisk mangfold/fisk. Estetikk og opplevelsesverdi har størst betydning fra Rjukan (inntak Såheim kraftverk) og ned til Tinnsjøen. En minstevannføring vil også dempe forurensning på strekningen mellom Mæland og Dale. For fisk, fiske og biologisk mangfold er den nederste strekningen (fra dam Dale til Tinnsjøen) den viktigste.

På grunnlag av fotoillustrasjoner av ulike vannføringer mener NVE at virkningen av ulike vannføringer varierer mellom øvre og nedre strekning. Det bør slippes tilstrekkelig vann på begge strekningene for å ta hensyn til biologisk mangfold og fisk og for å ivareta elvas funksjon som landskapselement og rekreasjonsområde. Vannslippet bør være høyere om sommeren når området har størst betydning i rekreasjons- og reiselivssammenheng.

Strekningen dam Mæland - dam Dale

Det er inngått en avtale med Tinn kommune om at det i perioden 15. april – 15. november slippes en minstevannføring på strekningen dam Mæland – dam Dale på 0,5 m³/s. Det er fremlagt en fotodokumentasjon som viser at de utvalgte lokalitetene ved påslipp av 0,5 m³/s får et betydelig vanndekket areal og at arealet ikke øker i samme grad ved større vannføringer. NVE bemerker imidlertid at det ved fastsetting av minstevannføring for denne strekningen også må tas hensyn til vannkvaliteten.

Modellsimuleringer viser en betydelig forbedring av vannkvaliteten ved påslipp av 1 m³/s fra dam Mæland. NVE anbefaler 1,5 m³/s i tiden 1. april – 30. september og 1,0 m³/s i vinterhalvåret.

Bygging av terskler vil bidra til større vannspeil og være positivt av hensyn til estetikk og friluftslivsinteresser. Ut fra innkomne høringsuttalelser ba departementet NVE vurdere om terskelutbygging og andre tiltak som allerede er gjennomført i Måna kan tilsi endringer i de foreslåtte vannslippinger på denne strekningen. NVE viser imidlertid til at elvestrekningen er utsatt for diffuse forurensningstilførsler som kan gi uønsket algevekst og periodevis høye konsentrasjoner av bakterier. En etablering av terskler vil medføre økt oppholdstid på vannet og trolig økt vanntemperatur, som igjen vil kunne forårsake økt begroing og flere bakterier. Det er derfor viktig at det slippes nok vann som sørger for god gjennomstrømning og tilstrekkelig fortykning av utslippene.

Etter departementets mening ivaretar NVEs forslag en balansert avveining mellom kraftproduksjonsinteressene og hensyn som skal ivaretas knyttet til miljø, landskap, vannkvalitet, rekreasjon og friluftsliv. Departementet slutter seg derfor til NVEs forslag om 1,5 m³/s i april – september og 1,0 m³/s resten av året.

Strekningen dam Dale – Tinnsjøen

På den nedre strekningen av Månassdraget må fiskeinteressene tillegges særlig vekt. Modellsimuleringer som er gjennomført, viser at økte sommervannføringer gir betydelig gevinst for habitatforholdene til ørreten. Sommerhabitat for ørret synes å være viktigere enn vinterhabitat, og det vil trolig være tilstrekkelig med en relativt lav vannføring på strekningen vinterstid. Vannføringen må imidlertid være tilstrekkelig høy til å ivareta biologisk mangfold og for å unngå at elva bunnfryser i kalde perioder.

ØTB har foreslått at det slippes inntil 4,0 m³/s i tiden 1. juni – 15. oktober og inntil 1,5 m³/s resten av året på denne strekningen. ØTB foreslår at det igangsettes et forsøksprogram over 5 år hvor de ulike fagmiljøer engasjeres. Fylkesmannen har i høringsuttalelse til søknaden bemerket at sikring av gyte- og oppvekstmuligheter er spesielt viktig. Hovedgytingen ser ut for å foregå i slutten av oktober. Det er kartlagt potensielle gyteområder i Måna, men noen betydelig oppgang av storørret har man kun ved større vannføringer. Den delen av undersøkelsene i Månaprojektet som gjaldt storørreten i Tinnsjøen, var ikke særlig vellykket, da det ikke ble fanget tilstrekkelig antall stor fisk. Fylkesmannen viser til at det er en rekke spørsmål som bør avklares før endelig minstevannføring fastsettes på denne strekningen. Fylkesmannen støtter derfor forslaget om en prøveperiode for minstevannføring og tiltak på denne strekningen,

NVE mener at det ikke er behov for slik prøveperiode, da det foreligger god nok dokumentasjon for å kunne fastsette minstevannføring for hele elvestrekningen. NVE foreslår 3 m³/s på våren, 5 m³/s på sommeren, 3 m³/s i september og 1,5 m³/s i vinterhalvåret ut mars måned. NVE viser til at dersom det slippes for mye vann på

høsten, kan fisk lokkes opp i elva for å gyte på plasser som på vinteren får tilført for lite vann, slik at gyte plassene tørrelegges.

Departementet har i likhet med NVE kommet til at dokumentasjonen som foreligger er god nok til å fastsette minstevannføringer også for denne strekningen. Dersom det skulle være spørsmål som enda ikke er avklart fullt ut, viser departementet til standardvilkårene som forplikter konsesjonæren etter nærmere bestemmelser av Miljødirektoratet til bl.a. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes.

En minstevannføring fra Møsvatn og ned til Tinnsjøen slik Olje- og energidepartementet tilrår, vil gi et årlig produksjonstap på om lag 12 GWh for vassdraget som helhet. Moflåt kraftverk produserer i overkant av 170 GWh, og her er årlig produksjonstap estimert til 4,1 GWh. Mæl kraftverk produserer om lag 235 GWh og produksjonstapet vil bli 8,2 GWh. Det vil bli også noe produksjonstap i Mår kraftverk, men en liten økning i kraftverkene Vemork og Såheim.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer 14. desember 1917 nr. 17 § 10 nr. 4 kreves ikke anleggene for tilleggsreguleringen avstått til staten.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer 14. desember 1917 nr. 17 § 8 gis Øst-Telemarkens Brukseierforening fornyet tillatelse for tilleggsregulering av Møsvatn. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 13. februar 2015.

Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 13. februar 2015.

Vedlegg:

Manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i Vinje og Tinn kommuner, Telemark fylke

(erstatte reglement gitt ved kgl.res. av 16. april 1948)

1. Reguleringer

Magasin	Naturlig vannst. kote	Reg.grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Møsvatn.....	902,0	918,5	900,0	16,5	2,0	18,5

Høydene refererer seg til SKs høydesystem (NN 1954).

Den samlede reguleringen av Møsvatn er 18,5 m. Gjeldende tillatelse omfatter reguleringen mellom kote 914,5 og 918,5.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Fra 1. mai skal alt tilløp, bortsett fra nødvendig tapping for å holde pålagt minstevannføring i Måna, nyttes til å fylle opp magasinet til kote 914. En vannmengde tilsvarende gjenværende magasin i Møsvatn pr. 1. mai kan likevel tappes i fyllingsperioden. Etter oppfylling til kote 914 må magasinet ikke tappes under denne kote før 1. desember.

NVE kan dispensere fra tappebegrensningene dersom det ansees nødvendig i en anstrengt kraftsituasjon.

Vannstanden i magasinet skal normalt ikke overstige kote 918. Reguleringsintervallet mellom kote 918 og 918,5 skal nyttes til flomdemping med formål å redusere skadeflommer i vassdraget nedstrøms magasinet og med henblikk på at HRV (kote 918,5) ikke overskrides.

Ved manøvreringen av magasinet skal det legges vekt på å forebygge erosjonsskader i strandsonen.

I flomsituasjoner hvor vannstanden i magasinet tillates å stige over kote 918, skal det tappes full driftsvannføring til nedenforliggende kraftverk (maksimal slukeevne i kraftverkene skal utnyttes). Etter at flommen har kulminert, skal vannstanden på samme måte så raskt som mulig senkes til HRV -0,5 m (kote 918).

For øvrig skal all tapping skje under hensyntagen til at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinet så vidt mulig ikke økes.

Tappingen skal foregå så jevnt som mulig og med det formål for øye at magasinet er nedtappet ved vårflommens begynnelse, men tilpasset tilsigsforholdene.

Konsesjonæren plikter i denne forbindelse å prognosere flommer ved bruk av prognose- og simuleringmodeller på basis av data innsamlet i henhold til pkt. 4 og foreta forhåndstapping av magasinene. NVE varsles når det ventes kritiske flomsituasjoner.

3.

Følgende minstevannføringer gjelder i Måna på strekningene dam Mæland til dam Dale, og fra dam Dale til Tinnsjøen:

Slipp av minstevannføring fra dam Mæland:

1,5 m³ i tiden 1. april – 30. september,

1,0 m³ i tiden 1. oktober – 31. mars.

Slipp av minstevannføring fra dam Dale:

3 m³ i tiden 1. april – 31. mai,

5 m³ i tiden 1. juni – 31. august,

3 m³ i tiden 1. september – 30. september,

1,5 m³ i tiden 1. oktober – 31. mars.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsperioden.

5.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

**Vilkår for tillatelse for
Øst-Telemarkens Brukseierforening
til å foreta regulering av Møsvatn**

1

(Konsesjonstid)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid med unntak for de andeler av reguleringen tilhørende kraftverkene med fastsatte hjemfallsvilkår (Moflåt, Mæl og 50 % av Frøystul).

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdrags-reguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter og næringsfond)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale følgende årlige

avgifter: Til staten kr 9,49 pr. nat.hk. Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr 38,02 pr. nat.hk. (avgiftssats pr. 1.1.14)

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Olje- og energidepartementet.

Plikten til å betale avgiftene inntreter etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdelsesloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3, første ledd.

Når konsesjon er gitt, plikter konsesjonæren å innbetale i alt **kr. 30 mill.** til kommunene, fordelt med **kr. 25 mill.** til Vinje kommune og **kr. 5 mill.** til Tinn kommune, som avsettes til næringsfond for kommunene.

Konsesjonsavgiftsmidler og næringsfond danner ett og samme fond særskilt for hver kommune som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret skal anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtekter for fondet skal godkjennes av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket og avgivelse av kraft, jf. post 18 kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

5

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

6

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Ekisterende reguleringsanlegg skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand.

Reguleringen og reguleringsanlegget er underlagt NVEs tekniske tilsyn samt godkjenning for så vidt angår landskapsmessige forhold. NVE kan i denne forbindelse gi de pålegg som finnes nødvendig, samt gjennomføre eventuelle manglende tiltak av denne art som er vanlige ved nye reguleringer.

Utgiftene som er forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

7
(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i Møsvatn er slik at de stedeagne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å styrke den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak (for eksempel bygging og drift av klekkeri, utsetting av yngel og/eller smolt, biotopjusterende tiltak etc.)
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Fra og med det år konsesjon er gitt, plikter konsesjonæren å innbetale et årlig beløp til Vinje kommune på **kr. 90 000,-** og til Tinn kommune på **kr. 25 000,-** for opphjør av fisk/vilt/friluftsliv. Beløpet skal justeres etter de tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Beløpet til fisk/vilt skal nyttes etter nærmere bestemmelse av kommunestyret. Med hensyn til tiltak som kommer friluftslivet til gode, skal beløpet nyttes etter nærmere bestemmelse gitt av vedkommende myndighet.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

8

(Automatisk fredete kulturminner)

Når fornyet konsesjon er gitt, skal konsesjonæren innbetale en engangsavgift på kr. 13.683,- (2014-tall) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Kostnader for tidligere gjennomførte kulturminneundersøkelser som er dekket av konsesjonshaver skal komme til fratregg.

Det innbetalte beløpet skal dekke utgifter til registreringer, undersøkelser, utgravinger, konservering og sikringstiltak, og omfatter alle automatisk fredete arkeologiske kulturminner innenfor området som berøres av reguleringen.

Arkeologiske arbeider skal foretas i den tiden magasinene likevel er nedtappet eller når vannstanden av andre årsaker er lav. Konsesjonæren må varsle Telemark fylkeskommune i god tid før en nedtapping av magasinene, eller dersom det av andre årsaker er lav vannstand i magasinene slik at arkeologisk arbeid kan gjennomføres.

Konsesjonæren skal ved fysiske tiltak i vann og på land, som for eksempel tiltak for å forebygge eller reparere erosjonsskader m.v., i god tid på forhånd få undersøkt om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven § 9.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal melding sendes kulturminneforvaltningen og arbeidet stanses, jf kulturminneloven § 8, 2. ledd.

9

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

10

(Erosjon, terskler m.v.)

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette. Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

11

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Dersom vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan den økonomiske fordel som konsesjonæren har som direkte følge av den ureglementerte manøvrering, inndras til fordel for statskassen med tillegg av 100 prosent. Produksjonsfordelen beregnes av NVE på grunnlag av den faktiske kWh-pris som er oppnådd for den produserte kraft. Eventuelle skader for allmenne interesser som reglementsbruddet har medført kan pålegges undersøkt og kompensert etter NVEs bestemmelse. Dersom reglementsbruddet ikke har medført noen økonomisk fordel for konsesjonæren, svares mulkt i henhold til bestemmelsen i post 19.

12

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

13

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1, jf § 2 tredje ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av Olje- og energidepartementet med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd.

Olje- og energidepartementet bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtaket om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

15

(Ferdsel m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved eventuelle fremtidige anleggsarbeider. I tvilstilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

16

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

17

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

18

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

19

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra Olje- og energidepartementet å bringe forholdene i lovlig orden. Krav kan ikke fremsettes senere enn 20 år etter utløpet av det kalenderår da arbeidet ble fullført eller tiltaket trådte i virksomhet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 11, 14 og 19 første og annet ledd kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12, post 21.

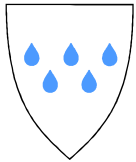
For overtredelse av de i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, eller vilkår satt for konsesjon eller vedtak i medhold av loven, kan NVE treffe vedtak om tvangsmulkt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Overskrides konsesjonen eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven, kan det ilegges overtredelsesgebyr eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vassdragsreguleringsloven §§ 24 og 25.

20

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene ligger. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

TINN KOMMUNE

Prosjektplan

Rjukan sykehus – næringsprosjekt

Rådmannen, 13. januar 2015

Revidert, 28. februar 2015

Innhold

1	INNLEDNING	3
2	BAKGRUNN	3
3	MÅL OG HOVEDAKTIVITETER	4
3.1	OVERORDNET MÅLSETTING	4
3.2	DELMÅL.....	4
3.2.1	<i>Delmål 1: Bemanne prosjektet</i>	4
3.2.2	<i>Delmål 2: Avklare vilkår for disponering av lokaler og utstyr på Rjukan sykehus</i>	4
3.2.3	<i>Delmål 3: Avklare Tinn kommunes behov helseaktiviteter på Rjukan sykehus</i>	5
3.2.4	<i>Delmål 4: Avklare STHF sine behov for aktiviteter på Rjukan sykehus</i>	5
3.2.5	<i>Delmål 5: Identifisere muligheter for privat aktivitet ved Rjukan sykehus</i>	5
3.2.6	<i>Delmål 6: Identifiser og avklare andre mulige aktiviteter som kan legges til Rjukan</i>	6
3.2.7	<i>Delmål 7: Sikre finansiering for tilrettelegging for nye helseaktiviteter på Rjukan sykehus</i>	6
3.2.8	<i>Delmål 8: Organisering og eiendomsforhold ved etablering av nye helsetilbud på Rjukan SH</i>	6
3.2.9	<i>Delmål 9: Informasjon om og markedsføring av helseaktiviteter på Rjukan sykehus</i>	6
4	RAMMER	7
5	FRAMDRIFTSPLAN, BESLUTNINGSPUNKTER OG OPPFØLGING	7
6	PROSJEKTORGANISASJON OG DELTAKERE	8
6.1	ANSVARSFORHOLD	8
6.2	STYRINGSGRUPPE	8
6.3	EKSTERN REFERANSEGRUPPE	8
6.4	ARBEIDSGRUPPE/PROSJEKTGRUPPE.....	9
6.5	ANDRE ARBEIDSGRUPPER/REFERANSEGRUPPER	9
7	RISIKOANALYSE	9

1 Innledning

Tinn kommunestyre gjorde 18.12.14 følgende vedtak i K-sak 130/14 :

1. *Kommunens legevakt, kommunale ø-hjelpsplasser og rehabiliteringsplasser lokaliseres på Rjukan Sykehus. Dette for å styrke mulighetene for ny og fremtidsrettet aktivitet på Rjukan sykehus,*
2. *Det opprettes en prosjektstilling. Sammen med rådmann koordineres/organiseres dette som et næringsprosjekt.
Utover aktiviteten til STHF og Tinn kommune skal prosjektet arbeide for å etablere tjenester innen ventelistekirurgi innenfor dagens anbudsordning og eventuelt nye ordninger i fremtiden.*
3. *Finansiering: Omstillingsmidler fra KMD*

Denne prosjektplanen skal sikre at kommunestyrets vedtak blir gjennomført.

2 Bakgrunn

STHF har vedtatt en utviklingsplan som innebærer nedleggelse av akuttfunksjoner og døgndrift på Rjukan sykehus fra 20.06.2015.

Det er et ønske om omstilling av driften på Rjukan sykehus i form av nye aktiviteter i lokalene.

Det foreligger mange forslag og ideer om nye aktiviteter på Rjukan sykehus. Noen av disse forslagene er konkrete, mens det behøves nærmere utredninger av om forslagene er mulig å realisere. Det må også vurderes om det finst andre aktiviteter som kan legges til Rjukan sykehus.

STHF skal i følge sin utviklingsplan ha poliklinisk virksomhet på Rjukan sykehus. Tinn kommunestyre har vedtatt å lokalisere kommunale tjenester til sykehuset. Private har meldt interesse for å benytte lokaler og operasjonsstuer til aktuell virksomhet, bl.a til reduksjon av behandlingsskøer. Det foreligger dessuten en del andre forslag om mulige aktiviteter på Rjukan sykehus som må utredes nærmere.

Dette prosjektet tar sikte på å gi et realistisk beslutningsgrunnlag for videre drift av helserelaterte aktiviteter på Rjukan sykehus. Arbeidet organiseres som et næringsprosjekt.

3 Mål og hovedaktiviteter

3.1 Overordnet målsetting

Overordnet mål er å benytte Rjukan sykehus – bygninger, infrastruktur og utstyr som blir tilgjengelig etter omstruktureringene i henhold til STHFs utviklingsplan - til nye helserelaterte virksomheter.

Målet er at en gjennom dette omstillingsprosjektet kan ivareta mest mulig av kompetanse, arbeidsplasser og infrastruktur som i dag finnes på Rjukan sykehus (før gjennomføring av utviklingsplanen).

Prosjektet skal identifisere og vurdere realistiske aktiviteter som kan legges til Rjukan sykehus. Aktivitetene skal være faglig og økonomisk bærekraftige.

3.2 Delmål

3.2.1 Delmål 1: Bemanne prosjektet

Hovedaktiviteter:

H.1.1: Rekruttere prosjektleder

H.1.2: Etablere strategisk rådgiving - konkurransegrunnlag og anskaffelse

H.1.3: Etablere styringsgruppe, referansegrupper og arbeidsgruppe/prosjektgruppe.

3.2.2 Delmål 2: Avklare vilkår for disponering av lokaler og utstyr på Rjukan sykehus

Hovedaktiviteter:

H.2.2: Skaffe oversikt over eiendommen Rjukan sykehus – bygninger, infrastruktur, utstyr

H.2.1: Forhandlinger og avtaler med STHF om vilkår for disponering av lokaler og utstyr

3.2.3 Delmål 3: Avklare Tinn kommunes behov helseaktiviteter på Rjukan sykehus

Hovedaktiviteter:

- H.3.1: Fastsette aktuelle kommunale tjenester som kan lokaliseres på Rjukan sykehus på kort og lang sikt i henhold til kommunestyrevedtak
- H.3.2: Vurdere øvrige kommunale tjenester som kan lokaliseres på Rjukan sykehus
- H.3.3: Forutsetninger for lokalisering av kommunale helsetjenester på RS
- H.3.4: Vurdere faglige konsekvenser
- H.3.5: Behov for areal og bygningsmessige tilpasninger for Tinn kommunes aktiviteter
- H.3.6: Tilgjengelighet til kommunale tjenester for publikum
- H.3.7: Økonomiske forutsetninger – investering og drift
- H.3.8: Samordning og synergieffekter med andre helseaktiviteter på RS
- H.3.9: Gi grunnlag for kommunale vedtak

3.2.4 Delmål 4: Avklare STHF sine behov for aktiviteter på Rjukan sykehus

Hovedaktiviteter:

- H.4.1: Fastsette STHFs tjenester som skal lokaliseres på Rjukan sykehus - utviklingsplanen
- H.4.2: Behov for areal og bygningsmessige tilpasninger for STHFs aktiviteter
- H.4.3: Tilgjengelighet til STHFs tjenester for publikum
- H.4.4: Samordning og synergieffekter med andre helseaktiviteter på RS

3.2.5 Delmål 5: Identifisere muligheter for privat aktivitet ved Rjukan sykehus

Hovedaktiviteter:

- H.5.1: Identifisere aktuelle helsetjenester
- H.5.2: Identifisere aktuelle leverandører
- H.5.3: Klarlegge forutsetninger for etablering på Rjukan sykehus
- H.5.4: Klargjøre Rjukan sykehus for «Fritt behandlingsvalg og Fritt sykehusvalg»
- H.5.5: Sikre sykehuskonsesjoner til Rjukan sykehus

3.2.6 Delmål 6: Identifisere og avklare andre mulige aktiviteter som kan legges til Rjukan

Hovedaktiviteter:

H.5.1: Ålmodellen

H.5.2: Friklinikk

H.5.3: Støttefunksjoner for HSØ

H.5.4: Statlige helserelevante funksjoner

H.5.1: Einar Opedals forslag

H.5.2: Andre ideer

3.2.7 Delmål 7: Sikre finansiering for tilrettelegging for nye helseaktiviteter på Rjukan sykehus

Hovedaktiviteter:

H.5.1: Omstillingsmidler revidert nasjonalbudsjett/statsbudsjett for 2016

H.5.2: Finansieringsmuligheter i HSØ

H.5.3: Privat kapital

H.5.4: Annen off. finansiering

3.2.8 Delmål 8: Organisering og eiendomsforhold ved etablering av nye helsetilbud på Rjukan SH

Hovedaktiviteter:

H.5.1: Organisasjonsmodell

H.5.2: Eiendomsforhold – eiermodell

3.2.9 Delmål 9: Informasjon om og markedsføring av helseaktiviteter på Rjukan sykehus

H.6.1: Markedsplan og oppfølging av aktuelle målgrupper

H.6.1: Aktivt informasjonsarbeid

4 Rammer

Det er bevilget 10 mill, kr i statsbudsjettet for 2015 som omstillingsmidler til Tinn kommune i forbindelse med nedleggelsene på Rjukan sykehus.

Det er satt opp følgende budsjett for næringsprosjektet:

Aktiviteter	Budsjett
Prosjektledelse/prosjektgruppe	300 000
Rådgivning/utredninger	600 000
Reiseutgifter/andre utgifter	200 000
Styringsgruppe/referansegrupper	500 000
Sum utgifter	1 600 000

5 Framdriftsplan, beslutningspunkter og oppfølging

Rjukan sykehus - fremdriftsplan

Tiltak ferdigstilles	Dato	Hoved-aktivitet	Kommentarer
Prosjektplan - godkjennes	13.01.2015	H1	Rådmann
Rekruttering - prosjektleder	20.01.2015	H1	Rådmann
Prosjektleder - start	01.02.2015	H1	
Rekruttere rådgiver	01.02.2015	H1	Rådmann
Etablere styringsgruppe og referansegrupper	01.02.2015	H1	Rådmann/ordfører
Avklare vilkår for lokaler	01.03.2015	H2	intensjonsavtale
Avklare Tinn kommune	01.04.2015	H3	intensjonsavtale
Avklare STHF	01.03.2015	H4	intensjonsavtale
Identifisere private aktører	01.07.2015	H5	intensjonsavtale
Identifisere andre aktuelle tjenester	01.07.2015	H6	
Finansieringsplan – investering/drift	01.07.2015	H7	Rev.nasj.bud./statsbud.
Milepæl - beslutningspunkt	01.07.2015	Er det grunnlag for å gå videre?	
Plan for organisering	01.10.2015	H8	
Plan for gjennomføring	01.10.2015	H8	
Plan for markedsføring	01.10.2015	H9	
Over i drift	01.01.2016		

6 Prosjektorganisasjon og deltakere

6.1 Ansvarsforhold

Gjennomføringsprosjektet organiseres etter Innovasjon Norges prosjektutviklingsverktøy/metodikk kalt ”Prosjektlederprosessen” (PLP).

Oppdragsgiver : Tinn kommunestyre v/ordfører Steinar Bergsland
Prosjekteier : Tinn kommune v/rådmann Rune Lødøen
Prosjektleder : Kommunalsjef Finn Arild Bystrøm

6.2 Ekstern referansegruppe (rådgivende)

Deltakere	Funksjon
Steinar Bergsland (leder)	Ordfører
Ansgar Gabrielsen	Tidl. Nærings- og helseminister/strategisk rådgiver
Stein Lier Hansen	Dir. Norsk Industri/styreleder Rjukan Nær.utv.
Olav Ulleren	Dir. LHL
Terje Tønnessen	NAV-direktør Telemark Vestfold
Evy Anni Evensen	Fylkesrådmann
Per Arne Olsen	Tidligere stortingsrepr.
Knut Even Lindsjørn	Samhandlingsdirektør Helse Sør Øst HF
Bess Frøyshov	Direktør STHF
Reidar Åsheim	Samhandlingssjef i Vestre Viken HF
Per Lykke	Politiker
Rune Lødøen	Rådmann

Ansgar Gabrielsen er engasjert som strategisk rådgiver for prosjektet og til å bistå referansegruppens arbeid.

Ekstern referansegruppe sammensettes av ressurspersoner som kan gi støtte til næringsprosjektet i form bidrag/rådgivning til strategiske vurderinger, forslag til aktuelle virksomheter og som døråpnere til relevante beslutningstakere. Arbeidet i den eksterne referansegruppen organiseres i form av f.eks «work-shops»

Prosjektleder er sekretær for ekstern referansegruppe.

6.3 Styringsgruppe

Deltakere	Funksjon
Rune Lødøen (leder)	Prosjekteier/Rådmann
Steinar Bergsland	Ordfører
Birger Hovden	Opposisjonsleder
Finn Arild Bystrøm	Prosjektleder/kommunalsjef

6.4 Arbeidsgruppe/prosjektgruppe

Deltakere	Funksjon
Finn Arild Bystrøm (leder)	Kommunalsjef/intern prosjektleder
Terje Bjerkehagen	Kommunalsjef
Audun Mogen	Næringssjef
Oddvar Øygarden	Overlege Rjukan sykehus
Johannes Haukaas	Samhandlingskoordinator
Sissel Bitustøyl	Samhandlingskoordinator

Arbeidsgruppe/prosjektgruppe sammensettes av ressurspersoner som foruten å komme med forslag og vurderinger til prosjektet skal bidra til konkrete løsninger for virksomheter som kan legges til Rjukan sykehus. Arbeidet i den interne referansegruppen organiseres i form av arbeidsmøter.

Prosjektleder er leder og sekretær for arbeidsgruppen/prosjektgruppen.

6.5 Andre arbeidsgrupper/referansegrupper

Opprettes etter behov av styringsgruppe/prosjektleder.

Aktuelle referansegrupper er:

- Gruppeledere i Tinn kommunestyre
- Ansatte på Rjukan sykehus
- Ansatte i Tinn kommunes helse- og omsorgstjeneste

7 Risikoanalyse

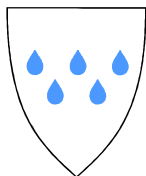
Faglige og økonomiske konsekvenser for kommunale tjenester

Kompetanse og arbeidskraft.

Tekniske løsninger .

Økonomi og finansiering.

Politisk risiko (hvilke modeller for behandling aksepteres).

SAKSFRAMLEGG

Presentasjon av resultater av spørreundersøkelse blant beboere og pårørende ved sykehjemmene i Tinn kommune

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Levekårsutvalget	2/15	09.02.2015
Tinn kommunestyre	4/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Presentasjonen tas til orientering

Innledning:

Fakta:

Vurdering:

Konklusjon:

Vedlegg:

- 1 Rapport beboere
- 2 Kommentarrapport beboere
- 3 Rapport pårørende
- 4 Kommentarrapport pårørende

Journalposter i saken:

1 S 18.12.2014 Orientering om resultater av spørreundersøkelse blant beboere og pårørende ved sykehjemmene i Tinn kommune

Rapport Tinn Kommune 2014:

Brukertilfredshet blant beboere ved Sykehjem i Tinn Kommune

Denne rapporten beskriver resultatet fra en spørreundersøkelse gjort blant beboere ved Sykehjem i Tinn Kommune i Telemark. Undersøkelsen ble gjennomført i november 2014.

Brukerundersøkelsen er utført av AMBIO Helse AS på vegne av Tinn Kommune og er en kvalitetsmåling av sykehjemmene i kommunen.

Målgruppen for undersøkelsen var alle beboere ved kommunens Sykehjem som var i stand til å være med på undersøkelsen.

Spørreskjemaet som ble benyttet i undersøkelsen er utarbeidet av KS (Kommunenes Sentralforbund).

Oslo, november 2014

Innhold

Om undersøkelsen	04 - 05
Oppsummering og hovedfunn	04
Kontaktpersoner	04
Metode og utvalg	04
Målgruppe	04
Datainnsamling	04
Utvalg	04
Spørreskjema	05
Tolkning av resultater	05
Resultater	06 - 15
Generell vurdering	06
Vurdering av resultat for beboeren	07 - 09
Vurdering av trivsel	10
Vurdering av brukermedvirkning	11
Vurdering av respektfull behandling	12
Vurdering av tilgjengelighet	13
Vurdering av informasjon	14
Oppsummering	15
Feilmarginer	15
Vedlegg	16 - 21
Vedlegg 1 Infobrev	16
Vedlegg 2 Spørreskjema	17 - 21
Notater	22 - 23

Om undersøkelsen

Oppsummering og hovedfunn

På oppdrag fra Tinn Kommune har AMBIO Helse gjennomført en brukerundersøkelse blant beboerne på sykehjemmene i kommunen. Kommunen har to sykehjem som dekker hele kommunen. Sykehjemmene har både korttid – og langtidsplasser samt to skjermede enheter. Undersøkelsen ble gjennomført november 2014.

Brukerundersøkelsen viser at beboernes overordnede tilfredshet med sykehjemmet/omsorgsboligen er svært høy. Hele 96 % sier at de er helt enig eller enig i påstanden "Alt i alt, jeg er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen der jeg bor".

Spørreundersøkelsen er delt opp i seks ulike kategorier med tilhørende spørsmål samt en helhetsvurdering. Trivsel og vurdering av respektfull behandling var kategoriene med størst tilfredshet i undersøkelsen. De aller fleste trives godt på rommene sine. Det er stor trygghet blant beboerne og de trives meget godt med de ansatte. 96 % føler seg trygge og hele 89 % synes de ansatte behandler de med respekt.

Minst fornøyde er beboerne med kategorien tilgjengelighet med et totalt snitt på 4,7. Men i forhold til landsgjennomsnittet er heller ikke dette spesielt lavt. Under kategoriene resultat for beboerne, brukermedvirkning og informasjon er beboerne meget godt fornøyde.

Totalt snitt på 5,1 ligger godt på landsgjennomsnittet (5,1). Dette landsgjennomsnittet er beregnet på 32 av totalt 428 kommuner i landet, altså kun et lite utvalg. Om dette utvalget er et representativt sammenlikningsgrunnlag er en vurderingssak.

Kontaktpersoner

Kontaktpersoner for undersøkelsen på sykehjemmet i Tinn Kommune har vært Kommunalsjef Terje Bjerkehagen og Grete Olesrud, leder Rjukan sykehjem. Prosjektleder i AMBIO Helse AS har vært Johan C. Tønnesen.

Metode og utvalg

Målgruppe

Målgruppen for denne undersøkelsen var beboere på Rjukan sykehjem og Tinn Helsetun i november 2014.

Datainnsamling

Datainnsamlingen har foregått ved personlig intervju med hver enkelt beboer. Intervjuere var eksterne konsulenter fra AMBIO Helse. På forhånd hadde beboerne mottatt et infobrev om undersøkelsen og avdelingen var informert om når og hvordan intervjuene skulle gjennomføres. Hver enkelt beboer ble intervjuet på sitt eget rom. Dette for å sikre at beboernes anonymitet og at svarene ble så upåvirket som mulig. Intervjuerne var informert om at han/hun helst skulle gjennomføre selve intervjuet alene med beboerne, unntak fra dette kunne gjøres dersom beboeren ønsket å ha noen andre tilstede.

Utvalg

I Tinn Kommune var det 48 personer som bodde på sykehjem og som var aktuelle for å delta i undersøkelsen da brukerundersøkelsen ble gjennomført. Av disse ble det anslått å få inn 38 svar fra disse. Dette utgjør 79 % av populasjonen. Av de som var i stand til å besvare var det 28 beboere som svarte, dette gir en svarprosent på 74 %.

Kvinner er den dominerende gruppen og utgjør 68 % av utvalget og menn utgjør 32 %. Aldersmessig er de fleste over 90 år, med 71 % på 90 år og oppover.

BAKGRUNNSINFORMASJON

Kjønn	Kvinne	68 %
	Mann	32 %
Alder	Under 67 år	-
	67-79 år	14,3%
	80-90 år	14,3%
	Eldre enn 90 år	71,4%
Svarfordeling	Rjukan Sykehjem	61 %
	Tinn Helsetun	39 %

Spørreskjema

Spørreskjemaet er designet slik at det skal være svært lett for beboerne å være med på undersøkelsen. De fleste spørsmål er formulert slik at beboerne blir bedt om å svare "Helt uenig", "Uenig", "Litt uenig", "Litt enig", "Enig", "Helt Enig" eller "Vet ikke" på spørsmålene. Spørreskjemaet er utarbeidet av Kommunenes landsforbund (KS).

Tolkning av resultater

I en slik undersøkelse måler vi tilfredsheten til beboerne. Det vil si at vi måler beboernes subjektive opplevelse av hvor fornøyde eller misfornøyde de er.

Det er viktig å bemerke seg at brukerne vil svare ut i fra sine personlige erfaringer, samt forventningene de har til tjenesten. Det vil si at om erfaringene er lik forventningene eller bedre enn forventningene, vil brukeren være tilfreds. I motsatt fall vil man ha utilfredse beboere.

Forventningene vil oppstå på forskjellige måter. For eksempel hva man har hørt hos venner, bekjente, media og hvilken kjennskap en har til tjenestene.

Siden resultatet av en slik undersøkelse er avhengig av både erfaringer og forventninger vil også arbeidet i etterkant bestå av å håndtere begge disse dimensjonene. Kvalitetsutvikling betyr ikke bare å jobbe med å forbedre brukernes erfaringer. I mange tilfeller vil det være like aktuelt å håndtere og påvirke brukernes forventninger. Dette kan gjøres gjennom å ha en aktiv dialog samt å kommunisere og informere beboerne om tjenestens innhold og tilbud.

Hva er et tilfredsstillende nivå?

I en slik subjektiv undersøkelse er det ikke lett å definere eksakt hva som er et tilfredsstillende nivå, høyt nivå eller dårlig nivå. Oslo bystyre behandlet 21.4.1999 bystyresak 204/99 "Kvalitet og kvalitetsmåling i pleie- og omsorgstjenestene". Der ble det lagt til grunn at dersom færre enn 80 % svarer "fornøyd" eller "svært fornøyd" så skal det iverksettes nærmere vurdering av forholdene. Dette nivået anser vi som tilfredsstillende for kvalitetsmåling.

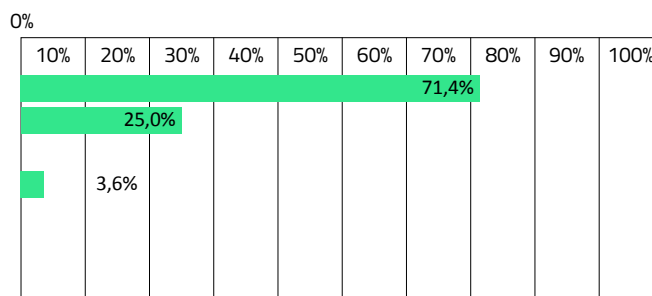
Resultater

Generell vurdering

På generelt nivå er tilfredsheten med sykehjemmene høy. Av beboerne har hele 96 % svart at de er helt enig eller enig i påstanden "alt i alt, jeg er er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen der jeg bor." Ingen har sagt seg uenig i utsagnet.

Alt i alt, er jeg fornøyd med sykehjemmet / omsorgsboligen der jeg bor:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av resultat for beboeren

Undersøkelsen viser at beboerne er meget fornøyd med maten og at de får nok mat om kvelden, hele 89 % er helt enige eller enige i disse påstandene. De aller fleste synes måltidene er hyggelige, og ingen sier seg direkte uenig i dette. Når det gjelder hjelp til personlig hygiene så sier 86 % seg enig i dette, og ingen er direkte uenig i at de får den hjelpen de trenger til dette. 68 % svarer at de er enig eller helt enig i at de har mulighet til å komme ut i frisk luft. Når det gjaldt mulighet for å motta legehjelp, å komme til tannlege og få smertelindring ved behov var resultatene gode, men under påstanden "jeg får fysioterapi når jeg trenger det" så har en del svart "vet ikke". 43 % sier seg enig eller litt enig i at de ikke deltar i aktivitetstilbudet, mens 46 % sier seg helt enig eller enig i om de er fornøyde med kultur/underholdningstilbudet.

Jeg er fornøyd med maten jeg får:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg synes måltidene er hyggelige:

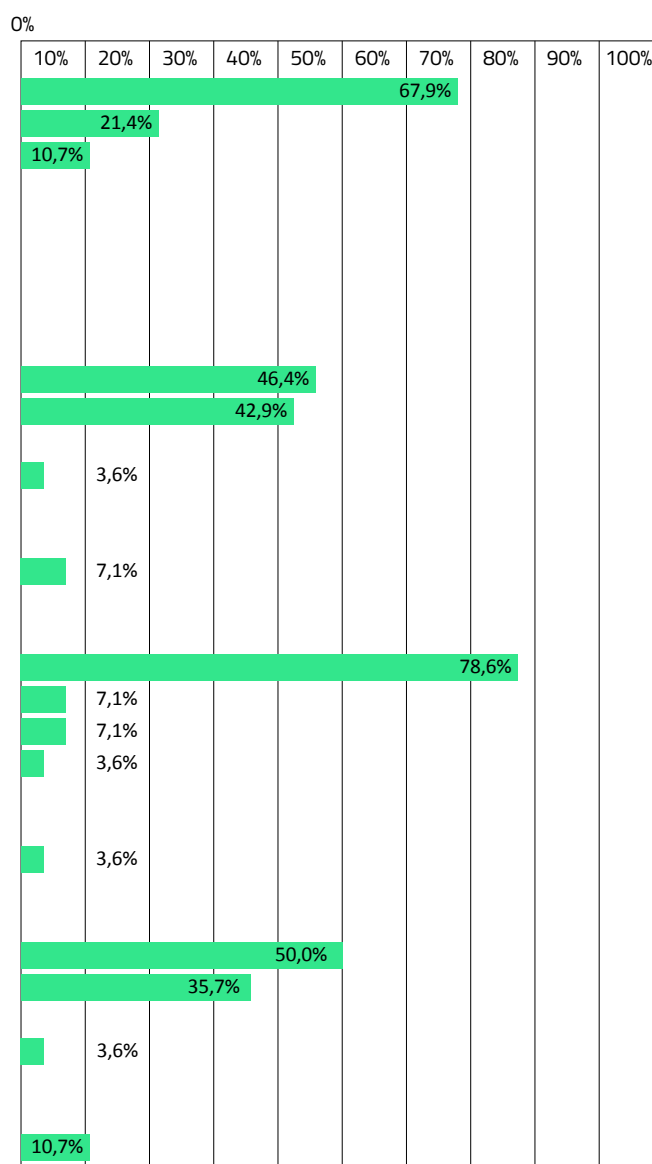
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får nok mat om kvelden/natten

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får den hjelpen jeg trenger til personlig hygiene:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg har mulighet til privatliv:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg har mulighet til å komme ut i frisk luft:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får legehjelp når jeg trenger det:

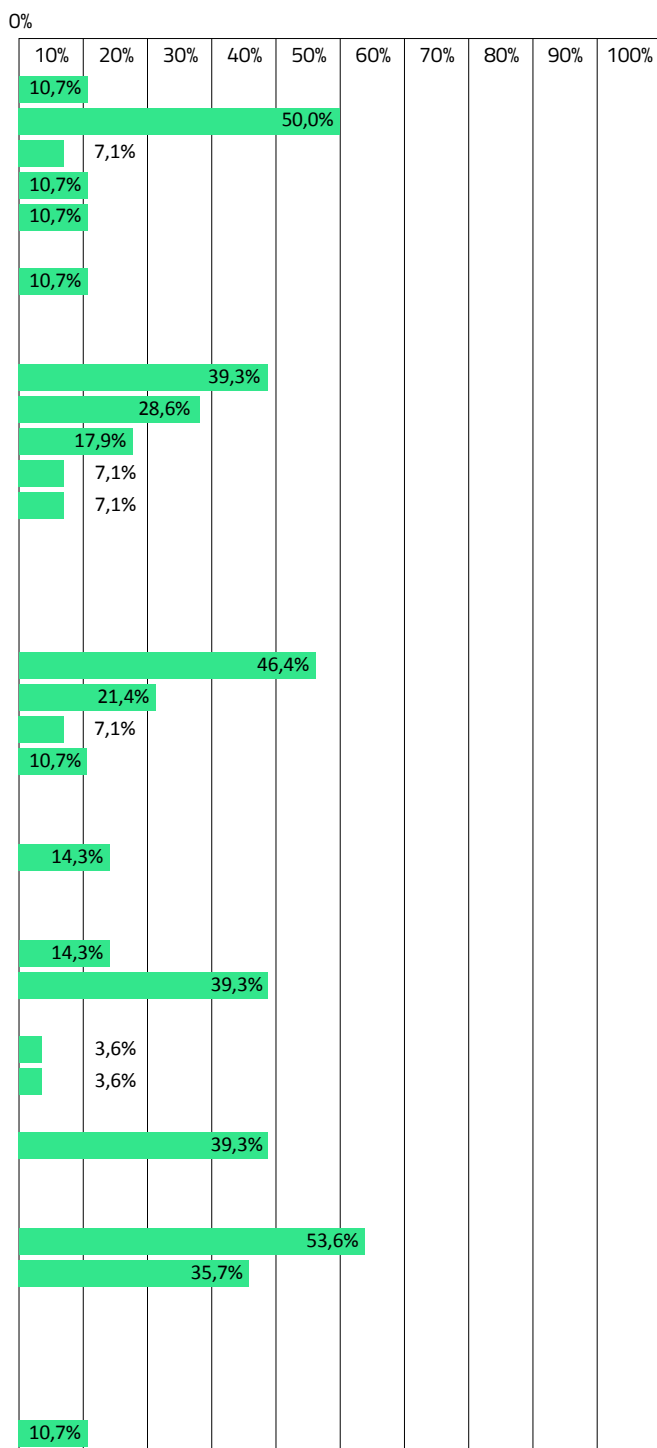
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får fysioterapi når jeg trenger det:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får mulighet til å komme til tannlege:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får smertelindring ved behov:

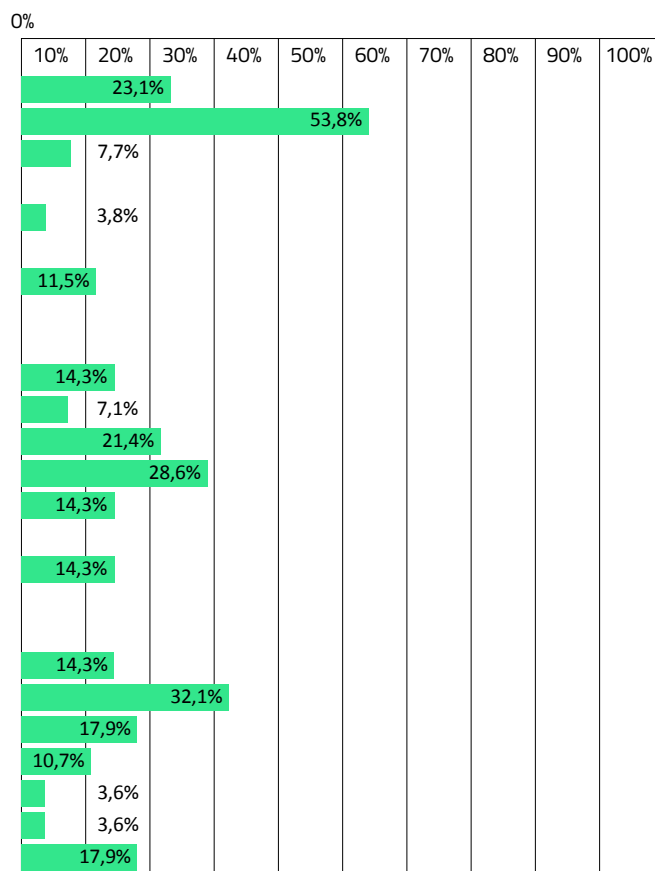
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg deltar i aktivitetstilbud:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg er fornøyd med kultur/underholdningstilbudet:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av trivsel

Trivsel var et av punktene som lå høyest i forhold til tilfredshet og resultatet var over landsgjennomsnittet. 96 % er helt enig eller enig i at de føler seg trygge. De aller fleste trives godt på rommet/i leiligheten sin. Det er stor trygghet blant beboerne og de trives meget godt med de ansatte. De fleste trives sammen med de andre beboerne.

Jeg trives på rommet/i leiligheten:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg føler meg trygg her:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg trives sammen med de ansatte:

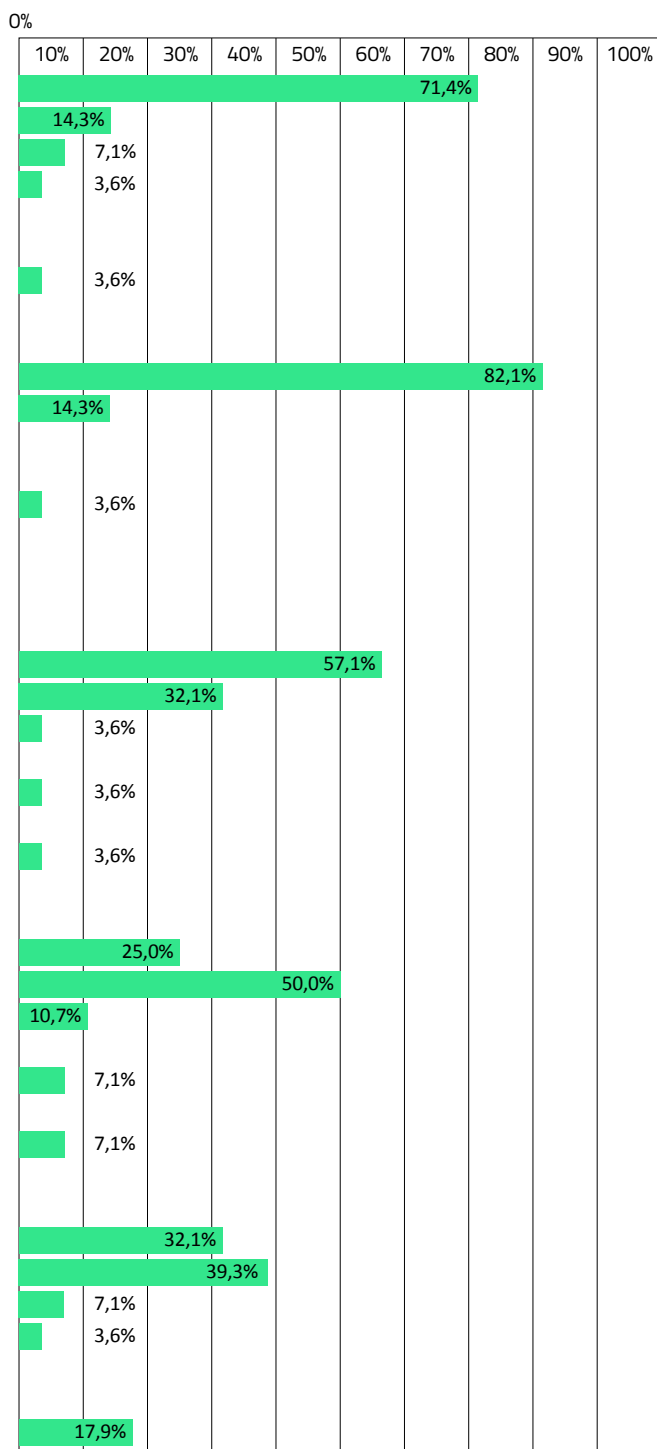
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg trives sammen med de andre beboerne:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Baderommet er tilrettelagt for mine behov:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av brukermedvirkning

De fleste sier seg helt enig i påstanden om at de får stå opp når de vil, og 82 % er helt enig eller enig i at de har muligheten for å legge seg når de vil. Flesteparten av de spurte er enige i at de får spise når de vil. Når det gjelder arbeidsplaner (eks tiltaksplaner og individuell plan) er det en overvekt av personer som har svart “vet ikke” på spørsmålet “Jeg er med når det utarbeides planer som angår meg”.

Jeg får stå opp når jeg vil:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg får legge meg når jeg vil:

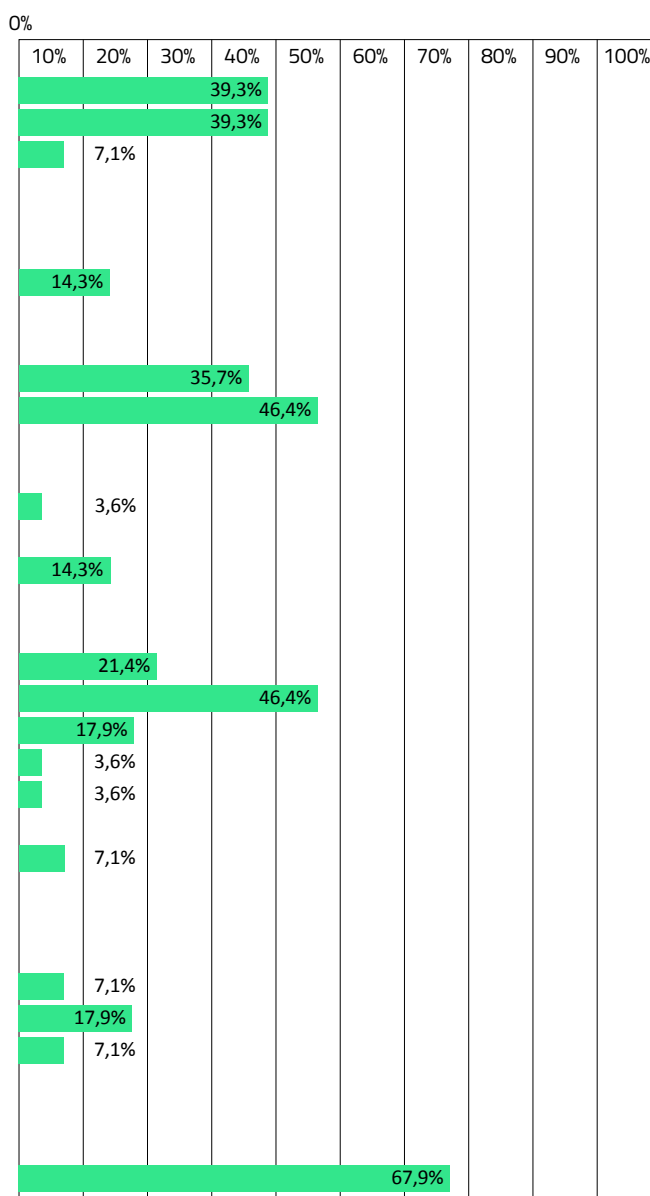
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Det legges til rette slik at jeg får spise når jeg ønsker det:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg er med når det utarbeides planer som angår meg. (som eksempel tiltaksplaner, individuell plan):

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av respektfull behandling

Denne kategorien var en av to kategorier med høyest gjennomsnittsscore på hele brukerundersøkelsen. Nesten alle respondentene er mer eller mindre enige i at deres verdighet blir ivaretatt. Hele 89 % har svart helt enig eller enig i at de ansatte behandler meg med respekt. 68 % føler de blir hørt om de har noe å klage på.

De ansatte behandler meg med respekt:

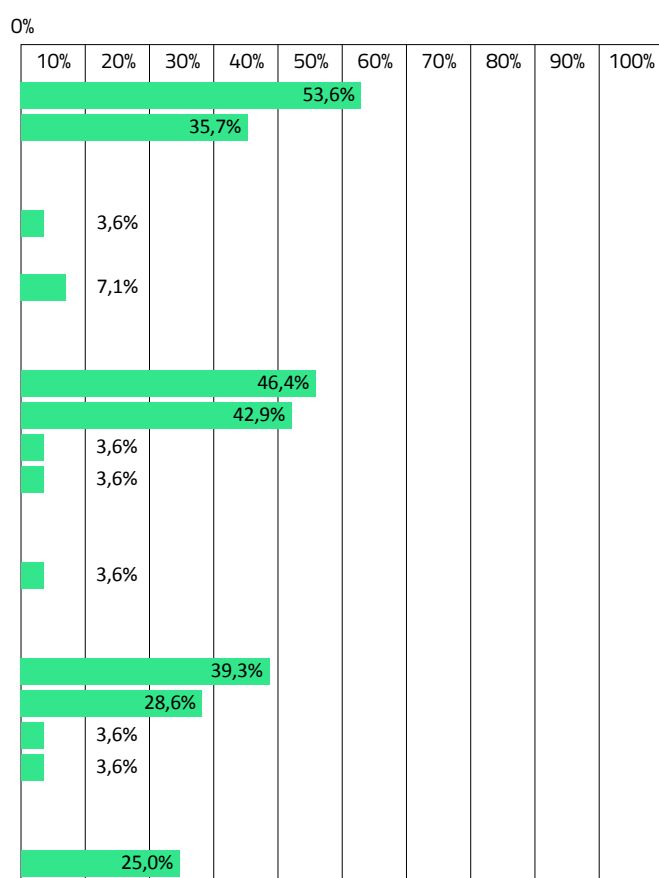
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Min verdighet blir ivaretatt:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

De ansatte hører på meg hvis jeg har noe å klage på:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av tilgjengelighet

57 % sier seg helt enig eller enig i at de fikk sykehjemsplass/leilighet når de trengte det, mens 32 % svarte “vet ikke” på dette spørsmålet. 86 % sier seg helt enig og enig i at de er trygge på at de ansatte kommer når de trenger det. De aller fleste er fornøyde med muligheten til å snakke med pleiepersonalet og ingen sier seg uenig i at de har denne muligheten. 82 % sier seg enig i at de har muligheten til å snakke med noen om det som er viktig for respondenten. Et punkt under tilgjengelighet skilte seg sterkt ut fra de andre. Dette er at totalt 82 % har svart at de ikke vet hvem som er deres kontaktperson.

Jeg fikk plass i sykehjemmet/leiligheten da jeg trengte det:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg er trygg på at de ansatte kommer når jeg trenger det:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg vet hvem som er min kontaktperson:

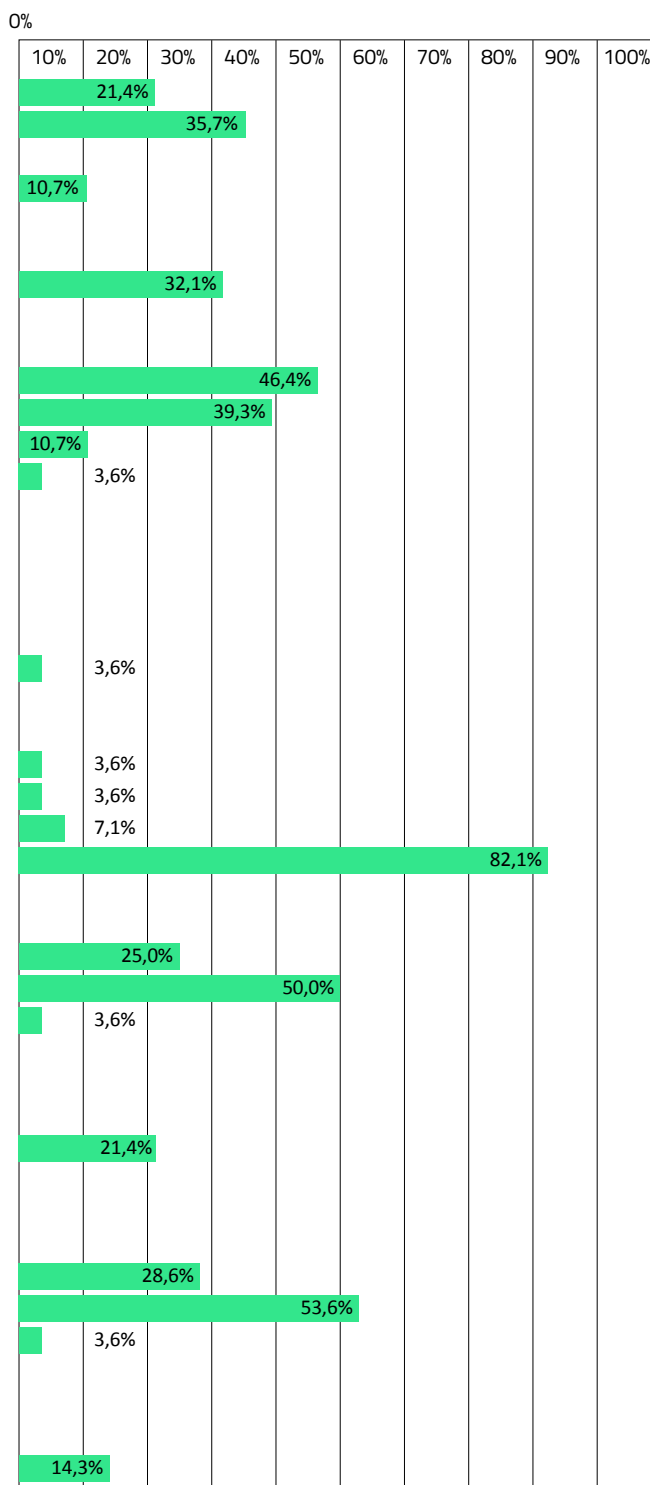
Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg har mulighet til å snakke med pleiepersonalet:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Jeg har mulighet til å snakke med noen her om det som er viktig for meg:

Helt enig
 Enig
 Litt enig
 Litt uenig
 Uenig
 Helt uenig
 Vet ikke

Vurdering av informasjon

Flesteparten er enig i påstanden "Jeg får god informasjon om tjenesten jeg får", men en relativt høy andel på 36 % har svart "vet ikke" på denne påstanden. Det er litt spredte svar på påstanden om at de får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbudet men 54 % sier seg enig i påstanden.

De aller fleste av beboerne synes at de ansatte snakker klart og tydelig slik at de forstår de, hele 82 % har svart helt enig eller enig på dette. En relativt høy andel av beboerne svarer vet ikke på punktet om de er kjent med hvordan han/hun skal gå frem hvis de ønsker å klage på noe. 46 % har svart at de ikke vet hvordan de skal gå fram og 46 % har svart enig eller helt enig i påstanden.

Jeg får god informasjon om tjenesten jeg får:

- Helt enig
- Enig
- Litt enig
- Litt uenig
- Uenig
- Helt uenig
- Vet ikke

Jeg får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbud:

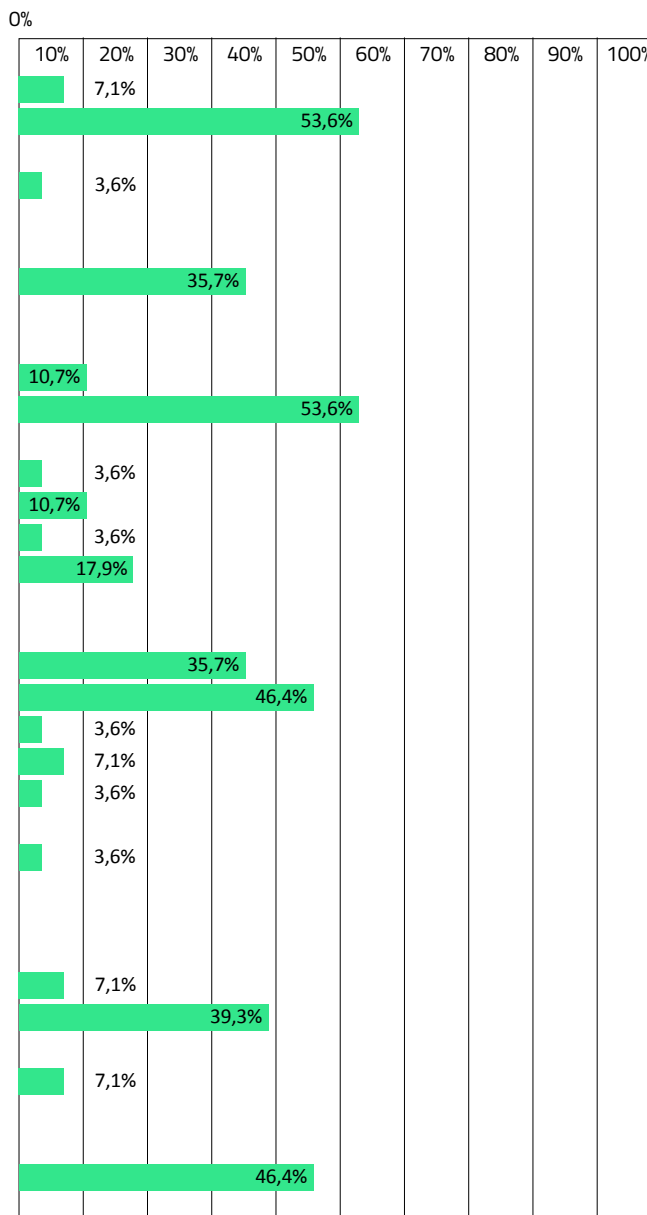
- Helt enig
- Enig
- Litt enig
- Litt uenig
- Uenig
- Helt uenig
- Vet ikke

De ansatte snakker klart og tydelig slik at jeg forstår dem:

- Helt enig
- Enig
- Litt enig
- Litt uenig
- Uenig
- Helt uenig
- Vet ikke

Jeg er kjent med hvordan jeg skal gå fram hvis jeg har noe å klage på:

- Helt enig
- Enig
- Litt enig
- Litt uenig
- Uenig
- Helt uenig
- Vet ikke

Oppsummering

Brukerundersøkelsen viser at beboernes overordnede tilfredshet med sykehjemmet/korttidsavdelingen er svært høy. 96 % sier at de er helt enig eller enig i påstanden "Alt i alt, jeg er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen der jeg bor".

Under temaet brukermedvirkning scorer sykehjemmene godt over landsgjennomsnittet.

Trivsel og vurdering av respektfull behandling var punktene med størst tilfredshet i undersøkelsen. De aller fleste trives godt på rommet/i leiligheten sin. Det er stor trygghet blant beboerne og de trives med de ansatte. Så å si alle kan si at de føler seg trygge og nesten alle har svart enig eller helt enig på at de ansatte behandler de med respekt.

Minst fornøyde er beboerne med kategorien tilgjengelighet. Spørsmålet om de vet hvem som er sin kontaktperson trekker nok ned noe her, da de fleste har svart "vet ikke" på dette spørsmålet.

Under kategorien resultat for beboerne er beboerne generelt godt fornøyde. Under kategorien informasjon er beboerne generelt fornøyde, men kan med fordel følges opp i kvalitetsarbeidet videre.

Feilmarginer

I alle statistiske undersøkelser vil det være en viss usikkerhet rundt resultatene siden vi kun har svar fra et utvalg av populasjonen. Nøyaktig fastsettelse av feilmarginen vil basere seg på hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Normalt sett er det vanlig å basere seg på 95 prosents sannsynlighet for at resultatet er riktig.

For denne undersøkelsen, som har en total antall populasjon på 48 beboere på sykehjem, har vi fått svar av 28 beboere. På 95 % konfidensnivå gir det oss en feilmargin på 12 %.

Vi kan da si at vi er 95 % sikker på at dersom alle brukerne hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 12 % av svarene i denne undersøkelsen.

Vedlegg

Vedlegg 1

Infobrev til undersøkelsen

Tinn kommune

Rjukan, 16.okt 2014

Brukerundersøkelse ved Tinn Helsetun/Rjukan Sykehjem

Til beboere ved Tinn Helsetun/Rjukan Sykehjem

Kommunen ønsker å forbedre sine tjenester til beboerne på sykehjemmet, og derfor vil vi gjennomføre en brukerundersøkelse. Hensikten med å gjennomføre undersøkelsen er først og fremst å sikre at tilbudet videreutvikles i tråd med Deres ønsker og behov. Derfor ønsker vi å få tilbakemeldinger fra Dem om hvordan De opplever vårt tjenestetilbud. Det vil bli gjennomført intervjuer, og deltakelse i undersøkelsen er frivillig. Svarene behandles anonymt og ingen svar vil kunne spores tilbake til deltakerne.

Vi håper De vil ta Dem tid til å hjelpe oss i vårt kvalitetsarbeid, og bidra til å gjøre våre tjenester bedre gjennom å delta i undersøkelsen.

Med vennlig hilsen

Grete Olesrud

Vedlegg

Vedlegg 2

Spørreskjema side 1

Bakgrunnsspørsmål			
<p>INFORMASJON TIL UNDERSØKELSEN</p> <p>Nedenfor har vi satt opp en del påstander om hva du synes om tjenesten du får.</p> <p>Du skal gjøre en vurdering av tjenesten på skala fra 1 til 6</p> <p>1 er helt uenig 2 uenig, 3 litt uenig, 4 litt enig, 5 enig og 6 er helt enig.</p> <p>Sett kryss i den ruta du mener stemmer best med din oppfatning.</p> <p>Dersom du ikke vet hva du skal svare eller at påstandene ikke passer for deg, kan du krysse av på svaralternativet Vet ikke</p> <p>Først ønsker vi at du svarer på noen bakgrunnsspørsmål.</p>			
<p>Hvor gammel er du?</p> <p> ☐ Under 67 år ☐ 67-79 år ☐ 80-89 år ☐ 90 år og over </p>			
<p>Kjønn</p> <p> ☐ Kvinne ☐ Mann </p>			

Vedlegg 2

Spørreskjema side 2

Resultat for beboeren						
Jeg er fornøyd med maten jeg får						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg synes måltidene er hyggelige						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får nok mat om kvelden/natten						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får den hjelpen jeg trenger til personlig hygiene						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg har mulighet til privatliv						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg har mulighet til å komme ut i frisk luft						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får legehjelp når jeg trenger det						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får fysioterapi når jeg trenger det						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får mulighet til å komme til tannlege						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får smertelindring ved behov						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg deltar i aktivitetstilbudet						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg er fornøyd med kultur/underholdningstilbudet						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0

Vedlegg 2

Spørreskjema side 3

Trivsel							
Jeg trives på rommet/leiligheten							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Jeg føler meg trygg her							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Jeg trives sammen med de ansatte							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Jeg trives sammen med de andre beboerne							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Baderommet er tilrettelagt for mine behov							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Brukermedvirkning							
Jeg får stå opp når jeg vil							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Jeg får legge meg når jeg vil							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Det legges til rette slik at jeg får spise når jeg ønsker det							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Jeg er med når det utarbeides planer som angår meg. (som for eksempel tiltaksplaner, individuell plan)							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Respektfull behandling							
De ansatte behandler meg med respekt							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
Min verdighet blir ivarettatt							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	
De ansatte hører på meg hvis jeg har noe å klage på							
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0	

Vedlegg 2

Spørreskjema side 4

Tilgjengelighet						
Jeg fikk plass i sykehjemmet/leiligheten da jeg trengte det						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg er trygg på at de ansatte kommer når jeg trenger det						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg vet hvem som er min kontaktperson						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg har mulighet til å snakke med pleiepersonalet						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg har mulighet til å snakke med noen her om det som er viktig for meg						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Informasjon						
Jeg får god informasjon om tjenesten jeg får						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbud						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
De ansatte snakker klart og tydelig slik at jeg forstår dem						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Jeg er kjent med hvordan jeg skal gå fram hvis jeg har noe å klage på						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0

Vedlegg 2

Spørreskjema side 5

Helhetsvurdering						
Alt i alt, jeg er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen der jeg bor						
Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6	☐ 0
Har du noen andre kommentarer til tjenesten du mottar på sykehjemmet/ i omsorgsboligen?						
Ikke skriv kommentarer her som gjør det mulig for andre å forstå at der er du som har svart. Skriv heller ikke noe som andre kan oppleve som sårende.						
Jeg samtykker til at mine kommentarer kan benyttes i offentlig rapport og/eller internt utviklingsarbeid						
☐ Ja	☐ Nei					
Kommentarer						

AMBIO Helse AS – Rådhusgata 9, 0151 Oslo
Telefon: 22 41 17 02 – Fax: 22 42 17 87 – email: post@ambiohelse.no
www.ambio-helse.no

Kommentarer

Stortrives!

Får vite om aktiviteter av andre beboere

Føler meg trygg.

Har lyst til å ommøblere rommet, men tør ikke spørre.

personalet kunne vært innom litt oftere på kvelden

Hyggelig personale

Rapport Tinn Kommune 2014:
**Tilfredshet blant
pårørende av
beboere ved Sykehjem
i Tinn Kommune**

Denne rapporten beskriver resultatet fra en spørreundersøkelse gjort blant pårørende av beboere ved to Sykehjem i Tinn Kommune i Telemark. Undersøkelsen ble gjennomført i november 2014.

Brukerundersøkelsen er utført av AMBIO Helse AS på vegne av Tinn Kommune og er en kvalitetsmåling av sykehjemmene i kommunen.

Målgruppen for denne undersøkelsen var pårørende til beboere på Rjukan sykehjem og Tinn Helsetun i november 2014.

Spørreskjemaet som ble benyttet i undersøkelsen er utarbeidet av KS (Kommunenes Sentralforbund).

Oslo, november 2014

Innhold

Om undersøkelsen	04 - 05
Oppsummering og hovedfunn	04
Kontaktpersoner	04
Metode og utvalg	04
Målgruppe	04
Datainnsamling	04
Utvalg	04
Spørreskjema	05
Tolkning av resultater	05
Resultater	06 - 17
Generell vurdering	06
Vurdering av resultat for beboeren	07 - 09
Vurdering av trivsel	10
Vurdering av brukermedvirkning	11 - 12
Vurdering av respektfull behandling	13
Vurdering av tilgjengelighet	14 - 15
Vurdering av informasjon	16
Oppsummering	17
Feilmarginer	17
Vedlegg	18 - 24
Vedlegg 1 Infobrev	18
Vedlegg 2 Spørreskjema	19 - 24
Notater	25 - 28

Om undersøkelsen

Oppsummering og hovedfunn

På oppdrag fra Tinn Kommune har AMBIO Helse gjennomført en brukerundersøkelse blant pårørende av beboerne på sykehjemmene i kommunen. Kommunen har to sykehjem som dekker hele kommunen. Pårørende til samtlige beboere ble invitert til å delta. Sykehjemmene har både korttid – og langtidsplasser samt to skjermede enheter. Undersøkelsen ble gjennomført november 2014.

Brukerundersøkelsen viser at de pårørendes overordnede tilfredshet med sykehjemmet/omsorgsboligen er svært høy. Hele 96 % svarer at de i ganske "stor grad" eller "svært stor grad" opplever at beboeren er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen.

Spørreundersøkelsen er delt opp i seks ulike kategorier med tilhørende spørsmål samt en helhetsvurdering. Trivsel og vurdering av respektfull behandling var kategoriene med størst tilfredshet i undersøkelsen. De pårørende opplever at beboerne trives godt sammen med de ansatte og at beboerne føler seg trygge.

Minst fornøyde er de pårørende med kategoriene informasjon og brukermedvirkning med et totalt snitt på 4,4. Under kategoriene resultat for beboeren og tilgjengelighet er de pårørende generelt fornøyd.

Totalt snitt på 4,8 ligger over landsgjennomsnittet (4,6). Dette landsgjennomsnittet er beregnet på 58 av totalt 428 kommuner i landet som har gjennomført denne brukerundersøkelsen i 2014. Altså kun et lite utvalg. Om dette utvalget er et representativt sammenlikningsgrunnlag er en vurderingssak.

Kontaktpersoner

Kontaktpersoner for undersøkelsen blant pårørende til beboere i Tinn Kommune har vært Kommunalsjef Terje Bjerkehagen og Grete Olesrud, leder Rjukan sykehjem. Prosjektleder i AMBIO Helse AS har vært Johan C. Tønnesen.

Metode og utvalg

Målgruppe

Målgruppen for denne undersøkelsen var pårørende til beboere på Rjukan sykehjem og Tinn Helsetun i november 2014.

Datainnsamling

Datainnsamlingen har foregått postalt. Hver enkelt pårørende har svart på et spørreskjema som ble sendt ut sammen med et informasjonsskriv og en ferdig frankert returkonvolutt. Spørreskjemaene ble så sendt i retur til Ambio Helse. Invitasjonene til deltakelse ble sendt ut 22.oktober 2014 og svarfrist var 18.november 2014. AMBIO Helse har vært ansvarlig for å implementere alle svarene i bedrekommune.no sin elektroniske løsning.

Utvalg

I Tinn Kommune var det 60 pårørende som ble invitert til å delta i undersøkelsen. Av disse var det 31 som svarte på undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 52 %. Dette antas å gi et godt representativt utvalg. Av de 31 respondentene som svarte på undersøkelsen var 55 % av utvalget pårørende til beboere på Rjukan sykehjem, mens 45 % av svarene var fra pårørende til beboere på Tinn Helsetun.

BAKGRUNNSINFORMASJON

Slektsmessig tilknytning

Ektefelle/samboer til beboer	13 %
Barn av beboer	81 %
Annen tilknytning	6 %

Svarfordeling

Rjukan Sykehjem	55 %
Tinn Helsetun	45 %

Spørreskjema

Spørreskjemaet er designet slik at det skal være svært lett for den pårørende å være med på undersøkelsen. De fleste spørsmålene er formulert slik at den pårørende blir bedt om å svare; "I hvor stor grad er du fornøyd med..." "I hvilken grad opplever du at...". Deretter blir respondenten bedt om å krysse av i ett de seks alternativene som skal si noe om respondentens opplevelse av tilfredshet. Fra "svært liten grad" og opp til "svært stor grad" eller alternativet "vet ikke". Spørreskjemaet er utarbeidet av Kommunenes landsforbund (KS).

Tolkning av resultater

I en slik undersøkelse måler vi tilfredsheten til de pårørende. Det vil si at vi måler de pårørendes subjektive opplevelse og vurdering av hvor fornøyd eller misfornøyd de er med tjenesten. For eksempel dersom man spør om pårørendes vurdering av maten som serveres, er vurderingen basert på egne observasjoner og/eller samtaler med beboeren. Samtidig veies dette opp mot de forventningene de pårørende har til tilbudet.

Det vil si at om erfaringene er lik forventningene eller bedre enn forventningene, vil de pårørende være tilfreds. I motsatt fall vil man ha utilfredse pårørende.

Forventningene vil oppstå på forskjellige måter. For eksempel hva man har hørt hos venner, bekjente, informasjon fra media og hvilken kjennskap en har til tjenestene.

Siden resultatet av en slik undersøkelse er avhengig av både erfaringer og forventninger vil også arbeidet i etterkant bestå av å håndtere begge disse dimensjonene. Kvalitetsutvikling betyr ikke bare å jobbe med å forbedre de pårørendes erfaringer. I mange tilfeller vil det være like aktuelt å håndtere og påvirke de pårørendes forventninger. Dette kan gjøres gjennom å ha en aktiv dialog samt å kommunisere og informere alle om tjenestens innhold og tilbud.

Hva er et tilfredsstillende nivå?

I en slik subjektiv undersøkelse er det ikke lett å definere eksakt hva som er et tilfredsstillende nivå, høyt nivå eller dårlig nivå. Oslo bystyre behandlet 21.4.1999 bystyresak 204/99 "Kvalitet og kvalitetsmåling i pleie- og omsorgstjenestene". Der ble det lagt til grunn at dersom færre enn 80 % svarer "fornøyd" eller "svært fornøyd" så skal det iverksettes nærmere vurdering av forholdene. I dette tilfellet tilsvarer det punktene "ganske stor grad" og "svært stor grad". Dette nivået anser vi som tilfredsstillende for kvalitetsmåling.

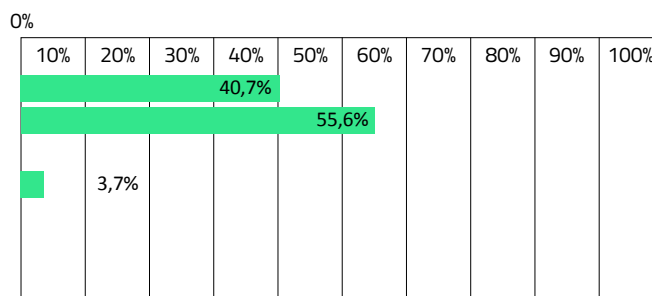
Resultater

Generell vurdering

På generelt nivå er tilfredsheten med sykehjemmene høy. Av alle pårørende som har svart har hele 96 % svart at de i ganske stor grad eller i svært stor grad er enig i påstanden "alt i alt, opplever du at beboeren er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen?"

Alt i alt, opplever du at beboeren er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen?

Svært stor grad										
Ganske stor grad										
Litt stor grad										
Litt liten grad										
Ganske liten grad										
Svært liten grad										
Vet ikke										

Vurdering av resultat for beboeren

Undersøkelsen viser at de pårørende er meget fornøyd med maten som serveres på sykehjemmene. 87 % er i ganske stor grad eller i svært stor grad fornøyd med dette. De aller fleste synes måltidene har en hyggelig ramme. Under punktet om tilbud om matsservering på kveld/natt har en andel på 33 % svart "vet ikke". De opplever at beboerne får den hjelpen de trenger til personlig hygiene og at de har muligheten til privatliv. Svarene er mer spredte når det gjelder oppfatningen om beboerne har mulighet til å komme ut i frisk luft. 50 % har svart innenfor svaralternativene "svært liten grad, "ganske liten grad" og litt liten grad" på dette punktet. Når det gjaldt mulighet for å motta legehjelp, å komme til tannlege og få smertelindring ved behov var resultatene gode, mens 45 % har svart "vet ikke" på om beboeren får den fysioterapijenesten han/hun har behov for. Spørsmålet om beboernes deltakelse i aktivitetstilbudet og tilfredsheten med kultur/underholdningstilbudet ga en del spredte svar.

Med maten som serveres beboeren?

Svært stor grad	13,3%
Ganske stor grad	73,3%
Litt stor grad	6,7%
Litt liten grad	3,3%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	3,3%

Den sosiale rammen rundt beboerens måltid?

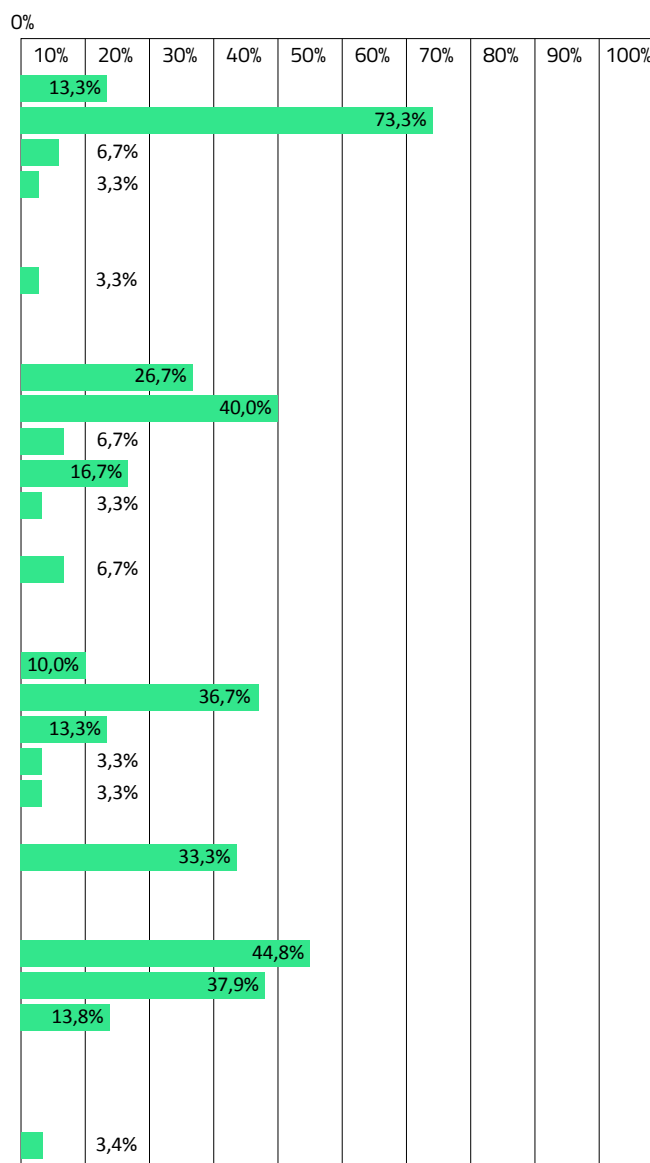
Svært stor grad	26,7%
Ganske stor grad	40,0%
Litt stor grad	6,7%
Litt liten grad	16,7%
Ganske liten grad	3,3%
Svært liten grad	
Vet ikke	6,7%

Tilbudet om matsservering til beboeren på kveld/natt?

Svært stor grad	10,0%
Ganske stor grad	36,7%
Litt stor grad	13,3%
Litt liten grad	3,3%
Ganske liten grad	3,3%
Svært liten grad	
Vet ikke	33,3%

Hjelpen beboeren får til personlig hygiene?

Svært stor grad	44,8%
Ganske stor grad	37,9%
Litt stor grad	13,8%
Litt liten grad	
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	3,4%

Muligheten beboeren har til privatliv?

Svært stor grad	43,3%
Ganske stor grad	40,0%
Litt stor grad	10,0%
Litt liten grad	3,3%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	3,3%

Muligheten beboeren har til å komme ut i frisk luft?

Svært stor grad	20,0%
Ganske stor grad	20,0%
Litt stor grad	6,7%
Litt liten grad	30,0%
Ganske liten grad	10,0%
Svært liten grad	10,0%
Vet ikke	3,3%

Legehjelpen beboeren får når det er behov for det?

Svært stor grad	43,3%
Ganske stor grad	40,0%
Litt stor grad	10,0%
Litt liten grad	3,3%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	3,3%

Fysioterapi-tjenesten beboeren får når det er behov for det?

Svært stor grad	10,3%
Ganske stor grad	13,8%
Litt stor grad	6,9%
Litt liten grad	20,7%
Ganske liten grad	3,4%
Svært liten grad	
Vet ikke	44,8%

Beboerens mulighet til å komme til tannlege?

Svært stor grad	21,4%
Ganske stor grad	28,6%
Litt stor grad	10,7%
Litt liten grad	7,1%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	32,1%

Smertelindringen beboeren får når det er behov for det?

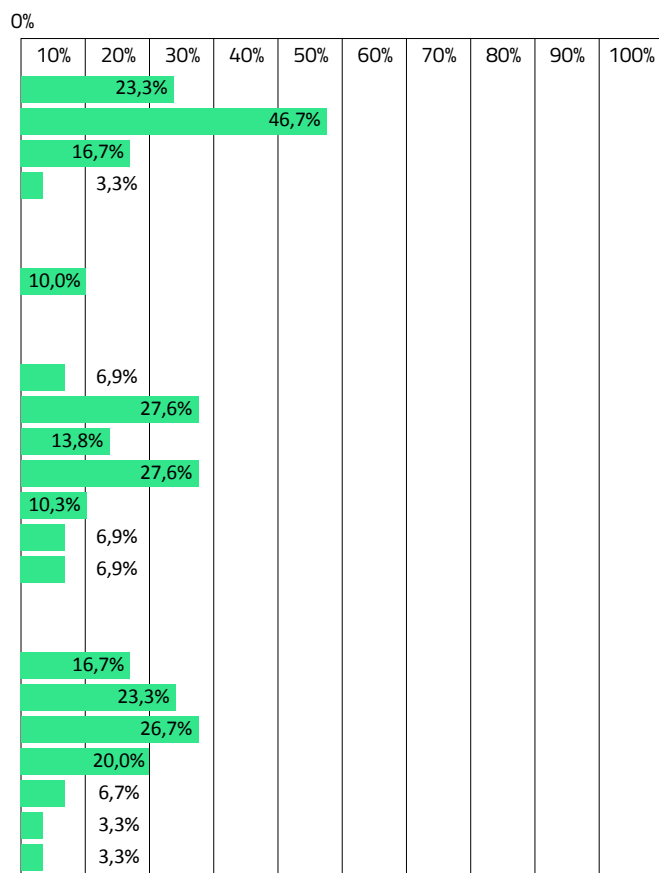
Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Beboerens deltakelse i aktiviteter

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Det kultur/underholdningstilbudet som blir tilbudt beboeren?

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Vurdering av trivsel

57 % av de pårørende har inntrykk av at beboeren trives godt på rommet/leiligheten og de aller fleste mener at beboerne føler seg trygge på sykehjemmet. Hele 90 % mener at beboerne trives godt sammen med de ansatte og ingen sier seg direkte uenig i dette. Det er noe mer spredte svar på om beboerne trives med hverandre. Så å si alle mener at baderommet er godt tilpasset beboerens behov.

Beboeren trives på rommet/i leiligheten?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Beboeren føler seg trygg?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Beboeren trives sammen med de ansatte?

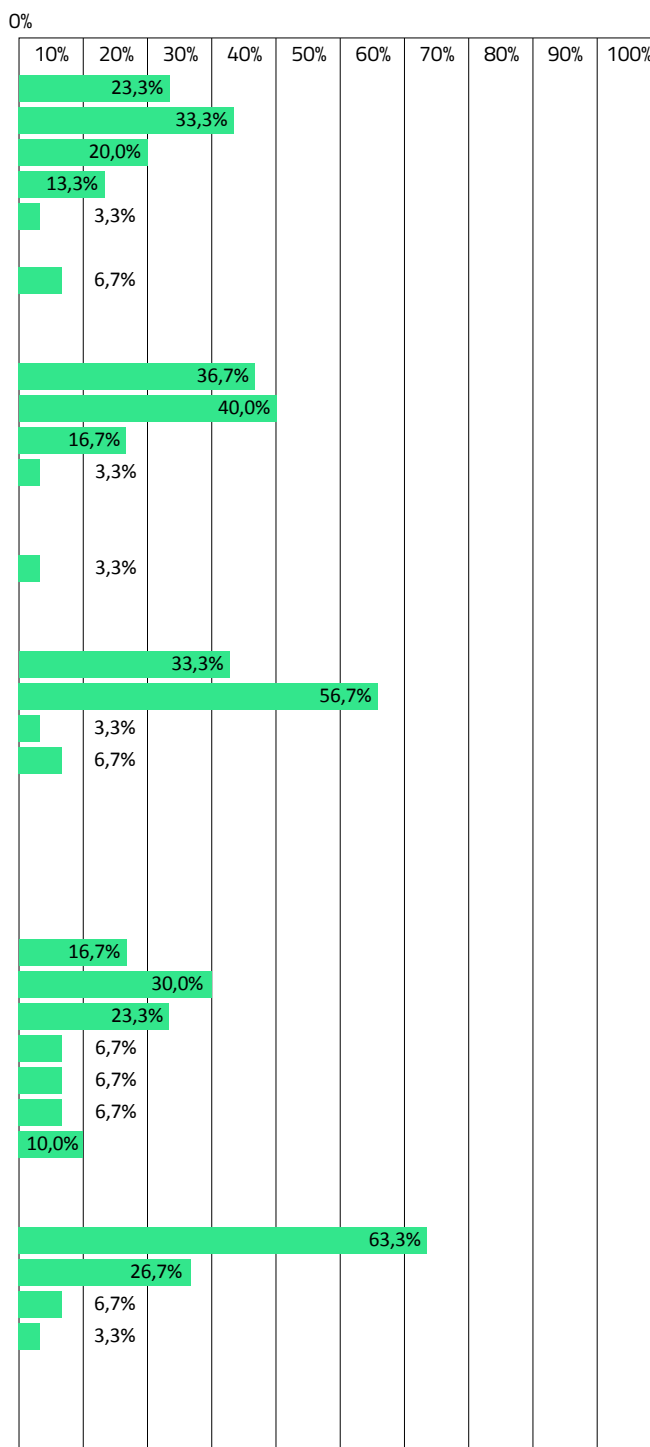
- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Beboeren trives sammen med de andre beboerne?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Baderommet er tilrettelagt for beboeren?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Vurdering av brukermedvirkning

De pårørende føler at det er høy medbestemmelsesrett blant beboerne når det gjelder det å få stå opp når de selv vil og når de ønsker å legge seg. Det er noe lavere resultat på spørsmålet om det legges til rette for at de får spise når de selv vil. 59 % har svart "vet ikke" om beboeren får være med når det utarbeides planer for ham/henne. 32 % har svart at de ikke er med når det utarbeides planer for beboeren. Alle respondentene er blitt spurt om de har hatt en planlagt samtale med pleiepersonalet om tjenestetilbudet til beboeren i løpet av det siste året. Av de som har svart ja på dette, er det hele 92 % som opplevde denne samtalen som meget nyttig.

Beboeren får stå opp når han/hun vil?

Svært stor grad	55,2%
Ganske stor grad	24,1%
Litt stor grad	3,4%
Litt liten grad	
Ganske liten grad	6,9%
Svært liten grad	
Vet ikke	10,3%

Beboeren får legge seg når han/hun vil?

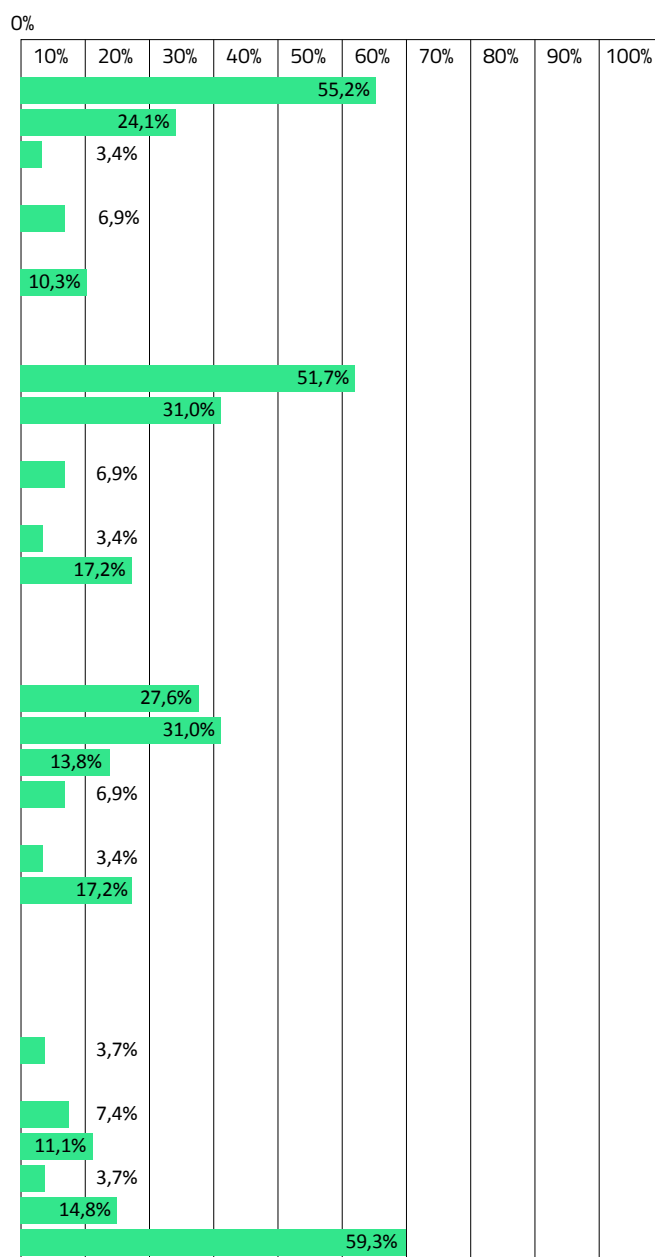
Svært stor grad	51,7%
Ganske stor grad	31,0%
Litt stor grad	
Litt liten grad	6,9%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	3,4%
Vet ikke	17,2%

Det legges til rette for at beboeren slik at han/hun får spise når han/hun ønsker?

Svært stor grad	27,6%
Ganske stor grad	31,0%
Litt stor grad	13,8%
Litt liten grad	6,9%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	3,4%
Vet ikke	17,2%

Beboeren får være med når det utarbeides planer (som for eksempel pleieplan, tiltaksplan, individuell plan) som tjenesten planlegger for ham/henne?

Svært stor grad	3,7%
Ganske stor grad	
Litt stor grad	7,4%
Litt liten grad	11,1%
Ganske liten grad	3,7%
Svært liten grad	14,8%
Vet ikke	59,3%

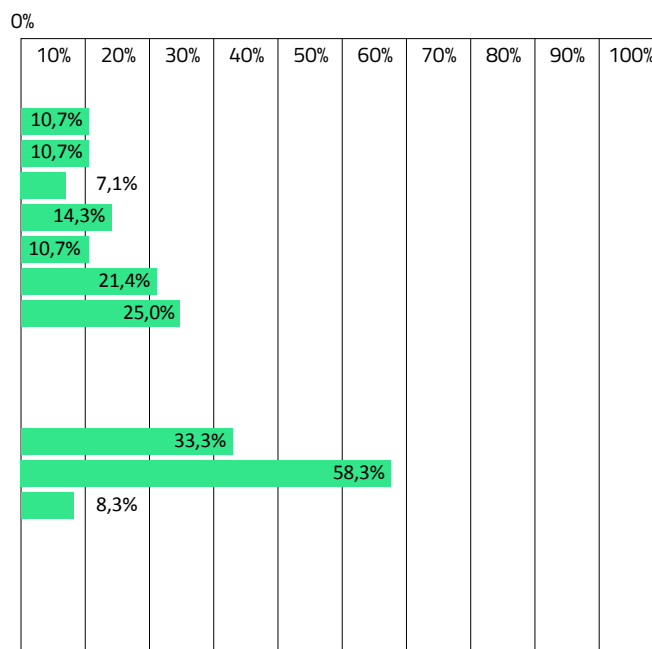

Du er med når det utarbeides planer som angår beboeren (som for eksempel tiltaksplaner, individuell plan)

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Hvis du har svart ja, i hvor stor grad opplevde du at samtalen var nyttig for deg som pårørende?

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Vurdering av respektfull behandling

Denne kategorien var en av to kategorier med høyest gjennomsnittsscore på hele brukerundersøkelsen. Nesten alle respondentene er mer eller mindre enige i at verdigheten til beboerne blir ivaretatt. 79 % har svart i ganske stor grad eller svært stor grad i at de ansatte behandler beboeren med respekt. De aller fleste føler at de ansatte hører på dersom beboeren har noe å klage på.

De ansatte behandler beboeren med respekt?

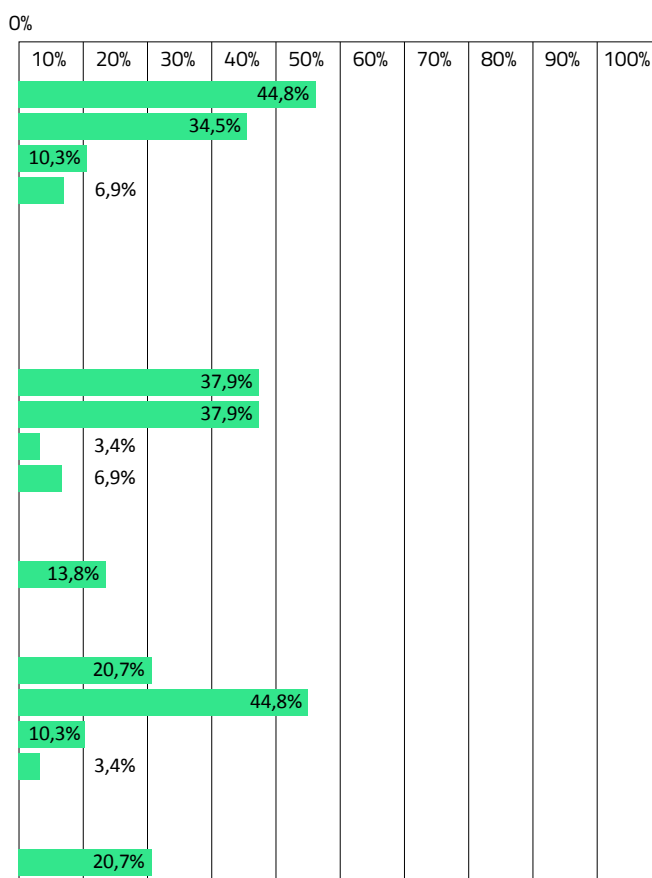
- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Beboeren opplever at hans/hennes verdighet blir ivaretatt?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

De ansatte hører på beboeren hvis det er noe å klage på?

- Svært stor grad
- Ganske stor grad
- Litt stor grad
- Litt liten grad
- Ganske liten grad
- Svært liten grad
- Vet ikke

Vurdering av tilgjengelighet

86 % mener at beboeren fikk sykehjemsplass/leilighet når de trengte det. 69 % mener at de ansatte kommer når de trenger det. De aller fleste er fornøyde med muligheten til å snakke med pleiepersonalet og 48 % sier seg enig i at beboeren har muligheten til å snakke med noen om det som er viktig for ham/henne. Det er en del usikkerhet rundt spørsmålet om beboeren vet hvem som er hans/hennes kontaktperson.

Beboeren fikk plass på sykehjemmet/i omsorgsboligen da han/hun trengte det?

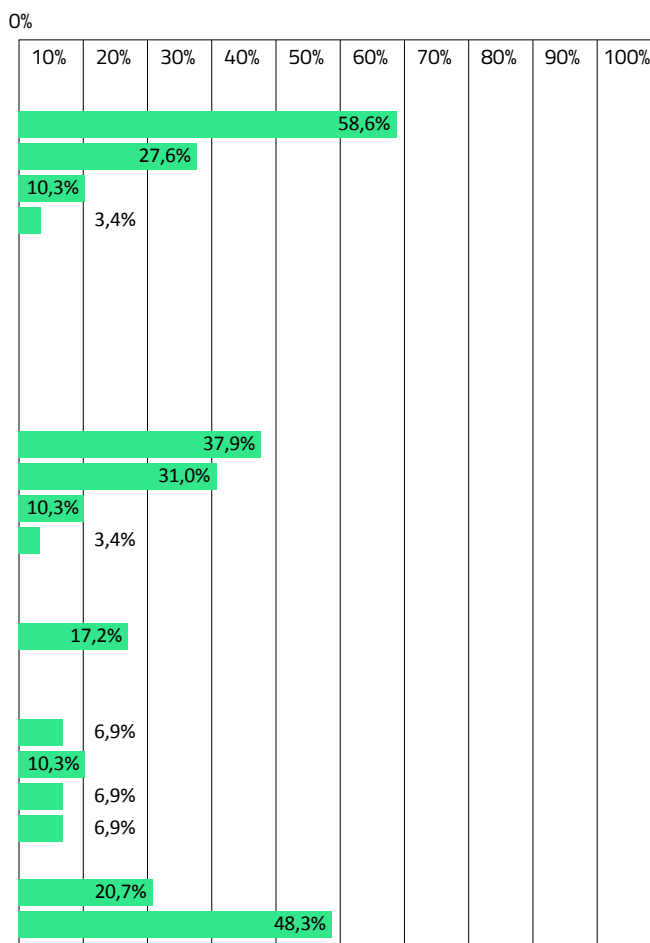
Svært stor grad	58,6%
Ganske stor grad	27,6%
Litt stor grad	10,3%
Litt liten grad	3,4%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	

Beboeren er trygg på at de ansatte kommer når han/hun trenger det?

Svært stor grad	37,9%
Ganske stor grad	31,0%
Litt stor grad	10,3%
Litt liten grad	3,4%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	17,2%

Beboeren vet hvem som er hans/hennes kontaktperson?

Svært stor grad	6,9%
Ganske stor grad	10,3%
Litt stor grad	6,9%
Litt liten grad	6,9%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	20,7%
Vet ikke	48,3%

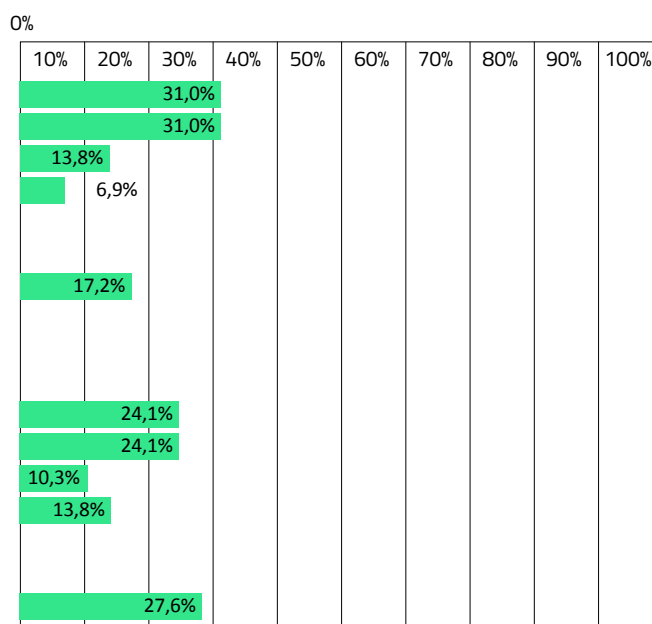

Beboeren har mulighet til å snakke med pleiepersonalet?

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Beboeren har mulighet til å snakke med noen om det som er viktig for ham/henne?

Svært stor grad
 Ganske stor grad
 Litt stor grad
 Litt liten grad
 Ganske liten grad
 Svært liten grad
 Vet ikke

Vurdering av informasjon

Det er en del usikkerhet blant respondentene om beboeren får god informasjon om tjenesten han/hun får, da 43 % har svart "vet ikke" på dette spørsmålet. Det er også en del spredte svar fra respondentene om de mener at beboeren får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbudet, men 43 % har svart i ganske stor og svært stor grad på dette spørsmålet. 72 % mener at de ansatte snakker klart og tydelig med beboeren. Halvparten av respondentene svarte "vet ikke" om beboeren er kjent med muligheten til å klage når han/hun har behov for det.

Beboeren får god informasjon om tjenesten han/hun får?

Svært stor grad	
Ganske stor grad	21,4%
Litt stor grad	21,4%
Litt liten grad	14,3%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	42,9%

Beboeren får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbud?

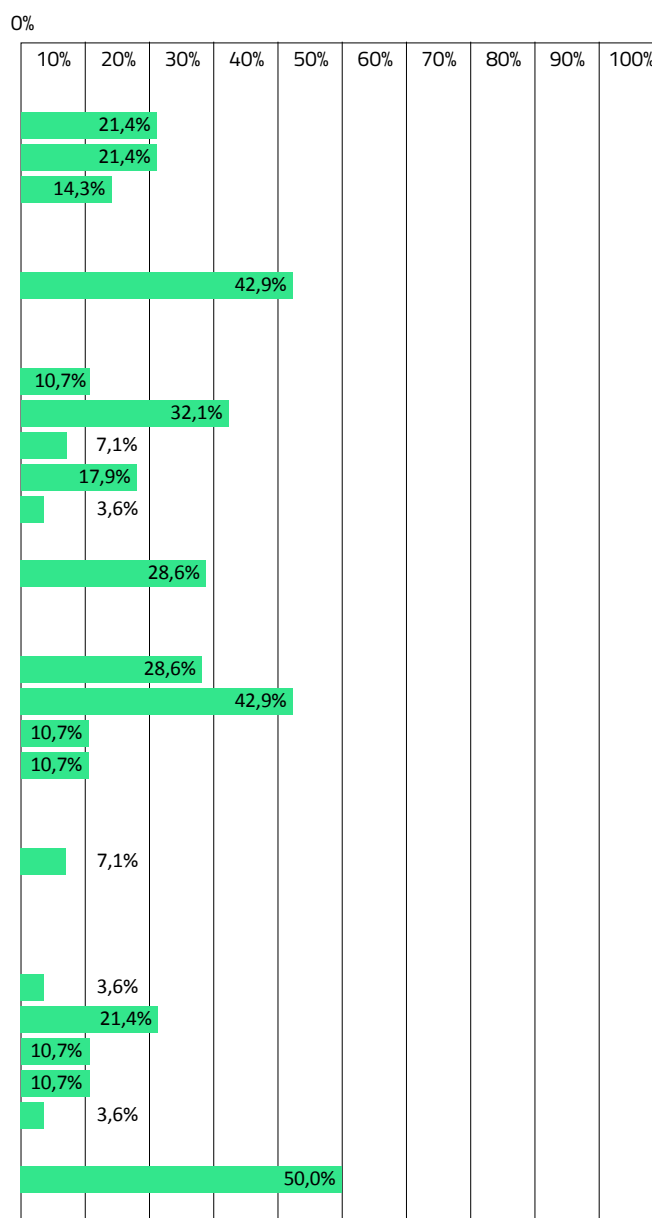
Svært stor grad	10,7%
Ganske stor grad	32,1%
Litt stor grad	7,1%
Litt liten grad	17,9%
Ganske liten grad	3,6%
Svært liten grad	
Vet ikke	28,6%

De ansatte snakker klart og tydelig med beboeren?

Svært stor grad	28,6%
Ganske stor grad	42,9%
Litt stor grad	10,7%
Litt liten grad	10,7%
Ganske liten grad	
Svært liten grad	
Vet ikke	7,1%

Beboeren er kjent med muligheten til å klage når han/hun har behov for det?

Svært stor grad	3,6%
Ganske stor grad	21,4%
Litt stor grad	10,7%
Litt liten grad	10,7%
Ganske liten grad	3,6%
Svært liten grad	
Vet ikke	50,0%

Oppsummering

Brakerundersøkelsen viser at de pårørende opplever at beboerne på generelt grunnlag er meget fornøyde med sykehjemmene i Tinn kommune. 96 % sier at de opplever at beboeren er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen.

Under alle de seks kategoriene som undersøkelsen tar for seg, scorer Tinn kommune over landsgjennomsnittet.

Trivsel og vurdering av respektfull behandling var punktene med størst tilfredshet i undersøkelsen. De pårørende opplever at beboerne trives godt sammen med de ansatte. Flesteparten mener beboerne føler seg trygge og at de ansatte behandler den ansatte med respekt. Så å si alle mener baderommet er godt tilrettelagt for beboeren.

Minst fornøyde er de pårørende med kategoriene brukermedvirkning og informasjon. Mange er usikre når det gjelder beboerens deltakelse i utarbeidelse av individuelle planer, og en del av de pårørende opplever at de ikke er med når det skal utarbeides planer for beboeren. Ikke alle pårørende har deltatt i en planlagt samtale med pleiepersonalet om tjenestetilbudet til beboeren, men de som har deltatt opplevde denne samtalen som veldig nyttig.

Under kategorien resultat for beboeren er de pårørende generelt godt fornøyde, men det er enkeltpunkter som med fordel kan følges opp nærmere i kvalitetsarbeidet videre.

Feilmarginer

I alle statistiske undersøkelser vil det være en viss usikkerhet rundt resultatene siden vi kun har svar fra et utvalg av populasjonen. Nøyaktig fastsettelse av feilmarginen vil basere seg på hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Normalt sett er det vanlig å basere seg på 95 prosents sannsynlighet for at resultatet er riktig.

For denne undersøkelsen, som har en total antall populasjon på 60 pårørende av beboere på sykehjem, har vi fått svar av 31 pårørende. På 95 % konfidensnivå gir det oss en feilmargin på 12 %. Vi kan da si at vi er 95 % sikker på at dersom alle brukerne hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 12 % av svarene i denne undersøkelsen.

Vedlegg

Vedlegg 1

Infobrev til undersøkelsen

Tinn kommune

Rjukan, 16.okt 2014

Pårørendeundersøkelse ved sykehjem i Tinn kommune

Til pårørende av beboere ved sykehjemmet.

Kommunen ønsker å forbedre sine tjenester til beboerne på sykehjemmet, og derfor vil vi gjennomføre en pårørendeundersøkelse. Hensikten med å gjennomføre undersøkelsen er først og fremst å sikre at tilbudet videreutvikles i tråd med Deres ønsker og behov. Derfor ønsker vi å få tilbakemeldinger fra Dem om hvordan De mener beboeren opplever vårt tjenestetilbud. Vedlagt ligger det et spørreskjema som skal fylles ut. Når du er ferdig legger du spørreskjemaet i den ferdig frankerte konvolutt og legger konvolutt i nærmeste postkasse. Svarene behandles anonymt og ingen svar vil kunne spores tilbake til deltakerne.

Vi håper De vil ta Dem tid til å hjelpe oss i vårt kvalitetsarbeid, og bidra til å gjøre våre tjenester bedre gjennom å delta i undersøkelsen.

SVARFRIST 18.november 2014

Med vennlig hilsen

Grete Olesrud

Vedlegg

Vedlegg 2

Spørreskjema side 1

Tinn/Rjukan alders- og sykehjem

Bakgrunnsspørsmål

INFORMASJON TIL UNDERSØKELSEN

Nedenfor har vi satt opp en del spørsmål om hva du synes om tjenesten beboeren på sykehjemmet / i omsorgsboligen får.

Du skal gjøre en vurdering av tjenesten på skala fra 1 (er svært liten grad) til 6 (er svært stor grad). Sett kryss i den ruta du mener stemmer best med din oppfatning.

Dersom du ikke vet hva du skal svare eller at spørsmålene ikke passer for deg, kan du krysse av på svaralternativet Vet ikke

Først ønsker vi at du svarer på noen bakgrunnsspørsmål.

Slektmessig tilknytning

- Jeg er ektefelle/samboer til beboer
 Jeg er barn av beboer
- Annen tilknytning

Vedlegg 2

Spørreskjema side 2

Resultat for beboeren						
I hvor stor grad er du fornøyd med:						
Med maten som serveres beboeren?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Den sosiale rammen rundt beboerens måltid?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Tilbudet om matservering til beboeren på kveld/natt?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Hjelpen beboeren får til personlig hygiene?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Muligheten beboeren har til privatliv?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Muligheten beboeren har til å komme ut i frisk luft?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Legehjelpen beboeren får når det er behov for det?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Fysioterapitjenesten beboeren får når det er behov for det?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Beboerens mulighet til å komme til tannlege?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Smertelindringen beboeren får når det er behov for det?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Beboerens deltakelse i aktiviteter?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad
Det kultur/underholdningstilbudet som blir tilbudt beboeren?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke grad

Vedlegg 2

Spørreskjema side 3

Trivsel						
I hvor stor grad opplever du at						
Beboeren trives på rommet/i leiligheten?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke
Beboeren føler seg trygg?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke
Beboeren trives sammen med de ansatte?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke
Beboeren trives sammen med de andre beboerne?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke
Baderommet er tilrettelagt for beboeren?						
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke

Vedlegg 2

Spørreskjema side 4

Brukermedvirkning	
I hvor stor grad opplever du at	
Beboeren får stå opp når han/hun vil?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Beboeren får legge seg når han/hun vil?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Det legges til rette for beboeren slik at han/hun får spise når han/hun ønsker?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Beboeren får være med når det utarbeides planer (som for eksempel pleieplan, tiltaksplan, individuell plan) som tjenesten planlegger for ham/henne?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Du er med når det utarbeides planer som angår beboeren. (som for eksempel tiltaksplaner, individuell plan)	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Planlagt samtale med pleiepersonale	
Har du det siste året hatt en planlagt samtale med pleiepersonale om tjenestetilbudet til beboeren?	
☐ Ja	☐ Nei
☐ Vet ikke	
Hvis du har svart ja, I hvor stor grad opplevde du at samtalen var nyttig for deg som pårørende?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Respektfull behandling	
I hvor stor grad opplever du at	
De ansatte behandler beboeren med respekt?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
Beboeren opplever at hans/hennes verdighet blir ivare tatt?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	
De ansatte hører på beboeren hvis det er noe å klage på?	
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad
☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad
☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad
☐ 0. Vet ikke	

Vedlegg 2

Spørreskjema side 5

Tilgjengelighet							
I hvor stor grad opplever du at							
Beboeren fikk plass på sykehjemmet/ i omsorgsboligen da han/hun trengte det?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren er trygg på at de ansatte kommer når han/hun trenger det?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren vet hvem som er hans/hennes kontaktperson?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren har mulighet til å snakke med pleiepersonalet?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren har mulighet til å snakke med noen om det som er viktig for ham/henne?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Informasjon							
I hvor stor grad opplever du at							
Beboeren får god informasjon om tjenesten han/hun får?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren får god informasjon om aktivitets- og kulturtilbud?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
De ansatte snakker klart og tydelig med beboeren?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	
Beboeren er kjent med muligheten til å klage når han/hun har behov for det?							
☐ 1. Svært liten grad	☐ 2. Ganske liten grad	☐ 3. Litt liten grad	☐ 4. Litt stor grad	☐ 5. Ganske stor grad	☐ 6. Svært stor grad	☐ 0. Vet ikke	

Vedlegg 2

Spørreskjema side 6

Helhetsvurdering
Til slutt vil vi stille deg et generelt spørsmål om hvordan du opplever sykehjemmet / omsorgsboligen der beboeren bor
Alt i alt, opplever du at beboeren er fornøyd med sykehjemmet/omsorgsboligen?
☐ 1. Svært liten grad ☐ 2. Ganske liten grad ☐ 3. Litt liten grad ☐ 4. Litt stor grad ☐ 5. Ganske stor grad ☐ 6. Svært stor grad ☐ 0. Vet ikke
Har du noen andre kommentarer om tjenesten du mottar på sykehjemmet/omsorgsboligen der beboeren bor?
Ikke skriv kommentarer her som gjør det mulig for andre å forstå at der er du som har svart. Skriv heller ikke noe som andre kan oppleve som sårende.
Jeg samtykker til at mine kommentarer kan benyttes i offentlig rapport og/eller internt utviklingsarbeid
☐ Ja ☐ Nei
Kommentarer

AMBIO Helse AS – Rådhusgata 9, 0151 Oslo
Telefon: 22 41 17 02 – Fax: 22 42 17 87 – email: post@ambiohelse.no
www.ambio-helse.no

I tilknytning til pårørendeundersøkelsen gjennomført høsten 2014 i Tinn kommune, har alle respondenter mulighet for å legge inn kommentarer i form av fritekst.

Kommentarer

- På grunn av geografisk store avstander må jeg svare "vet ikke" på mange spm. Tiden for besøk er konsentrert om min forelder. Vedkommende er ikke i stand til å kommunisere/planlegge på grunn av syn- og hørselshemming og savner mulighet for å høre musikk og å sitte midt oppi en TV-skjerm. Aldersskrøpelighet gjør at min forelder ikke kan delta sosialt eller kommunisere med medbeboere. Personalet er svært hyggelig!
- Til tross for at beboeren er dement, opplever jeg at hun får en så god omsorg som mulig. Hun kunne ikke under noen omstendigheter ha klart se hjemme hos seg selv.
- Savner psykiske og fysiske enkle aktiviteter
- Rengjøring og støvtørking er elendig.
- Mange av beboerne har lite besøk. Pleiepersonalet bør prate med beboerne når de har en ledig stund. De har lett for å sitte på pauserommet og prate sammen.
- For tidlig middagsservering. For mange senile på avdelingen. Kveldsstellet er for tidlig.
- Mor er svært fornøyd med å bo på sykehjemmet. Hun opplever å bli godt ivaretatt. Hun får hjelpen som hun er i behov av. Er positiv til personalet - Hun har ingenting å klage på. Kjeder seg litt innimellom, men stort sett er hun fornøyd.
- Jeg vil gjerne kunne kommunisere via e-post.
- Generelt et veldig godt sted å være for eldre!
- Mange forskjellige personer. Vikarbyrå-sykepleiere i korte perioder, personalet sitter mye på vaktrom. Uro i spisesal fordi de rydder for tidlig, setter på oppvaskmaskin før de er ferdige. Fellesrom er stort og åpent! Alle "glaner" når det kommer noen. Noen hjelpepleiere er pågående til å servere alkohol, (selv på mandager) vanskelig å si nei. Banker på og kommer inn selv om beboer har besøk. Maser litt mye for å vise seg! Burde vært mulighet for gjestepålogging internett/skype. Ansatte burde hjelpe beboere med det. Synge sammen, eller eventuelt video med "gamle" filmer, TV står på hele dagen.
- Synes det er svært dyr oppholdsbetaling
- Jeg velger å svare på denne måten da min mann er veldig dement, det går ikke an å føre en samtale med ham. Jeg er helt sikker på at han har det bra da han virker veldig fornøyd, er ren og har rene klær. Jeg synes at forbindelsen til de ansatte er veldig god. Sykehjemmet er en veldig bra plass for de som trenger slik behandling.
- Ta i bruk dagens teknologi for kommunikasjon ("skype") mental og fysisk trening/lek/underholdning/spill.

AMBIO Helse – BEDRE LIV

**Komentarrapport
Tinn Kommune 2014**

Årsrapport for 2014

**Kemneren i
Tinn kommune**

Innhold

1.	Generelt om skatteoppkreverens virksomhet.....	3
1.1	Skatteoppvevkontoret.....	3
	1.1.1 Ressurser.....	3
	1.1.2 Organisering.....	3
	1.1.3 Ressurser og kompetanse.....	3
1.2	Internkontroll.....	4
1.3	Vurdering av skatteinngangen.....	4
	1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret.....	4
	1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret.....	5
1.4	Skatteutvalg.....	5
2.	Skatteregnskapet.....	5
2.1	Avleggelse av skatteregnskapet.....	5
2.2	Margin.....	6
	2.2.1 Margin for inntektsåret 2013.....	6
	2.2.2 Margin for inntektsåret 2014.....	6
	2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen.....	6
3.	Innfordring av krav.....	7
3.1	Restanseutviklingen.....	7
	3.1.1 Totale restanser og berostilte krav.....	7
	3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser.....	7
	3.1.3 Restanser eldre år.....	8
	3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år.....	8
3.2	Innfordringens effektivitet.....	9
	3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2013.....	9
	3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat.....	9
	3.2.3 Omtale av spesielle forhold.....	10
	3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen.....	10
3.3	Særnamskompetanse.....	10
4.	Arbeidsgiverkontroll.....	10
4.1	Organisering av arbeidsgiverkontrollen.....	10
4.2	Planlagte og gjennomførte kontroller.....	10
4.3	Resultater fra arbeidsgiverkontrollen.....	10
4.4	Vurdering av arbeidsgiverkontrollen.....	10
4.5	Samarbeid med andre kontrollaktører.....	10
4.6	Gjennomførte informasjonstiltak.....	10

1 Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Skatteoppkreverkontoret

1.1.1 Ressurser

Ressursfordeling

	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til SKO-funksjonen i regnskapsåret	2,0	100 %
Ressursbruk ved SKO, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	0,5	25 %
Innfordring av skatt/arbeidsgiveravgift	0,8	40 %
Arbeidsgiverkontroll	0,5	25 %
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer	0,1	5 %
Skatteutvalg	0,0	0 %
Administrasjon	0,1	5 %
(Andel fordelt skal være 100 %)	Sum 2,0	100 %

1.1.2 Organisering

2 ansatte på skatteavdelingen i Tinn kommune	2,0 årsverk
Midt Telemark Arbeidsgiverkontroll, andel Tinn	<u>0,5 årsverk</u>
Sum årsverk	2,5 årsverk
Arbeidsoppgaver uten skatteoppkreverfunksjon	<u>0,5 årsverk</u>
Antall årsverk kun benytta til skatteoppkreverfunksjon	2,0 årsverk

Arbeidsoppgavene er fordelt slik at konsulenten har ansvar for alle daglige aktiviteter som har med regnskapet å gjøre. Slik som bokføringer, registrering av alle typer oppgaver, samt avstemming. I tillegg også innfordringsoppgaver. Det er også medgått tid til arbeide med eiendomsavgifter.

Kemner har de "tunge" innfordringssakene, som innbefatter mye saksbehandling vedr. konkurser, gjeldsordninger, lempingssaker, avskrivingsaker og lignende. All planlegging og rapportering gjennom året. Har også ansvar for innfordring av kommunale krav, og gamle pantobligasjoner.

På grunn av at vi er kun 2 ansatte forsøker vi å bli mindre sårbare ved at begge må til en viss grad kunne gå inn i den andres oppgaver. Noe har vi fått til, men her gjenstår en del arbeide.

1.1.3 Ressurser og kompetanse

Sofie gir oss besparelser med stadig mer effektivt system og flere tjenester. I tillegg til dette skjer innberetninger av terminoppgaver, lønns- og trekkoppgaver/årsoppgaver mer og mer via

Altinn, slik at manuelle registreringer blir borte. De aller fleste innbetalinger går også automatisk via kid nr.

Våre ressurser er akseptable ut fra at vi har stabile ansatte med god og lang erfaring/kunnskap og god effektivitet ved gjennomføring av oppgavene.

Kompetansen på skatteavdelingen vurderes slik:

Skatteregnskapet.

Meget bra.

Innfordring.

Vi har god kunnskap, gjennom lang erfaring og ved utdanning/kurs.

Arbeidsgiverkontroll.

Gjennom deltakelse i Midt Telemark Regnskapskontroll har vi god kvalitet på kontrollene.

Pr i dag er det 3 dyktige ansatte, som er de ressursene vi må ha for å utføre kontroller i forhold til antall kommuner som er med.

1.2 Internkontroll

Som styrende dokumentasjon utarbeides virksomhetsplan/årsplan, kontrollplan, stillingsbeskrivelser

Det ligger internkontrollhandlinger gjennom de kontroller og avstemminger som gjøres ved at bl.a. rapporter tas ut, ved det månedlige periodiske oppgjør. Samme også ved årsoppgjøret.

Kan bl.a. nevne den kontroll som gjennomføres i forhold til tilganger, rollesett og fullmakter i Sofie.

Videre påser vi at det alltid er 2 forskjellige personer som attesterer og anviser

utbetalinger. Vi har innvilga 2-deling ved utbetalinger. Når vi nå har kun blitt 2 stk på

skatteavdelingen, har vi også ordna med backup når det gjelder anvisning av utbetalinger.

Disse er to stk. som jobber på Tinn kommunes regnskapsavdeling.

Rutiner vil også være viktig for å kontrollere at arbeidsoppgavene blir utført korrekt.

Det er også en fordel ved opplæring av nyansatte.

Når det gjelder rutiner, så har vi skriftlige rutiner på de områdene som ble pålagt oss av Skattedirektoratet. I tillegg til dette har vi laga rutinebeskrivelser også på andre områder, slik som saksbehandling av de forskjellige områdene innenfor skattebetalingsordningen. Vi har også laga rutiner vedr. habilitet, kontorkontroll arbeidsgivere, utlegg og tvangsinnfordring av bankinnskudd og innkreving transportgarantien. Vi vil løpende vurdere andre nødvendige rutiner.

1.3 Vurdering av skatteinntangen

1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

Totalt innbetalte skatter og avgifter 2014	kr 609.936.951
Totalt innbetalte skatter og avgifter 2013	<u>kr 596.286.062</u>
Økning	kr 13.650.889

Det er en økning i totale skatte- og avgiftsinnbetalinger med kr 13.650.889 fra 2013 til 2014.

De vesentligste endringene:

Skattetrekk: Økning med kr 4.091.223.

Selskapskatt: Økning med kr 7.820.086. Det er mer innbetalt restskatt, mindre til gode ved skatteavregningen. Ellers ingen vesentlige endringer på de andre skattartene.

1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

Økning/reduksjon totalt pr. skatteart i forhold til i fjor

	Upersonlige (selskap)	Forskudds trekk	Forskudds skatt	Restskatt	Renter/ Gebyr	Totalt
Totalt pr des 13	43 761 120	113 931 317	8 824 154	2 929 137	230 096	169 675 824
Totalt pr des 14	44 676 540	114 737 509	10 031 921	1 908 552	-22 018	171 332 504
Avvik totalt 13/14	915 420	806 192	1 207 767	-1 020 585	-252 114	1 656 680

Som det vises i tabellen ovenfor så er det fordelt kr 1.656.680 mer enn skatteinngangen i fjor. Dette utgjør en skattevekst på 1%. Skatteveksten for Telemark fylke ble på 0,7%, og på landsbasis 1,9%.

Økningen vedr. selskapsskatten skyldes at det ble utligna mer naturressursskatt for inntektsåret 2013. Det gjaldt Hydro Energi AS.

Det er også en beskjeden økning vedr. forskuddstrekk. Brutto innbetalt fra arbeidsgivere innen kommunen, og utenbygdse arbeidsgivere hvor lønnstakerne er skattepliktig til Tinn kommune, utgjør for 2014 kr 428.973.999. Dette er kr 4.091.223 mer enn i fjor.

Fordelingsprosenten til Tinn kommune er på 29,57% for 2014. Dette er 0,08% høyere enn i fjor.

Forskuddsskatt har en økning på 1,2 mill, og det skyldes i hovedsak innbetalt tilleggsforskudd for inntektsåret 2013.

Restskatt har en reduksjon med 1 mill, og det skyldes i hovedsak at det var store utbetalinger ved skatteavregningen, kr 5,7 mill mer enn i fjor.

Opprinnelig budsjett for 2014 var på kr 172.500.000. Budsjettet ble justert ned med kr 1.000.000 i kommunestyret, til kr 171.500.000.

Justert budsjett 2014	kr 171.500.000
Total skatteinngang 2014	kr 171.332.504
Negativt avvik	kr 167.496

	Skatteinngang	Budsjett	Avvik
Naturressursskatt	44.676.540	44.700.000	- 23.460
Formue/inntekt personlige skattytere	<u>126.655.964</u>	<u>126.800.000</u>	<u>-144.036</u>
Totalt 2014	171.332.504	171.500.000	-167.496

1.4 Skatteutvalg

Det har ikke vært noen saker til behandling i det regionale skatteutvalget for 2014.

2 Skatteregnskapet

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i Tinn kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2014 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8. april 2004, § 3-3 nr. 2.

- Ved stedlig kontroll den 4. april 2014 ble det gitt pålegg vedr. bankavstemming, betalingsavtaler og habilitet. Den 21.05.2014 ble det gitt tilbakemelding fra kemner hvor påleggene er tatt til følge.

Årsregnskapet for 2014 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av kemneren.

2.2 Margin

2.2.1 Margin for inntektsåret 2013

Beskrivelse	Beløp
Innestående margin for inntektsår 2013, pr. 31.10.2014	0
For mye avsatt margin for inntektsår 2013	
For lite avsatt margin for inntektsår 2013	-5.806.730

Marginprosent

Prosentmarginavsetning: 9 %. Gyldig fra: 01.01.1900 (dato)

2.2.2 Margin for inntektsåret 2014

Marginavsetning for inntektsåret 2014, pr. 31.12.2014 - kr 35.458.537.

Gjeldende prosentmargin: 9%

2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen

For lite avsatt margin økte fra 1.889.759 til 5.806.730, dvs. med 3.916.971. Kommunens andel av for lite avsatt margin 2013 er 29,7%, dvs 1.724.598.

Årsaken til økningen er at det ble vesentlig mer til gode ved skatteavregningen for 2013, kr 47.700.000 mot 41.900.000 for inntektsåret 2012. Det er vanskelig å si om dette er en trend eller et engangstilfelle. Jeg velger å tro at en slik markant økning er noe tilfeldig, og vil avvente et år med å justere marginprosenten opp. Er det samme tendens neste år, vil jeg ta opp sak med formannskapet og foreslå økning.

3 Innfordring av krav

3.1 Restanseutviklingen

3.1.1 Totale restanser og berostilte krav

Skatteart	Restanse 31.12.2014	Herav berostilt restanse 31.12.2014	Restanse 31.12.2013	Herav berostilt restanse 31.12.2013	Endring i restanse	Endring i berostilt restanse
Sum restanse pr. skatteart	11.738.770	85.223	10.944.183	85.223	+794.587	0
Arbeidsgiveravgift	696.879	0	472.799	0	+224.080	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	725.965	15.990	539.909	15.990	+186.056	0
Forskuddsskatt	31.737	0	39.523	0	-7.786	0
Forskuddsskatt person	2.476.629	0	2.611.438	0	-134809	0
Forskuddstrekk	1.181.133	0	875.177	0	+305956	0
Gebyr	7.360	0	7.360	0	0	0
Innfordringsinntekter	131.758	1.187	137.803	1.187	-6.045	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	75.354	0	177.926	0	-102572	0
Restskatt person	6.411.955	68.046	6.082.248	68.046	+329707	0
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	0
Diverse krav	0	0	0	0	0	0
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	11.738.770	85.223	10.944.183	85.223	+794.587	0

3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Totale restanser pr. 31.12.2014 er på kr 11.738.770. Dette er en økning av restansene med kr 794.587 fra 31.12.2013.

Restskatt person har økt med 329.707 totalt. Den største årsaken til dette er at sum krav for siste års restskatt pr. 31.12.14 (2013), er 1.718.292 større enn pr. 31.12.13 (2012).

Aktiv restanse er 623.308 større, fordelt på 141 færre skattytere, og bare 2 skattytere har til sammen 950.000 i restskatt.

Forskuddstrekk har økt med 305.956. Dette skyldes restanser i 2014 hvor vi har 2 arbeidsgivere som utgjør mesteparten av beløpet. Det samme gjelder økningen i arbeidsgiveravgift med 224.080.

Det er ingen endring i berostilte krav.

Det er avskrevet restanser vedr. 7 skattytere med totalt kr 306.886. Kr 68.619 gjelder restskatt person. Kr 22.317 gjelder arbeidsgiveravgift. Kr 22.508 gjelder forskuddstrekk. Kr 46.667 gjelder restskatt selskap. Kr 39.523 gjelder forskuddsskatt person. Kr 98.187 gjelder forsinkelsesrenter og kr 9.065 gjelder gebyr.

Det er nedsatt pensjonsgivende inntekt med totalt kr 217.466. Gjelder de som etter 3 år ikke har betalt det de skylder i restskatt. I den forbindelse settes trygdeavgiften ned og reduserer restansen.

Nedenfor vises utvikling i resultatet ved skatteavregningen for de 4 siste årene. En ser at både restskatt og til gode har gått opp det siste året. Resultatet av restskatt kan ha en betydning for innkrevingsresultatet.

	Restskatt	Til gode
Inntektsår 2010	10.183.000	41.847.000
Inntektsår 2011	11.537.393	42.366.578
Inntektsår 2012	11.275.046	41.924.766
Inntektsår 2013	12.880.581	47.785.238

Av totale restanser på kr 11.738.770 vises aktiviteter utført/pågår for hovedmassen av restansene:

Gjeldssaker – påbegynte og vedtatte	kr 4.763.315
Tunge saker – intet til utlegg/vanskelig(stilte)	kr 2.278.280
Krav anmeldt i konkursbo	kr 658.066
Betalingsavtaler	kr 347.724
Lagt til motregning i produksjonstillegg	kr 496.410
Utleggstrekk	kr 1.138.691
Tvangsdekning begjært	kr 261.452
Avskrevet	kr 22.252
Utlegg tatt med mulig dekning	kr 515.421
Endring av ligning	kr 108.571
Betalt	kr 133.758
Sum	kr 10.723.940

3.1.3 Restanser eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2012	956.744	421.208
2011	1.010.560	554.885
2010	492.054	308.161
2009 – 19XX	4.997.978	-----

3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2014: 0

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2014: 0

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2014.

Oppfølging av eldre restanser:

Oppstillingen av de forskjellige aktivitetene ovenfor i pkt. 3.1.2 gjenspeiler hva vi gjør både med nye og eldre restanser. Vi har fortsatt en del gamle store og tunge saker, som er

vanskelige å få gjort noe med. Vi har godt samarbeid med gjeldsrådgiver og sender over saker der hvor vi mener det er nødvendig, spesielt der hvor det er flere kreditorer inne i bildet. Videre kommer det jevnlig gjeldsordningssaker fra Namsmannen, hvor vi ofte har eldre restanser. Det gir som regel noe dividende, men beløpene er ofte beskjedne. Det hender også at gjeldsordningen blir vedtatt uten noe dividende til kreditorene.

3.2 Innfordringens effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2014

Innbetalt skatt/avgift av sum krav siste år, fordelt på skatte- avgiftsart.

	Resultat pr. pr. 31.12.14	Resultatkrav pr. 31.12.14
Restskatt, person 2012	95,7%	95%
Forskuddstrekk 2013	99,9%	99,9%
Forskuddsskatt, person 2013	98,0%	98,9%
Forskuddsskatt, upersonlig 2013	99,9%	99,9%
Restskatt, upersonlig 2012	99,5%	99,5%
Arbeidsgiveravgift 2013	99,9%	99,8%
Innfordra restskatt, person av sum krav til innfordring, innt.år 2012	74,0%	67,0%

Jeg vil spesielt kommentere resultatet vedr. restskatt person 2012, som er det beste vi har hatt på mange år. Selv om vi har hatt noen skattytere med betydelige restskatter, som har vært vanskelige å komme i mål med, så har vi hatt fokus på innfordring av siste års restskatt. Dette har gitt resultater.

Forskuddsskatt person 2013 er vi også fornøyd med. Det er også det beste resultat vi har hatt på flere år, selv om kravet ikke helt er nådd. Dette er for øvrig den eneste skattart hvor vi ikke har nådd det oppsatte kravet, og vi er totalt veldig fornøyd med resultatene.

3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Som sagt i kapitlet ovenfor, så har vi hatt fokus på siste års restskatt, og det har gitt resultater.

Ellers så forsøker vi å bruke alle de mulighetene vi har for å få inn skatterestansene.

Viser her noen tall på tvangsinnfordring i 2014, som viser aktiviteter i antall og beløp de representerer:

	Antall	Motregna
Motregning kommunale utbetalinger	19	162.233
Motregning i produksjonstillegg	3	180.312
Motregning moms	12	241.868
		Restanser
Utleggsforretninger – utlegg tatt	15	2.269.972
Utleggsforretninger – intet til utlegg	15	2.585.707
Utleggstrekk	63	802.804
Betalingsavtaler	10	610.635
2 av disse avtalene gjelder vedtatte gjeldsordninger.		
Meldt krav i konkursbo	4	221.896

2 konkursbo er skjedd etter oppbud, ett som følge av tvangsavvikling og det siste etter initiativ fra kemner. Det var også utestående moms, og derfor sendte Skatt sør begjæring om konkurs hvor våre krav også ble tatt med.

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

Ingen spesielle forhold.

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Vi vil fortsette å være bevisste på siste års restskatt. Dvs ta ut DTI-rapporter og restanselister med jevne mellomrom.

3.3 Særnamskompetanse

Skatteavdelingen har alltid brukt sin særnamsmannskompetanse. Det blir enklere og mer effektiv innfordring, i forhold til alternativet å gå via namsmannen.

4 Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Tinn kommune er med i interkommunal samarbeidsordning – Midt Telemark Arbeidsgiverkontroll i Bø.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2014: 16

Som utgjør: 5% av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller 2014: 15

Som utgjør: 4,6 % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2013: 15

4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen

Det er foretatt 6 formalkontroller og 9 avdekkingskontroller.

Av de 9 avdekkingskontrollene, ble det avdekka beløp i 7 av dem. Det utgjør 77,8%.

Det er foreslått endring i inntektsgrunnlag og grunnlag arbeidsgiveravgift med kr 501.071.

4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen

Kontoret i Bø har 3 årsverk, som er de ressursene vi må ha for at alle kommunene skal få utført sine kontroller. Kvaliteten på kontrollene er meget bra. Det var én kontroll som ikke ble ferdigstilt i 2014. Årsaken var at MTA måtte vente på skattekontoret fra vår til november 2014 for å avklare hvilke områder hhv skattekontoret og MTA skulle ta opp. Kontrollen ble fra MTA avsluttet i desember 2014, men tilsvarsfrist ble satt til 16. januar, altså etter frist for innsending til skattekontoret.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Det har ikke vært deltakelse i aksjoner/prosjekter i samarbeid med andre kontrollaktører i 2014. Men rådføring i enkeltsaker.

4.6 Gjennomførte informasjonstiltak

Det er sendt ut informasjonsskriv om plikter som arbeidsgiver har, til 21 nye virksomheter i 2014.

Sted/dato: Rjukan, 20. januar 2015

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2014 - signert av skatteoppkreveren.

2015/917

Kommunestyret i Tinn kommune
Postboks 14
3661 RJUKAN

Kontrollrapport 2014 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Tinn kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Om skatteoppkreverkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkreverens årsrapport:

Antall årsverk 2014	Antall årsverk 2013	Antall årsverk 2012
2,0	1,9	2,4

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Tinn kommune viser per 31. desember 2014 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 609 936 951 og utestående restanser² på kr 11 738 770, herav berostilte krav på kr 85 223. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 8. januar 2015.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2014 for Tinn kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2012	10,84	95,76	95,00	93,31	93,62
Arbeidsgiveravgift 2013	91,90	99,95	99,80	99,95	99,78
Forskuddsskatt personlige skattytere 2013	26,57	98,00	98,90	98,19	98,95
Forskuddstrekk 2013	225,50	99,98	99,90	99,98	99,92
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2013	71,78	99,96	99,90	100,00	99,90
Restskatt upersonlige skattytere 2012	6,60	99,57	99,50	99,40	97,73

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Skatteoppkreveren for Tinn kommune er tilsluttet den interkommunale kontrollordningen Midt-Telemark arbeidsgiverkontroll.

Resultater for kommunen per 31. desember 2014 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2014	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2013 (i %)	Utført kontroll 2012 (i %)	Utført kontroll 2014 region (i %)
323	17	15	4,6	4,8	5,2	5,0

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2014 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap og innkreving. Siste stedlige kontroll ble avholdt 4. april 2014.

Skattekontoret har i 2014 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på pålegg som er gitt.

5. Resultat av utført kontroll

- ***Intern kontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkreving***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Arbeidsgiverkontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk. Arbeidsgiverkontrollen utføres imidlertid ikke i et tilstrekkelig omfang da det er utført 4,6 % kontroller mot et krav på 5 %.

6. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger i 2014 gitt pålegg som er meddelt skatteoppkreveren i rapport av 29. april 2014.

Skatteoppkreverkontoret var representert på fagdager som Skatt sør avholdt for skatteoppkreverene 11. og 12. november 2014.

Med hilsen

Cecilie Solum

avdelingsdirektør

Avdeling for innkreving

Skatt sør

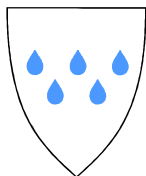
Ingvill Helstad

Kopi til:

Kontrollutvalget for Tinn kommune

Kemneren i Tinn kommune

Riksrevisjonen

Kommunereform - prosess i Tinn kommune

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn formannskap	6/15	24.02.2015
Tinn kommunestyre	2/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

1. Tinn kommune foretar en utredning i forbindelse med kommunereformen.
2. Det etableres en politisk styringsgruppe bestående av formannskapets medlemmer pluss gruppeledere i kommunestyret. En hovedtillitsvalgt og hovedverneombud tiltrer styringsgruppen.

Rådmannen er sekretær for styringsgruppen og koordinerer/sørger for utredningskapasitet i kommuneadministrasjonen. Styringsgruppen vurderer behovet for ekstern utredningsbistand.

3. Frist for levering av utredning er 31.05.2015.
4. Følgende hovedalternativer utredes:
Alternativ 1: Tinn fortsetter som egen kommune innenfor nåværende kommunegrenser
Alternativ 2: Sammenslåing av de 7 kommunene i Kongsbergregionen
Alternativ 3: Sammenslåing av Tinn, Tokke og Vinje
Alternativ 4: Sammenslåing av Tinn, Hjartdal og Notodden
5. For Tinn kommune er følgende utredningstema spesielt viktige:
 - Geografi – avstander – bo- og arbeidsmarked
 - Næringsutvikling (reiseliv, industri)
 - Tjenester
 - Kommuneøkonomi
6. Utredningen skal innholde en plan for innbyggermedvirkning.
7. Styringsgruppen må gjennomføre sonderinger/samtaler med aktuelle kommuner.

Saksprotokoll i Tinn formannskap - 24.02.2015

Behandling

Representant Steinar Miland SV fremmet følgende forslag:

«Formannskapet vurderer at Tinn kommune bør fortsette som egen selvstendig kommune, og at samarbeidet med andre kommuner på saklig avgrensede områder fortsetter slik som i dag.

Formannskapet vil understreke at samarbeidet vestover bør styrkes, og minner om at dette også er i samsvar med tidligere vedtak og intensjoner drøftet i Tinn kommune.

For å imøtekomme behovet for en demokratisk prosess vil formannskapet anbefale overfor kommunestyret at man gjennomfører en folkeavstemning samtidig med kommunevalget 2015»

Representant Halvor Lurås SP fremmet følgende tilleggsforslag til rådmannens innstilling:

- 1) Sammenslåing med Nore- og Uvdal utredes som et alternativ
- 2) I utredningstema tas med:
SAMFERDSEL og SVEKKET LOKALDEMOKRATI
p.g.a. færre folkevalgte og større avstand til kommunesenteret.
- 3) Organisere et møte i bygdesoknene til for eksempel på Dølehalle eller i Atrå.

Votering

Forslag fremmet av representant Miland SV ble satt opp mot rådmannens forslag. Miland, SV's forslag falt med 1 stemme mot 6 for rådmannens innstilling.

Forslag fremmet av representant Lurås SP ble stemt over punktvis:

Punkt 1) et 5. hovedalternativ i tillegg til rådmannens.

Forslaget ble vedtatt med 4 mot 3 stemmer.

Punkt 2) Utredningstema: Samferdsel og svekket lokaldemokrati ‘

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Punkt 3) Plan for innbyggermedvirkning: Organisere møte i bygdene

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

8. Tinn kommune foretar en utredning i forbindelse med kommunereformen.
9. Det etableres en politisk styringsgruppe bestående av formannskapets medlemmer pluss gruppeledere i kommunestyret. En hovedtillitsvalgt og hovedverneombud tiltrer styringsgruppen.

Rådmannen er sekretær for styringsgruppen og koordinerer/sørger for utredningskapasitet i kommuneadministrasjonen. Styringsgruppen vurderer behovet for ekstern utredningsbistand.

10. Frist for levering av utredning er 31.05.2015.

11. Følgende hovedalternativer utredes:

Alternativ 1: Tinn fortsetter som egen kommune innenfor nåværende

kommunegrenser

Alternativ 2: Sammenslåing av de 7 kommunene i Kongsbergregionen

Alternativ 3: Sammenslåing av Tinn, Tokke og Vinje

Alternativ 4: Sammenslåing av Tinn, Hjartdal og Notodden

Alternativ 5: Sammenslåing av Tinn med Nore og Uvdal

12. For Tinn kommune er følgende utredningstema spesielt viktige:

- Geografi – avstander – bo- og arbeidsmarked
- Næringsutvikling (reiseliv, industri)
- Tjenester
- Kommuneøkonomi
- Samferdsel
- Svekket lokaldemokrati.

13. Utredningen skal inneholde en plan for innbyggermedvirkning.

Organisere et møte i bygdesoknene til f.eks på Dølehalle/Austbygde eller Atrå

14. Styringsgruppen må gjennomføre sonderinger/samtaler med aktuelle kommuner.

Innledning:

Regjeringen la 14. mai 2014 fram kommuneproposisjonen for 2015 som inneholdt en meldingsdel om kommunereformen. Stortinget behandlet senere denne og sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helskaplig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Stortingets behandling viser at det er flertall på Stortinget for en kommunereform.

Regjeringen fastslår et utredningsansvar for alle kommuner. Alle landets kommunestyre må fatte vedtak om kommunestruktur innen sommeren 2016 basert på foreliggende utredninger.

Saken ble behandlet i Tinn formannskap 5.09.14 - sak 65/14 og formannskapet gjorde følgende vedtak:

«Tinn kommune må delta i prosessen i arbeidet rundt Kommunereformen, ulike modeller må utredes. «Egen kommune» må være et av alternativene».

Det foreligger også en sluttrapport fra et ekspertutvalg (Vabo, desember 2014) med forslag til kriterier for god kommunestruktur:

1. Kommunene bør ha minst 15 000–20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning
2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder
3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer

Rådmannen legger med dette fram forslag til utredningsprosess i Tinn kommune.

Prosessplan

Aktivitet	Tidspunkt	Ansvarlig	Merknad
Åpent møte om kommunereform	2.02.15	Biblioteket	Innbyggermedvirkning
Tilrå prosessplan - formannskapet	24.02.15	Tinn formannskap	Politisk beslutning
Vedta prosessplan - kommunestyret	12.03.15	Tinn kommunestyre	Politisk beslutning
Gjennomføre utredninger	Innen 31.05.2015	Rådmann	I henhold til prosessplan Hovedalternativer Utredningstemaer Faglige vurderinger Politiske signaler Samtaler/sonderinger/forhandlinger med andre kommuner Innbyggermedvirkning
Vedtak - foreløpig innstilling	18.06.2015	Tinn kommunestyre	Politisk
Innbyggermedvirkning	Innen 31.12.2015		
Vedtak – endelig	Innen 30.06.2016	Tinn kommunestyre	Politisk
Kommuneproposisjon	Våren 2017	Regjeringen	
Behandling i Stortinget	Våren 2017	Stortinget	
Ikrafttr. av ny kommunestruktur	01.01.2020		Etter kommunevalg høst 2019

Organisering:

Det etableres en politisk styringsgruppe bestående av formannskapets medlemmer pluss gruppeledere i kommunestyret. En hovedtillitsvalgt og hovedverneombud tiltrer styringsgruppen.

Rådmannen er sekretær for styringsgruppen og koordinerer/sørger for utredningskapasitet i kommuneadministrasjonen. Styringsgruppen vurderer behovet for ekstern utredningsbistand.

Frist for levering av utredning er 31.05.2015.

Hovedalternativer:

Ved valg av hovedalternativer i utredningsarbeidet legges det vekt på å avgrense dette til det en anser er det mest realistiske.

Alternativ 1: Tinn fortsetter som egen kommune innenfor nåværende kommunegrenser
Dette alternativet forutsetter interkommunalt tjenestesamarbeid.

Med bakgrunn i henvendelse fra Tinn har rådmennene i Kongsbergregionen bedt regionrådet (ordførerne) om det i lys av kommunereformprosessene bør gjøres en egen vurdering om muligheter for fortsatt regionsamarbeid i Kongsbergregionen.

Alternativ 2: Sammenslåing av de 7 kommunene i Kongsbergregionen til en storkommune

Rådmennene har også bedt regionrådet drøfte om en sammenslåing av de 7 kommunene i dagens regionssamarbeid i Kongsbergregionen bør utredes som et eget alternativ. Dette vil i såfall bli en storkommune med et folketall på 50-60 000 og med et areal på over 8 000 km².

Kommunene i Kongsbergregionen – befolkning og areal:

Samlet	Befolkning			Areal KM ²
	2014	2020 ¹	2040 ¹	
Kongsberg	26 406	28 651	33 169	793
Notodden	12 609	13 018	14 401	919
Tinn	5 957	5 969	6 147	2 045
Flesberg	2 683	2 893	3 423	562
Nore og Uvdal	2 557	2 571	2 553	2 502
Hjartdal	1 602	1 607	1 703	791
Rollag	1 369	1 298	1 140	449
Samlet	53 183	56 007	62 536	8 062

¹ Framskrivning av folketall etter middelalternativet

Alternativ 3: Sammenslåing av Tinn, Tokke og Vinje

Vinje kommunestyre gjorde i møte 12.02.2015 følgende vedtak:

«Vinje kommune inviterer formannskapet i kommunane Tokke og Tinn til drøftingar om det er interesse for samanslåing med Vinje kommune.»

Et slikt alternativ vil innebære en kommune med en befolkning på ca. 12 000 og med et areal i overkant av 6000 km².

Tinn, Tokke og Vinje – befolkning og areal:

Samlet	Befolkning			Areal KM ²
	2014	2020 ¹	2040 ¹	
Vinje	3 723	3 833	4 291	3 106
Tokke	2 257	2 188	2 146	985
Tinn	5 957	5 969	6 147	2 045
Samlet	11 937	11 990	12 584	6 136

¹ Framskrivning av folketall etter middelalternativet

Tinn har mye til felles med Tokke og Vinje og utgjør geografisk Øvre Telemark. Kommunene er vertskap for store kraftutbygginger, har store forvaltningsoppgaver knyttet til natur- og verneområder samt kulturverdier og er de ledende reiselivskommunene i Telemark.

Alternativ 4: Sammenslåing av Tinn, Hjartdal og Notodden

Notodden kommunestyre gjorde i møte 29.01.2015 følgende vedtak:

«Tinn kommune inviteres til å delta i et mulig forprosjekt Lifjell Rundt. Dette under forutsetning av at Tinn kommune bestemmer seg forholdsvis raskt for dette og kan ta del i utredningsarbeidet fra starten av.»

Bø og Nome kommuner har sagt nei til videre deltakelse i prosjektet Lifjell Rundt. Dermed er dette - slik rådmannen ser det - ikke et aktuelt utredningsalternativ.

Det vil imidlertid være naturlig å utrede et kommunealternativ bestående av Tinn, Hjartdal og Notodden. Dette alternativet vil innebære en kommune med en befolkning på ca. 20 000 og med et areal vel 3700 km².

Tinn, Hjartdal, Notodden – befolkning og areal:

Samlet	Befolkning			Areal KM ²
	2014	2020 ¹	2040 ¹	
Notodden	12 609	13 018	14 401	919
Tinn	5 957	5 969	6 147	2 045
Hjartdal	1 602	1 607	1 703	791
Samlet	20 168	20 594	22 251	3 755

¹ Framskrivning av folketall etter middelalternativet

Disse kommunene har et nært samarbeid på mange områder i dag og deltar som Telemarks representanter i Kongsbergsamarbeidet. Ved siden av tjenestesamarbeid, er samarbeid om næring- og industriutvikling interessant (sammen med Kongsberg kommune). Tinn og Notodden er sammen nominert som kandidater til UNESCOs verdensarvliste. I forhold til Hjartdal er det nært samarbeid om reiseliv bl.a i forbindelse med Gaustatoppen, men det er også samarbeid knyttet til natur- og verneområder.

Utredningstemaer:

Regjeringens ekspertutvalg (Vabo) har i sin rapport av desember 2014 satt opp følgende kriterier som framtidige kommuner må kunne oppfylle:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Det problematiske er at disse kriteriene ikke kan vurderes utfra de rammevilkår som gjelder for kommunene i dag. Det varsles fra regjeringen at det vil bli endringer både i oppgavene som kommunene skal ha ansvar for og endringer inntektssystemet. At disse forutsetningen ikke er klare gjør det krevende å vurdere hvordan de ulike hovedalternativene kan oppfylle kriterier og hvilke konsekvenser de ulike alternativene vil få for tjenesteleveranser, samfunnsutvikling og kommuneøkonomi. Samtidig må en tenke langsiktig 20-35 år fram i tid med hensyn til demografisk utvikling, sentralisering, kompetansebehov osv. Utredningene vil dermed basere seg på svært usikre faktorer.

For Tinn kommune vil følgende utredningstema være spesielt viktige:

- Geografi – avstander – bo- og arbeidsmarked

- Næringsutvikling (reiseliv, industri)
- Tjenester
- Kommuneøkonomi

Videre må utredningen inneholde en plan for innbyggermedvirkning. Styringsgruppen må gjennomføre sonderinger/samtaler med de aktuelle kommunene.

Vedlegg:

- 1 Invitasjon til å delta i reformprosessen
- 2 Notat til rådmannsutvalget i Kongsbergregionen
- 3 LVK - delutredning 1 - kommunereform

Journalposter i saken:

1	I	01.09.2014	Invitasjon til å delta i reformprosessen	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
2	S	01.02.2015	Kommunereform - prosess i Tinn kommune	
3	I	04.02.2015	Melding om vedtak i Notodden kommunestyre 29.1.2015 - forstudierapport Lifjell Rundt	Notodden kommune
4	X	09.02.2015	LVK - delutredning 1 - kommunereform	Rune Lødøen
5	X	09.02.2015	Kriterier for god kommunestruktur - Vabo-utvalget - desember 2014	

**DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Ordførerne i alle landets kommuner

Deres ref

Vår ref

Dato

-

.08.2014

Invitasjon til å delta i reformprosessen

Regjeringen presenterte kommunereformen 14. mai 2014 i kommuneproposisjonen 2015. Der ble viktige utviklingstrekk, mål for reformen, en plan for gjennomføringen av reformprosessen og virkemidler i reformen beskrevet.

Det er om lag 50 år siden Norge sist gjennomførte en kommunereform. Mye har endret seg siden midten av 1960-tallet. Norge er i endring. Det som endres, er befolkningsmønstre, kommunikasjonsmuligheter, næringsstruktur og velferdsbehov. Kommunene har også fått mange nye oppgaver. Nå er tiden inne til å se noen tiår framover. Kommunereformen skal sikre gode og likeverdige tjenester til våre innbyggere der de bor.

Kommunal- og forvaltningskomiteen la 12. juni frem sin innstilling (Innst. 300 S (2013–2014)) om kommuneproposisjonen 2015. Saken ble behandlet i Stortinget 18. juni. Stortingets behandling viser at det er flertall på Stortinget for en reform. Det er også bred politisk tilslutning til at det er behov for endringer i kommunestrukturen, målene for reformen, og at prosessene skal starte opp til høsten. Det er videre enighet om de økonomiske virkemidlene, herunder at reformstøtte også skal gis til kommuner som blir under 10 000 innbyggere. Jeg vil komme tilbake til innretningen på reformstøtten i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Målene for reformen er gode og likeverdig tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, kommuner som er bærekraftige og økonomisk robuste, og et styrket lokaldemokrati.

På bakgrunn av Stortingets behandling og klarsignal til reformen ønsker jeg å invitere alle landets kommuner til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.

Verktøy til kommunene

Et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen understreket ”at det er eit utredningsansvar for alle kommuner”. Jeg forstår dette slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet utvikler nå verktøy som vil være et alternativ til de lokale utredningene som vanligvis gjennomføres når kommuner ønsker å vurdere sammenslåing. De nye redskapene vil gi kommunene et sterkere eierskap til både prosessen og de vurderingene som skal gjøres.

Det skal lages en nettløsning der kommunene vil få oversikt over befolkningsutvikling, arbeidskraftbehov innen ulike sektorer, nøkkeltall for økonomi og tjenesteproduksjon, pendlingsdata for egen kommune og for regionen den tilhører. Slik vil kommunene få en oversikt over viktige forhold for seg og aktuelle sammenslåingskandidater, i tråd med det tradisjonelle utredninger har fremskaffet. Disse dataene bør suppleres med informasjon dere innhenter om egen virksomhet, som for eksempel hvilke interkommunale samarbeider dere inngår i, oversikter over fagmiljøer (kapasitet og kompetanse) mv. for å få et helhetlig bilde av utfordringer og muligheter for kommunen og regionen.

Departementet vil også lage en veileder om hvordan dere kan starte opp prosessene med å vurdere utfordringer og muligheter. Veilederen vil inneholde råd og tips for hvordan en kan tilrettelegge for en god prosess, bl.a. involvering av innbyggere, næringsliv og frivillige lag og organisasjoner. Vi tar sikte på at både nettløsningen og veilederen vil være tilgjengelig på www.kommunereform.no i slutten av september.

Kommunene vil få dekket kr 100 000 til utgifter knyttet til informasjon og folkehøring, jf. inndelingslova § 10. Loven setter ikke krav til hvordan innbyggerne skal høres, så hvert kommunestyre må selv ta stilling til hvordan dette skal skje. Departementet vil utarbeide et opplegg for en innbyggerundersøkelse som kommunene vil få tilbud om å bruke i høringen av innbyggerne. I tillegg til å stille spørsmål om sammenslåingsalternativer, kan det også stilles spørsmål om hvilke forventninger innbyggerne har til det framtidige tjenestetilbudet og hvordan de vurderer potensialet for utvikling og vekst. Alle kommuner som går gjennom reformprosessen og som gjør kommunestyrevedtak innen sommeren 2016 vil få utbetalt kr 100 000.

Fylkesmannen har fått ansvar for å igangsette og lage rammer rundt de lokale prosessene. Mange er i gang med oppstartsmøter med kommunene. Fylkesmannen vil sammen med KS tilrettelegge for at det blir gode og lokalt forankrede prosesser. I hvert fylkesmannsembete vil det være prosessveiledere som kan bistå kommunene, lage møteplasser, og som kan melde tilbake til departementet om det er spesielle forhold vi bør være oppmerksomme på.

To løp i prosessen

Jeg har lagt vekt på at det skal være to løp i reformprosessen, blant annet for å sikre at de som er tidlig ute, ikke skal behøve unødige opphold i prosessene. For kommuner som gjør

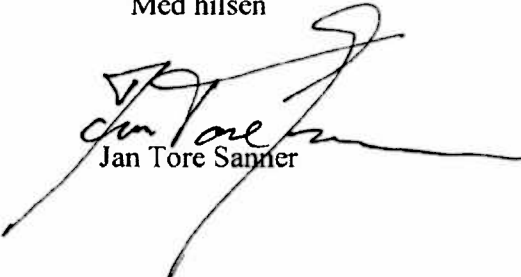
kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas ved kongelig resolusjon i løpet av våren 2016. Betingelsene for dette er at kommunestyrevedtakene er likelydende, den foreslåtte sammenslåingen er i tråd med målene i reformen, og at sammenslåingen ikke medfører at flere enn én kommune må skifte fylkestilhørighet. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

Det andre løpet, som vil gjelde de fleste kommunene, krever vedtak senest innen sommeren 2016. Jeg vil her vise til at flertallet i kommunal- og forvaltningskomiteen understreker at "det er viktig at alle kommunar gjennomfører lokale prosessar knytt til kommunereforma og melder tilbake innan fristen". Jeg vil våren 2015 legge fram et forslag for Stortinget om nye oppgaver til større og mer robuste kommuner. Hvilke nye oppgaver kommunene får, vil med andre ord være kjent innen kommunestyrene skal fatte vedtak om veien videre. Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Sammenslåingene som blir vedtatt av Stortinget, vil som hovedregel tre i kraft 1.1.2020, i etterkant av kommunevalget høsten 2019.

Arbeidet vi nå starter, skal legge grunnlaget for en robust kommunestruktur som skal stå seg i lang tid fremover. Jeg har tillit til at dere nå viser lokalt lederskap og finner de beste løsningene for innbyggerne. Erfaringer tilsier at de beste løsningene oppnås gjennom gode lokale prosesser. Mange kommuner er allerede godt i gang med diskusjonene, noe som er oppløftende og inspirerende for oss andre. Det er viktig nå at alle kommuner setter i gang med prosesser i tråd med det et bredt stortingsflertall tydelig har uttrykt forventninger om.

Jeg ønsker dere lykke til!

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Kopi:
Fylkesmannen
KS

Til rådmannsutvalget i KR

Innledning

Alle de 7 kommunene i Kongsbergregionen er nå enten i gang med utredninger om kommunereformen eller i ferd med å sette i gang dette.

Det er et utredningsansvar for alle kommuner. Alle landets kommunestyre må fatte vedtak om kommunestruktur innen sommeren 2016 basert på foreliggende utredninger. Det foreligger også en sluttrapport fra et ekspertutvalg (Vabo, desember 2014) med forslag til kriterier for god kommunestruktur:

1. *Kommunene bør ha minst 15 000–20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning*
2. *Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle Samfunnsutviklingsområder*
3. *Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer*

Alle kommunene har (så langt jeg kjenner til) med nullalternativet i sine utredningsmandat. Nullalternativet er å fortsette som egen kommune innenfor nåværende kommunegrenser.

Kommunene i Kongsbergregionen – befolkning og areal:

Samlet	Befolkning			Areal KM ²
	2014	2020 ¹	2040 ¹	
Kongsberg	26 406	28 651	33 169	793
Notodden	12 609	13 018	14 401	919
Tinn	5 957	5 969	6 147	2 045
Flesberg	2 683	2 893	3 423	562
Nore og Uvdal	2 557	2 571	2 553	2 502
Hjartdal	1 602	1 607	1 703	791
Rollag	1 369	1 298	1 140	449
Samlet	53 183	56 007	62 536	8 062

¹Framskrivning av folketall etter middelalternativet

Det er bare Kongsberg som alene har stor nok befolkning til å tilfredsstille kriterie nr. 1 som tilsier en minimumsbefolkning på 15 000 – 20 000. For de andre kommunene er nullalternativet kun aktuelt hvis det kan suppleres med interkommunalt samarbeid.

Både regjeringen og ekspertutvalget er skeptiske og har motforestillinger til interkommunalt samarbeid som alternativ til kommunesammenslåinger.

Det finnes likevel argumenter for fortsatt interkommunalt samarbeid i ekspertsutvalgets rapport:

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

«Et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre én kommune.

*Utvalget mener at arbeidsmarkedet er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r). **Hva som vil være den eksakte grensen for en funksjonelt avgrenset kommune, bør avgjøres av lokale og regionale forhold.** For (eventuell overføring av) tjenester som er rettet mot bestemte befolkningsgrupper (eksempelvis videregående opplæring og kollektivtransport) bør en også ta i betraktning pendlingsmønsteret til tjenestemottakerne. Oppfyllelsen enten av kriteriet ett tettsted bør i sin helhet ligge i én kommune eller kriteriet ett tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre én kommune.»*

Store avstander

*«Utvalget ser at det for kommuner med svært store avstander vil kunne bli en utfordring for politisk representativitet i kommunale organ og for politisk deltakelse generelt. Dette vil etter utvalgets oppfatning først og fremst kunne gjelde deler av Finnmark. Utvalget mener at også disse kommunene må foreta en gjennomgang av de enkelte kriteriene. En god oppgaveløsning må ses opp mot ulempene avstander vil gi for demokratiet. I en avveining må svakere politisk deltakelse og representativitet vurderes opp mot demokratiske ulemper knyttet til omfattende interkommunalt samarbeid. **Dersom konklusjonen blir at kommunesammenslåing ikke er løsningen i disse tilfeller, er det utvalgets oppfatning at forpliktende samarbeid må inngås for å imøtekomme de kravene til oppgaveløsning som er nedfelt i kriteriene.»***

Danmarks kommunereform

*«Danmark gikk fra 271 til 98 kommuner. Amtene ble lagt ned, og fem nye regioner ble etablert. Alle kommuner med et innbyggertall under 20 000 skulle finne sammen med kommuner som gjennom en sammenslutning ville sikre at den nye kommunen fikk over 20 000 innbyggere. **Alternativt kunne de inngå forpliktende samarbeid med nabokommuner om løsning av både eksisterende og nye oppgaver.** En forutsetning for slike samarbeidsløsninger var at de skulle ha et befolkningsgrunnlag på minst 30 000 innbyggere»*

Etablert kommunesamarbeid Kongsbergregionen

Siden samarbeidet i Kongsbergregionen ble startet i 2005 har de deltakende kommunene gjort store investeringer og etablert løsninger for tjenestesamarbeid for å oppfylle de vilkårene ekspertutvalgets foreslår som kriterier for god kommunestruktur:

Kriterier for kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Det synes for enkelt å avvise fortsatt interkommunalt samarbeid som et alternativ eller supplement i en kommunereformdebatt uten grundigere utredninger.

Regionsamarbeidets videre skjebne vil være en viktig og avgjørende premiss for kommunenes utredninger der bl.a følgende spørsmål bør drøftes:

- Hva med det videre regionsamarbeidet – skal det avvikles eller videreføres i en annen form? Har en strategier for videre regionsamarbeid?
- Er regionsamarbeid (evt. i en annen form) et alternativ kombinert med nullalternativet?
- Hva med de investeringer som er gjort og blir gjort i Kongsbergregionen? Er disse nyttige også etter kommunereformprosessen?
- Hva med de tjenestesamarbeidsløsningene som er iverksatt, er i ferd med å bli iverksatt eller som er under utredning? Bør planlagte nye tiltak fryses til vi ser resultatet av reformprosessen?

Kommunene innenfor Kongsbergregionen er ulike med hensyn til befolkningsstørrelse, areal, geografi, næringstruktur mm. For noen av kommunene (eksempelvis Nore og Uvdal og Tinn) vil det på grunn av avstander og geografi være vanskelig å integrere bo, arbeidsmarked og pendling i en funksjonelt avgrenset kommune med minimum 15000-20000 innbyggere. For disse kommunene er interkommunalt samarbeid fortsatt et aktuelt alternativ.

Det hare vært lite fokus på spørsmålet om fortsatt regionsamarbeid/ interkommunalt samarbeid i kommunereformarbeidet så langt. Samtidig kan dette bli en viktig premiss for kommunenes utredninger om ny kommunestruktur som foregår i disse dager.

Mitt innspill til rådmannsutvalget/regionrådet er derfor:

Bør det i lys av kommunereformprosessene gjøres en egen vurdering om muligheter for fortsatt regionsamarbeid i Kongsbergregionen?

KOMMUNEREFORM OG KRAFTINNTEKTER

DELUTREDNING I

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	2
2	INNHold OG VIDERE ARBEID	3
3	KOMMUNENES VEDTAK 2016 – TO HOVEDALTERNATIVER	4
4	HVORDAN KAN KOMMUNESAMMENSLÅING PÅVIRKE KOMMUNENES KRAFTINNTEKTER?	4
4.1	Innledning	5
4.2	Kraftordninger med hjemmel i lov.....	5
4.2.1	Innledning	5
4.2.2	Konsesjonsavgift	5
4.2.3	Konsesjonskraft.....	6
4.2.4	Eiendomsskatt.....	7
4.2.5	Naturressursskatt.....	8
4.2.6	Næringsfond.....	9
4.3	Kraftordninger med hjemmel i avtale.....	9
4.3.1	Rett til kraft i henhold til avtale	9
4.3.2	Utbyggingsavtaler	10
4.4	Eierskap i kraftanlegg.....	10
5	DISPONERING AV KRAFTINNTEKTER ETTER EN KOMMUNESAMMENSLÅING...	10
5.1	Innledning	10
5.2	Regelverkets utgangspunkt.....	11
5.3	Har eksisterende vertskommune adgang til å realisere verdier forut for en kommunesammenslåing?	12

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

1 INNLEDNING

LVKs landsstyre har bedt sekretariatet utrede hvordan endringer i kommunestruktur vil kunne påvirke medlemskommunenes kraftinntekter. Denne delutredningen er godkjent av Arbeidsutvalget.

I Kommuneproposisjonen 2015 presenterte Regjeringen Solberg sine planer for kommunereform i Norge. På bakgrunn av proposisjonen inngikk samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti den 12. juni 2014 forlik om kommunereformen. Proposisjonen og forliket er retningsgivende for den videre fremdriften i saken.

Kommunereformen innebærer en gjennomgripende reformprosess, ikke bare av kommunestruktur, oppgaver og finansiering, men også av omfattende rettighetsforhold. Reformprosessen er i sin innledende fase – og for LVKs medlemskommuner er det viktig i tillegg til de spørsmål alle kommuner står overfor – å få identifisert de særlige spørsmål som kan oppstå om rettigheter og inntekter knyttet til vannkraftutbygging.

LVK gir med dette ut sin første delutredning om aktuelle kraftrelaterte spørsmål. Selv om kommunereformprosessen er i sin innledende fase, er mange medlemskommuner godt i gang med sine lokale prosesser, og det er ansett viktigere å gi kommunene en fortløpende rådgivning enn å avvente en samlet utredning av alle de spørsmål som allerede er identifisert og de som kan tenkes å oppstå. Denne utredningen gir derfor på langt nær svar på alle spørsmål, men gir forhåpentligvis nyttig informasjon om flere aktuelle problemstillinger kommunene vil stå overfor.

Alle landets 428 kommuner skal fatte vedtak om kommunestruktur innen sommeren 2016. De 428 vedtakene vil danne grunnlag for regjeringens stortingsmelding våren 2017, med påfølgende behandling i Stortinget av den nye samlede kommunestrukturen før neste stortingsvalg høsten 2017.

Regjeringen har understreket at fremtidig kommunestruktur skal være basert på frivillighet, og at statlig diktat bare unntaksvis kan forekomme der en kommune står i veien for flere andre kommuners ønsker.

Det er LVKs syn at uansett hva den enkelte kommune vedtar, er det avgjørende at kommunen har et best mulig beslutningsgrunnlag for sitt vedtak. Dette gjelder først og fremst for å sikre at kommunestyrets vedtak får den nødvendige legitimitet lokalt, men også fordi vedtaksbegrunnelsens kvalitet vil kunne ha stor betydning for hvorvidt vedtaket står seg i Stortingets behandling våren 2017.

LVK er en interesseorganisasjon for kommuner som er vertskap for vannkraftutbygging. Om lag 200 kommuner har årlige inntekter som vertskommuner for vannkraftutbygging. Disse inntektene varierer mye; fra de bagatellmessige for noen kommuner og til å være helt fundamentale for økonomien i andre kommuner. LVK har så langt ikke registrert at staten eller andre som del av kommunereformarbeidet har foretatt noen utredninger om kraftinntektenes betydning. LVK har derfor sett det som sin oppgave

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

å kartlegge og systematisere hvilke spørsmål som må avklares når det gjelder kraftordninger og kraftinntekter.

Formålet med denne utredningen er mao ikke å være et innlegg i debatten om kommunereform, men å identifisere og å gi en oversikt over relevante problemstillinger som den enkelte kommune bør tenke nærmere gjennom. Utredningen er kun ment som er verktøy i prosessen slik at medlemskommunene kan ta informerte beslutninger i reformarbeidet basert på best mulig kunnskapsgrunnlag. Utredningen tar ikke stilling til hvorvidt den enkelte kommune bør gå inn for en sammenslåing med en annen kommune eller videreføre dagens kommunestruktur. Det er spørsmål som fullt ut tilligger den enkelte medlemskommune å ta stilling til.

Fordi den enkelte kommunes kraftinntekter og ordninger varierer både i omfang og type vil utredningen måtte bli av generell karakter. Ikke alle temaer er like aktuelle for alle medlemskommuner, og konkrete vurderinger må den enkelte kommune foreta ut fra forholdene i vedkommende kommune.

Utredningen drøfter kun *strukturereform*, i motsetning til *oppgavereform* og *finansieringsreform*. Regjeringen har varslet at den senere vil komme tilbake med forslag til oppgavereform og prinsipper for finansiering av kommunesektoren. En oppgave- og finansieringsreform vil kunne påvirke LVK-kommuners kraftinntekter og kraftrettigheter, og det tas derfor forbehold om at innholdet i denne utredningen kan måtte endres eller suppleres underveis.

2 INNHOLD OG VIDERE ARBEID

Delutredning I er bygget opp slik at det i pkt 3 redegjøres for de to hovedalternativene for kommunenes vedtak (i) at gjeldende kommunestruktur skal bestå, og (ii) at kommunen ønsker sammenslåing med en eller flere andre kommuner.

I pkt 4 redegjøres det for hvordan kommunesammenslåing kan påvirke størrelsen på kommunenes kraftinntekter. Først gjennomgås de *lovhjemlede rettighetene* i pkt 4.2, mens *avtalefestede rettigheter* behandles under pkt 4.3.

Selv om LVK skal ivareta medlemskommunenes interesser som vertskommuner er også mange av LVKs medlemskommuner eiere av egne energiverk eller har eierandeler i interkommunale energiverk. I pkt 4.4 oppstilles derfor helt kort enkelte problemstillinger knyttet til kommunenes eierskap i kraftselskap. Dette temaet vil bli utredet nærmere i en egen delutredning.

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

I pkt 5 behandles spørsmålet om hvordan kommunesammenslåing påvirker den eksisterende vertskommunes rettslige adgang til å forbeholde kraftinntektene for seg i en fremtidig storkommune.

3 KOMMUNENES VEDTAK 2016 – TO HOVEDALTERNATIVER

I følge regjeringens fremdriftsplan, må alle landets kommunestyre fatte vedtak om kommunestruktur innen sommeren 2016. Utredningen her omfatter kun de to hovedalternativene for vedtak: (i) vedtak om å bestå som før, eller (ii) vedtak om sammenslåing med en eller flere andre kommuner. LVK vil senere komme tilbake til problemstillinger som oppstår ved justering av kommunegrensene og eller deling av kommuner.

Dersom kommunen vedtar alternativ (i) å bestå som før, vil dette i utgangspunktet ikke føre til endringer for kommunens kraftordninger og kraftinntekter. Vi går derfor ikke nærmere inn på dette alternativet, ut over å presisere at den varslede *finansieringsreformen* kan endre forutsetningene for det vedtak kommunen har truffet.

LVK vil fraråde kommuner som ønsker å beholde gjeldende kommunestruktur å begrunne beslutningen *alene* i et ønske om å beholde kraftinntekter i egen kommune. En slik begrunnelse vil neppe bli møtt med særlig sympati, og vil kunne øke risikoen for statlig inngripen i kommunestrukturen. Det vil videre bidra til å undergrave den lange tverrpolitiske tradisjonen om at de kommuner som avstår sine naturressurser til storsamfunnet har krav på en andel av de verdier som blir skapt.

Det betyr ikke at kraftinntektenes betydning for medlemskommunene ikke er et relevant moment i beslutningsgrunnlaget. Det er imidlertid LVKs syn at dersom en begrunnelse om å beholde gjeldende kommunestruktur er knyttet opp i kraftinntekter, bør den i tilfelle underbygges med disse inntektenes betydning for velferdsutviklingen i kommunen, herunder befolkningsutviklingen, næringsutviklingen, kommunens reiselivssatsing mv. Det er flere eksempler på medlemskommuner som bla på grunn av kraftinntektene har stått imot det fraflyttingsmønster andre distriktskommuner har opplevd de senere årene. Den positive betydning kraftinntektene kan ha for å videreføre målsetningen om bosetting i hele landet og som motkraft til den sterke sentraliseringen, bør i tilfelle fremheves.

I den videre fremstilling behandler vi spørsmål knyttet til vedtak om sammenslåing, det vil si alternativ (ii) ..

4 HVORDAN KAN KOMMUNESAMMENSLÅING PÅVIRKE KOMMUNENES KRAFTINNTEKTER?

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

4.1 Innledning

De ordninger som tilgodeser *vertskommuner* for vannkraftanlegg, består av både lovhjemlede og avtalefestede rettigheter. Nedenfor behandles kraftordninger *med hjemmel i lov* under pkt 4.2. , og *avtalefestede* rettigheter behandles under pkt 4.3.

Når det gjelder kraftordninger med hjemmel i lov er den store hovedregel at det ved kommunesammenslåinger vil være den nye (stor)kommunen som vil være rettighetssubjekt. Dette fremgår av forarbeidene til lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingsloven), jf Ot.prp.nr. 41 (2000-2001) s. 59. Hvilke frihet kommunene har i dette spørsmålet drøftes nærmere i pkt 5 nedenfor. For de avtalefestede rettigheter må det foretas en konkret vurdering av hver avtale.

4.2 Kraftordninger med hjemmel i lov

4.2.1 Innledning

Vertskommunens viktigste lovhjemlede ordninger består av:

- Konesjonsavgift – industrikonesjonsloven § 2 nr. 13 og vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 1
- Konesjonskraft – industrikonesjonsloven § 2 nr. 12 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 15
- Eiendomsskatt – eiendomsskattelova av 6. juni 1975 nr. 29
- Naturressursskatt – skatteloven § 18-2
- Næringsfond – industrikonesjonsloven § 2 nr. 23 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 17

De fire første inntektsordningene har kommunen etter loven et rettskrav på, mens adgangen til å fastsette næringsfond er en diskresjonær adgang (kan-ordning) tillagt konsesjonsmyndighetene. Ordningene er dels fastsatt i *konesjonslovgivningen* og deretter i konsesjonsvilkårene for den enkelte utbygging, og dels i *skattelovgivningen*. I samtlige lover er «Kommunen» adressat for den lovbestemte rettigheten, og kommunebegrepet er her synonymt med primærkommunen.

4.2.2 Konesjonsavgift

I enhver konsesjon for erverv av fallrettigheter eller regulering av vassdrag blir konsesjonæren pålagt å betale de berørte kommuner konsesjonsavgift. Avgiften er dels ment som en andel av verdiskapingen og dels ment som kompensasjon til de berørte distrikter for skader og ulemper av generell karakter. Konesjonsavgiften beregnes på grunnlag av kraftverkets produksjonskapasitet, regnet i naturhestekrefter, og en fastsatt avgiftssats. Hverken avgiftssatsen eller kraftgrunnlaget påvirkes av en kommunesammenslåing.

Konsesjonsavgiftene utgjør samlet per desember 2014 618 mill kroner.

Konsesjonsavgiften skal inngå i et fond der fondsmidlene benyttes som støtte til det lokale næringslivet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet standardvedtekter for denne type fond, se rundskriv H-1/11. I Standardvedtektenes § 2 omtales mottaker av fondet som «kommunen». Også den geografiske utstrekningen for bruken av fondsmidler følger kommunens grenser.

Etter en kommunesammenslåing vil «kommunen» være den nye storkommunen, og konsesjonsavgiften vil bli tildelt den nye kommunen, på samme måte som bruken av fondsmidler.

4.2.3 Konsesjonskraft

Konsesjonskraftordningen innebærer at konsesjonæren må avgi inntil 10 % av innvunnet kraftøkning fra utbyggingen til vertskommunen til selvkost. Selv om NVE i sine vedtak regelmessig tildeler kommunen inntil 10 %, er kommunens rett til konsesjonskraft ytterligere begrenset til *forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning* innenfor kommunens grenser til enhver tid. Dersom forbruket er lavere enn 10 % av innvunnet kraft fra utbyggingen, tilfaller den overskytende kraftmengde, dvs. differansen mellom mengden av kommunens forbruk og 10 %, midlertidig vedkommende *fylkeskommune*.

Verdien av konsesjonskraftordningen varierer med varierende kraftpriser, fra noen hundre millioner kroner årlig til mer enn to milliarder kroner.

4.2.3.1 Tilfelle 1: Gjeldende forbruk til alminnelig forsyning er lavere enn 10 %

Ved en kommunesammenslåing vil, som for konsesjonsavgiftene, den nye «storkommunen» tre inn i stedet for dagens vertskommune som mottaker av konsesjonskraften. Avhengig av den konkrete rettighets- og forbrukssituasjonen for den nye kommunen, vil en sammenslåing kunne utløse rett til en større mengde konsesjonskraft enn tidligere.

Ved en kommunesammenslåing vil forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning øke i takt med økt innbyggertall og økt næringsaktivitet i den nye «storkommunen». Dersom dagens kommunes forbruk til alminnelig forsyning er lavere enn 10 % av innvunnet kraft fra utbyggingen, vil en kommunesammenslåing kunne medføre at den nye «storkommunen» får krav på en større andel konsesjonskraft, opp til grensen på 10 % eller storkommunens forbruk til alminnelig forsyning dersom det er lavere. Dette forutsetter at kommunen slår seg sammen med en eller flere andre kommuner som ikke selv har krav på konsesjonskraft – eller har et forbruk til alminnelig forsyning som er høyere enn 10 %.

Dersom en kommune er tildelt 50 GWh (10 %) konsesjonskraft, og kommunens alminnelige forbruk er 25 GWh, tildeles 25 GWh midlertidig til fylkeskommunen. Dersom kommunen slår seg sammen med

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

en eller flere andre kommuner slik at det alminnelige forbruket samlet stiger til 70 GWh, kan den nye «storkommunen» ta ut 50 GWh.

Ved slikt meruttak av den nye kommunen, bør fylkeskommunen varsles så tidlig som mulig slik at den merverdien en kommunesammenslåing utløser kan realiseres fra samme tidspunkt som sammenslåingen finner sted.

LVK er kjent med at noen fylkeskommuner har disponert over sin midlertidige konsesjonskraftmengde for mange år fremover, men det er hevet over tvil at fylkeskommunen må stå tilbake for primærkommunens rett til konsesjonskraft, også ved en kommunesammenslåing.

4.2.3.2 Tilfelle 2: Gjeldende forbruk tilsvarer eller overstiger 10 %

Dersom kommunens forbruk til alminnelig elektrisitetsforsyning er så høyt at kommunen allerede tar ut 10 % av innvunnet kraft fra utbyggingen, vil en kommunesammenslåing ikke medføre at kommunen kan ta ut en større andel konsesjonskraft.

4.2.4 Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en frivillig og «fri» kommunal inntekt. Det innebærer for det første at det er opp til det enkelte kommunestyre om det skal skrives ut eiendomsskatt, og på hvilke eiendoms kategorier¹. For det andre kan kommunen bruke inntektene slik den selv ønsker, og for det tredje innebærer det at inntektene fra eiendomsskatten ikke direkte inngår i statens system for inntektsutjevning kommunene imellom.

I 2014 har 341 av Norges 428 kommuner innført eiendomsskatt. Av disse har 199 kommuner eiendomsskatt i hele kommunen. De største eiendomsskatteinntektene kommer fra verk og bruk, som noe upresist kan omtales som industrieiendommer og kraftanlegg. Av verk og bruk vil ofte vannkraftverk og overføringsnettet være de objekter som gir de største eiendomsskatteinntektene til vertskommunene. Eiendomsskatten fra vannkraftverk utgjør alene om lag 2,3 milliarder kroner av totalt om lag 8,9 milliarder kroner², dvs at i underkant av en tredel av de totale inntektene fra eiendomsskatt fra kraftindustrien. Eiendomsskatt er derfor en viktig inntektskilde for LVKs medlemskommuner.

Eiendomsskatt på vannkraftverk innebærer at de lokalsamfunn hvor anleggene ligger får en andel av verdien som ligger i kraftanleggene. Enhver kraftutbygging innebærer naturinngrep, som isolert sett normalt anses som en ulempe. For en rekke kommuner som har stilt sine naturressurser til rådighet, har nettopp løftene om betydelige eiendomsskatteinntekter vært avgjørende for tilslutningen til

¹ Innen for de alternativer som fremgår av eiendomsskatteloven § 3.

² Totalt fra SSB 2013

evigvarende naturinngrep. Det kan derfor være et ønske for mange LVK-kommuner å videreføre denne samfunnskontrakten ved å opprettholde eiendomsskatt på vannkraftverk.

Etter en kommunesammenslåing vil det være kommunestyret i storkommunen som fullt ut har beslutningsmyndigheten over den fremtidige eiendomsskatten i kommunen. Dersom en medlemskommune ønsker å innføre/videreføre eiendomsskatt i en ny storkommune, bør det avklares med eventuelle sammenslåingskandidater hvorvidt det er politisk flertall i et nytt kommunestyre for å innføre/videreføre eiendomsskatt. Dersom det nye kommunestyret beslutter å innføre/videreføre eiendomsskatt i storkommunen, må kommunestyret samtidig ta stilling til en rekke andre spørsmål, som for eksempel:

- Hvilke eiendommer skal gjøres eiendomsskattepliktig? (valg av utskrivingsalternativ, jf eiendomsskatteoven § 3)
- Hvis en eller flere av de sammenslåtte kommuner ikke tidligere har hatt eiendomsskatt, hvordan skal eiendommer i den nye storkommunen takseres?
- Hvilken eiendomsskattesats skal legges til grunn for den nye storkommunen?
- Skal den nye storkommunen ha bunnfradrag?
-
- Kan man få til en overgangsordning?

Hvordan det nye kommunestyret velger å besvare ovennevnte spørsmål, vil være bestemmende for hvor store inntekter den nye storkommunen får fra eiendomsskatten.

Det må antas at to kommuner som ledd i en sammenslåingsavtale kan inngå bindende avtale om eiendomsskatt for *inneværende kommunestyreperiode*, for eksempel slik at eiendomsskatt på kraftanlegg blir videreført inn i den nye storkommunen. På den annen side er det neppe mulig som ledd i en avtale om kommunesammenslåing å binde rettslig *det fremtidige kommunestyret* i noen retning for så vidt gjelder innføring eller opphevelse av eiendomsskatt.

Det er imidlertid adgang til å inngå en intensjonsavtale om å videreføre eller innføre eiendomsskatt i den nye storkommunen. Selve videreføringen eller innføringen må endelig vedtas av det nye kommunestyret, og gjentas hvert år i forbindelse med budsjettet. En intensjonsavtale vil legge klare føringer for hvordan det nye kommunestyret skal handle, men vil ikke være rettslig bindende for det nye kommunestyret. I intensjonsavtalen kan det også settes som vilkår for en sammenslåing at eiendomsskatten videreføres, men med samme rettslige begrensning som nevnt. Det er også antatt å være anledning til å inngå avtale om å bruke eiendomsskatteinntekter til bestemte formål eller bestemte distrikt, men igjen med samme rettslige begrensning for så vidt gjelder det nye kommunestyres handlefrihet.

4.2.5 Naturressursskatt

Naturressursskatt er en særskatt for kraftproduksjonsanlegg, og utgjør 1,3 øre/KWh, hvorav 1,1 øre går til primærkommunen og 0,2 øre til fylkeskommunen.

Naturressursskatten utjevnes i det statlige inntektssystemet, slik at vertskommunen i dag beholder omtrent halvparten av denne skatten. Naturressursskatten påvirkes ikke av en eventuell kommunesammenslåing, og vil følge over til den nye storkommunen.

Naturressursskatten utgjør samlet ca 1,5 milliarder kroner årlig.

4.2.6 Næringsfond

Konsesjonslovgivningen gir konsesjonsmyndighetene anledning til å pålegge den enkelte konsesjonær å avsette midler til næringsfond til de berørte kommuner i saker om ny kraftutbygging eller i saker om fornyelse av utløpte konsesjoner.

Næringsfond utbetales vanligvis som et engangsbeløp samtidig som konsesjon blir tildelt, og inngår i såkalte kraftfond sammen med konsesjonsavgifter, se pkt 4.2.2 ovenfor. Tildeling av midler fra fondet er som for konsesjonsavgiftene underlagt standardvedtekter gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. På samme måte som for konsesjonsavgiftene vil næringsfondsmidler bli underlagt den nye storkommunens rådighet.

LVK er kjent med at det i noen eldre konsesjonsvilkår om næringsfond er forutsatt bruk av næringsfondsmidlene direkte i det distriktet hvor vedkommende kraftutbygging har funnet sted. Slike særvilkår vil måtte antas å bli videreført i den nye storkommunen. Også i andre konsesjoner kan det foreligge uttrykte forutsetninger om fremtidig bruk av fondsmidler i bestemte områder som kan gi grunnlag for drøfting i sammenslåingsprosesser om en fremtidig kanalisering av slike midler til den opprinnelige vertskommunen.

4.3 Kraftordninger med hjemmel i avtale

4.3.1 Rett til kraft i henhold til avtale

I tillegg til, eller istedenfor, de lovbestemte ordninger som tilgodeser vertskommuner for kraftanlegg, har flere kommuner rett til kraft i henhold til ulike *avtaleverk*. Eksempler på dette er avtaler om gjeldsbrevkraft, andelskraft, gratiskraft, erstatningskraft, hjemfallskraft, særavtalekraft og kvotekraft.

Uten nærmere holdepunkter vil også slike avtaler følge over til den nye storkommunen. Slike avtaler kan imidlertid inneholde konkrete bestemmelser eller forutsetninger om gitt geografisk bruk av kraften som også vil måtte respekteres etter en sammenslutning. LVK anbefaler derfor kommuner med slike avtaler å lese nøye gjennom avtaleverket for å se i hvilken grad kraftrettigheten vil bli påvirket av

en kommunesammenslåing. Skulle det være behov for det, vil LVKs sekretariat kunne gi nærmere bistand.

4.3.2 Utbyggingsavtaler

Flere kommuner har inngått utbyggingsavtaler med utbygger i forbindelse med en større vannkraftutbygging. Ulike utbyggingsavtaler er ulikt utformet og tilpasset den enkelte sak, og kommunen må derfor lese sine utbyggingsavtaler nøye for å vurdere om og i tilfelle hvordan en kommunesammenslåing vil virke inn på praktiseringen av avtalen. Som for avtaler nevnt ovenfor, kan det foreligge bestemmelser i slike avtaler som begrenser handlefriheten til den nye storkommunen, for eksempel om bruk av midler i bestemte utbyggingsområder.

4.4 Eierskap i kraftanlegg

Mange av LVKs medlemskommuner er eiere av egne energiverk eller har eierandeler i energiverk.

Også kommunenes eierskap til kraftverk vil kunne bli påvirket av en kommunesammenslåing.

Forutsatt at ikke kommunesammenslåing er særskilt regulert i selskapenes vedtekter eller eventuelle aksjonæravtaler, vil eierskapet til disse energiverkene bli påvirket av kommunesammenslåing ved at den nye storkommunen trer inn i eierrettighetene.

For kommuner som er medeiere i interkommunale kraftselskap vil en kommunesammenslåing mellom to eller flere eierkommuner kunne påvirke eierbrøken, og dermed kommunen(e)s strategiske posisjon i selskapet.

Ved en kommunesammenslåing mellom kommuner med hver sine (ene-eide) lokale energiverk vil imidlertid forholdene kunne ligge til rette for en sammenslåing også av slike energiverk. Det vises til Reiten-utvalgets rapport om strukturspørsmål i kraftbransjen, som for tiden er på høring.

Det fører for langt i denne delutredningen å gjennomgå de spørsmål som oppstår for kommunalt eide kraftforetak ved en kommunesammenslåing. Det tas sikte på en nærmere gjennomgang av de ulike typetilfellene i en egen delutredning. Kommuner som ønsker en konkret gjennomgang av vedtekter og aksjonæravtaler kan ta kontakt med sekretariatet.

5 DISPONERING AV KRAFTINTEKTER ETTER EN KOMMUNESAMMENSLÅING

5.1 Innledning

Under dette punktet vil vi redegjøre for hvordan en kommunesammenslåing påvirker den eksisterende vertskommunes rettslige adgang til å disponere over kraftinntektene sine i en fremtidig storkommune.

5.2 Regelverkets utgangspunkt

Reglene for sammenslåing av kommuner og fylkeskommuner er nedfelt i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingsloven). Inndelingsloven er en prosesslov, og inneholder ikke bestemmelser om *hvorvidt* og eventuelt *når* kommuner bør slås sammen.

Inndelingsloven inneholder ikke bestemmelser om økonomisk oppgjør ved en kommunesammenslåing. Dette står i motsetning til ved grensejustering og deling av kommuner, hvor lovens kapittel IV regulerer det økonomiske oppgjøret. Ved sammenslåing vil det ifølge lovens forarbeider være overflødig med regler om økonomisk oppgjør, se Ot.prp.nr. 41 (2000-2001) s. 59. Hovedregelen vil være at den nye storkommunen overtar alle rettigheter og plikter til de kommuner som inngår i sammenslåingen og deretter disponerer de sammenslåtte kommuners inntekter fritt.

Loven inneholder heller ingen regler som innebærer at innbyggerne i en innlemmet kommune skal ha noen særrett eller fortrinn til de verdier som skriver seg fra vedkommende kommune, slik lovverket om utmarksrettigheter har eksempler på. For vertskommuner kan dette innebære at deler av den verdiskapning som distriktet enten selv har forestått gjennom utbygging av egne naturressurser, eller som gjennom politiske vedtak er forbeholdt det distriktet der vannkraftressursene finnes, føres ut av ressursdistriktet og overføres til andre distrikter uten tilsvarende naturressurser.

Det er fra enkelte hold hevdet at en slik konsekvens av en kommunesammenslåing harmonerer dårlig med det som har vært det grunnleggende prinsipp innenfor norsk vannkraftlovgivning og kraftpolitikk de siste 100 årene, nemlig at en andel av verdiskapningen knyttet til utnyttelse av vannkraftressursene skal forbli i det distrikt hvor naturressursene ligger. En annen betraktningssmåte vil være at så lenge utstrekningen av det som betegnes som «ressursdistriktet» er definert tilsvarende kommunegrenser, vil den nye storkommunen like gjerne kunne betegnes som «ressursdistriktet». Gyldigheten av et slikt resonnement vil nok både bero på subjektive vurderinger og på den nye storkommunens karakter og størrelse. Større kommunesammenslutninger, hvor også bykommuner er involvert, vil kunne utfordre begreper som «*det berørte lokalsamfunn*» og «*ressursdistriktet*», som har vunnet hevd i vannkraftsammenheng, men som mangler rettslig forankring.

I forarbeidene til inndelingsloven er det ikke foretatt noen vurdering av de særlige hensyn som vil kunne gjøre seg gjeldende i forhold til kommunale kraftrettigheter i forbindelse med eventuelle kommunesammenslåinger. Kraftinntekter vil derfor uten særlige reguleringer følge det alminnelige utgangspunktet i loven.

5.3 Har eksisterende vertskommune adgang til å realisere verdier forut for en kommunesammenslåing?

I lys av hovedregelen i inndelingsloven kan det reises spørsmål om en kommune kan realisere sine verdier forut for en kommunesammenslåing for å frigjøre midler til bruk i den opprinnelige vertskommunen. Spørsmålet er tatt opp i NOU 1992:15 Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring, hvor det på s. 355 uttales:

«Erfaringene fra tidligere endringer i inndelingen viser at de «gamle» kommunene i tilfeller av sammenslutning, ofte bruker perioden mellom vedtak om sammenslutning og selve sammenslutningen til å gjøre økonomiske disposisjoner som reduserer handlefriheten til den nye enheten. Motivet vil ofte være å sikre at midlene blir brukt i egen del av den nye kommunen. Det dreier seg f.eks om investeringer i det som blir den «gamle» kommunen. Hvis investeringene er basert på lånefinansiering eller bruk av det meste av kommunens oppsparte midler, og fører til varig økte driftsutgifter, vil det binde opp den nye kommunen gjennom ressursene som må settes av til betjening av lånet og til driftsutgifter.

Erfaringene tilsier etter utvalgets oppfatning at staten av den grunn bør delta sterkere i den lokale prosessen for å motvirke slike uheldige tilpasninger til vedtak om endringer i inndelingen. I forbindelse med sammenslutningene fra og med 1992, har staten gjennom fylkesmannen skjerpet tilsynet med de aktuelle kommunenes økonomiske disposisjoner. Etter disse sammenslutningene er det imidlertid lagt frem forslag til ny kommunelov som vil svekke grunnlaget for statlig kontroll av denne typen. Dersom forslaget på dette punkt blir gjeldende lov, vil staten få svekket mulighet for å motvirke uheldige økonomiske disposisjoner, selv om godkjenningmyndigheten for lån og garantivedtak opprettholdes.

Ettersom erfaringene så tydelig viser at det er behov for statlig styring i en sammenslutningsprosess, vil utvalget anbefale at staten sikrer seg et klart hjemmelsgrunnlag som gir mulighet for kontroll med og godkjenning av kommunenes økonomiske disposisjoner i forbindelse med sammenslutninger. Utvalgets oppfatning er at kommuneinndelingsloven vil kunne være det stedet som er best egnet for en slik hjemmel.»

Problemstillingen er også kommentert i forarbeidene til inndelingsloven, se Ot.prp.nr.41 (2000-2001) s. 84. Ifølge forarbeidene viser erfaringer fra tidligere sammenslåinger at «særleg investeringar har ein tendens til å auke sterkt før iverksetjing av vedtak om samanslåing». Det er med andre ord en tendens til at kommunestyre som er under avvikling prøver å binde så mye midler og investeringer som mulig til «sin del» av den nye storkommunen.

I inndelingsloven er det derfor inntatt en bestemmelse om at departementet fører kontroll med «lovlegheita» av budsjettvedtakene i kommuner «når utgreiing om samanslåing er sett i gang», se §

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR

Advokatfirmaet Lund & Co | Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum | 0104 Oslo | Tel +47 99 11 99 00

www.lvk.no

28. I følge forarbeidene er formålet med statlig kontroll «å unngå at handlingsfridomen til den nye kommunen blir svekka av overinvesteringar i samanslåingskommunane før iverksetjinga», se s. 84.

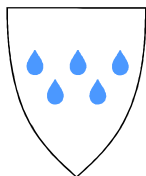
Det er vanskelig konkret å besvare når «utgreiing» om sammenslåing er satt i gang. Det følger av forarbeidene s. 84 at loven bruker et «skjønnsmessig kriterium, og må vurderast frå høve til høve».

Med grunnlag i de konkrete prosesser kommunene nå er involvert i, blant annet med et ansvar for å utrede sammenslåingss spørsmålet for alle kommuner, med fylkesmennenes veiledningsoppgave og med en konkret fremdriftsplan frem til høsten 2016, taler mye for at «(..)utgreiing om samanslåing er sett i gang» i alle kommuner.

Ut over inndelingslova § 28, foreligger det per i dag ingen særhjemmel for statlige myndigheter til å begrense kommunenes økonomiske handlefrihet i forbindelse med en sammenslåingsprosess. Økonomiske disposisjoner vil derfor fortsatt kunne skje innenfor rammen av kommunelovens alminnelige regler.

Hvor langt det er mulig – og ønskelig – å foreta slike disposisjoner i forkant av en eventuell omstrukturering av kommuner, kan ikke besvares uten en grundig gjennomgang av de rettslige og økonomiske rammebetingelser som gjelder på de ulike delområder. Det er eksempelvis reist spørsmål om hvilke muligheter en kommune har til å sikre sine verdier av eierandeler i energiverk i vedkommende kommune etter en sammenslåing med andre kommuner. Dette reiser både selskapsrettslige og kommunalrettslige spørsmål som denne utredningen ikke tar sikte på å besvare, men på overordnet plan vises til at kommunen gjennom bestemte selskapsetableringer og vedtektsbestemmelser har visse reguleringsmuligheter.

LVK vil på generelt grunnlag fraråde sine medlemskommuner uten spesielle grunner å realisere kraftverdier forut for en kommunesammenslåing. Det kan føre til kortsiktige gevinster, men med uheldige virkninger på lang sikt, og vil av sentrale myndigheter kunne bli oppfattet som en undergraving av kommunereformprosessen. Videre vil det kunne uthule kraftordningene, og dermed gjøre dem mer sårbare for endringer og politisk motvilje på nasjonalt nivå.

Tinn kommune - omstillingskommune

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn formannskap	11/15	24.02.2015
Tinn kommunestyre	3/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

1. Tinn kommune blir omstillingskommune i tre år fra 01.01.2005.
2. Tinn kommunestyre v/ ordfører er prosjekteier.
Styret for Rjukan Næringsutvikling AS blir omstillingsstyre.
Daglig leder i Rjukan Næringsutvikling AS blir prosjektleder for omstillingsprosjektet.
3. Omstillingsstyret får følgende mandat:
 - 1) Lage prosjektplan for arbeidet i strategifasen
 - 2) Bestille utviklingsanalyse
 - 3) Lage forslag til omstillingsplan inkl. kommunikasjonsplan
 - 4) Lage forslag til handlingsplan, første år
4. Arbeidet organiseres i tråd med Innovasjon Norges opplegg for regional omstilling.

Saksprotokoll i Tinn formannskap - 24.02.2015**Behandling**

Rådmann Rune Lødøen orienterte om Fylkeskommunens vedtak.
Representant Halvor Lurås SP var skeptisk til at et næringssselskap skulle drive prosjektet.
Lurås ba om en statusrapport ved hvert kvartal hvordan prosjektet utvikler seg.

Votering:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt, under forutsetning av at styreleder får direktiver om statusrapport 2 ganger i året. Samt at rådmannen presenterer en statusrapport i forkant av kommunestyret møter.

Vedtak

5. Tinn kommune blir omstillingskommune i tre år fra 01.01.2005.
6. Tinn kommunestyre v/ ordfører er prosjekteier.

Styret for Rjukan Næringsutvikling AS blir omstillingsstyre.
Daglig leder i Rjukan Næringsutvikling AS blir prosjektleder for omstillingsprosjektet.

7. Omstillingsstyret får følgende mandat:
 - 1) Lage prosjektplan for arbeidet i strategifasen
 - 2) Bestille utviklingsanalyse
 - 3) Lage forslag til omstillingsplan inkl. kommunikasjonsplan
 - 4) Lage forslag til handlingsplan, første år
8. Arbeidet organiseres i tråd med Innovasjon Norges opplegg for regional omstilling.

Innledning:

Kommunal og moderniseringsdepartementet har avsatt midler til omstillingsarbeid i vanskeligstilte kommuner/regioner. Beløpet er basert på innspill fra fylkeskommunene. Midlene vil gi fylkeskommunene mulighet til å støtte opp om kommuner/regioner der hjørnesteinsbedrifter er lagt ned eller der næringer har hatt store reduksjoner i sysselsettingen.

På bakgrunn av søknad er Telemark fylkeskommune tildelt 2 mill. kr. til omstilling over statsbudsjett for 2015. Bakgrunnen er de utfordringene Tinn kommune og Rjukansamfunnet møter ved nedlegging av akuttfunksjonene og døgnbehandling ved Rjukan sykehus med tap av 104 årsverk. Disse omstruktureringene kommer i tillegg til andre omstillingsutfordringer som lokalsamfunnet har hatt i forbindelse med nedlegging av Hydros industrivirksomhet og stort bortfall av statlige arbeidsplasser. Tinn kommunes utfordringer er også særlig utfordrende på grunn av geografiske forhold.

Telemark fylkeskommune innstiller på å gi Tinn kommune status som omstillingskommune i tre år fra 01.01.2015. Saka skal endelig behandles i fylkesutvalget 23.01.2015. Det legges opp til at statusen som omstillingskommune skal evalueres i løpet av 2017.

Det understrekes at dette er et omstillingsprosjekt som har en videre horisont enn omstillingene knyttet til Rjukan sykehus og er således ikke direkte knyttet til næringsprosjektet som har som mål å få inn ny helserelatert virksomhet i lokaler som blir ledige på sykehuset. Til dette prosjektet er det gitt en egen bevilgning på 10 mill. kr. Det er imidlertid viktig at arbeidet knyttet til omstillingskommune blir koordinert med næringsprosjektet for Rjukan sykehus.

Organisering og mandat

Denne saken er nå i en strategi og forankringsfase. Det er kommunen som er eier av omstillingsprogrammet. Eierskapet er i første rekke et politisk ansvar og saken blir dermed lagt fram til politisk behandling. Det vil være naturlig at Tinn kommunestyre v/ordfører er prosjekteier.

Rådmannen foreslår at styret for Rjukan Næringsutvikling AS blir omstillingsstyre. Ordfører og rådmann har møte- og talerett i dette styret noe som sikrer kontakten med Tinn kommunes ledelse.

Daglig leder i Rjukan Næringsutvikling AS blir prosjektleder for omstillingsprosjektet.

Det rapporteres til fra omstillingsstyret via rådmannen til kommunestyret om status og framdrift i omstillingsarbeidet.

Omstillingsstyret får følgende mandat:

- 1) Lage prosjektplan for arbeidet i strategifasen
- 2) Bestille utviklingsanalyse
- 3) Lage forslag til omstillingsplan inkl. kommunikasjonsplan
- 4) Lage forslag til handlingsplan, første år

Prosjektorganisasjonen skal bestille en utviklingsanalyse som skal identifisere kommunens konkurransefortrinn og utviklingsmuligheter. Det skal utarbeides forslag til innsatsområder. Utviklingsanalysen danner kunnskapsgrunnlag for omstillingsplanen som skal utarbeides.

Prosjektorganisasjonen skal utarbeide forslag til omstillingsplan og handlingsplan for første gjennomføringsår.

Strategi- og forankringsfasen bør være ferdigstilt i løpet av 6–8 måneder. Prosjektleder må sette opp en prosjektplan for arbeidet.

Arbeidet organiseres i tråd med Innovasjon Norges opplegg for regional omstilling.

En viktig oppgave for prosjektorganisasjonen i strategifasen – i tillegg til disse fire ovennevnte leveransene – er å forankre omstillingsarbeidet i viktige aktørgrupper som kommunepolitikere og det lokale næringslivet, og å engasjere og forplikte disse gruppene i arbeidet. Prosjektplanen må inneholde tiltak som sikrer deltakelse og engasjement fra disse.

Innovasjon Norge holder INTRO-kurs for prosjektorganisasjonen i strategi- og forankringsfasen. Kurset gir viktig kunnskap om omstillingsprosesser generelt og om gjennomføring av strategi- og forankringsfasen spesielt. På kurset vil deltakerne også lage utkast til detaljert prosjektplan og begynne arbeidet med omstillings- og handlingsplan, avhengig av hvor langt det enkelte omstillingsområdet er kommet i sitt arbeid. Arbeidsformen veksler mellom teorigjennomgang og praktiske workshops.

Arbeidet finansieres av tildelte omstillingsmidler bevilget til Telemark fylkeskommune.

Vedlegg:

- 1 Søknad om omstillingsmidlar til Tinn kommune
- 2 Regional utvikling - presentasjon Innovasjon Norge Telemark 2.12.14
- 3 INTRO Omstilling i praksis - Innovasjon Norge - brosjyre

Journalposter i saken:

1	I	19.02.2015	Søknad om omstillingsmidlar til Tinn kommune	Telemark fylkeskommune
2	I	19.02.2015	Tildeling av regional og omstillingsmidler	Kommunal og moderniseringsdepartementet
3	S	19.02.2015	Tinn kommune - omstillingskommune	

TELEMARK FYLKESKOMMUNE

Avdeling for regional utvikling

Ref. 14/4485-1

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

Vår ref. 14/1999-2
112/KAMT

0032 OSLO

Dato 14.08.2014

Svar - Statsbudsjettet 2015 - kap 551 post 60 - tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. Innspill til ekstraordinære omstillingsutfordringer i Telemark

Telemark fylkeskommune er i brev av 26.05.14 fra KMD utfordret til å gi innspill til Statsbudsjettet 2015, Kap 551 post 60.

I NHO sin rapport Kommune-NM 2014 Offentlig sektor og Næringslivet som er en undersøkelse på vekstkraft og attraktivitet kommer Telemark dårlig ut. Undersøkelsen tar for seg fem temaområder; Arbeidsmarked, Demografi, Kompetanse, Lokal attraktivitet og Kommuneøkonomi. Ingen av kommunene i Telemark er å finne på topp 20 listen (unntatt Porsgrunn på 19 plass på Kompetanse).

Rapporten dra fram regioner som vekstmotor og sammenligner 79 regioner i landet, der havner Grenland på 34 plass, Midt-Telemark på 57, Vest-Telemark på 58 og Øst-Telemark på 66 plass. Rapporten viser små endringer i Telemark fra forrige analyse i 2008.

Telemark har gjennomgående ligget lavt på målinger etter omstillinger i industrien som startet på 80 tallet, med nedleggelse av papirindustrien (UNION) og solcelleindustrien (REC med underleverandører) som siste eksempler.

De seinere år har det skjedd en endring med ungdom tar høyere utdanning, kompetansebedrifter etableres i fylket og en ser gode resultater av vår VRI-satsing (Virkemidler for regional FoU og innovasjon), men dette slår ikke ut på statistikkene. Det er viktig for fylkeskommunen å kunne bidra til dette trendsiftet med å styrke aktiviteter som virker, eksempelvis sikre videreføring av VRI og tilrettelegge og styrke de nye kompetansenæringene innen bl.a. Sub Sea teknologi, Olje & Gass og IT.

Gjennom statlige omstrukturering av Sykehuset i Telemark møter Tinn kommune og Rjukansamfunnet spesielle utfordringer. Nedlegging av akuttfunksjon og døgnbehandling på sykehusene i Rjukan fra 1 oktober 2014 fører til en drastisk reduksjon i arbeidsplasser. Fra dagens bemanning på 124 årsverk reduseres dette til 20 årsverk i juni 2015. Reduksjonen er hovedsakelig innen kompetansearbeidsplasser. Effekten er vist i tabellene under utarbeidet av Sykehuset i Telemark. Ringvirkningseffektene er ikke tatt med.

<i>Postadresse</i>	<i>Besøksadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telefaks</i>	<i>E-post</i>	<i>Internett</i>
Postboks 2844	Fylkesbakken 8-10	35917000	35917001	post@t-fk.no	www.telemark.no
3702 SKIEN	3715 SKIEN	35917000 (dir.)			

Omstilling på Rjukan og Notodden inkl. service og medisinske støttetjenester
Rjukan sykehus: Fase 1 01.10.2014 - 20.06.2015

	Faktisk 2014	Fase 1				Overtallige
Profesjon	Årsverk	Årsverk Rjukan	Årsverks reduksjon	Tilbud Notodden	Tilbud prehospital	Årsverk
Overleger og LIS	5	4	-1	1		
Anestesileger	3	3	0			
Turnusleger	7	6	-1			(1)*
Sykepleiere/spesspl.	42	30	-12	4	4	4
Hjelpepleiere	20	8	-12	4		8
Sekretærer/konsulent	6	3	-3			3
Fysioterapeuter	5	3	-2			2
Ledere og audiograf	6	3	-3			3
Lab/røntgen	14	14	0			
Serviceklinikken	16	13	-3			3
Total	124	87	-37	9	4	23*

* = Overtallig turnuslegeårsverk (1) inngår ikke i sum overtallige. Dette er ingen overtallighet, men løses ved ansettelse av en turnuslege mindre ved neste utlysning.

Rjukan sykehus: Fase 2 Fra og med 20.06.15

	Fase 1	Fase 2				Overtallige
Profesjon	Årsverk	Årsverk Rjukan	Årsverks reduksjon	Tilbud Notodden	Tilbud prehospital	Årsverk
Overleger og LIS	4	2	-2	2		
Anestesileger	3		-3	1		*-2
Turnusleger	6		-6			** -6
Sykepleiere/spesspl.	30	7	-23	8	2	13
Hjelpepleiere	8		-8	1		7
Sekretærer/konsulent	3	2	-1			1
Fysioterapeuter	3		-3			3
Ledere og audiograf	3	2	-1			1
Lab/røntgen	14	4	-10	2		8
Serviceklinikken	13	3	-10			10
Total	87	20	-67	14	2	43

* = Anestesilege ikke overtallig da behovet dekkes med vikarstafett. Inngår ikke i sum overtallige.

** = Ansettelse av turnusleger innpasses i øvrig virksomhet. Inngår ikke i sum overtallige.

Tinn kommunes situasjon er særlig utfordrende, på flere måter. Flere av disse knytter seg til geografiske forhold. Kommunen har lite pendling – og slik sett i liten grad del av annen/større funksjonell bo- og arbeidsregion. Opprettholdelse og utvikling av nye virksomheter og nye arbeidsplasser, lokalt, har derfor stor betydning for kommunen og dens utvikling. Tinn kommune er i areal like stort som Vestfold fylke, og Rjukan er den byen i hele Sør-Norge som har lengst geografisk avstand til neste by. Det er over 1 time til neste by, Notodden, under ordinære transportforhold (ikke stengte veier). I tillegg til disse arbeidsplasser som bortfaller i forbindelse med endringene i sykehusstruktur, er situasjonen i Tinn at relativt mange andre arbeidsplasser er blitt borte de senere år grunnet andre strukturelle endringer. For eksempel kan man nevne reduksjon av ca 250 arbeidsplasser knyttet til Norsk Hydros virksomhet, men også bortfall av ca 175 statlige arbeidsplasser (Telenor, sivilforsvar, politi, post, ligningskontor, arbeidskontor, trygdekontor, biltilsyn, sykehus ved tap av tidligere sykehustjenester.)

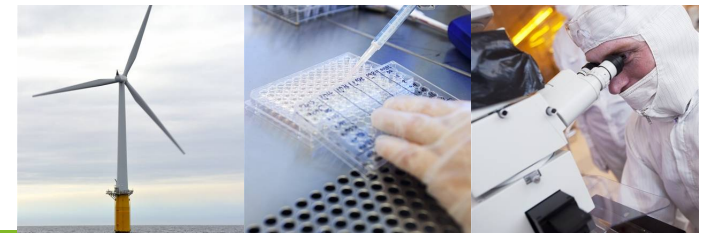
Det er positivt engasjement og gode initiativ i kommunen for omstilling og ny utvikling. Det bør nevnes at kommunen har satset stort de senere årene for å tilrettelegge for investeringer og utvikling av reiselivet. Kommunen er, av den norske stat, nominert for

UNESCO's verdensarvliste. Tinn har også satsing på moderne høyteknologisk industri, som for eksempel nytt datalagringscenter på Rjukan. Til tross for dette oppleves bortfall av andre offentlige tjenester og arbeidsplasser som en krevende situasjon for å skape grunnlag for vekst og omstilling.

Tinn kommune og Rjukansamfunnet vil få store sysselsetningsutfordringer og har betydelige omstillingsutfordringer sett i lys av omstrukturering av Sykehuset i Telemark. Vi ber derfor om at Telemark tilgodesees med midler til ekstraordinære omstillingsutfordringer fra kap. 551 post 60 i Statsbudsjettet for 2015.

Thor Kamfjord
utviklingssjef -
thor.kamfjord@t-fk.no

Kopi: Tinn Kommune

Regional omstilling

Innovasjon Norge Telemark
2. desember 2014

Vi gir lokale ideer globale muligheter

INNOVASJONS-
MILJØER

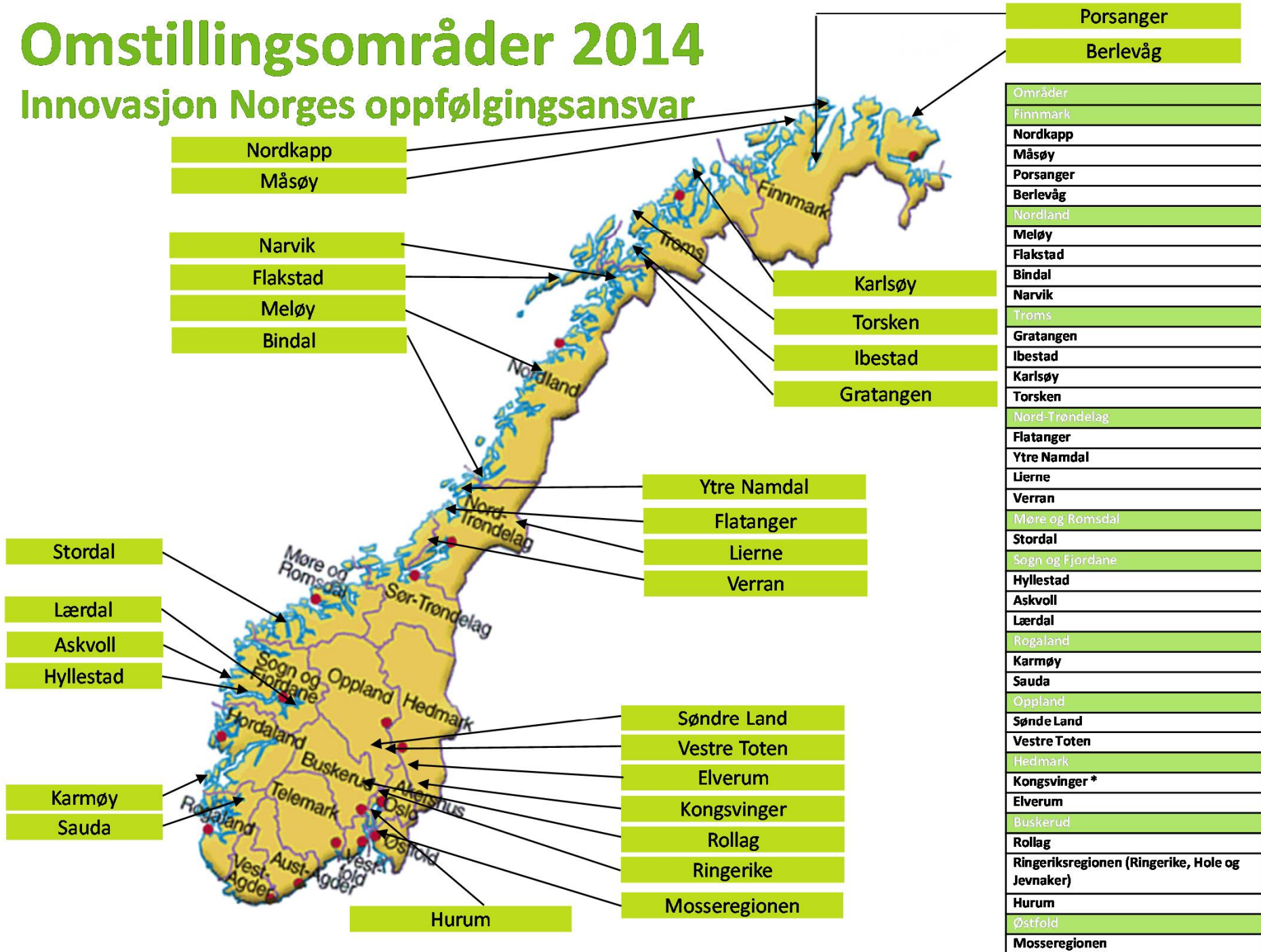
3 typer omstillingskommuner/regioner

- Kommuner med hjørnesteinsbedrifter
- Kommuner/regioner med strukturproblemer i næringslivet
- Kommuner med lite/svakt næringsliv

Omstillingsområder 2014

Innovasjon Norges oppfølgingsansvar

Mål for omstillingsarbeidet

- Nye, lønnsomme arbeidsplasser
- Utvikle et bredere, mer robust og markedsrettet lokalt næringsliv
- Økt verdiskaping i næringslivet gjennom nye markeder, produkter og tjenester
- Forsterke det lokale næringsapparatet

Omstilling – et faseinndelt utviklingsløp

Fase 1: Avklaring	2-3 måneder
Fase 2: Strategi og forankring	6-8 måneder
Fase 3: Prosjektdrevet gjennomføring	2-6 år
Fase 4: Avslutningsfasen	Starte 1 år før avslutning

Avklaringsfasen

Gjennomføring av konsekvensanalyse
(fylkeskommunens ansvar)

Formål:

- Fremstilling av utviklingen de siste år på befolkning, sysselsetting/ arbeidsmarked, næringsstruktur og utdanning
- Forventet fremtidig utvikling
- Konsekvensscenario

Foto: Pål Bugge/inn/Innovation Norway

Strategi- og forankringsfasen

Formål:

- Kartlegging av områdets sterke/svake sider, muligheter og trusler (strategisk utviklingsanalyse)
- Utarbeide omstillings- og handlingsplan
- Definere økonomiske rammer og ansvar
- Gi de ansvarlige det nødvendig mandat
- Forankre omstillingsprosjektet lokalt

Roller og ansvar

- Kommunen er ansvarlig for omstillingsbevilgningen
- Kommunen velger organisasjonsform og styre og godkjenner strategisk omstillingsplan
- Omstillingsstyret er ansvarlig for gjennomføringen på vegne av kommunen
- Daglig leder sammen med styret som profilerer omstillingsarbeidet
- Viktig å definere hva som er kommuneadministrasjonens ansvar og hva som er omstillingsorganisasjonens ansvar
- Ansvarsdelingen mellom omstillingsorganisasjonen, næringsforening, regionråd, næringshage må avklares tidlig

Gjennomføringsfasen

- Lokalt ansvar
- Operasjonalisering av handlingsplan
- Målrettet prosjektutvikling
- PLP som kvalitetssikrende element
- Synliggjøring av resultater
- Kommunikasjon
- Fokus på lederskap
- Rådgivning/oppfølging fra Innovasjon Norge
- Plan for videreføring

Foto: Pål Bugge/inn/Innovation Norway

Avslutningsfasen

- Videreføring av omstillingsarbeidet. Prosessen bør starte minst et år før omstillingsperioden avsluttes
- Utarbeide sluttrapport fra omstillingsarbeidet

Foto: Pål Bugge/inn/Innovation Norway

Hva kan omstillingsmidlene brukes til?

- Hovedsakelig til forstudier og forprosjekter
- Eksempler:
 - Kompetanseutvikling
 - Etablering av ny virksomhet/utvikling av eksisterende bedrifter
 - Nettverksbygging mellom bedrifter
 - Administrasjon av omstillingsorganisasjonen
 - Konkretisering av krav til infrastruktur for næringsvirksomhet
 - Mobilisering/tiltaksarbeid

Hva kan Innovasjon Norge tilføre?

- Omstillingskompetanse
- Rådgivning
- Nettverk mot kompetansemiljøer
- Arbeidsmodell bestående av prosesser og verktøy
- Arbeider i samvirke med lokale og regionale aktører
- Medfinansiering av enkeltprosjekter

Foto: Yngve Ask/Innovation Norway

Organisering

Organisering:

- Nasjonalt kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid
- Teammedlemmer lokalisert ved kontorene i:
 - Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Hordaland, Sogn- og Fjordane, Rogaland og hovedkontoret i Oslo.

Overordnede oppgaver:

- Kvalitetssikrende rolle i offentlige omstillingsprosjekter
- Utviklerrollen
 - Felles ansvar for en kontinuerlig videreutvikling av Innovasjon Norges verktøy for å ivareta omstillingsområders behov og vår kvalitetssikrende rolle

Hva må til for å få en god omstillingsprosess?

Suksessfaktorer:

- Tydeliggjøring av roller, mandat og ansvar
- Omstillingsledelse med rett kompetanse og gjennomføringsevne
- Bred mobilisering og forpliktende samarbeid – lokalt næringsliv, kommune og ressursmiljøer.
- Klare mål for omstillingsarbeidet med forankring i strategiske satsingsområder og handlingsplaner
- Prosjektkompetanse
- Synliggjøring av resultater og informasjon
- Løpende kvalitetssikring av omstillingsarbeidet

Hva kan vi bidra med? Noen eksempler i tidlig fase

Utviklingsanalyse

- En analysemetode som skal gi lokalsamfunnet en bred oversikt over næringsmessige konkurransefortrinn og utviklingsmuligheter

Foto: Heidi Widerøe/Innovation Norway

Utviklingsanalyse - Innhold

- Utviklingsmuligheter rundt eksisterende næringsliv
- Muligheter for næringsssamarbeid
- Beskrive muligheter for utvikling av spesielle prosjektideer
- Gjennomgå status og utviklingsbehov i det kommunale servicetilbudet

Intro-kurs

- Del I: Omstillingsstatus – hva nå?
- Del II: Omstilling i praksis – fasene i omstillingsarbeidet
- Del III: Kvalitet i omstillingsprosessen

→ regionalomstilling.no

VELLYKKET OMSTILLING

PLP Prosjektlederprosessen

- PLP er et erfaringsbasert og gjennomprøvd prosjektutviklingsverktøy
- Faseinndeler prosjektutviklingen
- PLP forutsettes benyttes i alle omstillingsprogram
- Halvdagsseminar PLP utviklingsledelse:
 - Målgruppe – kommunens og omstillingsprogrammets ledelse
- Kurs PLP utviklingsevne (2 dager)
 - Målgruppe – omstillingsprogrammets ledelse, prosjektansvarlige, prosjektledere og –medarbeidere, SMB-bedrifter og kommunale ansatte

Lover og regler

EØS – organisering

- Dersom kommunen delegerer omstillingsarbeidet til et aksjeselskap kan det ikke være private aksjonærer

EØS-regelverket

- All støtte til enkeltbedrifter skal gis som bagatellmessig støtte

Lover

- Lov om offentlig anskaffelse
- Offentlighetsloven
- Forvaltningsloven

Hvordan lykkes med omstillingsarbeidet

- Fallgruver
- Erfaringer
- Resultater

Noen typiske fallgruver

- Feil forventninger/misforståelser om opplegget
- Press på midler og på resultater
- Manglende informasjon
- Overdreven konsulentbruk
- Manglende forankring

Planlegging

- Konkrete og prioriterte mål
- Åpenhet og inkludering
- Lytte til motkreftene

Foto: "businesspix" Siv Nærø

Evalueringer og resulater fra omstillingsprogrammer

Langtidseffekter av omstillingsarbeidet

Trøndelag Forskning og Utvikling og SINTEF evaluerte i 2010:

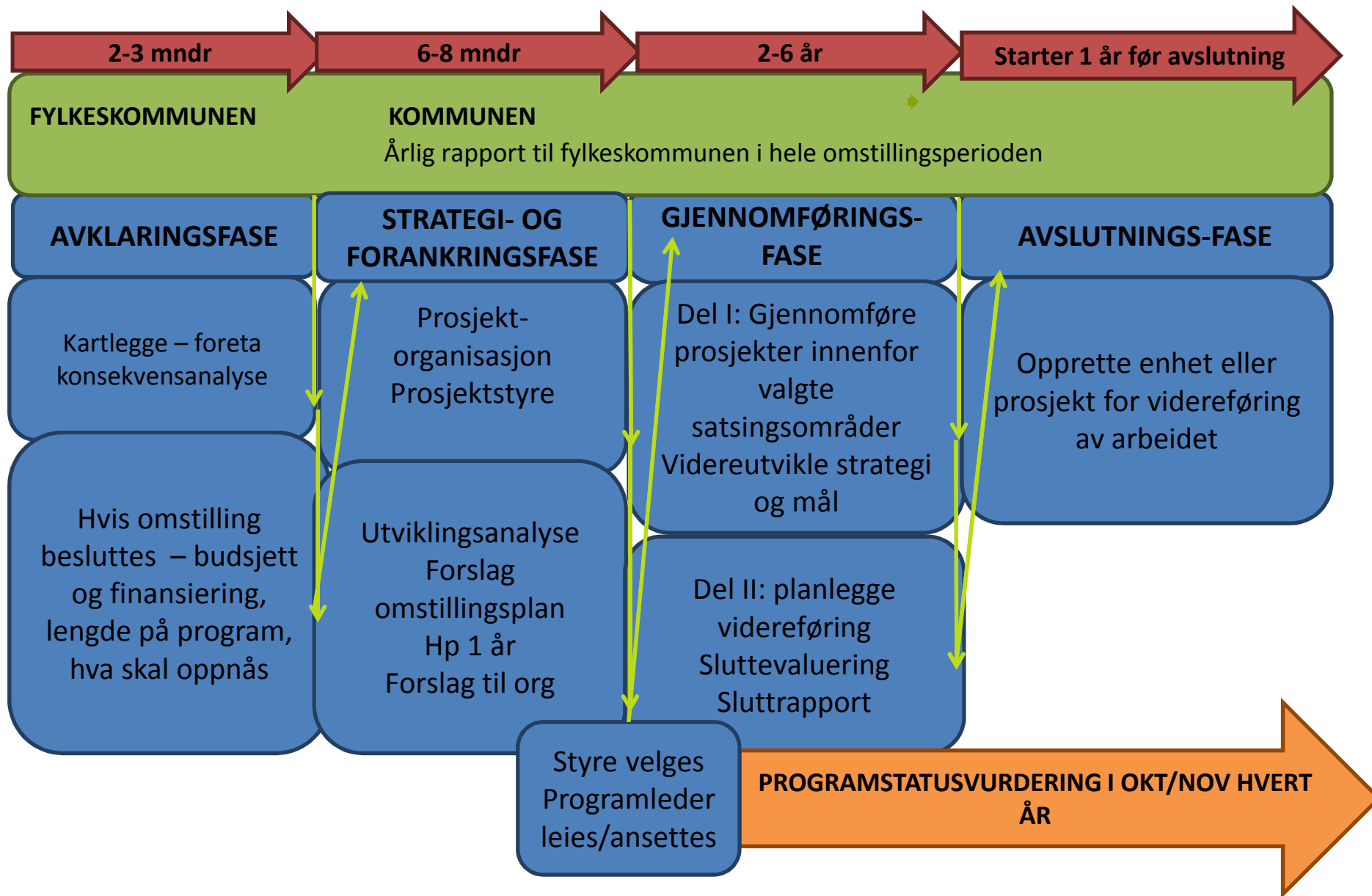
- 10 kommuner/regioner med omstillingsstatus i perioden 1996-2003
- Totalt fikk disse kommunene/regionene 388 mill. kr i offentlig midler
- Totalt skapt 1568 arbeidsplasser i omstillingsperioden
- Ved utgangen av 2009 hadde disse kommunene/regionene 3900 flere arbeidsplasser enn en kunne ha forventet om utviklingen var som i sammenlignbare kommuner og næringer
- Omstillingsmidlene har gitt positive effekter i alle de utvalgte case
- Næringsutviklingsevnen er gjennomgående styrket, også på langsikt

Langtidseffekter fortsetter

- Programmene har gitt en mer robust og variert næringsstruktur
- Programmene har gjennomgående ikke vært kraftig nok i seg selv til å kompensere fullt ut for negativ utvikling som følge av langsiktig nedgang i basisnæringer, nedbemanning i hjørnesteinsbedrifter og generell sentraliseringsprosesser

Foto: Yngve Ask/Innovation Norway

INTRO

Omstilling i praksis

Regional omstilling på nett

Innovasjon Norge tilbyr kurs, maler og veiledere til hjelp i omstillingsarbeidet. Les mer om Regional omstilling og last ned nyttige verktøy på regionalomstilling.no

Innovasjon Norge

Postboks 448 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon: 22 00 25 00, Faks: 22 00 25 01
post@innovasjon norge.no
www.innovasjon norge.no

Vi gir lokale ideer globale muligheter

Del erfaringer og lær av andre

På regionalomstilling.no finner du informasjon om andre omstillingsområder. Her kan du lese om andre som jobber med omstilling, og du finner kontaktinformasjon til de som leder arbeidet i andre kommuner.

regionalomstilling.no

Innhold

4	INNLEDNING
5	SAMMENDRAG
6	DEL I. OMSTILLINGSSTATUS – HVA NÅ?
7	Nye tider – vi er i omstilling!
10	Organisering av omstillingsarbeidet
12	DEL II. OMSTILLING I PRAKSIS:
	FASENE I OMSTILLINGSARBEIDET
13	<u>1. AVKLARINGSFASEN</u>
13	1.1 Hva er en samfunnsmessig konsekvensanalyse?
13	1.2 Hvem gjør hva i avklaringsfasen?
14	<u>2. STRATEGI- OG FORANKRINGSFASEN</u>
14	2.1 Resultatet av strategi- og forankringsfasen
14	2.2 Oppgaver
17	2.3 Roller og ansvar
18	2.4 Vanlige feil
19	2.5 Nyttige råd og tips
19	2.6 Tilgjengelige verktøy og maler til bruk i strategifasen
19	<u>3. GJENNOMFØRINGSFASEN</u>
20	3.1 Oppgaver
20	3.2 Måling av resultater i gjennomføringsfasen
21	3.3 Roller og ansvar
22	3.4 Vanlige feil
22	3.5 Nyttige råd og tips
23	3.6 Tilgjengelige verktøy og maler til bruk i gjennomføringsfasen
23	<u>4. AVSLUTNINGSAFASEN</u>
24	DEL III. KVALITET I OMSTILLINGSPROSESSEN
25	God programstyring
29	Kvalitet i prosjektene: PLP

Innledning

OMSTILLING ER HARDT ARBEID. Det er også moro, sier en som har gjort det før. Selv om utfordringene et omstillingsområde står overfor, er lokale, og selv om tiltakene som skal løse dem, må vokse ut av de lokale mulighetene, tror vi at de som har gjort det før, kan ha mye å lære bort. Innovasjon Norge har fulgt omstillingsarbeid over hele landet i over 20 år. Vi ser at mange nybegynnerfeil går igjen, og vi ser at suksesshistorier kan ha overføringsverdi. Hensikten med denne introduksjonen er – foruten å gi en innføring i omstillingsarbeidet – å formidle erfaringer, dele gode tips og presentere nyttige verktøy til hjelp for omstillingsorganisasjoner over hele landet.

MÅLGRUPPENE FOR INTRO er prosjektorganisasjonen i omstillingsperiodens første faser, og styret for omstillingsarbeidet samt ledelsen for omstillingsorganisasjonen når denne er etablert. Andre målgrupper er ledelsen i kommunen, fylkeskommunenes næringsavdelinger, samt andre som kommer i nær kontakt med omstillings- og nyskappingsarbeidet på lokalt nivå. I tillegg kan introduksjonen være nyttig for aktører som er involvert i ulike former for næringsutviklingsarbeid i andre kommuner og regioner.

INNOVASJON NORGE er gitt rollen som Nasjonalt kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid av Kommunal og regionaldepartementet (KRD). Vi har vært kvalitetssikrer av omstillings- og nyskappingsarbeidet siden 1992. Innovasjon Norge har mye erfaring, samtidig vet vi at det er viktig å være åpen for at utfordringene og mulighetene endres over tid.

INTRO er utarbeidet av Innovasjon Norge. Vi har også utviklet nettstedet regionalomstilling.no med informasjon om omstillingsarbeid i kommunene.

Sammendrag

INTRO består av tre deler:

DEL I. OMSTILLINGSSTATUS – HVA NÅ? redegjør i grove trekk for hvem som får omstillingsstatus, og hva det vil si å ha fått slik status, hva omstillingsmidlene kan brukes til, og hvorfor det er så viktig å sikre solid forankring og god samhandling tidlig i omstillingsprosessen. De mest sentrale aktørene i omstillingsarbeidet på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå blir presentert. Deretter fokuserer vi på omstillingsorganisasjonen og beskriver rollefordelingen og ansvaret til eierne, styret, lederen for omstillingsarbeidet og eventuelt andre ansatte i omstillingsorganisasjonen.

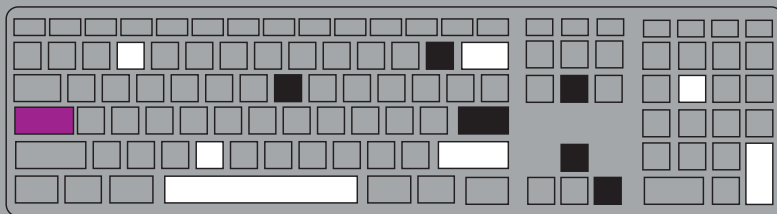
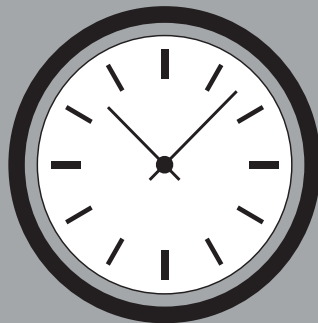
DEL II. OMSTILLING I PRAKSIS tar for seg omstillingsperioden i fire faser. Her identifiserer vi hva resultatene av hver fase skal være, hvilke oppgaver som må løses for å oppnå disse resultatene, hvem som har ansvaret for gjennomføringen av fasen, og vi peker på vanlige feil i hver fase. Når du vet hvor snubletrådene ligger fra start, er det mye enklere å unngå dem!

Den første fasen, avklaringsfasen, er fylkeskommunens ansvar. Denne fasen har derfor fått kortere behandling enn de øvrige. Gjennomgangen av avslutningsfasen har en litt annen oppbygging, men kapittelet dekker omtrent de samme emnene som de to foregående kapitlene/fasene.

DEL III. KVALITET I OMSTILLINGSPROSESSEN handler om kvalitetssikring av omstillingsarbeidet. Innovasjon Norge tilbyr ulike verktøy – kurs og seminarer, prosessbeskrivelser, skjemaer, brev- og rapportmaler – som vi anbefaler at omstillingsorganisasjonene benytter i omstillingsprosessen. Enkelte verktøy vil bli nevnt i flere sammenhenger i teksten nedenfor, fordi mange av dem kan være nyttige i flere av omstillingsprosessens faser. Alle verktøy kan lastes ned fra regionalomstilling.no.

Del I

Omstillingsstatus
– hva nå?

VELLYKKET OMSTILLING

Kommunen din har fått omstillingsstatus! Sammen med fylkeskommunen har dere til nå dokumentert og analysert, utredet mulige konsekvenser av ulike scenarier og skrevet søknad: "avklaringsfasen" er gjennomført. Når dere nå har fått omstillingsmidler fra fylkeskommunen, er det kommunens utviklingsmuligheter som skal kartlegges. Videre skal dere lage planer for arbeidet og planene skal forankres, iverksettes og følges opp.

For å lykkes må dere informere godt, og inkludere og engasjere næringslivet og befolkningen, lokale medier, frivillige organisasjoner og andre ressursmiljøer. Omstilling handler om arbeidsplasser, men det handler også om attraktive bomiljøer og livskvalitet.

Viktige forberedelser er gjort. Nå skal det handle om veien videre. Arbeidet kan begynne!

Nye tider – vi er i omstilling!

HVEM FÅR OMSTILLINGSSTATUS – OG HVORFOR?

Omstillingsområder er vanligvis kommuner eller regioner hvor det lokale næringslivet forvitrer eller blir kraftig bygget ned og mange arbeidsplasser går tapt. Kommuner med omstillingsstatus får overført ekstraordinære midler fra fylkeskommunen over en periode på flere år. Pengene skal gå til omstillings- og nyskappingsarbeid, og de kommer med gitte rammer og krav til resultater.

MÅL FOR OMSTILLINGSARBEIDET Omstillingsarbeidet skal styrke næringsstrukturen i området gjennom å:

- etablere lønnsomme bedrifter og arbeidsplasser
- styrke konkurranse- og utviklingsevnen til eksisterende bedrifter i området
- sørge for at kommunen tilrettelegger bedre for lokalt næringsliv
- etablere nettverk av bedrifter og andre aktører i og utenfor regionen

I et bredere perspektiv skal omstillingsarbeidet også gjøre kommunen mer attraktiv å bo, jobbe og leve i.

Omstillingsarbeidet skal:

- styrke kommunens attraktivitet og omdømme

HVA KAN MIDLENE BRUKES TIL? Omstillingsmidlene fra fylkeskommunen kan brukes til å finansiere prosjekter i næringslivet eller tilretteleggende prosjekter i kommunen. Det kan være tilrettelegging knyttet til infrastruktur eller andre samfunnsoppgaver, gitt at tiltakene har stor betydning for næringsutviklingen i området.

Eksempler på hva midlene kan brukes til er:

- Bedriftsutvikling
- Nettverksbygging
- Kompetansetiltak

På regionalomstilling.no finner du mer detaljert informasjon om hva omstillingsmidlene kan brukes til (og ikke!). Her ligger aktuelle styringsdokumenter

og eksempler på retningslinjer fra fylkeskommunene. Har du flere spørsmål, finner du også kontakinfo til Innovasjon Norges oppdragsrådgivere på feltet.

Omstillingsmidlene bevilges som en ekstraordinær innsats for en avgrenset periode, og de skal være et supplement til ordinære virkemidler. Det er den enkelte fylkeskommunen som fastsetter rammen og legger føringer for hvordan midlene skal brukes.

POLITISK EIERSKAP Det er kommunen(e) som er eier av omstillingsprogrammet. Eierskapet er i første rekke et politisk ansvar.

Politisk eierskap er viktig. Dette eierskapet må bygges og forsterkes gjennom hele omstillingsperioden, gjennom medbestemmelse, deltakelse og god kommunikasjon av arbeidets mål og resultater. Vi ser også at en sterk eierskapsfølelse blant lokalpolitikere bidrar til god videreføring av arbeidet etter at omstillingsperioden er over.

FORANKRING: IDENTIFISER SENTRALE AKTØRER OG MOBILISER DEM Omstillingsarbeidet er et lokalt ansvar. Arbeidet skal være et felles lokalt løft hvor både næringslivet, politikere, kommunen og innbyggerne engasjerer seg.

Ettersom målet med omstillingsarbeidet er å bidra til nye og sikre arbeidsplasser, vil de konkrete tiltakene typisk være samarbeidsprosjekter mellom kommunen og det lokale næringslivet. Men det er hele lokalsamfunnet som er i omstilling og utvikling. Det er lokalsamfunnet omstillingsarbeidet er til for. Derfor er det viktig å skape engasjement og finne metoder for å involvere andre sektorer og samfunnsgrupper, samt lokalbefolkningen generelt, i omstillingstiltakene.

ETABLER EN FELLES VIRKELIGHETSFORSTÅELSE

Åpenhet og godt informasjonsarbeid er viktig for en vellykket omstilling. Når alle involverte innser og forstår utfordringene i omstillingsområdet, er det enklere å bli enige om mål og strategier. En felles virkelighetsforståelse legger grunnlaget for god samhandling. Derfor bør ledelsen for omstillingsarbeidet synliggjøre trusler og muligheter ved hjelp av dokumentasjon og grundige analyser, og kommunisere dette tydelig og overbevisende til omverdenen.

BYGG NETTVERK Nettverk er viktig for utveksling av kunnskap, og kan gi utviklingsmuligheter. Det bør etableres nettverk mellom de ulike aktørgruppene, for eksempel mellom kommunen og det lokale næringslivet, mellom næringsaktørene, og mellom alle disse og kompetansetilbydere i regionen.

Organisering av omstillingsarbeidet

Det er mange aktører involvert i omstillingsarbeidet i omstillingsområdet. Det er viktig at roller og ansvar avklares tidlig i perioden. Uavklarte ansvarsforhold hemmer fremdriften.

Nedenfor gir vi en kort redegjørelse for rollene og ansvarsområdene til de sentrale aktørene i omstillingsprosessen på nasjonalt, regional og lokalt nivå. Videre presenterer vi de ulike rollene og oppgavene internt i omstillingsorganisasjonen: hva som er eiernes ansvar, hvilken rolle styret for omstillingsarbeidet skal ha og hvilke oppgaver lederen for omstillingsarbeidet skal utføre.

FYLKESKOMMUNENS ROLLE Fylkeskommunen har det overordnede ansvaret for en helhetlig regional utviklingspolitikk. Det innebærer blant annet at

fylkeskommunen identifiserer regionale omstillingsbehov. I dag er det også fylkeskommunen som fastsetter kriteriene for å få omstillingsstatus. Det er videre fylkeskommunen som gjennomfører en samfunnsmessig konsekvensanalyse for å avklare om et område oppfyller kriteriene. Fylkeskommunen behandler også søknader om omstillingsmidler, tildeler områder omstillingsstatus og fastlegger antall år et område skal ha slik status. Fylkeskommunen har vanligvis en observatør i styret for omstillingsarbeidet.

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTETS ROLLE

Kommunal- og regionaldepartementet bidrar til lokalt omstillingsarbeid ved å bevilge midler til fylkeskommunen, som skal gå til kommuner i omstilling.

KOMMUNENS ROLLE Kommunen er eier av omstillingsprogrammet og er ansvarlig for den tildelte omstillingsbevilgningen. I tillegg anbefales det at kommunen selv bevilger midler og setter av ressurser til omstillingsarbeidet. Som eier vedtar kommunen strategier og mål for omstillingsarbeidet. Kommunen skal oppnevne en prosjektorganisasjon til strategifasen, som får i oppdrag å gjennomføre en strategisk utviklingsanalyse og utarbeide forslag til omstillingsplan og handlingsplan for første gjennomføringsår. Omstillingsplan og handlingsplan skal behandles og vedtas av kommunen. Deretter skal kommunen etablere en omstillingsorganisasjon og følge opp omstillingsarbeidet gjennom hele perioden, søke midler for kommende år og sikre at omstillingsarbeidet gjennomføres i tråd med omstillingsplan og handlingsplan.

OMSTILLINGSORGANISASJONENS ROLLE Omstillingsorganisasjonen har ansvar for gjennomføringen av omstillingsarbeidet. Lederen skal utarbeide utkast til

årlige handlingsplaner, samt sikre at disse forankres skikkelig. Videre skal organisasjonen koordinere og følge opp de vedtatte planene og rapportere på måloppnåelse. I årsrapporten skal det hvert år redegjøres for hvordan og i hvilken grad målene i handlingsplanen for det aktuelle året er oppnådd.

Det er en viktig oppgave for omstillingsorganisasjonen å engasjere og involvere næringslivet og andre relevante lokale aktører i omstillingsarbeidet. Lederen for omstillingsarbeidet bør være synlig ute hos virksomhetene og innbyggerne i kommunen, og følge opp enkeltprosjektene aktivt ved å engasjere seg og være tilstede.

Lederen for omstillingsarbeidet skal utarbeide nødvendige beslutningsgrunnlag til styret.

STYRET FOR OMSTILLINGSARBEIDET Styret for omstillingsarbeidet har ansvar for å oppnå resultater og for at omstillingsmidlene forvaltes i tråd med omstillingsplanen. Det er lederen av omstillingsarbeidet sammen med styret som profilerer omstillingsarbeidet utad. De representerer også eierne i strategiske diskusjoner. Sammensetningen av styret er derfor svært viktig.

-
- Det bør være minimum 5, maksimum 7 medlemmer i styret for omstillingsarbeidet. Observatører kommer i tillegg
 - Næringslivet skal være representert i styret
 - Fylkeskommunen og Innovasjon Norge skal være observatører i styret for omstillingsarbeidet
 - Det skal være minst 40 prosent av begge kjønn i styret

Hovedfokus i styrets arbeid skal være å utfordre aktørene til å ta ansvar, etterprøve strategier

og tiltak og bidra til at det blir trykk og retning i omstillingsprosessen.

INNOVASJON NORGES ROLLE På vegne av fylkeskommunen kvalitetssikrer Innovasjon Norge bruken av offentlige midler i omstillingsarbeid.

Innovasjon Norge har lang erfaring som veileder, pådriver og rådgiver. Vi følger opp organiseringen og gjennomføringen av omstillingsarbeidet og møter som observatør i styret.

Innovasjon Norge har utviklet ulike verktøy og maler til hjelp i omstillingsarbeidets forskjellige faser. Les mer om våre verktøy, se gode eksempler og last ned nyttige maler fra regionalomstilling.no.

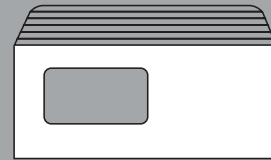
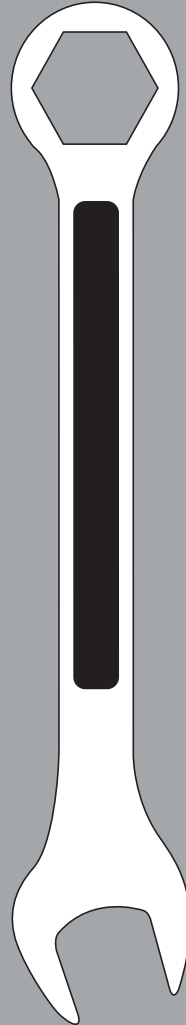
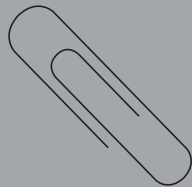
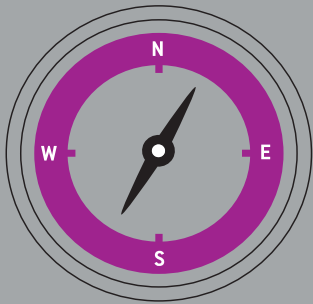
På nett finner du også viktige bakgrunns- og styringsdokumenter. Arbeidet omfattes typisk av følgende regelverk:

-
- EØS' regelverk om statsstøtte
 - Lov om offentlige anskaffelser
 - Offentlighetsloven
 - Forvaltningsloven
-

ARBEIDSUTVALG For å sikre effektivitet i omstillingsarbeidet kan styret opprette et "arbeidsutvalg" bestående av lederen for omstillingsarbeidet, styreleder og nestleder i styret. Arbeidsutvalget har fullmakter til å innvilge mindre prosjektsøknader

Del II

Omstilling i praksis:
fasene i omstillingsarbeidet

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) anbefaler at omstillingsprosjekter som finansieres med omstillingsmidler, gjennomføres ved bruk av Innovasjon Norges PLP Prosjektlederprosessen.

Omstillingsprosessen skal organiseres i fire faser: 1. Avklaringsfasen, 2. Strategi- og forankringsfasen, 3. Gjennomføringsfasen og 4. Avslutningsfasen.

1. Avklaringsfasen

Avklaringsfasen er fylkeskommunens ansvar. Fylkeskommunen utarbeider en samfunnsmessig konsekvensanalyse for området som skal søke omstillingsstatus. Analysen skal dokumentere den nærings- og sysselsettingsmessige situasjonen for det aktuelle området. Den bør normalt gjennomføres innenfor en tidsramme på 2–3 måneder.

1.1

HVA ER EN SAMFUNNMESSIG KONSEKVENSANALYSE?

En samfunnsmessig konsekvensanalyse dokumenterer omstillingsområdets nærings- og sysselsettingsutvikling de seneste 10 årene og gir en prognose for utviklingen de kommende 10 år. Det er viktig at analysen også beskriver forutsetningene som ligger til grunn for prognosene, og vurderer hvor sikre de er. Dokumentasjonen må også omfatte relevante demografiske forhold: fraflytting, tilflytting, utdanning, pendling, alders- og kjønnsfordeling i området. osv. I tillegg skal fremskriving av kommunens økonomi utarbeides.

Det er resultatene fra den samfunnsmessige konsekvensanalysen og søknaden fra kommunen som er grunnlaget for fylkeskommunens søknad til KRD om omstillingsmidler for området.

1.2

HVEM GJØR HVA I AVKLARINGSFASEN?

FYLKESKOMMUNEN

Fylkeskommunen overvåker utviklingen i sine kommuner og har et særlig ansvar for å avdekke sårbarhet i kommunene. Fylkeskommunen kan iverksette en samfunnsmessig konsekvensanalyse for sårbare kommuner.

Fylkeskommunene har tilgang til statistikk, analyser og prognoser som er verdifulle i arbeidet med konsekvensanalyser. Selv om det er fylkeskommunen som har ansvaret for og utarbeider den samfunnsmessige konsekvensanalysen i avklaringsfasen, skal den gjennomføres i nært samarbeid med sentrale aktører i kommunen.

KOMMUNEN

Vanligvis er det kommunen som tar opp situasjonen med fylkeskommunen. Det er viktig at lokale involverte bidrar med dokumentasjon og kunnskap, og at kommunen og fylkeskommunen etablerer en felles virkelighetsforståelse i løpet av avklaringsfasen.

INNOVASJON NORGE

I noen fylker er Innovasjon Norge aktivt inne som samarbeidspartner i denne fasen.

2. Strategi- og forankringsfasen

Når fylkeskommunen har gitt et område omstillingsstatus, bevilger den midler til kommunen for å lage en omstillingsplan. Som grunnlag for omstillingsplanen skal det utarbeides en strategisk utviklingsanalyse. Analysen skal identifisere områdets konkurransefortrinn og utviklingsmuligheter.

Strategi- og forankringsfasen gjennomføres som et prosjekt i tråd med prosjektstyringsverktøyet PLP Prosjektlederprosessen. Oppdragsgiver er kommunen. Kommunen oppnevner en prosjektansvarlig og en styringsgruppe, og vil ofte engasjere en ekstern prosjektleder til arbeidet med utviklingsanalysen, Prosjektorganisasjonen skal utarbeide forslag til omstillingsplan og handlingsplan for første gjennomføringsår. Strategifasen gjennomføres normalt i løpet av 6 – 8 måneder.

2.1 RESULTATET AV STRATEGI- OG FORANKRINGSFASEN

Leveransen fra strategi- og forankringsfasen skal være:

- = Forslag til omstillingsplan med innsatsområder, organisering og finansiering, samt kommunikasjonsplan
- = Forslag til handlingsplan for første gjennomføringsår
- = Søknad til fylkeskommunen om omstillingsmidler (til gjennomføringsfasen)

Kommunen behandler og vedtar omstillingsplanen og handlingsplanen og sender søknad om omstillingsmidler, vedlagt vedtatt omstillingsplan og handlingsplan, til fylkeskommunen.

Når fylkeskommunen har gitt tilsagn om midler og fastsatt vilkårene som skal gjelde, starter gjennomføringsfasen. Kommunen etablerer en omstillingsorganisasjon.

Bruk tiden – og bruk den godt!

→ Rollag fikk omstillingsstatus i juni 2011. Etter 8 måneder med effektiv jobbing var målene for strategi- og forankringsfasen nådd. I Rollag var det god tilgang på kompetanse både innenfor omstillingsarbeid spesielt, og på prosjektledelse mer generelt. Kommunen hadde også en ekstern konsulent med seg til utvikling av strategien.

– Arbeidet med strategi- og forankringsfasen var tilnærmet optimalt i Rollag, likevel gikk det med 8 måneder. Vi la opp til et opplegg som skulle ta 6 måneder, men det gikk ikke. Jeg mener det er viktig å bruke godt med tid i denne fasen; det tar tid å forankre og etablere følelsen av eierskap hos viktige aktører. Tiden er et verktøy i seg selv i dette arbeidet, og det er urealistisk å bruke mindre enn 8 måneder.

Kjetil Heitmann – Rollag kommune

2.2 OPPGAVER

Kommunen skal oppnevne en prosjektorganisasjon med en prosjektansvarlig og en styringsgruppe, som beskrevet over. Videre engasjeres en prosjektleder som på oppdrag fra prosjektstyringsgruppen får ansvar for å gjennomføre en strategisk utviklingsanalyse. Normalt leveres analysen av en ekstern konsulent. Prosjektorganisasjonen v/prosjektleder skal også utarbeide forslag til

omstillingsplan og handlingsplan for første gjennomføringsår. Omstillingsplan og handlingsplan skal behandles og vedtas av kommunen.

Viktige oppgaver for prosjektorganisasjonen v/prosjektleder i denne fasen er:

-
- ✘ Gjennomføre strategisk utviklingsanalyse
 - ✘ Utarbeide forslag til omstillingsplan og handlingsplan
 - ✘ Sikre aksept for og medvirkning til omstillingen og planene for den hos alle aktører i området
 - ✘ Utarbeide utkast til kommunikasjonsplan for omstillingsområdet
 - ✘ Rapportere og kommunisere fremdrift og resultater til prosjektstyringsgruppen
-

Kommunen skal behandle og godkjenne omstillingsplan og handlingsplan, sende søknad om omstillingsmidler til fylkeskommunen og etablere en omstillingsorganisasjon for gjennomføringsfasen.

Mer om: Strategisk utviklingsanalyse

I praksis organiseres arbeidet med den strategiske utviklingsanalysen som et delprosjekt utviklet og ledet av en ekstern konsulent. Analysen skal omfatte forslag til konkrete utviklingstiltak. Den samfunnmessige konsekvensanalysen i avklaringsfasen har fokus på overordnede og langsiktige utviklingstrekk. Analysearbeidet i strategi- og forankringsfasen må derimot være konsentrert om mer konkrete utfordringer i næringslivet. En strategisk utviklingsanalyse skal beskrive sentrale utviklingstrekk i kommunen de senere årene. Videre skal den beskrive behov og identifisere lokale muligheter for å utvikle og etablere lønnsomme og vekstkraftige bedrifter i kommunen.

Innovasjon Norge tilbyr et verktøy som beskriver innholdet i analysearbeidet og et forslag til en disposisjon for en strategisk utviklingsanalyse. Se disse og les mer om verktøyet Strategisk utviklingsanalyse på regionalomstilling.no.

Mer om: Omstillingsplan og handlingsplan

Omstillingsplanen er det sentrale styringsdokumentet i omstillingsarbeidet. Omstillingsplanen må svare på utfordringene som er avdekket i utviklingsanalysen, og prioritere innsatsområder.

Omstillingsplanen skal definere:

A. Visjon og mål for omstillingsarbeidet

Målene skal være målbare og periodiserte

B. Prioriterte innsatsområder

Normalt 3–4 stk.

C. Mål og økonomiske rammer

For hvert innsatsområde

D. Aktuelle tiltak og prosjekter

For hvert innsatsområde

Det er kommunen som har ansvar for at det blir utarbeidet en omstillingsplan og handlingsplan. Utvikling og utarbeidelse av planene delegeres til prosjektorganisasjonen.

Omstillingsplanen skal dekke hele omstillingsperioden, men kan vurderes årlig. Handlingsplaner skal utarbeides for hvert år av omstillingsperioden og definere konkrete aktiviteter eller prosjekter under hvert innsatsområde, med budsjett. Det kan være vanskelig å identifisere de aktivitetene som bidrar best til å nå målene. I arbeidet med å prioritere prosjekter må omstillingsorganisasjonen vurdere effekten av prosjektet opp mot målene for omstillingsarbeidet.

Det er viktig at målene konkretiseres i målbare størrelser. Det bør gå klart frem av omstillingsplanen hvordan fremdriften mot et definert mål skal måles, og når.

Mer om: Organisasjonsformer – hvilke alternativer finnes, og hvordan velge blant dem?

Valg av organisasjonsform vil variere med lokale forhold. Omstillingsarbeidet kan være organisert som et interkommunalt foretak, et kommunalt foretak, en kommunal avdeling, et aksjeselskap eller som et program.

Når omstillingsoppgavene legges til en eksisterende organisasjon, er det viktig at omstillingsarbeidet får høy nok prioritet og er i fokus.

Omstillingsorganisasjoner som velger aksjeselskap som organisasjonsform, må for holde seg til gjeldende regelverk for bruk av offentlige midler.

Besøk en omstillingskommune!

– Eller flere. Det er veldig nyttig for nye omstillingskommuner å møte andre som har vært nye, og har dratt i gang omstillingsprogrammer lokalt. Dette er viktig for å forstå hva det vil si å drive omstillingsarbeid lokalt og for å forstå hva de nasjonale aktørene – Innovasjon Norge og departementet – snakker om i ulike kanaler. Det handler om å komme inn i omstillingsspråket.

Nils Karlsen – Trøndersk kystkompetanse

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON – LAG EN KOMMUNIKASJONSPLAN Kommunikasjonsarbeidet i omstillingsområder skal ha som mål å skape trygghet, forankring og engasjement. God

kommunikasjon skal bidra til å visualisere målet for de som skal realisere det; og den skal hjelpe dem å se hvordan enkelttiltak og beslutninger er steg på veien mot det målet. Gjennom hele omstillingsperioden. Fra start.

Styr forventningene!

– Den største utfordringen for kommunen, prosjektorganisasjonen og prosjektstyringsgruppen i strategi- og forankringsfasen er å styre alle forventningene: i det lokale næringslivet, i befolkningen og fra fylkeskommunen og/eller departementet. Det kan være voldsomme og ofte sprikende forventninger til hva resultatet av omstillingsarbeidet skal være. Det er veldig viktig å justere og samkjøre alle disse forventningene i strategi- og forankringsfasen.

Tor Henning Jørgensen – Dønna kommune

→ Nøkkelen her er god kommunikasjon og informasjon: Identifiser de ulike aktørenes forventninger – snakk med dem! Og bruk tid på å fortelle og forklare hva som faktisk skal skje og hva som er realistisk å forvente. Vær konkret, relevant, lokal og direkte.

Når et område får omstillingsstatus, skaper det ofte forventninger om snarlige resultater. Mange omstillingssstyrer har slitt med å håndtere forventninger hos befolkningen, næringslivet, media og politikerne. Det er viktig å utvikle en strategi for informasjon og kommunikasjon, og viktig å ta initiativ og aktivt identifisere og gjennomføre gode kommunikasjons tiltak. Ta initiativ til å informere. På den måten kan omstillingsorganisasjonen selv ta styring over kommunikasjonen.

Det bør etableres informasjonsrutiner som sikrer god informasjonsflyt til omgivelsene. Omstillingsmidler er offentlige midler, og er underlagt offentlighetsloven.

PLP- PROSJEKTLEDERPROSESSEN PLP Prosjektlederprosessen er et prosjektverktøy utviklet av Innovasjon Norge. På regionalomstilling.no får du tilgang til maler, kursmaterieill og informasjon om PLP. Denne utviklingsmetodikken skal benyttes i alt regionalt omstillingsarbeid der Innovasjon Norge deltar. Vi anbefaler å benytte dette prosjektstyringsverktøyet i hele omstillingsperioden.

2.3

ROLLER OG ANSVAR I STRATEGI- OG FORANKRINGSFASEN

KOMMUNEN

Etablerer en prosjektorganisasjon som skal levere en omstillingsplan for området: Kommunen oppnevner en prosjektstyringsgruppe med en prosjektansvarlig som leder. Prosjektstyringsgruppen bør bestå av kompetente personer fra det lokale næringslivet, kommuneadministrasjonen og politikere. Kommunen, i samarbeid med prosjektansvarlig, engasjerer en prosjektleder til å lede og drive arbeidet i strategifasen fremover.

- Behandler og godkjenner omstillingsplan og handlingsplan
- Utarbeider og sender søknad til fylkeskommunen om omstillingsmidler til gjennomføringsfasen
- Velger organisasjonsform for det videre omstillingsarbeidet og velger styre for omstillingsarbeidet
- Avklarer og definerer hva som er kommuneadministrasjonens ansvar og hva som skal være omstillingsorganisasjonens ansvar

- Avklarer ansvarsdelingen mellom omstillingsorganisasjonen, evt. næringsforening, regionråd og næringshage

PROSJEKTORGANISASJONEN

- Skal gjennomføre en strategisk utviklingsanalyse
- Skal levere forslag til omstillingsplan og handlingsplan for første gjennomføringsår
- Skal jobbe med forankring og involvering av sentrale aktørgrupper i omstillingsområdet

FYLKESKOMMUNEN

- Skal sikre koordinering med regionale mål og strategier
- Mottar og behandler søknad om omstillingsmidler (til gjennomføringsfasen)

INNOVASJON NORGE

Innovasjon Norge skal kvalitetssikre arbeidet i fasen. Vi oppnevner en oppdragsrådgiver og en oppdragsansvarlig. I strategi- og forankringsfasen vil oppdragsrådgiveren typisk ha oppgaver som å:

- bidra til å få på plass en prosjektstyringsgruppe og en prosjektleder
- delta på møter i prosjektstyringsgruppen
- bidra i arbeidet med en strategisk utviklingsanalyse
- bidra til en bred mobilisering og forankring i arbeidet med omstillingsplanen
- bidra i utarbeidelsen av utkast til omstillingsplan og handlingsplan
- gi innspill på valg av omstillingsorganisasjon
- holde introduksjonskurs
- holde startkurs
- gi opplæring i PLP
- gi uttalelser på søknaden til fylkeskommunen

2.4

VANLIGE FEIL I STRATEGI- OG FORANKRINGSFASEN

Vi har intervjuet ledere for omstillingsarbeid og prosjektansvarlige i omstillingskommuner rundt om i landet om deres erfaringer med arbeidet. Her deler de av sine erfaringer med strategi- og forankringsfasen og identifiserer noen typiske feller og feiltrinn. Ved å kjenne til vanlige feil på forhånd blir det enklere for nye omstillingskommuner å unngå dem:

- ✦ Mange definerer ikke tydelig nok hvem som har ansvaret for å drive arbeidet i fasen fremover, hva mandatet er, når fasen skal være avsluttet og hva som skal foreligge ved fasens avslutning. Hva betyr det, eller hva er kjennetegnet for, at man er kommet i mål med strategi- og forankringsfasen?
- ✦ Mange erkjenner ikke utfordringene og innser ikke behovet for utvikling og aktive tiltak. Mange trøster seg med en "det ordner seg nok"-holdning, og blir for passive.
- ✦ Styret og ledelsen mangler erfaring i profesjonell gjennomføring av strategiarbeid og legger ikke ned nok tid og arbeid i å analysere, involvere og utarbeide et strategisk styringsgrunnlag.
- ✦ Overdreven konsulentbruk – "ekspertene ordner opp".
- ✦ Mange tar for gitt at prosjektorganisasjonen i strategi- og forankringsfasen også er den som skal videreføre arbeidet i gjennomføringsfasen. Men prosjektorganisasjonen for strategi- og forankringsfasen opphører når analyserapport,

forslag til omstillingsplan og handlingsplan er overlevert og akseptert av oppdragsgiver (kommunen). Det er en av oppgavene for kommunen i strategi- og forankringsfasen å vurdere organiseringen av gjennomføringsfasen og få på plass en egnet omstillingsorganisasjon.

- ✦ Målene som blir satt, er ikke relatert til konsekvensanalysen og analysen av konkurransefortrinn. Det er svært viktig å trekke med seg kunnskapen fra analysearbeidet inn i målformuleringene.
- ✦ Mange blir enige om mål som mangler tidfesting og/eller som ikke er målbare. Det er viktig at alle mål og resultater er målbare og har en "tidsfrist".
- ✦ For lite fokus på forankring. Det legges for lite vekt på å informere næringslivet, organisasjoner og beboere om hvilke muligheter omstillingsmidlene gir – og at det finnes noen betingelser og begrensninger.

2.5

NYTTIGE RÅD OG TIPS TIL STRATEGI- OG FORANKRINGSFASEN

STYR FORVENTNINGENE Det er viktig å skape realistiske forventninger både blant involverte aktører og i befolkningen, til hva omstillingsstatusen innebærer og vil føre med seg. Spre konkret og lettfattelig informasjon om hva som vil skje når, og hva som kreves av innsats for å lykkes. Bruk flere kanaler og gjenta budskapet.

SØRG FOR SOLID LOKAL MEDVIRKNING Sørg for at flest mulig engasjerer seg og uttrykker enighet

om mål og innsatsområder for omstillingsarbeidet. Aktørene må også forplikte seg til å engasjere seg i den videre i gjennomføringen av handlingsplanen.

Ta posisjon!

– Ettersom omstillingsorganisasjonen opprettes som en følge av et vedtak om omstillingsstatus, har den ingen historie eller referanser å vise til. Den må selv finne sin plass blant eksisterende organisasjoner og virksomheter, og er ansvarlig for å profilere sine mål, verktøy og arbeidsmetoder. Ta posisjon!

Tor Henning Jørgensen – Dønna kommune

FINN DE RIKTIGE PERSONENE Det må være avklart og akseptert hvilke roller og oppgaver prosjektorganisasjonen skal ha. Erfaring fra og/eller innsikt i næringslivet, gode kommunikasjonsevner og betydelig prosjekterfaring er viktig ballast både for prosjektansvarlig, styringsgruppe og prosjektleder.

HOLD FOKUS PÅ INNSATSOMRÅDENE Det er viktig å ikke spre innsatsen for tynt utover for mange områder. Selv om omstillingsstatusen innebærer at omstillingsområdet får ekstraordinære offentlige midler, vil det være begrensede økonomiske ressurser til rådighet og begrenset lokal kapasitet og kompetanse til disposisjon. Det må gjøres prioriteringer. Det gir bedre resultater å fokusere på et fåtall innsatsområder. Vanligvis vil man i siste del av omstillingsperioden konsentrere innsatsen mot bare 2–3 innsatsområder.

Vi ser også at mange omstillingsområder gjør strategiske valg som virker lite forankret i realistiske lokale og konkurransemessige forutsetninger, de er mer et uttrykk for "gode ønsker" for området.

Avklaringsfasen og strategi- og forankringsfasen skal sikre at innsatsen konsentreres til områder der man har gode forutsetninger eller særlige fortrinn.

2.6

TILGJENGELIGE VERKTØY OG MALER TIL BRUK I STRATEGIFASEN

Alle verktøy, maler og prosessbeskrivelser som er utviklet til bruk i strategi- og forankringsfasen er tilgjengelige på regionalomstilling.no. Her finner du også utfyllende informasjon om de ulike verktøyene.

3. Gjennomføringsfasen

Når omstillingsområdet mottar tilsagnsbrev fra fylkeskommunen, kan gjennomføringsfasen starte. Kommunen etablerer en omstillingsorganisasjon slik den er beskrevet i omstillingsplanen.

Omstillingsorganisasjonen består av en leder for omstillingsarbeidet, samt eventuelt øvrige ansatte i omstillingsorganisasjonen. Lederen og styret for omstillingsarbeidet utgjør omstillingsledelsen. Gjennomføringsfasen kan vare i inntil 6 år. Fylkeskommunen skal hvert år vurdere om fremdriften er tilfredsstillende, og bevilge omstillingsmidler for neste periode.

KURS FOR DEN NYE OMSTILLINGSORGANISASJONEN

Innovasjon Norge tilbyr opplæring for omstillingsorganisasjoner som er i oppstart. Hensikten er å hjelpe styret og lederen av omstillingsarbeidet med å forstå og fylle rollene sine. Her vil roller, oppgaver og ulike tema bli gjennomgått. Omstillingsorganisasjonen får hjelp til å finne en god arbeidsform og gode verktøy for å kunne ivareta det ansvaret og de oppgavene de har. Les mer om tilbudet på regionalomstilling.no.

VERKTØY OG ERFARINGSUTVEKSLING PÅ NETT Gå til regionalomstilling.no for mer informasjon om ulike verktøy (kurs, seminarer og prosessbeskrivelser) og maler til hjelp i gjennomføringsfasen. Her finner du også kontaktinformasjon til andre omstillingsorganisasjoner og ledere for omstillingsarbeid i andre kommuner. Videre kan du finne gode eksempler på tiltak og prosjekter som andre omstillingsområder har gjennomført med suksess.

Nettstedet regionalomstilling.no er utviklet for å lette og effektivisere arbeidet for ledere av omstillingsarbeid, og for å fremme erfaringsutveksling mellom omstillingsorganisasjoner over hele landet.

3.1 OPPGAVER

Viktige oppgaver for omstillingsorganisasjonen i gjennomføringsfasen er:

- ✘ Følge opp og årlig vurdere omstillingsplanen
- ✘ Følge opp og årlig utarbeide forslag til neste års handlingsplan
- ✘ Iverksette og følge opp prosjekt og tiltak i tråd med handlingsplanen, sikre engasjement og forankring
- ✘ Behandle prosjektsøknader
- ✘ Kommunisere og rapportere fremdrift og resultater

Formidling av beslutninger og aktiviteter i omstillingsarbeidet er også en viktig oppgave for omstillingsorganisasjonen.

Senest 2 år før planlagt avslutning av omstillingsperioden bør omstillingsorganisasjonen starte arbeidet med avslutningsfasen (se nedenfor). Dette arbeidet må imidlertid ikke redusere innsatsen i det ordinære omstillingsarbeidet i gjennomføringsfasen.

Innovasjon Norge tilbyr verktøy, kurs, seminarer, prosessbeskrivelser og maler (brevmaler, rapportmaler etc.) til hjelp i oppfølging og gjennomføring av omstillingsprosjekter i gjennomføringsfasen. Disse finner du presentert og tilgjengelig for nedlasting (hvis relevant) på regionalomstilling.no.

3.2 MÅLING AV RESULTATER I GJENNOMFØRINGSFASEN

Gjennom hele gjennomføringsfasen skal omstillingsorganisasjonen vurdere fremdrift og måloppnåelse opp mot den årlige handlingsplanen. De konkrete målene i hvert enkelt omstillingsprogram varierer naturligvis, og må formuleres av omstillingsorganisasjonen. I tråd med PLP Prosjektlederprosessen bør målene defineres som en visjon, et antall effektmål og et antall resultatmål med prosjektmål for enkeltprosjektene:

Visjonen for omstillingsarbeidet er en beskrivelse av "en ønsket tilstand i fremtiden".

Effektmålene beskriver hva som skal realiseres som følge av at omstillingsarbeidet er gjennomført – gjerne 3–5 år etter at omstillingsperioden er avsluttet.

Resultatmålene beskriver hva som skal være oppnådd når omstillingsperioden avsluttes. De skal formuleres som mål for hvert enkelt innsatsområde, og skal helst være periodisert. Det skal fremgå hva som skal være oppnådd for hvert enkelt år av omstillingsperioden.

Prosjektmål. For å realisere målene innenfor det enkelte innsatsområdet, iverksettes tiltak eller prosjekter. Prosjektmål er målet eller prosjektleveransen

for det enkelte prosjektet, eller den enkelte prosjektfa-
sen: forstudie, forprosjekt eller hovedprosjekt.

Omstillingsorganisasjonens innsats og måloppnå-
else skal vurderes årlig og dokumenteres i to rappor-
ter: Programstatusvurdering og årsrapport.

PROGRAMSTATUSVURDERING Programstatusvur-
dering er en årlig egenvurdering og gjennomføres av
omstillingsorganisasjonen sammen med observatø-
rer fra fylkeskommunen og Innovasjon Norge, under
ledelse av en ekstern konsulent (= prosessleder).
Programstatusvurderingen skal vurdere resultatene,
gi konstruktive tilbakemeldinger på omstillingsar-
beidet, og komme med forslag til forbedringer som
innarbeides i handlingsplanen for neste år. Program-
statusvurderingen er dessuten et viktig underlag
både for omstillingsorganisasjonen og fylkeskommun-
en i den årlige vurderingen av omstillingsarbeidet.

Se veiledning og vurderingsskjema til hjelp i gjen-
nomføringen av programstatusvurderinger på
regionalomstilling.no

3.3

ROLLER OG ANSVAR I GJENNOMFØRINGSFASEN

OMSTILLINGSORGANISASJONEN

Omstillingsorganisasjonen disponerer omstillings-
midlene og gjennomfører omstillingsplanen.

Omstillingsorganisasjonen skal være offensiv i arbei-
det med å identifisere og utvikle gode prosjektidéer
og prosjekteiere.

PROSJEKTENE

Alle prosjekter som mottar omstillingsmidler, skal
organiseres i tråd med PLP. Les mer om PLP og

organisering av omstillingsprosjekter på regional-
omstilling.no.

FYLKESKOMMUNEN

Fylkeskommunen vurderer omstillings- og hand-
lingsplan, og gir tilsagn om årlige omstillings-
midler. Fylkeskommunen er oppdragsgiver for
Innovasjon Norge.

KOMMUNEN

Kommunen behandler årsrapporten og forslag til
ny handlingsplan fra omstillingsorganisasjonen.
Kommunen søker årlig om omstillingsmidler fra
fylkeskommunen, bevilger egenandel og følger opp
omstillingsarbeidet. Vurdering av styrets arbeid
og sammensetning er også kommunens ansvar å
ivareta.

INNOVASJON NORGE

Innovasjon Norge gir råd og veiledning i nært
samarbeid med fylkeskommunen, kommunen
og omstillingsorganisasjonen. Innovasjon Norge
vurderer og rapporterer fremdrift og resultater i
omstillingsarbeidet.

3.4

VANLIGE FEIL I GJENNOMFØRINGSFASEN

Vi har snakket med omstillingsledere over hele
landet også om deres erfaringer med gjennomfø-
ringsfasen. Nedenfor har vi samlet noen typiske feil
som er vanlig å gjøre i denne fasen:

-
- ✚ Kommunen som eier av omstillingsprogrammet
følger ikke opp arbeidet tett nok og stiller ikke
klare krav til måloppnåelse hvert år
 - ✚ Manglende måloppnåelse får ingen konsekvenser
 - ✚ Omstillingsarbeidet er ikke koblet godt nok opp
mot øvrig kommunalt næringsarbeid

- ÷ Det går for mye tid og ressurser til prosess og forvaltning, på bekostning av resultatorientering og utvikling
- ÷ Eierne og omstillingsorganisasjonen er ikke flinke nok å spisse og avgrense innsatsområdene og konkretisere målene

3.5

NYTTIGE RÅD OG TIPS TIL GJENNOMFØRINGSFASEN

Vellykkede omstillingsprogrammer kjennetegnes ved at:

- + Lokalt næringsliv, ressursmiljøer og kommunen mobiliseres bredt i et forpliktende samarbeid.
- + Omstillings- og handlingsplan er reelt forankret.
- + Omstillingsarbeidet er prosjektdrevet og styrt ved hjelp av PLP Prosjektlederprosessen.
- + Det finnes klare, målbare mål og strategier for arbeidet.
- + Det gjøres et godt informasjons- og kommunikasjonsarbeid.

JOBBAKTIVT MED UTVIKLINGSPROSJEKTER

- Benytt det ordinære virkemiddelapparatet for finansiering av utviklingsprosjekter hvor dette er mulig
- Ha en proaktiv holdning til å identifisere og videreutvikle gode utviklingsprosjekter
- Etabler nettverk for bedrifter lokalt og i regionen

JOBBAKTIVT – BRETT, IKKE SPRETT Alt omstillingsarbeid må være godt forankret i næringslivet lokalt. Omstillingsorganisasjonen må jobbe "helhetlig" for å skape et bredt engasjement og involvere flere aktører. Det innebærer ikke at

innsatsen spres på mange innsatsområder, men at det tenkes helhetlig innenfor de innsatsområdene man har valgt ut.

Omstillingsorganisasjonen må arbeide både kortsiktig og langsiktig, med nyetablering og med utvikling av eksisterende bedrifter – og med viktige tilretteleggende funksjoner for næringslivet.

Det er viktig med "små synlige suksesser raskt", samtidig som for tidlig fokus på resultater kan virke forstyrrende. Blandingsforholdet mellom disse tilnærmingene må tilpasses det enkelte områdes situasjon, utfordringer og muligheter.

3.6

TILGJENGELIGE VERKTØY OG MALER TIL BRUK I GJENNOMFØRINGSFASEN

Du kan lese mer om alle verktøy, prosessbeskrivelser og maler som er utviklet til bruk i gjennomføringsfasen, på regionalomstilling.no. Alle administrative maler kan lastes ned herfra.

4. Avslutningsfasen

OVERGANG TIL ORDINÆR DRIFT Omstillingsområdet skal nå forberede videre utviklingsarbeid uten ekstraordinære midler. I overgangen fra omstillingsperiode til ordinær drift er det lett å falle tilbake til de arbeids- og tenkemåtene som rådet før omstillingsperioden startet. Senest to år før omstillingsperioden er over, bør omstillingsorganisasjonen, i samarbeid med kommunen, etablere et prosjekt for videreføring av omstillingsarbeidet. Innovasjon Norge har laget en prosessbeskrivelse for hvordan dette kan gjøres. Vi anbefaler å engasjere en ekstern konsulent med erfaring fra

lignende prosjekter til å lede arbeidet i prosjektets to første faser.

VIDEREFØRING Utviklingsprosjekter som ikke blir ferdigstilt i løpet av omstillingsperioden, må fullføres i etterkant: kommunen og næringslivet i området må realisere effektmålene i omstillingsplanen. Dersom det gjenstår disponible omstillingsmidler på avslutningstidspunktet, skal disse benyttes i samsvar med handlingsplanen. I løpet av avslutningsfasen må kommunen utvikle en plan for dette arbeidet.

Det er avgjørende at kommunen klarer å mobilisere lokalt næringsliv og ressursmiljøer til et forpliktende samarbeid etter endt omstillingsperiode.

IVARETA LOKAL KOMPETANSE I løpet av omstillingsperioden opparbeides det verdifull kompetanse og erfaring på næringsutviklingsarbeid, og det etableres viktige nettverk som kan bidra til verdiskapingen i området. Det er viktig å ta vare på og videreutvikle denne kompetansen etter at omstillingsperioden er avsluttet.

Når eksterne konsulenter engasjeres til å lede omstillingsprosesser, anbefaler vi at en lokal konsulent deltar i prosjektene. På denne måten opparbeides det kompetanse lokalt, og kompetansen blir værende i regionen etter at omstillingsprosjektet er avsluttet.

Viktige spørsmål som omstillingsorganisasjonen må ta stilling til:

- Hvilken kompetanse har omstillingsorganisasjonen bygd opp?
- Hva kan vi konkret gjøre for å ta vare på og videreutvikle den?

- På hvilke områder bør kompetansen anvendes, og hvem er kundene?
- Hva skjer hvis man ikke viderefører kompetansen?

ROLLER OG ANSVAR I AVSLUTNINGSFASEN Det er kommunens politikere og administrasjon som har ansvaret for videreføring av omstillingsarbeidet etter at omstillingsperioden er avsluttet.

Men omstillingsorganisasjonen må planlegge for og forberede dette arbeidet i avslutningsfasen. Videreføringen må skje i nært samarbeid med andre offentlige virkemiddelaktører og det lokale næringslivet.

VANLIGE FEIL I AVSLUTNINGSFASEN Resultatene av omstillingsarbeidet kan ofte komme en stund etter at perioden er avsluttet, men det er viktig å bruke avslutningsfasen til å planlegge for hvordan de skal fanges opp, løftes frem og utnyttes.

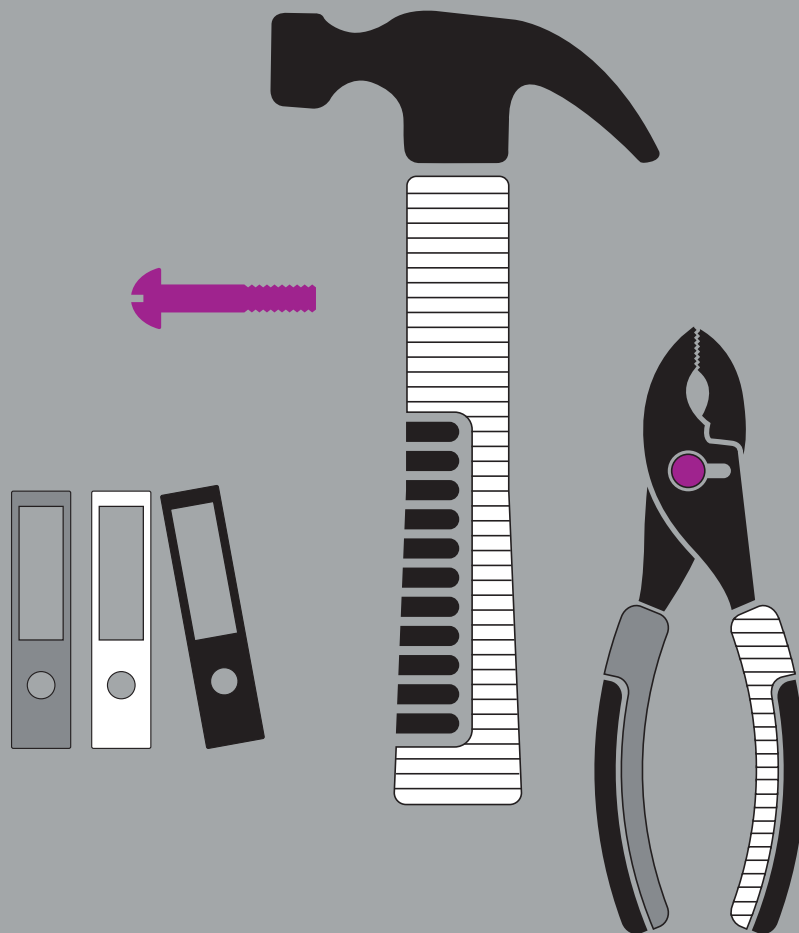
Det er dessuten en vanlig feil å la være å gjennomføre enn skikkelig videreføring gjennom formell avslutning og overføring til nye aktører. Det er nødvendig å formalisere dette noe for å hindre at ansvaret pulveriseres og videreføringen "renner ut i sanden".

SLUTTRAPPORT OG SLUTTEVALUERING Omstillingsorganisasjonen skal utarbeide en sluttrapport for omstillingsarbeidet. Mottakerne av sluttrapporten er kommunen, fylkeskommunen og Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge vil også selv gjennomføre en sluttevaluering av omstillingsarbeidet. Se verktøyet Sluttevaluering på regionalomstilling.no. Sluttevalueringer fra tidligere omstillingsområder kan lastes ned fra regionalomstilling.no

Del III

Kvalitet i omstillingsprosessen

For å bidra til effektivitet og høy kvalitet på administrative rutiner i omstillingsarbeidet har Innovasjon Norge utviklet prosessbeskrivelser, skjemaer, brev- og rapportmaler som vi anbefaler at omstillingsorganisasjonene benytter i omstillingsprosessen. Alle ressursene er tilgjengelige på regionalomstilling.no.

God programstyring

STYRET FOR OMSTILLINGSARBEIDET

Hovedoppgaven til styret er å utvikle og godkjenne omstillingsplanen og årlige handlingsplaner, samt å sikre gjennomføringen av disse. Styret skal vedta styreinstruks og instruks for leder av omstillingsarbeidet på et av de første møtene. Styret for omstillingsarbeidet holder normalt 7–10 styremøter i året. Fastsettelse av styrehonorar gjøres på generalforsamling eller av kommunestyret. Det er vanlig å følge kommunale eller fylkeskommunale satser.

Se maler og veiledninger på regionalomstilling.no.

SØKNADSBEHANDLING Søknader om omstillingsmidler til enkeltprosjekter behandles enten av styret for omstillingsarbeidet, eller de kan behandles av et arbeidsutvalg (ofte styreleder, nestleder og leder for omstillingsarbeidet) eller av leder for omstillingsarbeidet etter fullmakt fra styret. Styret avgjør fullmaktsgrensen, se Fullmaktsreglement på regionalomstilling.no.

For bevilgninger på over 800.000 kroner bør styret for omstillingsarbeidet innhente uttalelser fra Innovasjon Norge og fylkeskommunen før endelig vedtak fattes. Enkelte fylkeskommuner har dette som krav i tildelingsbrevet til omstillingskommunen.

Innovasjon Norge anbefaler at styret for omstillingsarbeidet også overtar forvaltningen av andre kommunale fond, slik som "kraftfond", "næringsfond" og andre for å sikre en bedre samordning av kommunens innsats for næringsutvikling.

TAUSHETSERKLÆRING Taushetserklæringen (se mal på regionalomstilling.no) bør undertegnes av alle styremedlemmer og omstillingsledelsen. Styrets leder har ansvaret for at alle undertegner taushetserklæringen.

PRINSIPPER OM OFFENTLIGHET Kravet om innsyn i bruk av offentlige midler er sterkt, men må balanseres opp mot hensynet til en forsvarlig saksbehandling og søkers forretningsmessige behov. Bestemmelsene i KommuneLOVEN, OffentlighetsLOVEN og ForvaltningsLOVEN er alle relevante for bruk av omstillingsmidler.

Omstillingsorganisasjonen skal informere offentligheten om det pågående arbeidet gjennom ulike kanaler som web, presse, årsrapport og andre egne publikasjoner.

I utgangspunktet er det kun styreleder eller den som styret for omstillingsarbeidet utpeker, som skal uttale seg til media. Styreleder eller styret kan delegere i enkeltsaker.

ÅRSHJUL Styret bør raskt etablere et "årshjul" for å sikre fokus på de riktige oppgavene i omstillingsarbeidet.

Omstillingsplan og handlingsplan for kommende år godkjennes av kommunestyret

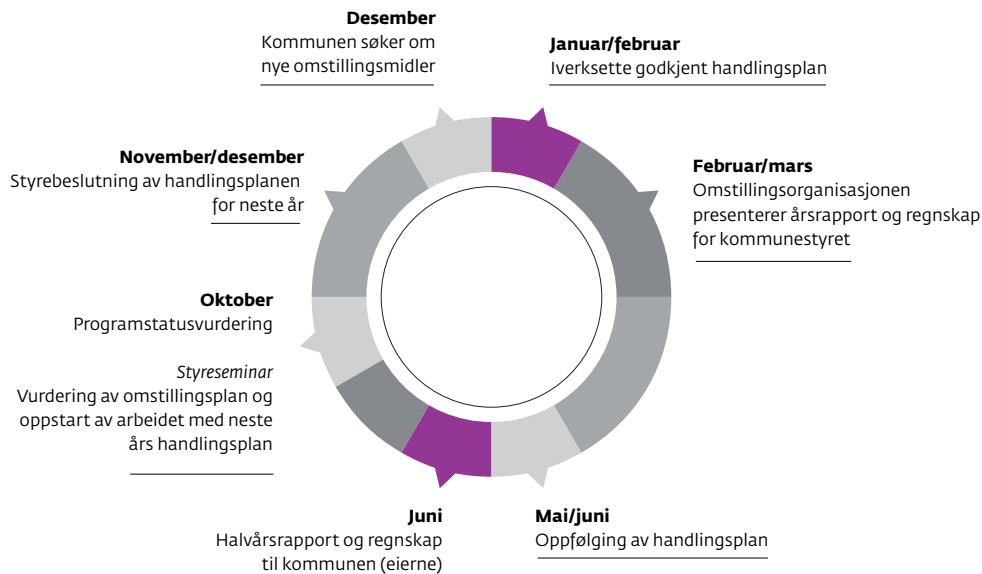
OMSTILLINGSORGANISASJONENS ARBEID OG ANSVAR

Lederen for omstillingsarbeidet har ansvar for at handlingsplanen blir implementert. Leder skal både lede og følge opp omstillingsorganisasjonens

arbeid, og følge opp arbeidet og fremdriften i de enkeltprosjektene som mottar omstillingsmidler.

SØKNADSBEHANDLING Behandling av prosjektsøknader er en viktig del av omstillingsorganisasjonens arbeid og må dokumenteres. Gode rutiner og maler for søknadsbehandling sikrer alle at alle søknader blir forsvarlig behandlet. På regionalomstilling.no finner du retningslinjer for offentlig saksbehandling, oversikt over kriterier som skal legges til grunn i vurdering av søknader, og en mal for innstillinger.

Et årshjul kan se slik ut:

I noen tilfeller er det omstillingsorganisasjonen selv som står som søker. Også i disse tilfellene skal rutinene følges. Slike søknader skal alltid behandles i styret.

MOTTAK AV SØKNADER Alle skriftlige henvendelser til omstillingsorganisasjonen skal besvares skriftlig. Dersom et prosjekt ikke er relevant for omstillingsarbeidet, bør søker eventuelt henvises til annen finansieringsmulighet.

Ved avvisning uten behandling må det gis en kort begrunnelse for avslaget.

For saker som skal behandles i omstillingsstyret, skal det utarbeides saksfremlegg med en innstilling til vedtak. I fremlegget skal det legges stor vekt på å knytte søknaden til målene for omstillingsarbeidet. Det kan være nyttig å lage en sjekkliste basert på målene i omstillingsplanen. Sjekklisten i utfylt stand kan være vedlegg til innstillingen. Det er først og fremst forstudier og forprosjekter som finansieres med omstillingsmidler.

Alle vedtak skal føres i en bevilgningsoversikt (se mal på regionalomstilling.no).

KLAGEBEHANDLING Alle avslag kan påklages. Styret for omstillingsarbeidet behandler alle klagesaker. Dersom avslaget opprettholdes, kan saken fremmes overfor kommunens klageorgan. Det vises til Forvaltningslovens kapittel VI.

OPPFØLGING AV INNVILGEDE SØKNADER Når en søknad er behandlet og innvilget, er det viktig at omstillingsorganisasjonen avgjør hvordan den skal følge opp prosjektet. Lederen for omstillingsarbeidet skal være en aktiv medspiller for støtte-

mottaker. Støttmottaker skal orientere styret for omstillingsarbeidet om status og utvikling av prosjektet. Det er viktig å registrere underveis hvordan prosjektet bidrar til å realisere omstillingsmålene.

På programnivå skal det utarbeides oversikt over bevilgninger, utbetalinger og frie midler. Maler for oversikter/protokoller og brevmalen finnes på regionalomstilling.no.

UTBETALINGSRUTINER Utbetaling skjer som hovedregel etter at prosjektet er avsluttet. Før utbetaling må prosjektledelsen ha levert faglig sluttrapport og bekreftet prosjektregnskap (revisor, regnskapskontor, finansieringsinstitusjon, leder).

Det finnes anledning til å gjøre delutbetalinger. Det kan imidlertid ikke utbetales mer enn 75 prosent av tilsagnsbeløpet før prosjektet er endelig avsluttet.

Alle utbetalinger skal registreres i en prosjektdatabase og i en kunde-/prosjektmappe. Lederen av omstillingsarbeidet har ansvar for at data legges inn.

TILBAKEFØRING AV TILDELTE MIDLER Økonomiske midler som ikke kommer til anvendelse, skal tilbakeføres til omstillingsprogrammet.

ADMINISTRATIVE SYSTEMER: ØKONOMI OG ARKIV Omstillingsorganisasjonen står fritt til å kunne benytte private eller offentlige administrative verktøy og regnskapssystemer.

Når omstillingsarbeidet er organisert som et prosjekt i kommunen eller et kommunalt foretak, anbefaler vi å benytte kommunens administrative systemer. Pass på at systemet er tilrettelagt for

omstillingsarbeidet; for eksempel må prosjektnummersystemet ivareta omstillingsorganisasjonens behov.

Dersom omstillingsarbeidet forvaltes av en juridisk enhet som for eksempel aksjeselskap, brukes gjerne deres egne administrative systemer.

BUDSJETT OG REGNSKAP

Budsjettet skal omfatte to områder:

- 1. Driften av omstillingsarbeidet**
- 2. Tilskudd til de enkelte innsatsområdene**

Driften av omstillingsarbeidet bør periodiseres pr. måned. Regnskap må føres i tråd med et godkjent system.

PROSJEKTARKIV Omstillingsmidler er offentlige midler og underlagt arkivloven. Dersom omstillingsorganisasjonen ikke benytter kommunens arkivsystemer, må den etablere egne rutiner for arkivering av dokumenter,

PROSJEKTDATABASE I tillegg til det fysiske arkivet skal det opprettes et elektronisk register over alle prosjekter i omstillingsprogrammet.

POSTJOURNAL Vi viser til offentlighetsloven og forvaltningsloven.

PORTEFØLJESTYRING Ved hjelp av god porteføljestyring skal styret for omstillingsarbeidet kunne vurdere utviklingen i innsatsområdene.

Porteføljeoversikten forteller hvor mange forstudier, forprosjekter og hovedprosjekter som til enhver tid

pågår under hvert innsatsområde, total kostnader og andel omstillingsmidler.

Porteføljerapporten skal oppsummere økonomi og måloppnåelse for hvert enkelt prosjekt. Den skal struktureres i forstudier, forprosjekt og hovedprosjekt for hvert enkelt omstillingsprosjekt.

Se maler og/eller veiledninger på regionalomstilling.no

SLUTTRAPPORTERING PÅ ENKELTPROSJEKTER

Lederen for omstillingsarbeidet oppsummerer det enkelte prosjekt og rapporterer til styret.

Når all dokumentasjon foreligger, skal utbetaling forberedes og gjennomføres.

PROGRAMSTATUSVURDERING Gjennom hele gjennomføringsfasen skal omstillingsorganisasjonen vurdere og evaluere fremdrift og måloppnåelse opp i mot den årlige handlingsplanen. Innovasjon Norges Programstatusvurdering er et nyttig og viktig verktøy til hjelp i dette arbeidet: Ved hjelp av konstruktive tilbakemeldinger som skal bidra til bedre prosesser og mer effektiv resultatoppfølging i omstillingsarbeidet, vurderes måloppnåelsen i arbeidet. Statusvurderingen gjennomføres som en forbedringsorientert dialog rundt 6 prosessindikatorer og 6 effektindikatorer. Deltakerne er omstillingsledelsen, eiere (kommuneledelsen) inklusive fylkeskommunen, Innovasjon Norge og en prosessleder. Se nærmere beskrivelse av opplegget på regionalomstilling.no.

ÅRSRAPPORT Til fylkeskommunen skal omstillingsledelsen hvert år rapportere status i arbeidet opp mot målene i omstillingsplanen og i årets handlingsplan.

Kvalitet i prosjektene: PLP

PROSJEKTMETODIKK OG PLP-MALER Omstillingsprosjekter skal benytte PLP-metodikk for prosjektarbeid. PLP veiledningshefte og -maler for prosjektspesifikasjon, prosjektplan, statusrapport og sluttrapport kan lastes ned fra regionalomstilling.no.

KURS Innovasjon Norge har utviklet PLP-kurs som vi tilbyr omstillingsorganisasjonene:

PLP-Utviklingsledelse går over 4–5 timer og gir en oversikt over PLP-metodikken. Målgruppen for kurset er: formannskap, styret og ledelsen for omstillingsarbeidet, prosjekteiere og oppdragsgivere.

PLP-Utviklingsevne går over 2 dager og gir en opplæring i PLP-metodikken gjennom foredrag og gruppeøvelser. Målgruppe: Prosjektansvarlige, prosjektledere, omstillingsorganisasjon, viktige prosjektmedarbeidere og andre utviklingsressurser.

Det er viktig at lederen av omstillingsarbeidet bidrar til at PLP-metodikken blir brukt i praksis. Vi anbefaler at leder for omstillingsarbeidet deltar i oppstartmøtet for nye prosjekter og i tillegg følger opp prosjektene gjennom vurdering av statusrapporter. Det er også viktig at rolle- og ansvarsfordelingen i prosjektene er forstått, akseptert og etterlevs.

Omstillingsorganisasjonen må prioritere oppfølging av de enkelte prosjektene avhengig av hvor stor betydning de har for realisering av omstillings- og handlingsplan.

Prosjektavslutning

PROSJEKLEDERRAPPORTEN Prosjektlederrapporten skal gi en endelig vurdering av et avsluttet prosjekt og av prosjektresultatet i forhold til målene i områdets omstillings- og handlingsplan. Prosjektleder rapporterer til lederen for omstillingsarbeidet. Se mal for prosjektlederrapport.

SLUTTRAPPORT MED REGNSKAP OG FAGRAPPORT

Sluttrapport for enkeltprosjektene skal være i henhold til PLP, se mal på regionalomstilling.no. Fagrapporten skal rapportere på oppfyllelse av prosjektmålet. Regnskap og revisjon skal rapporteres i tråd med kravene i tilsagnsbrevet.

PROSJEKTLUTT: LEDEREN FOR OMSTILLINGS-

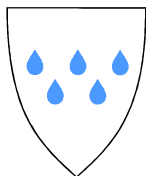
ARBEIDET I forbindelse med avslutning av enkeltprosjekter skal lederen for omstillingsarbeidet sørge for utbetaling og registrering i prosjektdatabasen og orientering til styret.

AVSLUTNING OG FERDIGGJØRING AV PROSJEKTET

Prosjektdokumentasjon arkiveres og prosjektet avsluttes.

Design og layout: Fete typer

SAKSFRAMLEGG

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 - 2027.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn formannskap	5/15	24.02.2015
Tinn kommunestyre	4/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 – 2027 vedtas.
Formannskapet og hovedutvalgslederne er politisk styringsgruppe for arbeidet med samfunnsplanen.
Arbeide med kommuneplanens samfunnsdel igangsettes slik det kommer fram i saken.

Saksprotokoll i Tinn formannskap - 24.02.2015**Behandling**

Representant Halvor Lurås SP fremmet følgende tilleggsforslag til rådmannens innstilling:

« side 26 i sakskartet (avsnitt «Verdensarv – Unesco søknaden») Siste setning: Eldre kulturminner må også med, slik Fylkeskommunen påpeker»

Representant Steinar Miland SV fremmet følgende forslag:

«Gruppeledere som ikke sitter i formannskapet tiltrer politisk styringsgruppe»

Votering:

Tilleggsforslag fremmet av representant Lurås SP ble enstemmig vedtatt.
Forslag til representanter i styringsgruppen, fremmet av representant Miland SV ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 – 2027 vedtas.
Formannskapet og gruppeledere som ikke sitter i formannskap, samt hovedutvalgslederne er politisk styringsgruppe for arbeidet med samfunnsplanen.
Arbeide med kommuneplanens samfunnsdel igangsettes slik det kommer fram i saken.

Avsnitt Verdensarv – Unesco søknaden: Fylkeskommunens anbefaling: kommunen må ha et større fokus på *eldre* kulturminner og Unesco i arbeidet med planen..

Innledning:

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel lå ute til offentlig ettersyn fram til 26.01 2015. Rådmannen legger nå fram planprogrammet for endelig vedtak med de merknadene som er kommet.

Fakta:

Det er kommet inn tre høringsuttalelser til planprogrammet Telemark fylkeskommune, Fylkesmannen i Telemark, og fra Thora Elisabeth Samuelsen.

Telemark fylkeskommune. Høringsuttalelsen peker spesielt på:

Forankring av pågående prosjekter.

Her vises det til at Tinn er med i forskningsprogrammet «Attraksjonskraft gjennom stedsinnovasjon» der virkningen av dette arbeidet skal kunne måles i forhold til bosetting, bedrifter og besøk.

Kommunereformen.

Det pekes på at utfordringene i samfunnsdelen også bør diskuteres i lys av den pågående kommunereformen. Dette for at innbyggerne og politikerne skal være tydelige på hva som er viktige mål og prioriteringer for Tinn – samfunnet uavhengig av en framtidig kommunestruktur.

Verdensarv – Unesco søknaden.

En utfordring i samfunnsutviklingen er forholdet mellom vern av kulturminner og –miljø og nyutvikling av områder. Temaet videreutvikling og nybygg og kulturminner og –miljø bør problematiseres, spesielt knyttet på mot områdene som er omfattet av Unesco søknaden og som er grunnlag for lokalt særpreg, identitet og attraksjon.

Fylkeskommunen anbefaler at kommunen har et større fokus på kulturminner og Unesco i arbeidet med planen.

Vannforvaltning.

Det pågår et stort regionalt planarbeid om helhetlig vannforvaltning som Tinn er en del av. Planen skal vedtas i fylkestinget i juni 2015 og i Kgl.res i løpet av 2015. Planen vil spesielt gi føringer for kommunens sektoransvar innenfor vann- og avløp, men også ha betydning for øvrig tjenesteyting, plan- og miljøarbeid. Kommunen blir oppfordret til å finne hensiktsmessige måter å integrere vannforvaltningsarbeidet på, slik at miljømålene blir nådd.

Folkehelse.

Folkehelse er et tverrsektorielt området som er høyst relevant for kommuneplanens samfunnsdel. Det er etterlyst mer informasjon i planprogrammet hvordan dette skal løses helt konkret. Det vises til «Regionalstrategi for folkehelse i Telemark 2012-2016».

Fylkeskommunen viser også til den regional plan for Hardangervidda 2011-2025 som vil være aktuell i utarbeidelsen av sti- og løypeplan samt øvrige arealsaker knyttet til influensområdet for villrein.

Rådmannens svar:

Høringsuttalelsene fra Telemark fylkeskommune vil tas med i det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Fylkesmannen i Telemark. Høringsuttalelsen peker spesielt på:
Kommunereformen.

Fylkesmannen etterlyser at det i samfunnsdelen legges opp til en diskusjon av hva en kommende kommunestrukturdebatt vil bety for Tinn, og hvilken strategi kommunen har. Det vises videre til at dette kan være knyttet til målsetning om levering av gode og brukerrettede tjenester, og om en sammenslåing av kommuner kan være med på å skape en mer bærekraftig kommunestruktur.

Samfunnsdel – arealdel

Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy som skal bidra til en helhetlig planlegging. Det vises til at kommunen bør legge vekt på å synliggjøre de strategiske valg som tas med tanke på utfordringer knyttet til samfunnsutviklingen og videre til at samfunnsdelen danner et viktig grunnlag for å gjennomføre valg og prioriteringer i arealdelen. Det er derfor viktig at strategier for utvikling og arealbruk i kommunen kommer tydelig fram.

Med bakgrunn i varselet om at mål og føringer for kommunens arealdel skal være blant hovedtemaene i revideringen av kommuneplanen, blir det anbefalt at det gis klare signaler om kommunens ønsker for sentrumsutvikling og boligbygging samt utvikling av næringsareal og industriområder. Det vises til at kommunen bør gi tydelige signaler om bruk av utbyggingsavtaler som et verktøy for å sikre gjennomføring av vedtatte reguleringsplaner.

Klimaspørsmål

Fylkesmannen viser til at kommunens samfunnsplan er riktig plannivå for å drøfte hvordan kommunens virksomhet skal kunne tilpasse seg et klima med større innslag av ekstremvær. Det er også viktig at det gjennom arbeidet med kommuneplanen sikres en god kopling mellom samfunnsdelen og de øvrige delplanene i kommunen. Eksempel er Energi- og klimaplan og strategisk plan for landbruk og naturforvaltning.

Rådmannens svar:

Høringsuttalelsene fra fylkesmannen i Telemark tas med i det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Thora Elisabeth Samuelsen.

Høringsuttalelsen er omfattende og favner til dels også utenfor planprogrammets formål. Merknadene er i vesentlig grad knyttet til Skinnarbu – Møsvatn området. Samuelsen peker behovet for en grønnere politikk forstått som mer vekt på naturbasert utvikling.

Hun peker på endringer i samfunnet og potensiale for Møstrand / Skinnarbuområdet, bevaring av områdets kultur og estetikk i forhold til hytteutbygging og turisme, fjellbygda Møstrand sitt potensiale og villrein og turisme, og turisme og støy.

Rådmannens svar:

Merknadene tas til orientering

Vurdering:

Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy for kommunens helhetlige planlegging og gjelder valg knyttet til samfunnsutviklingen framover både for Tinn kommune som samfunn og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen vil bli fulgt opp av en handlingsdel som er økonomiplanen. Den 'nye' Økonomiplanen, som bygger på handlingsplanen knyttet til vedtatt samfunnsplan, vil bli rullert årlig og skal fange opp nye eller endrede behov eller forutsetninger i kommunen.

Planprosess

Politisk organisering. Formannskapet og hovedutvalgslederne blir kommuneplangruppe. Formannskapet legger kommuneplanen ut på høring og kommunestyret vedtar kommuneplanen.

Det administrative arbeidet med kommuneplanen ledes av rådmannen som skal sikre framdrift, ha ansvaret for sentrale overordnede beslutninger og forankre prosessen i lederforum som består av enhetslederne og i det administrative planforumet.

Medvirkning i arbeidet med kommuneplanen. Rådmannen ønsker å legge til rette for aktiv medvirkning i planprosessen. Kommuneplanen angår ikke bare kommunens innbyggere, men også andre offentlige organer, næringsliv og organisasjoner. Kommunen har derfor som målsetting å oppnå gode medvirkningsprosesser slik at behov, innspill og andre signaler av betydning for planarbeidet fanges opp.

Kommunens hjemmeside og Facebook vil kunne bli brukt som informasjons kanaler.

Framdriftsplan

- Kommunestyret vedtar planprogrammet i sitt møte i mars 2015 og Kommuneplangruppa starter arbeidet.
- Rådmannen legger fram en Underveisrapport til kommunestyrets møte i juni 2015.
- Underveisrapporten legges fram for nytt kommunestyret i november, og ny oppnevnt kommuneplangruppe starter arbeidet med å slutføre kommuneplanens samfunnsdel.
- Samfunnsplanen legger ut til offentlig ettersyn i løpet juni 2016 med endelig vedtak i september 2016.

Konklusjon:

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 – 2027 vedtas. Formannskapet og hovedutvalgslederne er politisk styringsgruppe for arbeidet med samfunnsplanen. Arbeide med kommuneplanens samfunnsdel igangsettes slik det kommer fram i saken.

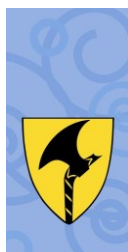
Vedlegg:

- 1 Telemark fylkeskommune - Svar - Høring av planprogram - kommuneplan for Tinn 2014 - 2026.
- 2 Thora Elisabeth Samuelsen - Innspill til ny kommuneplan
- 3 Uttalelse til varsel - Planprogram på høring - Kommuneplanens samfunnsdel 2014 - 2026 - Tinn kommune
- 4 Tillegg til innspill Kommunedelplan Tinn Kommune, endring hytteturisme, økt belastning villrein
- 5 Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 - 2027.

6 Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 - 2027.

Journalposter i saken:

1	S	28.08.2014	Planprogram - Kommuneplan for Tinn 2014 - 2026. Høring.	
2	X	11.09.2014	Planprogram: Kommuneplanens samfunnsdel 2014 - 2026 - Høringsutkast	
3	U	28.11.2014	Planprogram - kommuneplan for Tinn 2014 - 2026. Høring.	Seljord kommune m.fl.
4	S	20.01.2015	Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Tinn 2015 - 2027.	
5	I	26.01.2015	Telemark fylkeskommune - Svar - Høring av planprogram - kommuneplan for Tinn 2014 - 2026.	Telemark Fylkeskommune
6	I	27.01.2015	Thora Elisabeth Samuelsen - Innspill til ny kommuneplan	Thora Elisabeth Samuelsen
7	I	27.01.2015	Uttalelse til varsel - Planprogram på høring - Kommuneplanens samfunnsdel 2014 - 2026 - Tinn kommune	FYLKESMANNEN I TELEMARK
8	I	29.01.2015	Telemark Fylkeskommune - Svar på høring - kommuneplan 2014-2026	Telemark Fylkeskommune
10	I	11.02.2015	Tillegg til innspill Kommunedelplan Tinn Kommune, endring hytteturisme, økt belastning villrein	Thora Elisabeth Samuelsen

TELEMARK FYLKESKOMMUNE

Avdeling for areal og transport

Vår saksbehandler

Torbjørn Landmark, tlf. +47 35 91 73 22

Vår dato

23.01.2015

Deres dato

25.11.2014

Vår referanse

14/10311-2

Deres referanse

2014/3711-3

post@tinn.kommune.no

Svar - Høring av planprogram - kommuneplan for Tinn 2014 - 2026.

Vi viser til oversendelse vedrørende høring av kommuneplanen for Tinn kommune.

Forankring av pågående prosjekter

Planprogrammet dekker langt på vei formelle føringer, krav og forventninger forankret i pbl. Planprogrammet og planen er i prosess i samme periode som Tinn/Notodden forhåpentligvis får verdensarvstatus som industrielt kulturminne. Det er en gylden anledning til å utnytt alle de fine prosessene som er i gang og nye muligheter som tinn-samfunnet kan dra fordel av - og la seg inspirere av - både i daglig arbeid og i utviklingsarbeid. Samfunnsdelen kan med fordel la seg gjennomsyre av dette både i visjoner, mål og vinkling på satsingsområder. Et eksempel her er at Tinn kommune samarbeider med Notodden kommune og Rjukan og Notodden videregående skoler om felles prosjekt for å utvikle undervisningsopplegg knyttet til Verdensarven, fra barnehage til videregående skole.

Gjennom planer og prosjekt med tydelige mål og medvirkning kan kommunen benytte disse arenaene til å få gode og involverende løft og avtaler på samhandling. Tinn er også case i forskningsprogrammet «Attraksjonskraft gjennom stedsinnovasjon» der virkning av dette arbeidet vil kunne måles i forhold til bosetting, bedrifter og besøk. Bærekraftige Telemark, regional planstrategi og drøftingen rundt behov og muligheter for Telemark 2012-2016 er også avhengig av at vi får et godt samspill og gjennomføring i kommunene. Gjennom langsiktig arbeid vil både Tinn og Telemark forhåpentligvis bli mer bærekraftig og attraktivt. De stedlige fortrinnene, kulturen og identiteten samt natur- og kulturarv, er i en særklasse for Tinn. Fantastisk stedsinnovasjon resulterte i industrieventyret og Rjukan by. Både de kjente og nye forutsetninger kan gi grunnlag for videreutvikling i by og bygd. Temaet i byregionprogrammet bør også forankres i samfunnsdelen slik at samarbeidet med Notodden om fase 2, med strategier og tiltak, er forankret i egne planer.

Utfordringene i samfunnsdelen bør også diskuteres i lys av den pågående kommunereformen. Dette for at innbyggerne og politikerne skal være tydelige på hva som er viktige mål og prioriteringer for tinn-samfunnet uavhengig av en fremtidig kommunestruktur.

<i>Postadresse</i>	<i>Besøksadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telefaks</i>	<i>Foretaksregisteret</i>
Telemark fylkeskommune	Fylkesbakken 10	+47 35 91 70 00	+47 35 91 70 01	940 192 226
Avdeling for areal og transport	3715 SKIEN		<i>Bankkonto</i>	<i>Hovedkontoradresse</i>
Postboks 2844	<i>E-post</i>		5083 05 42083	Fylkesbakken 10
3702 SKIEN	post@t-fk.no			3715 Skien

Hensynet til kulturminner

Tinn kommune er rik på kulturminner av nasjonal, regional og lokal verdi, og en vesentlig del av disse er nå en del av Unesco-søknaden om verdensarvstatus. Kulturminner og kulturmiljø bidrar til både opplevelse, aktivitet og kunnskap og historie, og er viktige ressurser for regional og lokal utvikling. Alt fra stående bygninger og bymiljøer til forhistoriske kulturminner som gravhauger, jernvinneanlegg og fangstlokaliteter, er viktige elementer i en kulturell og identitetsskapende sammenheng. Det er viktig at kommunen ser på samfunnsutvikling og planlegging opp mot den muligheten kommunen nå har, som et mulig verdensarvsted, der kulturminner vil være viktig tema i forhold til både næringsliv, økonomi, og befolkningsutvikling i kommunen.

Tilrettelegging og bruk av kulturminner vil være viktig på mange områder, og kan inngå i satsingsområder som turisme og folkehelse. Kulturminner er velegnet som læringsarena, og gjennom formidlingsopplegg i skolen, skilting og skjøtsel, kan kulturminner bidra til utvikling i kommunen.

En utfordring i samfunnsutviklingen er forholdet mellom vern av kulturminner og –miljø og nyutvikling av områder. Temaet videreutvikling og nybygg og kulturminner og –miljø bør problematiseres, spesielt knyttet opp mot områdene omfattet av Unesco-søknaden, og som grunnlag for lokalt særpreg, identitet og attraksjon

Vi minner samtidig om at de nasjonale målene for kulturminnepolitikken frem til år 2020 finnes i St.meld. nr. 16 Leve med kulturminner. Stortingsmeldingen kan lastes ned via fylkeskommunens hjemmesider: <http://www.telemark.no/Vaare-tjenester/Kulturminner/Raad-og-veiledning/Lovverk-og-ansvar/Leve-med-kulturminner>

Alt fra stående bygninger og bymiljøer til forhistoriske kulturminner som gravhauger, jernvinneanlegg og fangstlokaliteter, er viktige elementer i en kulturell og identitetsskapende sammenheng.

Vi anbefaler at kommunen har et større fokus på kulturminner og Unesco i arbeidet med planen.

Vannforvaltning.

Det pågår for tiden et stort regionalt planarbeid om helhetlig vannforvaltning. Tinn hører til i vannregion Vest- Viken og er hovedsakelig med i Øst- Telemark vannområde. Tinn har også noe areal i Midtre Telemark vannområde. Innen 1. juli 2015 vil fylkestinget ha vedtatt regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest- Viken 2016-2021. Planen skal vedtas ved Kgl. Res. innen 31.12.2015. Planen vil spesielt gi føringer for kommunens sektoransvar innenfor vann- og avløp, men også ha betydning for øvrig tjenesteyting, plan- og miljøarbeid.

Det er meningen at vannforvaltning mer og mer skal integreres i «alt» planarbeid i kommunen, ikke minst arealforvaltningen.

I Planprogrammet er det i kap.1.3 listet opp fra nåværende kommuneplan om satsingsområder og hovedmål.

Infrastruktur er nevnt som et viktig tema i forhold til kommunens tjenesteproduksjon. Dette er et viktig tema i lokal tiltaksanalyse for vannområdet Øst-Telemark. I denne er også listet opp mange utfordringer kommunen og hele vannområdet har for å oppfylle målet om godt vannmiljø innen 2021. <http://www2.vannportalen.no/hoved.aspx?m=36293&amid=3644331>

I kommuneplanarbeidet videre oppfordres derfor kommunen til å finne hensiktsmessige måter i å integrere vannforvaltningsarbeidet slik at miljømålene blir nådd. Bl.a er det noen utfordringer i

forhold til vannkvaliteten i Måna. Fokus på vann, vannkvalitet og vannmiljø synes å være viktig for Tinn som på mange måter har sin basis i vann som naturressurs. Om dette kan linkes positivt opp til Unescosøknaden kan dette bli en vinn-vinn situasjon.

Folkehelse

Med tanke på at folkehelse er et tverrsektorielt område som er høyst relevant for kommuneplanens samfunnsdel, er det positivt at folkehelse er valgt som et av planens hovedtemaer. I planprogrammet kunne det imidlertid vært mer informasjon om hvordan dette skal løses helt konkret.

I kapittel 3. Samfunnsutviklingen, er temaene befolkningsutvikling, økonomi og næringsliv valgt som underkapitler. Ettersom et av hovedtemaene for kommuneplanen kommer til å være folkehelse, ville det også vært relevant å ta med sentrale folkehelseutfordringer som et undertema i dette kapitlet. I 2014 har en arbeidsgruppe i Tinn kommune, ledet av folkehelsekoordinator Ingebjørg Bjåen, utarbeidet en oversikt over folkehelsen i Tinn kommune jf. Folkehelseloven §5. Hovedutfordringene fra denne oversikten bør være med som et viktig kunnskapsgrunnlag inn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, jf. Folkehelseloven §6. På www.telemarksbarometeret.no/folkehelse/folkehelsestatistikk-for-hver-kommune kan dere også finne relevant folkehelsestatistikk samlet for Tinn kommune.

Når det gjelder kapittel 3.1 Befolkningsutvikling, er det interessant å se prognoser for framtidig utvikling. SSB presenterte imidlertid nye befolkningsframskrivninger i juni 2014, og disse bør benyttes som videre kunnskapsgrunnlag framfor framskrivingene fra 2012 som dere har benyttet dere av. Se <http://www.ssb.no/folkfram>

Når det gjelder kapittel 2.2 Regionale føringer, vil vi nevne at «Regional strategi for folkehelse i Telemark 2012-2016» kan være et relevant dokument for Tinn kommune i denne sammenheng. I tillegg vil regional plan for Hardangervidda 2011-2025 være aktuell i utarbeidelse av sti- og løypeplan, samt øvrige arealsaker knyttet til influensområdet for villrein.

Med hilsen
Telemark fylkeskommune
Avdeling for areal og transport

Torbjørn Landmark
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
post@tinn.kommune.no			

Thora Elisabeth Samuelsen
Busterudkleiva 11
1778 Halden

Halden 25.01.2014

Tinn kommune
Rjukan

INNSPILL TIL KOMMUNEPLAN:

Litt om Møsvannsdammen/Skinnarbu området.

Jeg er hytteier i Tinn Kommune ved Møsvatn og har brukt området i ca 50 år.

Tinn Kommunes historie er svært spesiell og har de siste 100 år vært preget av industri og vannkraft utbygging.

Tinn kommune grenset tidligere til Rauland kommune -i dag Vinje kommune oppe ved Møsvatn. 4 Kommuner møtes i Vindeggen -Brattfjellområdet- Tinn, Hjartdal, seljord og Vinje.

Kraft industrien førte til interesser inn i fjellbygda rundt Møsvatn og områdene rundt vannene som fungerte som kraft og vannmagasiner og forandret tilværelsen for mennesker inne i dette området. På Møsvatn ble Møsvannsdemningen bygd og sønnene til damvokter Hans Skinnarland satte spor etter seg. Olav Skinnarland bygde opp butikken og hotellet, den andre sønnen Torstein Skinnarland tok over jobben som damvokter etter faren, den tredje sønnen, norsk krigshelt Einar Skinnarland kjent fra tungtvannaksjonen valgte å forlate landet etter krigen. Brødrene Olav og Torstein satt på Grini under krigen, men Einar ble aldri tatt.

Datteren til damvokter Hans Skinnarland Marta tok seg av butikken og flere av oss hytteiere husker henne godt bak disken.

Friluftinteressene i Rjukan var store og mengder av mennesker dro opp fra Rjukan på ski, dro på isfiske etc. Hyttebyggingen på ekspropierte vannkraftområder langs vannmagasinene skjøt fart.

Demningen, hotellet, butikken med ølutsalg, bensinstasjonen, buss og båtforbindelse gjorde Skinnarbuområdet til en møteplass for turister, veifarende og bygdebefolkningen. Imidlertid var det store kulturforskjeller mellom Vinje og Tinn. I Rjukan snakket de bokmål, nå i dag østlig telemarksdialekt og i Vinje gikk det på skikkelig dialekt i fra Vinje som kunne være uforståelig for mange. Fjellbygda med vekt på fjell og gårdskultur og Rjukan som industri- og bysamfunn møtte hverandre i Skinnarbuområdet.

Fra omkring 1980 og til i dag skjedde det endring i turismen. Alle ville ha store slalombakker, isfisket gikk ned av økologiske årsaker, befolkningen på Rjukan gikk ned i takt med at Hydro nedbygde sine virksomheter. Skinnarbu lå for langt fra Oslo til å ha bedriftskonferanser.

Rjukan måtte finne nye arbeidsplasser og Gaustadtoppen med ski-anlegget på Gaustablikk ble et satsingsområde for Rjukan. I Rauland ble det også satset stort på flere større skianlegg.

Skinnarbu hadde ikke mulighet for å utvide skianlegget sitt da det ikke fantes terreng med høye nok topper. Besøket i Skinnarbuområdet gikk bratt nedover. Butikken gav opp etter at flere prøvde å få den til å gå og ble stengt. Tinn kommune så ikke noe potensial på Skinnarbu som de ville satse på og eierne har kjempet i flere år for å holde hotellet gående siden. Ferre på gårdene langs Møstrand fikk jobb på hotellet. Fjellbygda Mørstrand lider av fraflytting. Hotellbolig, damvokter- og ØTB boliger ble gjort til fritidsboliger (med unntak av siste eldre pensjonerte damvokter). I dag er det ikke damvokter på Møsvatn lenger.

Eierne av Skinnarbu gav gratis tomt til Villmarksenteret mot å ha rett til serveringen i forsøk på å øke driften på hotellet. Villmarksenteret har slitt med å komme igang, men går kanskje bedre nå etter ny moderne utstilling.

Bussforbindelsen mellom Rjukan og Skinnarbu har blitt suksessivt redusert av Tinn kommune og få bruker den da hytteeierne ser seg nødt til å bruke bil og flere tar med seg det meste hjemme ifra. Å ta buss via Rauland til Oslo tar 6 timer og medvirker ikke til økt besøk heller. En busspassasjer sa at forbindelsen Rjukan over til tog mot sørlandet var ekstremt dårlig med mange timers ventetid. En søndag morgen var jeg eneste passasjer fra Møsvatn til Rjukan i tidsrommet oktober til mai. Den gangen var jeg blitt kjørt opp av familien til hytta og søndagen og tok det en uke før jeg fikk korresponderende buss fra Møsvatn tilbake til Oslo.

I desember i år kjøpte jeg boken om Fjellbygda Møstrand på Villmarksentert. (Ligger på hytta har ikke tittelen). Jeg la merke til at den nesten ikke nevnte Skinnarbu og historier i denne enden av Møsstrand. Hørte kanskje ikke denne enden av Møstrand med til

bygda? Denne delen representere Tinn med industrialisering og turister og derfor ikke gårdene antar jeg.

Da jeg var liten satt jeg å hørte på en fastboende fortelle til min mor om sitt dilemma over hvor hun skulle la barna sine som vokste opp ved Skinnarbu/ Møsvannsdammen skulle gå på skole. Skulle hun sende dem til Rauland eller til Rjukan. Kulturforskjellene var så store, hva var best?. Det utslagsgivende argumentet ble høydeforskjellen. Var det bra for barna å reise opp og ned hver eneste dag? Barna gikk derfor barneskolen i Vinje i Rauland selv om de bodde til i Tinn.

Villmarksenteret hadde en sakte start, men ser ut til å etablere seg bedre. De har fantastisk utsikt og de ser av og til reinsdyrene på toppene øst for Skarfoss og Frøystul forteller de. I 70 årene så ikke jeg noen reinsdyr selv ikke på ski, kanskje noen spor. Ca tidlig 90-tallet så jeg en stor flokk også på nordsiden av Grasfjell. Jeg undret meg og fikk senere høre at de var blitt veldig mange. Det ble jakt på dem og ble gjennomført nedskytning. I dag forteller tidligere fastboende at reisdirene ble redde etter dette. De var ikke redde før de ble jaktet på. Når deres far kjørte løypebilen innover Vindeggen Brattefjellområdet måtte han flere ganger stoppe å vente på at de skulle flytte seg og kom ikke videre med løypebilen før de flyttet seg. I dag forstår jeg det slik som om de løper og holder seg unna. De løp i hvert fall da de hadde forvillet seg på nordsiden av Grasfjell da det var mange skiløpere ute.

De fleste unge som bruker hytta på Møsvatn drar i dag raskt avgårde til skibakkene i Rauland eller Gaustadblakk evt innom svømmebassenget på Rjukan.

Andre unge drar lange turer innover fjellet både sommer og vinter.

Eldre trives best om sommeren, tar vårrengjøring, vedlikehold og går rolige turer i terrenget.

I 2014 var jeg på Møsvatn til påske for første gang på flere år:

Hvor var det blitt av alle skituristene?

Hvor var det blitt av det sydende livet?

Hvor var hotellgjestene?

Dette var jo trlst.

ENRINGER I SAMFUNNET OG POTENSIALE FOR MØSTRAND SKINNARBUOMRÅDET,

For nordmenn

- Interesse - turisme for lange turer i fjellet er på vei opp
 - Interesse for langrenn er på vei opp
 - interesse for villmarksliv og urørt natur er på vei opp
 - undervisning på villmarksentet-reinsdyr og miljø....?
 - interesse for ekstrem sport og overlevelse er økende
- Møstrand har potensiale for dette

For utlendinger

- interesse for hytter uten toalett og innlagt vann og leve primitivt er på vei opp i leiemarkedet i Norge særlig for utlendinger
- interesse for villmark er på vei opp- er eksotisk
- foretrekker ferdiglagte turer med fører om de skal inn i terrenget
- liker å høre historier og arrangementer
- noen er villige til å betale mye
- noen vil betale minst mulig
- Møstrand og Rjukan har potensiale for dette
-

Potensiale for helse og rehabilitering

-myrlendt terreng og gå utenfor stier er et utmerket terreng for **opptrening for mennesker med sjellett og muskelpager**. Det er annerkjent og brukt som metode å be mennesker med disse plagene gå utenom stiene og i mykt terreng for å senke smerter og øke styrke og mobilitet. Flere muskelgrupper er i mere aktivitet utenfor sti enn på flat vei. Videre kan flat og hard vei forårsake store smerter der myrortov er myk og behagelig samtidig som den gir utfordringer til musklene.

-Miljø skifte, langt unna rus og større byer-Få unge vekk fra dårlig miljø, gi fysiske utfordringer og opplevelse av mestring

Andre positive forhold-forandringer

Rjukan har nå linje for friluftsliv. Vilje blandt ungdom til å starte noe nytt?

Om ny vei E134 gjennom Rauland kommer vil den gi kort vei til Tinn og Skinnarbuområdet fra både øst og vest.

Om det kommer Ulv i Telemark vil jakten på reinsdyr gå ned da ulven spiser overskuddet. Videre blir kanskje beitedyr ene borte. Imidlertid vil dyrelivet og friluftsliv blir mer eksotisk for turister.

Rjukan sykehus blir nedlagt. Dette sykehuset kan i steden brukes til og samkjøres med bygdas natur og miljø. *Norge har ferre resistente bakterier og det kan være gunstigere*

for utlendinger å bli operert her enn i deres eget land samt opptrenings- og rehabiliteringsmuligheter på fjellet, ren luft, myrer å gå i, topper å bestige, etc kan være helsemessig både utfordrende, trygt og eksotisk for pengesterke europeere.

Tinn har mange tilbud på et sted.

Mindre snø i lavlandet trekker skiturister opp i høyfjellet særlig de som ønsker å gå på langrennski med turer inn i terrenget.

Morkseter kan rehabiliteres om grunneier kan tenke seg det, lage opplevelses senter/seterturisme etc. Seterjenter og gjetere sommerjobb etc. I 70-årene var det mange turer fra Frøystul og Skinnarbuområdet til Morkseter for å kjøpe melk.

Bevaring av områdets kultur og estetikk i forhold til hytteutbygging og turisme: Møstrand, Frøystul og Skarfoss har ikke mistet sitt kulturelle preg av å være fjellbygd da hyttene fortsatt ligger spredt og danner ikke en vegg av bygninger langs vannet eller langs veien. Bygda har derfor fortsatt preg av å være fjellterreng og ikke bebyggd tettsted.

Hyttene har lav standard i forhold til tilgang på vei noe som gjør at eksitrende hytteutbygging ikke har satt så dype spor som veier og skjæringer fører med seg. Det ble ikke sprent merkbart i koller med skjæringer for å plassere en hytte eller slik det nylig ble gjort i ØTB's område for å anlegge bolig. For noen år siden bygde også noen hytteiere vei til noen få hytter på vestsiden av dammen. Skjæringene til veien er ikke noe hyggelig å se på i dag. Veien og skjæringene synes godt både fra nord og syd da terrenget er kupert og skjæringer store og lite pene. Åsene skifter derfor karakter.

Hyttene i Møsvannsområdet har mindre størrelse og har naturtomt uten gjerder etc. noe som gjør de mere kjult og ikke dominerende.

Dette gjør at turistene får et preg av mindre bebyggelse og urørt natur og ikke kvelende tett i tett kommersiell turisme se eksempel nybyggingen i Rauland ved skiheisen. Da jeg så dette reagerte både jeg og medpassasjer meget negativt -en svart vegg av nesten like hus.. Ikke alle mennesker liker eller ønsker det samme. Vi må ikke se oss blinde på skisenter turisme, men se de andre med andre ønsker også. Tinn Kommune kan fortsatt berge/bevare Møsvannsområdets estetikk og bygge næringsgrunnlag for andre nisjer av turister enn skibakke turistene. Forsøke villmark turisme og uberørt natur som satsingsområde en større variasjon av turismen.

Små bygg gir inntrykk av vidt område. Store bygg gir inntrykk av smalt og trangt. Dette har med øyet og illusjon å gjøre. Fjellbygda ser helt forskjellig ut avhengig av størrelse og hvordan byggene der ser ut.

Hvorfor skal det bare bygges store palasser?

Hva med små lavkostnadshytter uten vei og med lavere standard som flere kan ha råd til eller store nok til å reise opp og jobbe over internett noen dager, få miljøskifte og hvile før man drar til byen igjen. I dag hører jeg at flere er lei av å reise så langt til hytta hver helg flere timers kjøretur og stress med barn og ski og selger nå hytta og kjøper leilighet i Spania i stedetfor.

Fjellbygda Møstrand har potensiale

- gårdsturisme, utleie, kurser på gårdene om de da ikke er fraflyttet allerede
- kulturinteresserte-
- fergen, opphold Mogen, gårdene rundt Møsvatn
- historie om vikingetid, slepene og livet på vidda, jernutvinning, -historier om fjellivet og seterjenter, fredløse, diktere og malere, "store menn" etc på gjennomreise og deres historier,
- industrielle oppdemningen, kraftutbygging, isfiske, natur og miljø
- krigshistorier- tungvannsaksjonen og de tre damvoktersønnene brødrene Skinnarland og tiden etter krigen,
- historikk hytteutbyggingen og Norsk Hydro, isfiske var det beste, men som forsvinner etter noen år med oppdemning, vassdrag og miljø, kraftutbygging
- ny tid med Villmarksenteret, nasjonalparker og vern av villreinen

Skinnarbu har potensiale for å ta seg av mange typer turister og samarbeide med Vinje/Rauland, Rjukan by og Gaustadblikk.

Innovasjon Norge snakker om oppgang av fornøyde turister

Turister som ikke melder seg på arrangementer mister informasjonen og læringen av kultur i området.

På radioen hørte jeg nylig at kommunene bør gå inn og bruke sin profesjonalitet til å hjelpe de som driver gårdsturisme for de er for små alene og starte samarbeide og få tak i de godt betalende gjestene til 3000,+ i døgnnet slik at gårdsturisme lønte seg bedre.

Utfordringen til Tinn kommune er vel her å samarbeide om turisme med nabokommunene. Møstrand ligger i to kommuner.

Nåværende hotell direktør på Skinnarbu sier til TA avis januar 2015 at han ikke forstår noen ting over at det er så få gjester. Han er av dem som har vært direktør lengst, sier han.....

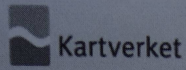
Vi hytteiere fortår heller ingenting da vi ser potensialet for bygda med mye historikk og kultur, kjempefint turterreng, nærhet til mange muligheter i Tinn og Vinje.

I fjor sommer møtte jeg en turist som var kjempefornøyd. Han skulle til Skinnarbu. Han hadde sett at det var billigere for ham på Skinnarbu enn på campingplass og tok derfor inn på hotell for natten. "Men det var jo lavprishotell da" la han til. Jeg så på ham med et

stort spørsmålstegn, men sa ingen ting. Han kunne jo være plassert på et av de enkle

rommene og ikke de bedre rommene, men kommentaren forstod jeg ikke helt. Kanskje

det var en unnskylning for å betale lite?

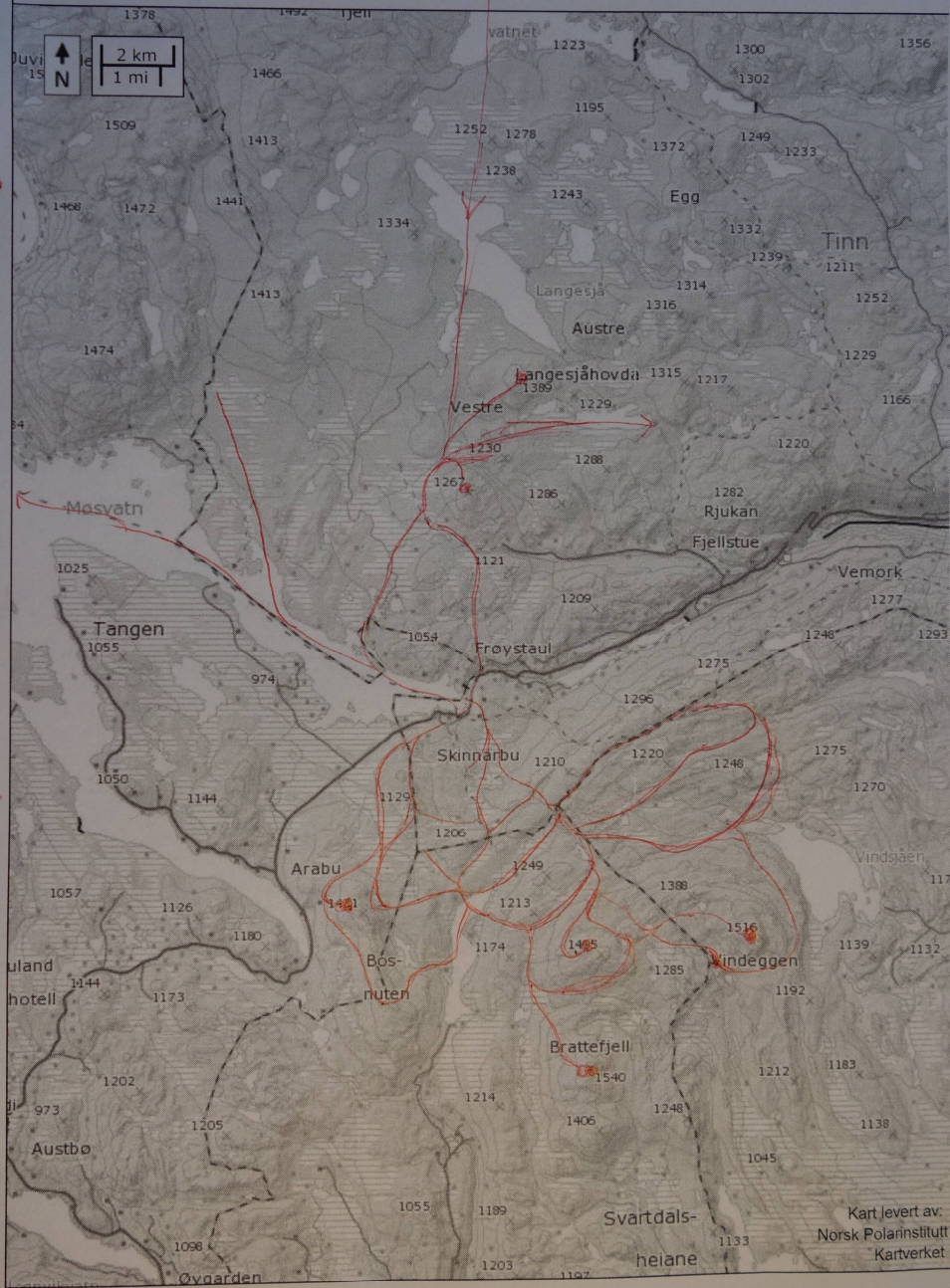

Se eiendom

informasjon fra matrikel og grunnboken

KALHØVD

13/01 2015

MOSVATN :
 = BRUK AV SKI TURENENG HYTTE & FESTE 130/10/11
 = TOPPER, FJELLTOPPER LITT TIL EGGKØGULS PÅ SKI.
 FERDSKILT KART VINTER

Imsevoll av T. Østmarken Samuelsen

Villreinen og turisme

Terrenget i Hardangervidda Nasjonalpark, Hondle reservatet og Vindeggen - Brattefjellområdet er lett tilgjengelig særlig om vinteren. Kjente hytteiere bruker begge områder flittig. Hotellgjester og andre er ikke kjent og holder seg mer til oppkjørte løyper og tråkkede turstier. Ovenfor er løypekart over vår bruk av terrenget. Villreinsenteret skal forske på villreinen i Vindeggen og Brattefjell området fra i år.

Jeg ser også at 4 kommuner møtes i Vindeggen og Brattefjellområdet. Hvem som skal ta ut turisme postensialet av de fire kommunene i forhold til hytteutbygging har jeg ikke sett vurderinger av.

Nabo forteller om reinsdyr nede ved smittebekken på nedsiden av kraftlinjene mellom hotelløypa og Frøystul.

Videre kjenner jeg ikke til om det er gjort vurderinger av om hvilken gruppe av turister man skal satse på i forhold til belastningen for villreinen i området.

Kommer det ulv i området?

Turisme og støy

Støy kan bli en plage så stor at folk holder seg unna området.

I Møsvatn/Skinnarbu området gjelder dette i fra vei, sjøfly, moterbåter og snøskutere hvor sjøfly er den desidert største plagen i dag. Ellers er dagens støy fra snøskutere og motorbåter relativt liten da de er få. Gjøres dette om til kommersiell turisme med høy motorbruk på vannet og isen, ser jeg imidlertid faren for store støyplager og ber om at Tinn og Vinje tar hensyn til beboere, hotellet og andre turister.

(På grunn av erfaring fra andre områder ved sjø kjenner jeg til at motorbåter kan være en stor plage, så stor at du ikke orker å være der. En motorvei er stille i forhold til motorbåtene.)

nedenfor kopiert inn noen artikler om turisme fra innovasjon Norge.

Nedenfor er det kopiert inn artikler for innovasjon Norge.

Etter min mening kan Rjukan Kommune satse sterkere for Skinnarbuområdet og løfte opp hotellet på Skinnarbu. Kommunene bør bruke sin profesjonalitet så en på radio til å løfte turismen. De små trengs å synes også. Det er ikke lett å bygge opp en ny nisje av turisme. Det bør bygges opp i samarbeid med andre og Tinn Kommunen kan selv være en nøkkel her på tvers av nabokommunene i stedet for å konkurrere mot hverandre få det som felles prosjekt i markedsføringen og bli synlig.

Så vidt jeg kan se er Rjukan kjempe heldig med massiv reklame fra solspeilet og tungsvannsaksjone, Gaustadtoppen bidrar vesentlig. Kulturarven bidrar. Disney filmen Frost- Rjukan og Møstrand har absolutt potensiale.

Ny trend: Fra 'transportturisme' til bærekraftig opplevelsesturisme

Lokalmatopplevelser blir stadig viktigere. I 2014 kjøpte 43 prosent flere turister lokalmat på reise i Norge sammenlignet med året før, viser en ny undersøkelse gjort for Innovasjon Norge. De matglade turistene la igjen 660 millioner kroner mer enn gjennomsnittsturistene.

Turistene vil utforske nye sider ved Norge der den gode matopplevelser inngår som naturlig del ferien.

FOTO: Mattias Fredriksson Photography AB / Visit Norway

Stadig flere turister søker det unike og spesielle når de er på reise; lokal kultur, spennende historier og særegne opplevelser. Lokale matopplevelser blir stadig viktigere for brede grupper. Den ferske «Turistundesøkelsen for sommersesongen 2014» (Innovasjon Norge) viser at antall turister som sier de har eller skal kjøpe lokalmat og -drikke på ferie i Norge i fjor har økt med til sammen 43 prosent sammenlignet med året før. De matglade turistene har et høyere døgnforbruk enn den gjennomsnittlige ferieturisten i Norge om sommeren. Merforbruket til disse turistene utgjorde i overkant av 660 millioner kroner sammenlignet med gjennomsnittsturistene.

Nordmenn vil ikke bare dra på hytta og se fjell og fjord

– Vi ser klare tegn på et markant skifte blant norske turister. Vi er i ferd med å gå fra transportturisme til opplevelsesturisme. Tidligere har nordmenn brukt en stadig større del av feriebudsjettet i utlandet. Nå opplever vi at det er mer fokus på å utforske nye sider ved Norge der den gode matopplevelser inngår som naturlig del ferien. Det stemmer ikke lenger at nordmenn bare er opptatt av hytta, å besøke slekt og venner og transporteres fra en attraksjon til en annen. Nordmenn er klare for å la seg overraske og forføre av alt landet har å by på. Vi vil oppleve Norge på samme måte som når vi drar til Italia der opplevelsen og maten står sentralt, sier administrerende direktør i Innovasjon Norge, Anita Krohn Traaseth.

Traaseth presenterte de nye tallene på Grüne Woche i Berlin, som er en av verdens største forbrukermesser innen mat og reiseliv. Innovasjon Norge er på plass med 80 norske leverandører av mat og reiselivsopplevelser som knytter nettverk, finne nye samarbeidspartnere, utvikler innovasjoner og får

testet sine produkter i et internasjonalt marked. Tilstede er også statsråd Sylvi Listhaug og landbruks- og matministre fra til sammen 70 land.

Norge har konkurransefortrinn

Det er gode tider for norsk reiseliv. I sommerhalvåret i fjor var omsetningen på 27 milliarder. Dette er en økning på 1.5. milliarder fra året før. Den positive vridningen skyldes blant annet at turister som oppsøker opplevelser knyttet til mat og kultur nå legger igjen flere penger enn før. Fortsetter veksten av matinteresserte turister i samme takt er merbeløpet knyttet til lokalmatopplevelser 200 millioner høyere neste år.

- Norge har kjente konkurransefortrinn i form av unike opplevelser i en vakker natur, ulike sesonger, trygge rammer og et mangfold av tilbud fra Nordlystursime til kulturopplevelser i Røros og ski på Trysil. Men vi har også noe mer. Vi ligger langt framme på bærekraftig turisme og kan gjøre en større satsning. Vi har fantastiske råvarer som fisk, rein, vilt og naturlige, rene landbruksprodukter, og sammenlignet med andre land ligger det sunne og trygge prosesser bak. Vi må gripe og videreutvikle de mulighetene som ligger i dette markedet for å differensiere oss og skape økt verdiskapning og sysselsetting. Hvorfor skal ikke vi bli Matlandet? Hvor lenge skal Italia og Frankrike lede an, spør Anita Krohn Traaseth.

- Vi må utnytte muligheten gjennom samarbeid

Innovasjon Norge har i over ti år vært pådrivere for økt produksjon av lokalmat. Lokalmat, definert som mat med lokal identitet, har ikke bare blitt viktigere for turistene, men er også en økende trend blant norske forbrukerne. Sammenlignet med veksten i mat og drikke generelt vokser det norske lokalmatmarkedet tre ganger så fort, og omsetningsveksten av lokalmat i butikk var på hele 16,5 prosent i fjor (Nielsen Scan Track 2014).

- Vi opplever nå en holdningsendring og en sterk trend med økt etterspørsel etter lokalmat både blant forbrukere og turister. Denne trenden må vi utnytte. Vi må jobbe for å lage attraktive, bærekraftige pakketilbud, utvikle samarbeide i regionene og synliggjøre matnasjonen Norge både innenlands og utenlands, sier administrerende direktør i Innovasjon Norge, Anita Krohn Traaseth.

Fakta Turistundersøkelsen

En landsdekkende undersøkelse som Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomfører på oppdrag av Innovasjon Norge for tredje år på rad. Undersøkelsen baserer seg på intervjuer av norske og utenlandske ferie, fritids - og forretningsreisende ved kommersielle overnattingssteder. Intervjuene gjøres gjennom hele året og i hele landet.

Formål

Overordnet ønsker man å dokumentere betydningen av reiselivsnæringen for norsk økonomi. Gjennom Turistundersøkelsen kartlegger vi blant annet formål med reisen, reisemønstre, reisefølge, bestillingstidspunkt, samt gjennomførte og ønskede aktiviteter og opplevelser, ned på et regionalt nivå. Kunnskapen vi får gjennom undersøkelsen hjelper oss å tilpasse og forbedre norske reiselivsprodukter og gjøre de mer konkurransedyktig. Samtidig som vi får god kunnskap om hvordan vi kan markedsføre Norge som feriemål på en best mulig måte mot de rette målgrupper.

Turistundersøkelsen for sommeren 2014 som nå lanseres baserer seg på intervjuer med norske og utenlandske turister (både ferie- og forretningsreisende) gjennomført i perioden mai 2014 til og med august 2014. Det ble i alt gjennomført 5362 intervjuer, herav 4770 med ferie- og 592 med forretningsreisende. Datagrunnlaget er samlet inn av Statistisk Sentralbyrå (SSB) og er vektet opp til det faktiske antallet overnattinger (ca. 15,3 mill.) i hele perioden (mai til august) av SSB. Denne vekten er benyttet i alle analyser, og turistenes svar er derfor vektet etter hvor mange overnattinger de representerer.

Kontakt:

Inger Solberg, direktør landbruk og marin sektor, Innovasjon Norge
Mob: 916 24 760
E-post: inger.solberg@innovasjon norge.no

Presse: Siv Isabel Eide, kommunikasjon, Innovasjon Norge
Mob: 932 453 27
E-post: siv.isabel.eide@innovasjon norge.no

Presentasjon: Fra 'transportturisme' til bærekraftig opplevelsesturisme

Anita Krohn Traaseths presentasjon under pressekonferansen på IGW
Godt turistår i 2014 -Tror på fortsatt vekst i 2015

Reiselivsnæringen kan se tilbake på tidenes turistsommer og en vekst som har
fortsatt ut året med en økning i antall kommersielle gjestedøgn på tre prosent
i 2014. Nye tall viser at også det totale forbruket har økt med 1,5 milliarder
kroner sommeren 2014 sammenlignet med 2013.

Disse turistene er mest fornøyd med norgesferien

Nordmenn er totalt sett mer fornøyd med norgesferien enn utenlandske turister, selv om alle er enige om at pris ikke står i forhold til kvalitet i Norge. Dette viser turistundersøkelsen fra Innovasjon Norge.

Undersøkelsen viser at turistene i Norge generelt sett er meget tilfredse med norgesferien, men enkelte er mer fornøyd enn andre. Mest fornøyd med norgesoppholdet er russiske turister, hvor hele 85 prosent svarer at de er meget fornøyd med feriereisen.

Svenskene er de mest fornøyd gjestene i skandinavia, og er mer fornøyd med norgesferien enn de danske turistene.

Reisende fra Sør-Europa er de turistene som er minst fornøyd med norgesoppholdet, viser turistundersøkelsen.

- Det er positivt å lese at turistene til Norge generelt sett er veldig fornøyd med oppholdet. Den nye turistundersøkelsen gir oss en god innsikt i turistens opplevelse av ferien i Norge og gir oss et godt verktøy for å videreutvikle og forbedre norske reiselivsprodukter ytterligere, sier reiselivsdirektøren i Innovasjon Norge, Per-Arne Tuftin, om den nye undersøkelsen. Han er ikke overrasket over at pris i forhold til kvalitet er den faktoren som kommer dårligst ut i undersøkelsen.

- Norge er et høykostland og det koster å være på ferie i Norge, da er det viktig at vi leverer reiselivsprodukter som forsvaret det høye prisnivået her til lands. Dette blir enda viktigere i årene som kommer med den skjerpede konkurransen. Dette er noe norsk reiselivsnæring må ta tak i, sier reiselivsdirektøren.

Dette er turistene fornøyde med

I tillegg til å vurdere den generelle tilfredsheten på ferien, ble deltakerne i undersøkelsen bedt om å rangere ulike sider ved ferien som kvaliteten på overnattingsstedet, serveringsstedet og servicenivået her til lands.

Resultatene viser at pris i forhold til kvalitet er det kriteriet som blir vurdert lavest av både norske og utenlandske turister.

Overordnet er nordmenn mer fornøyd med ferien i Norge og vurderer alle de underliggende parameterne unntatt de norske attraksjonene mer positivt enn de utenlandske turistene.

Selv om norske turister ikke er spesielt fornøyd med attraksjonene her til lands, er det nettopp disse utlendingene er mest tilfreds med, og rangerer norske attraksjoner, servicenivået og informasjon og skilting som de elementene de er mest fornøyd med på ferien. Minst fornøyd er de med pris i forhold til kvalitet, overnatting - og spisesteder.

Ser en på nasjonale forskjeller er de skandinaviske turistene langt på vei mer fornøyde med norgesoppholdet enn både tyske og nederlandske turister som generelt er mindre imponert over norgesferien. Det er spesielt overnatting, spisesteder og pris i forhold til kvalitet som trekker opplevelsen ned for de tyske turistene. Nederlenderne er også misfornøyd med pris i forhold til kvalitet og spisesteder.

- Turistundersøkelsen gir oss noen verdifulle signaler om hvor norsk reiselivsnæring må forbedre seg for å gjøre totalopplevelsen for turister i Norge bedre. Jeg tror det er viktig at vi tar disse signalene på alvor og tar i et tak for å øke tilfredsheten blant både norske og utenlandske turister, sier Tuftin.

Turistundersøkelsen viser at norsk reiselivsnæring må øke kvaliteten på norske spisesteder og aktivitetsmuligheter for at norske turister skal bli mer fornøyd med norgesferien.

For utenlandske turister er det aktivitetsmuligheter i lokalmiljøet som trekker mest ned på totalopplevelsen av ferien i Norge.

Fakta om Innovasjon Norges turistundersøkelse:

- Innovasjon Norges landsdekkende turistundersøkelse vil utføres årlig og skal erstatte den tidligere gjesteundersøkelsen utført av Transportøkonomisk Institutt (TØI).
- Undersøkelsen baserer seg på datainnsamling ved kommersielle overnattingssteder.
- Turistundersøkelsen 2012 inneholder analyser av turister som har vært på forretnings -eller feriereise i Norge i sommersesongen 2012 fra mai til august.
- Rapporten estimerer disse turistenes samlede forbruk og ser på hvordan forbruket blir fordelt på ulike utgiftsposter basert på spørsmål i undersøkelsen.
- I tillegg til analyse av turistenes forbruk gir datagrunnlaget også innsikt i turistenes adferd og deres bedømmelse av ferien i Norge generelt.
- Rapporten er utarbeidet av Epinion på vegne av Innovasjon Norge.

http://www.innovasjon norge.no/no/Reiseliv/Nyheter/Disse-turistene-er-mest-fornoyd-med-norgesferien/#.VMadUL_Tyng

Reiseliv og turisme

Norge, en drømmedestinasjon

Til tross for økonomisk usikkerhet og krisetilstander sier et økende antall franskmenn at de vil reise på ferie i inneværende år, de er sågar rede til å investere mer i ferien enn tidligere. Dette er gode nyheter for Norge – franskmennenes drømmedestinasjon.

Norge har et sterkt image i Frankrike, og vi oppleves som en destinasjon som respekterer miljøet og vektlegger bærekraft. Et sted der man finner ro gjennom naturbaserte aktiviteter og samtidig kan nyte kulturopplevelser i byene.

Sammen med våre kampanjepartnere skal vi sikre at Norge blir gjort synlig og ikke minst tilgjengelig på det franske markedet. Våre aktiviteter skal gjøre veien fra drøm til virkelighet kortere gjennom å legge til rette for enkelt å bestille en Norgesferie.

Ettersom tur-operatører og reisebyråer har en sterk posisjon i markedet er det viktig for oss å jobbe tett med de profesjonelle aktørene i markedet, dette for

å sikre at Norge blir en foretrukket destinasjon å selge inn overfor ferisesøkende kunder.

Erfaringene fra satsningen i Rhône-Alpes i 2012 tilsier at dette er en viktig med et stort potensiale. Sammenligner vi antall brosjyrebestillinger i regionen per 1. august i 2013 med samme periode i 2010 ser vi at andelen har økt fra 11,06 % til 13,42% av totalt bestilte brosjyrer. Vi vil derfor videreføre satsningen her, i tillegg til fortsatt økt fokus i Paris / Île de France.

Bruk av internett, mobil og sosiale medier er høy i Frankrike, vi vil derfor for 2013 legge enda større vekt på digitale markedsaktiviteter og bruk av sosiale medier.

http://www.innovasjon norge.no/no/Kontorer-i-utlandet/frankrike/markedsmuligheter/Reiseliv--turisme/#.VMaeTL_Tyng

Tinn kommune
Postboks 14
3661 RJUKAN

Kommuneplan for Tinn, samfunnsdelen 2014–2026 – Uttalelse til varsel – Planprogram på høring

Vi har mottatt forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2014–2026 for Tinn kommune på offentlig ettersyn. Fylkesmannen svarer med dette samlet.

Gjeldende samfunnsdel er vedtatt i 2006, med virkning 2006–2018. Det er derfor fornuftig at kommunen nå rullerer samfunnsdelen. Det var også gitt føringer i kommunens planstrategi om at det var behov for å rullere samfunnsdelen, med utgangspunkt i de utfordringene kommunen står overfor. Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy for kommunens helhetlige planlegging, og gjelder valg knyttet til samfunnsutviklingen framover både for kommunen som samfunn og kommunen som organisasjon. Selv om den økonomiske handlefriheten til kommunen er begrenset de nærmeste årene, er det viktig å rullere kommuneplanen for å justere kursen i forhold til dette.

Samfunnsdelen må følges opp av en handlingsdel, som omfatter oppfølgingen av planen de påfølgende fire årene. Økonomiplanen kan gå inn som del av handlingsdelen. Handlingsdelen skal rulleres årlig, for å fange opp nye eller endrede behov og forutsetninger.

Plan- og bygningsloven § 4-1 setter krav til innholdet i et planprogram. Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativ som vil bli vurdert, og behovet for utredninger. Vi ser at planprogrammet for rulling av samfunnsdelen inneholder de fleste av disse elementene.

Planprogrammet skal redegjøre for hva kommunen vil konsentrere seg om ved utarbeiding av planen, og hvilke alternativ som vil bli vurdert. Miljøverndepartementet har utarbeidet «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging», vedtatt ved kgl.res. 24.06.2011. Sommeren 2015 vil det bli gitt ut nye nasjonale forventninger, og dersom planarbeidet trekker ut i tid er det viktig at disse blir tatt hensyn til ved utarbeiding av planen. De nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Bærekraftig utvikling er sentralt. Videre er verdiskapning og næringsutvikling, folkehelse og tettstedsutvikling eksempel på tema fra de nasjonale forventningene som har relevans for arbeidet med samfunnsdelen. For oss er det viktig at det går fram hvordan de nasjonale forventningene er vurdert og innarbeidet i samfunnsdelen.

Vi viser også til vårt innspill til kommunal planstrategi for Tinn (brev av 30.04.2013) og veileder T-1492 Kommuneplanprosessen – samfunnsdelen – handlingsdelen.

Postadresse
Postboks 2603
3702 Skien

Besøksadresse
Gjerpensg. 14, Bygg F, Skien
Organisasjonsnummer
974 762 684

Telefon
35 58 61 10
Telefaks
35 52 85 90

E-post
fmtepost@fylkesmannen.no
Internett
www.fylkesmannen.no/telemark

Varslet reform i offentlig sektor

Regjeringen har i regjeringserklæringen bl.a signalisert at de ønsker å se nærmere på kommunestrukturen og legge til rette for kommunesammenslåing. Vi savner at det i samfunnsdelen legges opp til en diskusjon av hva en kommende kommunestrukturdebatt vil bety for Tinn, og hvilken strategi kommunen har. Dette kan være knyttet til målsetning om levering av gode og brukerrettede tjenester, og om en sammenslåing av kommuner kan være med på å skape en mer bærekraftig kommunestruktur.

Sammenheng mellom samfunnsdelen og arealdelen

Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy som skal bidra til en helhetlig planlegging. Gjennom arbeidet med samfunnsdelen bør kommunen legge vekt på å synliggjøre de strategiske valg som tas med tanke på utfordringer knyttet til samfunnsutviklingen. Samfunnsdelen danner et viktig grunnlag for å gjennomføre valg og prioriteringer i arealdelen. Det er derfor viktig at strategier for utvikling og arealbruk i kommunen kommer tydelig fram.

Et viktig mål for planleggingen er å sikre en tilstrekkelig boligbygging, samtidig som det skal legges vekt på å opprettholdes en klar grense mellom bebygde områder og LNF-områder. Ikke minst er dette viktig fordi en del av disse områdene også er viktig leveområder for villrein som er en art Norge har et internasjonalt ansvar for. I den grad en ønsker å tilrettelegge for spredt boligbygging eller spredt næringsvirksomhet med tilknytning til landbruket er det viktig å legge strategier for dette på dette plannivået slik at en sikrer en strategisk vurdering av problemstillinger rundt dette. Det er således viktig at det legges opp til en god kopling mellom samfunnsdelen og arealdelen.

Av kapittel 5.2 i varselet fremgår det at mål og føringer for kommunens arealdel skal være blant hovedtemaene i revideringen av kommuneplanen. Det bør her gis klare signaler om kommunens ønsker for sentrumsutvikling, og boligbygging samt utvikling av næringsareal og industriområder. Kommunen bør også gi tydelige signaler om bruk av utbyggingsavtaler som et verktøy for å sikre gjennomføring av vedtatte reguleringsplaner.

En av våre største utfordringer for framtida er klimaendringene. Selv om utfordringen er global kreves det handlinger lokalt for at vi skal greie å takle disse utfordringene. Samfunnsdelen til kommuneplanen er riktig plannivå for å drøfte hvordan kommunen skal medvirke til reduserte utslipp av klimagasser og hvordan en gjennom kommunens virksomhet skal tilpasse seg et klima med større innsalg av ekstremvær. Det er også viktig at det gjennom arbeidet med kommuneplanen sikres en god kopling mellom samfunnsdelen og de øvrige delplanene i kommunen slik som for eksempel Energi- og klimaplan og Strategisk plan for landbruk og naturforvaltning.

Med hilsen

Helge Nymoen
avdelingsdirektør

Kristin B. Vindvad
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statens vegvesen, Region sør	Serviceboks 723	4808	ARENDAL
Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN

Kopi internt til:

Sigurd Lenes

Fra: Elisabeth Samuelsen[esamuels316@yahoo.no]

Dato: 11.02.2015 10:17:18

Til: Postmottak

Kopi: fntepost@fylkesmannen.no

Tittel: Tillegg til innspill Kommunedelplan Tinn Kommune, endring hytteturisme, økt belastning villrein

Thora Elisabeth Samuelsen
Busterudkleiva 11
1778 Halden

Til Tinn Kommune

Tillegg til innspill varslet ny kommunedelplan, økt belastning villrein og endring i ski- og hytteturisme,

Bekjent i Oslo fortalte i julen at flere av deres venner selger deres hytter ved skibakkene og kjøper leilighet i Spania da å dra til fjells helg etter helg med lang bilkjøring for skibakkeweekend har medført stress og at de kjøper seg hytte i Spania i stedet for.

Imidlertid er det ny mote med friluftsliv og langrenn noe artikkelen nedenfor bekrefter. Jeg berørte noe av dette i mitt tidligere innspill til kommunedelplan.

Dette kan spille inn på forvaltningen av villreinen og jeg antar Tinn Kommune bør ta hensyn til sin planlegging av hytter i forhold til villreinen.

Denne artikkelen bekrefter det jeg har hørt fra bekjente.

Vennlig hilsen

Thora Elisabeth Samuelsen

Nedenfor innkopierte fra ABC nyheter:

HYTTEMARKEDET PÅ FJELLET: Den årlige fjellhytterapporten fra Eiendom Norge som ble lagt frem i går viser at hytter ved langrennsløyper er populære. Illustrasjonsfoto: Per Erik Jæger

Disse hyttene stiger mest i verdi

Fjellhytter beliggende ved langrennsløyper er populære.

Tekst: Sverre Julsrud Kristiansen - [Klikk.no](#)
Tirsdag 10.02.2015, kl. 20:40

Skriv ut 0

Den årlige fjellhytterapporten fra Eiendom Norge som ble lagt frem i går viser at hytter ved langrennsløyper er i vinden. Verdien av fjellhytter beliggende ved langrennsløyper steg med 1,9 prosent det siste år, mens fjellhytter beliggende ved alpinanlegg sank med 2,8 prosent.

- Kostbare laftekasser nær alpinanlegg har sett sine beste dager. De må fortsatt prises nedover, sier sjeføkonom Jan Ludvig Andreassen i Eika Gruppen til Hytteliv.

- [Langrenn er inn for tiden](#), gjerne i kombinasjon med fine turområder. Mens det tidligere var på moten å ha store fester på hytta er nå [fritidsaktiviteter i fokus](#), fortsetter han.

Stigende interesse

[De rimelige familiehyttene](#) som ikke ligger altfor langt fra de store byene gjør det altså best. Luksushytter dårligst. Samtidig ser hyttemeglerne en sterkt stigende interesse generelt etter hytter: Fra februar 2014 til februar 2015 ble det solgt 3.188 fjellhytter i Norge - en økning på hele 26 prosent fra samme periode året før.

- Norsk økonomi er i endring, med nedgangstider for den tidligere så rike oljenæringen, og et visst oppsving for mere tradisjonelle næringer som har mer glede av rentekutt og svak kronekurs, enn de tar skade av oljeprisfall. Hytte- og friluftsmarkedet er en av vinnerne i denne nye lavvekstperioden. Familier velger seg ferie i Norge, og vi får også flere utlendinger på besøk, forklarer Andreassen.

Ingen endring

Administrerende direktør Christian Vammervold Dreyer i Eiendom Norge mener attraktiviteten ikke har endret seg, men at hytter nær alpinanlegg ofte har høyere priser enn «langrennshytter». Og det dyreste hyttemarkedet er fremdeles noe tregere enn det ordinære hyttemarkedet. Det gjenspeiler seg i disse forskjellige prisutviklingstendensene, tror han.

Bård Kristiansen som er administrerende direktør i Sportsbransjen som sitter på salgstall fra de ulike sportskjedene bekrefter at langrennsinteressen er høy, og har vært ganske stabilt høy de siste 4-5 årene.

- Det området som kanskje vokser mest er utstyr til topturer, sier Kristiansen til Hytteliv.

- Vanlig langrennsutstyr øker nødvendigvis ikke mer enn alpinutstyr hvis man skal forsøke seg på en sammenligning. Men vi har sett at rulleskisalget vokser kraftig. Det er mulig at de som liker langrenn, går oftere nå enn tidligere. Kanskje har en interessen for langrenn de siste årene ført til at det blir mer attraktivt også å eie hytte utenfor alpinområdene, undrer han.

Sterk økning

Kommunikasjonssjef Emilie Nordskar i Skiforeningen kan fortelle at de merker økt langrennsinteresse. Skiforeningen har i dag 72 000 medlemmer, det er en økning på hele 50 prosent de siste fem årene.

- Den økte interessen kan handle om flere ting, både det at langrenn er en utrolig fin treningsform og at folk flest ser ut til å bli stadig mer opptatte av å være i aktivitet, men også at skisport og da gjerne langrenn blir mer og mer synlig i mediebildet gjennom kjente profiler, sier Nordskar.

At omsetning av hytter øker mener meglerbransjen skyldes nordmenns tro på egen økonomi.

- Folk flest opplever en trygg arbeidssituasjon, positiv lønnsutvikling, rekordlave renter og kredittvillige banker. Denne kombinasjonen har medført at mange i hyttemarkedet har nå hoppet ned fra gjerdet og har handlet. Vi har rett og slett fått høyere etterspørsel, tilbudet har ligget ganske stabilt lenge, sier Dreyer.

Prisen på en fjellhytte

Fjellhytterapporten viser imidlertid at prisene totalt sett for hytter på fjellet har hatt en svak utvikling og steg med kun 0,3 prosent det siste året. Den typiske fjellhytta i Norge koster nå 1,5 millioner kroner i snitt.

<http://www.abcnyheter.no/penger/okonomi/2015/02/10/217583/disse-hyttene-stiger-mest-i-verdi>

**TINN
KOMMUNE**

PLANPROGRAM:
KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2014 - 2026

Høringsutkast – august 2014

Utkast til planprogram

Kommuneplan for Tinn 2014 — 2026

Samfunnsdelen

I. BEHOV FOR REVISJON AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	2
1.1 Krav om planprogram	2
1.2 Tematisk avgrensing	2
1.3 Gjeldende kommuneplan for Tinn kommune 2006 — 2018	3
2. FORUTSETNINGER FOR PLANARBEIDET.....	4
2.1 Nasjonale føringer.....	4
2.2 Regionale føringer.....	4
2.3 Kommunens planverk	4
3. Samfunnsutviklingen.....	6
3.1 Befolkningsutvikling.....	6
3.2 Økonomi	7
3.3 Næringsliv.....	7
4 MÅL FOR PLANARBEIDET	8
4.1 Langsiktige mål	8
4.2 Resultatmål.....	8
4.3 Prosessmål	9
5. Sentrale områder og tema	9
5.1 Kommuneplanen som styringsverktøy	9
5.2 Hovedtemaer ved revidering av kommuneplanen	9
6. Planprosess	9
6.1 Organisering av arbeidet med kommuneplanen.....	9
6.2 Hovedfaser i planprosessen	10

1. BEHOV FOR REVISJON AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planen består av en samfunnsdel og en arealdel med tilhørende bestemmelser. I dette dokumentet vil begrepet 'kommuneplanen' henvise til kommuneplanens samfunnsdel.

Planperioden er 12 år, men perspektivet og konsekvensene er lenger. Minst en gang hver valgperiode skal kommunestyret vurdere om kommuneplanen skal revideres.

Det forrige kommunestyret vedtok i 2010 revisjon av kommuneplanen for Tinn kommune fra 2006. Det ble fastsatt et planprogram og arbeidet med revisjon kom i gang. Dette skulle skje parallelt med utarbeidelse av trafiksikkerhetsplan. Det ble oppnevnt en politisk arbeidsgruppe, men revisjonsarbeidet ble ikke fullført og stoppet opp i 2011.

I kommunens planstrategi er det nå vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres i 2013.

I forbindelse med behandlingen av Tinn kommunes økonomiplan for 2014 – 2017 ble det videre vedtatt:

“Kommuneplanens samfunnsdel revideres i 2013. Parallelt med revisjonen utarbeides det handlingsprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens handlingsdel med operative mål, tiltak og økonomiske rammer for enhetene integreres fullt ut med økonomiplanen ved rulleringen våren 2014”

Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde:

- analyse av kommunens utfordringer
- prioriterte utviklingsområder (samfunn og kommuneorganisasjon)
- realistiske handlingplaner med mål og tiltak
- handlingsplaner forankret i økonomiplan

1.1 Krav om planprogram

Før oppstart av arbeidet med kommuneplanen skal det utarbeides et planprogram. Da tidligere revisjon av kommuneplanens samfunnsdel ikke ble fullført, legges det med dette fram forslag til nytt planprogram.

Planprogrammet skal fastsette rammer og premisser og klargjøre formålet med planarbeidet. Det skal beskrive antatte problemstillinger som vil bli belyst, og om det skal utarbeides særskilte utredninger knyttet til tema eller områder i kommuneplanen. Hvordan opplegget for prosess, medvirkning og informasjon skal sikres skal også beskrives i planprogrammet.

Forslag til planprogram er basert på kommunestyrets vedtak om oppstart av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Planprogrammet er et høringsforslag til revisjonen av kommuneplanen.

Planprogrammet slik det endelig vedtas, med innspill fra befolkningen i Tinn, næringsliv og organisasjoner, vil utgjøre kommunestyrets bestilling til kommuneplanens arbeidsgruppe når det gjelder kommuneplanens innhold og prosess.

1.2 Tematisk avgrensing

Planprogrammet skal tydeliggjøre hva som skal behandles i kommuneplanen og hvilke tema en skal konsentrere seg om i revideringen. Det er nødvendig å prioritere hvilke områder som er viktigst å

behandle og begrense omfanget slik at kommunen kan gjennomføre revisjonen innen rimelig tids- og ressursbruk.

Planprogrammet legger opp til behandling av følgende hovedtemaer ved denne revisjonen:

- Næringsutvikling
- Skole og utdanning
- Folkehelse og omsorgstjenester
- Innovasjon og endring
- Samfunnssikkerhet

1.3 Gjeldende kommuneplan for Tinn kommune 2006 — 2018

Kommuneplanen for Tinn kommune ble sist revidert 2006.

I revisjonen av kommuneplanen den gang ble det prioritert å forbedre samfunnsdelen som et retningsgivende styringsverktøy, med klare mål og strategier for den langsiktige utviklingen av kommunesamfunnet.

Visjon/hovedmål

"Reiselivskommunen Tinn"

Det ble valgt strategier for å nå kommuneplanens visjoner og mål. Strategiene var knyttet til nærings- og kompetanseutvikling, estetikk/kultur og identitet. Det skulle satses på byen, bygdene og fjellet.

Kommuneplanen ga overordnede mål for kommunal tjenesteproduksjon. Tinn kommune skulle:

- ha en samordnet og helhetlig utvikling av kommunens tjenester
- utvikle fleksible og kvalitative gode tjenester
- ha dialog med brukerne
- framstå som en kommune hvor det var lett å orientere seg i og hvor henvendelser raskt ble fulgt opp
- utvikle en effektiv organisasjon
- være en attraktiv arbeidsgiver for derigjennom å sikre kvalifisert arbeidskraft
- ha økonomisk kontroll og handlefrihet

Det skulle videre legges vekt på

- levende og aktive lokalmiljøer i alle deler av kommunen
- frivillig arbeid
- infrastruktur
- samfunnssikkerhet

Det ble ikke utarbeidet handlingsplan for kommuneplanens samfunnsdel.

2. FORUTSETNINGER FOR PLANARBEIDET

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger:

- Kommunesamfunnet som helhet
- Kommunen som organisasjon

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og være kommunens overordnede styringsdokument. Og legge føringer for revisjon av arealdelen.

2.1 Nasjonale føringer

Regjeringen har fastsatt nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging. Hensikten er å gjøre planleggingen mer målrettet og sikre at viktige nasjonale interesser blir ivaretatt.

Plan- og bygningsloven fastslår at de nasjonale forventningene skal bidra til å fremme en bærekraftig utvikling.

Forventningene omfatter klima og energi, by- og tettstedsutvikling, samferdsel og infrastruktur, verdiskaping og næringsutvikling, natur, kulturmiljø og landskap samt helse, livskvalitet og oppvekstmiljø og er fastsatt i et eget rundskriv fra Miljøverndepartementet.

2.2 Regionale føringer

Følgende fylkesplaner og regionale dokumenter er relevante for Tinn kommune.

- Regional planstrategi
- Regional plan for reiseliv og opplevelser
- Regional plan for nyskaping og næringsutvikling
- Fylkesvegplan
- Kollektivplan for Telemark
- Miljø og Klima
- Fylkesdelplan for senterstruktur

2.3 Kommunens planverk

Nivå 1: Overordnede planer

- Kommunal planstrategi
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Kommuneplanens handlingsdel
- Økonomiplan

Nivå 2: Strategiske planer

- Strategisk Næringsplan
- Energi og klimaplan
- Folkehelseplan (mangler)
- Overordnet beredskapsplan
- Overordnet tekniske planer (mangler)
- Areal- og kommunedelplaner
- Helse- og omsorgsplan 2010 – 2020

- Boligsosial plan
- Overordnet sosialplan (mangler)
- Kulturplan 2009 – 2013
- Overordnet oppvekstplan (mangler)
- Arbeidsgiverstrategi 2020 (mangler)
- Eierstrategi

Nivå 3: Delplaner

Strategisk Næringsplan:

- ✓ Reiselivsstrategi
- ✓ Partnerskapsmodellen
- ✓ Strategi plan for landbruk og naturforvaltning
- ✓ Sti- og løypeplan

Energi og klimaplan:

- ✓ Ingen delplaner

Folkehelseplan (Mangler):

- ✓ Ingen delplaner

Helse- og omsorgsplan 2010 – 2020:

- ✓ Demensplan
- ✓ Psykiatriplan

Kulturplan 2009 – 2013:

- ✓ Kommunedelplan for idrett og friluftsliv

Overordna Beredskapsplan

- ✓ Overordna ROS-analyse

Overordnet sosialplan (mangler)

- ✓ Boligsosial handlingsplan
- ✓ Flyktningeplan
- ✓ Rusplan
- ✓ Barnevern

Overordnet teknisk planer (mangler)

- ✓ Hovedplan for vann og avløp Rjukan
- ✓ Avfallsplan
- ✓ Trafikksikkerhetsplan
- ✓ Asfalteringsprogram
- ✓ Vedlikeholdsprogram

Overordnet oppvekstplan (mangler)

- ✓ Kvalitetsutviklingsplan for skolen i Tinn
- ✓ Kvalitetsutviklingsplan for barnehagene i Tinn
- ✓ Kompetanseutviklingsplan for barnehagene

Arbeidsgiverstrategi 2020 (mangler):

- ✓ Arbeidsgiverpolitisk plattform
- ✓ Kompetanseutviklingsplan
- ✓ Arkivplan

Arealplaner:

- ✓ Kommunedelplaner og reguleringsplaner
- ✓ Verdensarv oppfølging

Eierstrategi:

- ✓ Eierstrategier for kommunale selskapet

Nivå 3: Enhetenes detaljplaner

- ✓ Dette er enhetenes egne driftplaner som ikke er gjenstand for politisk behandling.

3. Samfunnsutviklingen

3.1 Befolkningsutvikling

Tinn kommune har hatt en jevn nedgang i folketallet. Siden 1972 har innbyggertallet falt med 26,2 %, mens Norges befolkning har vokst med 42,2 % i samme tidsrom.

De siste 5 årene har en hatt en befolkningsnedgang 37 personer eller ca. 0,6 %. Dette skyldes imidlertid fødselsunderskudd på 81 personer. Det har vært en nettotilflytning til kommunen på 44 personer i denne perioden. Folketallsnedgangen har i de siste årene stagnert i forhold til tidligere perioder da det både var fødselsunderskudd og nettoutflytning og dermed en stor folketallsnedgang.

Befolkningstill. Telledato 31.12. 2008-2012 er faktiske tall. 2013 – 2030 er SSBs prognoser.

	2008	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	2025	2030
0-5 år	346	337	361	352	337	324	325	323	322	336	334
6-12 år	525	513	469	436	428	442	425	428	444	426	437
13-15 år	212	232	222	231	233	224	218	201	175	200	192
16-19 år	294	280	275	280	279	273	289	292	287	242	249
20-44 år	1754	1749	1689	1658	1633	1604	1594	1579	1554	1561	1554
45-66 år	1838	1857	1887	1876	1883	1893	1881	1873	1883	1833	1784
67-79 år	583	586	638	677	711	751	792	841	896	973	953
80 år +	458	483	432	416	395	380	365	345	336	373	502
I alt	6010	6037	5973	5926	5899	5891	5889	5882	5897	5944	6005

Førskolebarn:

Antall førskolebarn økte 2012 etter å ha vært relativt stabilt de siste 5 årene. SSBs prognoser tilsier en reduksjon fram mot 2020 med 30 eller ca. 4 barn i gjennomsnitt pr. år. Etter 2020 øker antall barn noe.

Barneskoleelever:

Elevgrunnlaget for barneskolene har gått betydelig ned de siste 5 årene. Reduksjonen er på 56 elever samlet for Tinn. I tillegg har de offentlige skolene i Tinn mistet elever til Montessori. Prognosene viser en ytterligere nedgang på 25 elever frem til 2016. Deretter øker elevtallet noe.

Ungdomsskoleelever:

Ungdomsskolene har hatt et relativt stabilt elevtal de siste 5 årene. Prognosene viser imidlertid at vi her vil få en kraftig nedgang i elevtallet frem til 2020.

Elevgrunnlag til videregående skole:

Prognosene tilsier at videregående skole beholder sitt elevgrunnlag frem til 2020 for deretter å synke.

Voksne:

Det har vært en stor nedgang av innbyggere i gruppen unge voksne 20 – 44 år. Prognosene viser at nedgangen for disse fortsetter. Det er imidlertid en liten vekst i gruppen eldre voksne 45 – 66 år til 2020. Deretter synker tallet også for denne aldersgruppen.

Eldre:

Tallet på eldre over 80 år blir kraftig redusert fram mot 2020. Tallet på unge eldre øker imidlertid betydelig i denne perioden. Dette tilsier at presset på institusjonsplasser avtar og at midler bør kanaliseres fra institusjonsomsorgen til hjemmetjenester. Dette er i tråd med den vedtatte omsorgsplanen. Vi står ikke overfor noen eldrebølge, men etter 2020 vil den eldste gruppen øke. Det vil imidlertid ikke være særlig mange flere i denne aldersgruppen i 2030 enn det var i 2008, så noen stor eldrebølge vil det neppe bli.

Det vises for øvrig til økonomiplan 2014 – 2017 og vedtatt planstrategi 2013 for nærmere analyser.

3.2 Økonomi

For å sikre fremtidige utviklingsmuligheter er det viktig med økonomisk kontroll og handlefrihet. I budsjettforslaget er det lagt inn krav til netto driftsresultat og andel lånegjeld som sikrer økonomisk handlefrihet i fremtiden. For å sikre økonomisk balanse er det viktig at tilfeldige ekstraintekter ikke brukes til å finansiere et aktivitetsnivå som ikke kan opprettholdes på lengre sikt.

Det er vedtatt følgende måltall for overordnet økonomistyring av kommunen:

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	3-5 %
Lånefinansiering av investeringer	30-40 %
Netto finansutgifter i % av driftsinntektene	2-3 %
Likviditetsgrad 2	minst 1

3.3 Næringsliv

Kommunen er i utgangspunktet tillagt rollen som lovforvalter og tjenesteleverandør, men kan også velge å ta på seg rollen som tilrettelegger og proaktiv nærings- og samfunnsutvikler.

Den vedtatte strategiske næringsplanen for Tinn skal gi innspill til mål og strategidelen i kommuneplanen. Tinn kommune har et eget næringssselskap. For å sikre utviklingen av Tinn som reiselivsmål er det utarbeidet partnerskapsavtaler som et strategisk verktøy mellom næringsliv og kommune.

Tinn kommune har fortsatt en av Telemarks viktigste jord og skogbruksnæringer. Mål og strategier for landbruket slik det er nedfelt i strategisk handlingsplan for landbruket vil gi innspill inn i kommuneplanprosessen.

4 MÅL FOR PLANARBEIDET

4.1 Langsiktige mål

Kommuneplanen skal være retningsgivende og tydelig styringsverktøy for kommunens politiske og administrative ledelse.

Videre skal kommuneplanen legge føringer for kommunens øvrige planlegging. Et viktig mål med planarbeidet er å avstemme underordna planer med kommuneplanen. Det kan medføre behov for justeringer i eksisterende delplaner.

Dette betyr også at kommuneplanens samfunnsdel bør utarbeides før de andre planene og kommunens planstrategi bør revideres med henblikk på dette.

Kommuneplanen omhandler kommunens samfunnsmessige hovedutfordringer, men også hvordan kommuneorganisasjonen bør utformes og fungere for å nå målsetningene.

Kommuneplanprosessen er en viktig arena for overordnede diskusjoner om fremtidig utvikling og framtidvisjoner for kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel må også inneholde mål og føringer for revisjon av arealdelen.

4.2 Resultatmål

Kommuneplanen skal videreutvikles som et entydig styringsdokument med tydelige føringer for oppfølgende planer og tiltak. Kommuneplanleggingen må organiseres som en løpende og rullerende prosess.

Tinn har et omfattende, men fragmentert planverk. Hver for seg er det gode planer med store ambisjoner på alle felt. Det er også ambisjoner om betydelige nye økonomiske satsninger. Det er imidlertid ikke mulig å gjennomføre alle de gode planene innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Kommunens nåværende planlegging skaper dermed urealistiske forventninger både hos innbyggere, ansatte og politikere.

Vi trenger et verktøy for å avstemme planene og prioritere innenfor realistiske rammer. Dette er Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen i samfunnsdelen må ta opp i seg sektorplanenes mål og tiltak prioritert inn i økonomiplanen.

Kommuneplanen og særlig da kommuneplanens samfunnsdel er helt sentral for kommunens helhetlige planlegging. I samfunnsdelen skal det tas strategiske valg for utvikling av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon.

Dette er bakgrunnen for at økonomiplan og kommuneplan nå kobles sammen for å få et solid og trygt styringsverktøy for Tinn kommune.

Parallelt med revisjonen utarbeides det handlingsprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens handlingsdel med operative mål, tiltak og økonomiske rammer for enhetene integreres fullt ut med økonomiplanen ved rulleringen våren 2014.

4.3 Prosessmål

Planarbeidet skal ha en god forankring kommunen, både politisk og administrativt. Det legges opp til bred medvirkning fra innbyggere, næringsliv og interesseorganisasjoner for å forankre planen.

5. Sentrale områder og tema

5.1 Kommuneplanen som styringsverktøy

Kommuneplanen skal gi retningslinjer for sektorenes virksomhet. Skal kommuneplanen ha noen funksjon, må den gi grunnlag for konkrete prioriteringer, og bidra til bedre helhetsløsninger og mer forutsigbare rammevilkår både for sektorenes virksomhet og for befolkningen.

Revideringen av kommuneplanen skal gjennomgå mål og strategier i forhold til langsiktighet og justere planen i forhold til samfunnsutvikling.

Eksisterende planer, strategidokumenter og enkeltvedtak skal gjennomgås for å vurdere om disse er i samsvar med kommuneplanens føringer. Det er ønskelig å få bedre sammenheng mellom mål og strategier i kommuneplanen og oppfølging på sektornivå.

5.2 Hovedtemaer ved revidering av kommuneplanen

- Næringsutvikling
- Skole og utdanning
- Folkehelse og omsorgstjenester
- Innovasjon og endring (Kommune Norge står foran store og ukjente utfordringer i årene framover. En må derfor i enda sterkere grad bygge forståelse for, og en kultur hvor endring og innovasjon blir en naturlig del av utviklingsverktøyet til kommunen.)
- Samfunnsikkerhet
- Mål og føringer for kommunens arealdel (mål for sentrumsutvikling, boligutbygging, rassikring, næringsareal/industriområder, detaljhandel/kjøpesenter, lokalisering av søppelhåndtering, tur/stier, snøscooterløyper, kraftutbygging, verdensarv og kulturminner, utbyggingsavtaler som verktøy for gjennomføring av reguleringsplaner mm.)

6. Planprosess

6.1 Organisering av arbeidet med kommuneplanen

Politisk organisering. Formannskapet og hovedutvalgslederene bør være kommuneplangruppe. Formannskapet legger kommuneplanen ut på høring og kommunestyret vedtar kommuneplanen.

Det administrative arbeidet med kommuneplanen ledes av rådmannen som skal sikre framdrift, ha ansvar for sentrale overordnede beslutninger og forankre prosessen i lederforum som består av enhetslederene og i det administrative planforumet.

Medvirkning i arbeidet med kommuneplanen. Kommunen ønsker å legge til rette for aktiv medvirkning i planprosessen. Kommuneplanen angår ikke bare samtlige av kommunens innbyggere, men også andre offentlige organ, næringsliv og organisasjoner. Kommunen har derfor som målsetting å oppnå gode medvirkningsprosesser slik at behov, innspill og andre signal av betydning for planarbeidet fanges opp.

Kunngjøringer. Høring av forslag til kommuneplan og invitasjon til møter vil bli kunngjort i aviser og på kommunens nettsider. Forslaget til kommuneplan vil ligge tilgjengelig på kommunens servicetorg og på biblioteket på Rjukan samt på kommunens hjemmesider og Facebooksider.

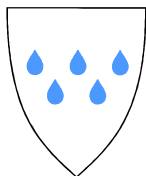
Bruk av hjemmeside. Det legges opp til at kommunens hjemmeside skal bli en sentral informasjonskanal.

Sosiale medier. Vi ønsker å prøve ut sosial medier Facebook og Twitter i dialogen med innbyggere og andre.

6.2 Hovedfaser i planprosessen

Framdriftsplan

- Rådmannen legger planprogrammet ut til høring etter formannskapetets drøfting 05.09.14. Utlegging ca. 15. september – 6 ukers frist. Kommunens planstrategi revideres.
- Kommunestyret behandler planprogrammet og revisjon av planstrategi i desember. Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel mai/juni 2015
- Parallelt utarbeides kommuneplanens handlingsdel som blir førende for behandling av økonomiplan i mai/juni 2016.

Planstrategi for Tinn kommune 2012-2015. Revidert

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn formannskap	4/15	24.02.2015
Tinn kommunestyre	5/15	12.03.2015
Levekårsutvalget	6/15	09.02.2015
Samfunns- og miljøutvalget	8/15	25.02.2015
Kultur- og oppvekstutvalget	6/15	24.02.2015

Rådmannens innstilling:

Revidert planstrategi tas til orientering

Saksprotokoll i Tinn formannskap - 24.02.2015**Behandling**

Rådmann Lødøen orienterte. Samfunnsdelen i kommunaldelplanen er svært viktig. Planstrategien skal til behandling i kommunestyret etter at hovedutvalgene har uttalt seg.

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Revidert planstrategi tas til orientering

Innledning:

Tinn kommunes planstrategi er utarbeidet av enhet for plan og landbruk for perioden 2012-2015 og ble vedtatt i kommunestyre 19.6 2013 i henhold til plan- og bygningsloven §10-1.

Rådmannen ser det som hensiktsmessig å legge fram en revidert planstrategi i forkant av oppstarten av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Fakta:

Kapittel 10 i Plan- og bygningsloven har bestemmelser om kommunal planstrategi: "Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves. Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen jf. §11.»

Forslag til revidert planstrategi legges fram til behandling i utvalgene.

Konklusjon:

Rådmannen legger fram forslag til revidert planstrategi til orientering.

Journalposter i saken:

0	S	07.01.2015	Planstrategi for Tinn kommune 2012-2015. Revidert	
1	N	19.12.2014	Revidering av kommunal planstrategi 2012-2015	Anne Lise A Lilleland m.fl.
2	X	12.01.2015	Arkivplan - Revidering av kommunal planstrategi 2012-2015	Hanne Graaberg

Tematiske planer

Rullering	Revisjon	Videreføring	Ny plan	Utgår

Rullering: Oppdatere plan i forhold til justerte forutsetninger innenfor tidligere vedtatte hovedstrategier (for eksempel økonomiplan)

Revisjon: Vesentlig endring i form av for eksempel endrede prioriteringer, tilpasninger til endrede forutsetninger

Videreføring: Planen skal gjelde uendret innenfor den tidsperioden den er vedtatt for

Status 2012: viser planstrategien slik det ble vedtatt i kommunestyre 19.6 2013

Revidert status 2015: viser status og framdrift

Plan type	Kort beskrivelse	Lovpålagt, hjemmel	Ansvarlig enhet	Revidert status 2015	status 2012			
					2012	2013	2014	2015
Kommuneplanen - samfunnsdelen	Høring planprogram jan. 2015	Plan- og bygningsloven	Rådmann / enhet samfunn	<i>Oppstart våren 2015</i>				
Kommuneplanens samfunnsdel – handlingsplan	Årlig rullering integrert med økonomiplan	Plan- og bygningsloven	Rådmann/ enhet samfunn	<i>Våren 2016</i>				
Økonomiplan	Årlig rullering	Kommuneloven	Rådmann/ PoO økonomi	<i>ok</i>				
Overordna Beredskapsplan Overordna ROS-analyse		Forskrift om kommunal beredskapsplikt	Rådmann/ enhet samfunn	<i>Videreføring Våren 2015</i>				
Folkehelseplan	Planarbeid starta 2012	Folkehelselov	Enhet Levekår					
Strategisk Næringsplan	SNP vedtatt 28.01.2010.		RNU	<i>2017</i>				
Reiselivsstrategi	Reiselivsstrategi vedtatt 2011		RNU	<i>Oppstart 2015</i>				
Næring Handlingsplaner			RNU	<i>Inngår i økonomiplan</i>				

Energi og klimaplan	Plan vedtatt 2009		Enhet samfunn	<i>utsettes</i>				
Strategiplan for landbruk og naturforvaltning	Sist rullert 2007 - 2011	Nei	Enhet samfunn	<i>utsettes</i>				
Kommunale mål for hjorteviltforvaltningen	3-årig planperiode, sist vedtatt 2010.	Viltloven	Enhet samfunn	<i>utsettes</i>				
Motorferdsel plan	Plan for kommunens forvaltning av motorferdsel i utmark.	Nei	Enhet samfunn	<i>utsettes</i>				
Sti- og løypeplan		Nei, men pålagt gjennom regional plan	Enhet samfunn	<i>utsettes</i>				
Rusplan	Vedtatt 2012 Rulleres 2015	Helse- og omsorgstjeneste loven	Enhet levekår					
Boligsosial plan	Kommunedelplan., vedtatt februar 2013. Planen rulleres hvert fjerde år. Handlingsplan utarbeides og rulleres årlig.	Lov om sosiale tjenester i NAV. Helse- og omsorgstjeneste loven. Plan- og bygningsloven	Enhet levekår	<i>Utsatt oppstart til 2015/16</i>				
Flyktningeplan	Vedtatt 2012 Rulleres 2015	Introduksjonsloven	Enhet levekår					
Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2013 – 2017		Utløser tilskudd Pålagt (tippemidler)	Enhet oppvekst og kultur					
Kulturplan 2009 – 2013		Nei	Enhet oppvekst og kultur					

Arkivplan	Sist vedtatt 2002	Forskrift om offentlige arkiv	Rådmann/ PoO	<i>Oppstart 2015. implementeres i nytt saks/arkivsystem 2016/17</i>				
Helse- og omsorgsplan 2010 – 2020	Ny i 2011		Enhet levekår	<i>Våren 2015</i>				
Demensplan			Enhet levekår	<i>Inngår i Helse og omsorgsplan våren 2015</i>				
Kvalitetsutviklingsplan for barnehagene i Tinn 2012 – 2013	Skal være fireårig plan – følger sentral strategi for kvalitet i barnehagene		Enhet oppvekst og kultur	<i>Revidert plan Våren 2015</i>				
Kvalitetsutviklingsplan for grunnskolen i Tinn 2012 - 2016	Rulleres årlig i forbindelse med Tilstandsrapport for grunnskolen. Følger økonomiplanperioden, førende for skolenes planarbeid	§ 13-10 opp.lov	Enhet oppvekst og kultur					
Trafikksikkerhetsplan			Enhet samfunn	<i>Oppstart våren 2016</i>				
Hovedplan for vann og avløp Rjukan 2013 – 2014			Enhet samfunn	<i>Oppstart 2015</i>				

Arealplaner

Rullering	Revisjon	Videreføring	Ny plan	Utgår

Rullering: Oppdatere plan i forhold til justerte forutsetninger innenfor tidligere vedtatte hovedstrategier (for eksempel økonomiplan)

Revisjon: Vesentlig endring i form av for eksempel endrede prioriteringer, tilpasninger til endrede forutsetninger

Videreføring: Planen skal gjelde uendret innenfor den tidsperioden den er vedtatt for

Status 2012: viser planstrategien slik det ble vedtatt i kommunestyre 19.6 2013

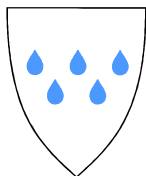
Revidert status 2015: viser status og framdrift

Status 2012

Nr	Plan	Plantype	Status	Vedtatt	Revidert status 2015	2012	2013	2014	2015
0002	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplan	Endelig vedtatt arealplan	18.07.2004	Oppstart 2016, ferdig 2017				
0202	Rjukan	Kommunedelplan	Planlegging igangsatt, erstatter eks. plan 1997		Ferdig 2015				
3201	Vestfjorddalen	Kommunedelplan	Planlegging igangsatt, erstatter eks. plan 1998		Ferdig 2016				
0201	Rjukan	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	16.10.1997					

Nr	Plan	Plantype	Status	Vedtatt	Revidert status 2015	2012	2013	2014	2015
3200	Vestfjorddalen	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	29.10.1998					
3333	Gausta – Rjukan	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	05.06.2002	<i>Oppstart 2016</i>				
6001	Lure-, Nystaul- og Skirvedalen	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	26.06.1999	<i>Oppstart 2016</i>				
0701	Breisetdalen	Kommunedelplan	Planlegging igangsatt		<i>Ferdig 2017</i>				
0703	Hovin 2006-2016	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	26.06.2007	<i>Viderefør. 2016</i>				
0600	Øvre del av Månassdraget	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan, avklare innsigelser.	18.06.2009					
0702	Sandsetdalen 2006-2016	Kommunedelplan	Endelig vedtatt arealplan	26.06.2007	<i>Viderefør. 2016</i>				
	Atrå	Kommunedelplan eller områderegulering	Lokale initiativ + Offentlige behov		<i>Oppstart 2015, ferdig 2016</i>				
	Billagstomta	Detaljregulering	OPS (offentlig/priv. samarbeid)		<i>Privat plan, utgår fra kommunal planstrategi</i>				

Nr	Plan	Plantype	Status	Vedtatt	Revidert status 2015	2012	2013	2014	2015
	Skinnarbu	Detaljregulering	Planarbeid varsla		<i>Privat plan, utgår fra kommunal planstrategi</i>				
	Verdensarv oppfølging	Detaljregulering/ beskrivelse	Kontinuerlig arbeid		<i>Konitnu-erlig arbeid</i>				

Opprettelse av kommunal avdeling - forslag til foreløpig finansiering

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	6/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

For å finansiere opprettelse og drift av kommunal avdeling på sykehuset benyttes deler av tildelte omstillingsmidler.

Dette er en midlertidig løsning for å sikre driften av viktige tjenester og skal gjelder frem til annen finansiering er på plass.

Endelig finansiering tas opp ved behandling av budsjettjustering etter 1. tertial 2015 og ved behandling av økonomiplan 2016-19.

Rådmannen får fullmakt til å starte rekrutteringsprosessen.

Innledning:

Bakgrunn er kommunestyrets vedtak av 18.12.14, hvor det vedtas at kommunen skal etablere legevakt, rehabiliteringsplasser og kommunal øyeblikkelighjelp-plass(KØH-plass) på sykehuset. Når kommunens avtaler i forhold til ovennevnte tjenester løper ut 20.6.15, må kommunen være klar til å drifte tjenestene i samme øyeblikk. Det er spesielt legevakt som er kritisk å få på plass i tide, for å hindre at vi må kjøpe disse tjenestene fra nabokommuner i mellomtiden.

Fakta:

For at vi skal klare å bemanne denne nye avdelingen trenger vi å ansette flere personer. For å gjennomføre nødvendige rekrutteringsprosesser slik at de ansatte er på plass innen 20.6. er vi avhengige av å starte disse prosessene nå.

I vedtaket av 18.12. er ikke nødvendig finansiering inntatt og det er dermed ikke budsjettdekning for å gjennomføre disse ansettelsene.

Den nye avdelingen vil også medføre et visst behov for investeringer, noe det heller ikke er budsjettdekning for.

Men det er spesielt på driftssiden vi ser de store økonomiske konsekvensene. At vi ikke får samkjørt disse tjenestene med kommunens øvrige tjenester og på den måte utnytte personalressursene best mulig, gjør at vi må ha flere stillinger enn om tjenestene var samlokaliserte.

Helt konkret snakker vi ca. 12 årsverk (8 årsverk tilknyttet rehab/KØH og 4 tilknyttet legevakt). I tillegg må vi opprette en fysioterapeut og legehjemmel ekstra.

Det vil også påløpe kostnader på leie av lokaler samt kostnader knyttet til leasingbil.

Nedenfor følger en oversikt over økonomien. Det er viktig å merke seg at disse tallene er foreløpige og kun må ses på som en indikasjon. De korrekte tallene vil ikke foreligge før saken er grundigere utredet og avtaler er inngått. Det er også verdt å merke seg at tallene er på årsbasis. Driftskostnader for 2015 vil således bli på om lag halvparten.

	Legevakt	Rehab-plasser	KØH-plass	Felles
Lønn	2 556 000			7 205 715
Husleie				700 000
Mat etc				
Renhold				
Leasingbil				70 000
				10 531 715
Allerede i budsj.	1 700 000	2 000 000	1 500 000	
Inntekt Vinje	500 000			
Inntekter totalt				5 700 000
Tot. finansieringsbehov				4 831 715

Vurdering:

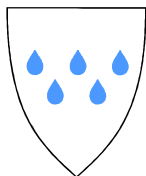
Det vil by på store utfordringer å skulle finne dekning for disse ekstrakostnadene innenfor eksisterende rammer. På levekårsområdet ytes det lovpålagte tjenester og en omprioritering innen egne rammer vil medføre at vi må kutte i andre lovpålagte tjenester. Området sliter allerede med å holde rammen og denne ekstrakostnaden vil gjøre det bortimot umulig å holde rammen.

Konklusjon:

Levekårsområdet må tilføres friske midler i forbindelse med opprettelse av ny avdeling da det ikke vil være mulig å finne dekning for ekstrakostnadene innen eksisterende rammer.

Journalposter i saken:

1 S 27.2.2015 Opprettelse av kommunal avdeling - forslag til prosess og finansiering

SAKSFRAMLEGG

Telemark Kommunerevisjon IKS - Eierskapskontroll - Rjukan Lys AS

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	7/15	12.03.2015

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyret godkjenner selskapskontroll av Rjukanlys AS.

Kommunestyret ber Tinn kommune om å:

- a. Sikre at selskapet er kjent med eiers retningslinjer og strategier for selskapet
- b. Sørge for at selskapets vedtekter er i samsvar med aksjelovens krav
- c. Sikre at de folkevalgte får opplæring i eierstyring
- d. Drøfte eierstrategien i kommunestyret årlig, evt. revidere eierstrategien dersom det ikke er behov for en årlig gjennomgang av strategien
- e. Vurdere å gi føringer om at styreverv i kommunale selskap skal registreres i www.styrevervregisteret.no,
- f. Vurdere å innføre ordning med numerisk vara i selskapsstyret i stedet for personlig vara.

Kommunestyret ber Rjukanlys AS om å:

- a) Sørge for at kontrollutvalget og kommunens revisor blir varslet om møter i generalforsamlingen
- b) Sikre at protokoller fra generalforsamlingene oppfyller aksjelovens krav.

I tilknytning til saken:

Kontrollutvalget ber om at Telemark kommunerevisjon IKS gis anledning til å presentere rapporten i kommunestyret

Innledning:

Viser til Kontrollutvalgets samlede saksframstilling

Fakta:

Saken ble behandlet i kontrollutvalget 23.02.2015

Konklusjon:

Kontrollutvalgets vedtak behandles i kommunestyret snarest.

Journalposter i saken:

1	I	06.10.2014	Eierskapskontroll Rjukan Lys AS - spørsmål til eierrepresentant	Telemark Kommunerevisjon IKS
2	S	13.10.2014	Telemark Kommunerevisjon IKS - Eierskapskontroll - Rjukan Lys AS	
3	I	07.11.2014	Eierskapskontroll Rjukan Lys AS - spørsmål til eierrepresentant	Telemark Kommunerevisjon IKS
4	U	30.12.2014	Egenerklæring fra eierrepresentant for Rjukanlys AS	Telemark kommunerevisjon
5	I	14.01.2015	Eierskapskontroll Rjukanlys AS - høring	Telemark Kommunerevisjon IKS
6	I	09.02.2015	Savner svar på høring - eierskapskontroll Rjukanlys As	Telemark Kommunerevisjon IKS
7	U	09.02.2015	Eierskapskontroll Rjukanlys AS - svar på høring	Telemark Kommunerevisjon IKS
8	I	11.02.2015	Eierskapskontroll Rjukanlys AS	Telemark Kommunerevisjon IKS
9	S	04.03.2015	Telemark Kommunerevisjon IKS - Eierskapskontroll - Rjukan Lys AS	

Rjukanlys AS

Eierskapskontroll - Tinn kommune

2015 :: 426 004

Innhold

Sammendrag	2
1 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn, formål og problemstillinger	5
1.2 Metode.....	5
1.3 Kriterier	5
1.4 Høring.....	6
2 Om selskapet	7
2.1 Om selskapet	7
2.2 Økonomisk stilling.....	8
3 Om Tinn kommunes forvaltning av eierskapet	10
3.1 Rutiner for evaluering og oppfølging av eierinteresser	10
3.2 Blir retningslinjer og eierstrategi fulgt?	10
3.3 Vurdering.....	14
3.4 Anbefalinger	15
Vedlegg	16
Høringsuttalelse	18

Sammendrag

Bestilling og bakgrunn

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Tinn kommune i sak 6/14. Bakgrunn for bestillingen er kommunens plan for selskapskontroll 2012-2015.

Kontrollutvalget har bedt om svar på følgende problemstillinger:

- Har kommunen etablert retningslinjer og rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med retningslinjene, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Om selskapet

Rjukanlys AS er eid av Tinn kommune. Selskapets formål er å være en kompetansebedrift som skal drive attføring, gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av arbeidssøkere. Selskapet driver også arbeidsmarkedstiltak med det formål å skape tilrettelagte arbeidsplasser for personer med varig nedsatt arbeidsevne. Sysselsettingen baserer seg på framstilling av varer og tjenester for det ordinære markedet. Selskapet har ikke som formål å skaffe aksjonærene utbytte.

Selskapet selger tjenester til NAV og til kommunen, og hadde i oktober 2014 43 tiltaksplasser fordelt på ulike grupper som trenger tilrettelagte tiltak.

Tinn kommune velger styret med fem medlemmer, og hele kommunestyret er generalforsamling i selskapet.

Om eier

Tinn kommune har etablert rutiner for oppfølging av sitt eierskap i Rjukanlys AS i form av retningslinjer for utøvelse av eierrolle og eierstrategi. Kommunen har også etablert faste eiermøter mellom kommunen og selskapet i tillegg til de årlige generalforsamlingene. Vi kan ikke se at kommunestyret har drøftet eierstrategien årlig slik som strategien sier.

KS anbefaler at for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret, bør ordningen med numerisk vara benyttes, i stedet for at styremedlemmene har personlig vara. KS anbefaler også at alle som påtar seg styreverv i kommunale selskaper registrerer styrevervet i www.styrevervregister.no. Kommunen har ikke gitt føringer om dette i sine retningslinjer.

Kommunen gjennomfører folkevalgtopplæring for de folkevalgte. Vi har ikke kjennskap til om denne inneholder opplæring i eierstyring. Dersom den ikke gjør det, bør kommunen sørge for at de folkevalgte får opplæring i eierstyring. Særlig viktig er dette når kommunestyret er generalforsamling i heleide selskaper.

Dersom kommunen ønsker at selskapet skal innrette seg etter kommunens retningslinjer og strategier for selskapet, må kommunen sikre at selskapet er kjent med disse. Selskapet kjenner kommunens eierstrategi, men retningslinjene for utøvelse av eierrolle er ikke kjent.

Blir vedtak, retningslinjer og aktuelle lovbestemmelser fulgt?

Kommunens retningslinjer for eierrolle og eierstrategi blir i hovedsak fulgt. Eier har ikke utformet instruks for styret slik retningslinjene fastsetter, men selskapet har utarbeidet slik instruks selv. Styret har heller ikke evaluert sitt arbeid slik retningslinjene sier at bør gjøres.

Selskapets vedtekter mangler bestemmelser om hvordan formuen skal brukes ved oppløsning jf. aksjeloven §2-2 og om styrets avvikende tjenestetid jf. aksjeloven § 6-6.

Eierskapskontrollen er i all hovedsak rettet mot eieren Tinn kommune, men vi kommenterer de tilfellene der vi ser at det ikke er samsvar mellom selskapets praksis og eierens rutiner for eierskap, aktuelle lovbestemmelser mv. Vi vil kommentere følgende:

- Kontrollutvalget og kommunens revisor er ikke varslet om generalforsamlingene, dette er pålagt i kommuneloven § 80.
- Protokollene fra generalforsamlingene i 2012 og 2013 mangler underskrift av møteleder, jf. aksjeloven § 5- 16. Det fremgår heller ikke av protokollen om daglig leder var til stede under generalforsamlingen. Daglig leders tilstedeværelse er pålagt jf. aksjeloven § 5-4, og dette bør derfor fremgå av protokollen.

Anbefalinger

Med utgangspunkt i de funn som er gjort i denne selskapskontrollen anbefaler vi at Tinn kommune:

- vurderer å gi føringer om at styreverv i kommunale selskap skal registreres i www.styrevervsregisteret.no,
- vurderer å innføre ordning med numerisk vara i selskapsstyrer i stedet for personlig vara,
- drøfter eierstrategien i kommunestyret årlig, eventuelt reviderer eierstrategien dersom det ikke er behov for en årlig gjennomgang av strategien,

- sikrer at de folkevalgte får opplæring i eierstyring,
- sikrer at selskapet er kjent med eiers retningslinjer og strategier for selskapet, og
- sørger for selskapets vedtekter er i samsvar aksjelovens krav.

Vi anbefaler at selskapet:

- varsler kontrollutvalg og kommunens revisor om generalforsamlinger, jf. kommuneloven § 80, og
- sikrer at protokoller fra generalforsamlingene oppfyller aksjelovens krav.

Bø 11. februar 2015

Telemark kommunerevisjon IKS

1 Innledning

1.1 Bakgrunn, formål og problemstillinger

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Tinn kommune i sak 6/14. Bakgrunn for bestillingen er kommunens plan for selskapskontroll 2012-2015.

Kontrollutvalget har bedt om svar på følgende problemstillinger:

- Har kommunen etablert retningslinjer og rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med retningslinjene, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Kontrollen omfatter hovedsakelig årene 2012 og 2013.

1.2 Metode

Denne kontrollen er en *eierskapskontroll*. Kontrollen er gjennomført i samsvar med kommunelovens regler om selskapskontroll i §§ 77 og 80, forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14, samt gjeldende veileder for selskapskontroll, fastsatt av Norges kommunerevisorforbund.¹

I rapporten presenterer vi noe informasjon om selskapet. Vi mener at denne informasjonen kan være med på å gi et helhetlig bilde av eierstyringen av selskapet, og om denne fungerer i praksis. Ut over dette, omfatter ikke kontrollen styrets ansvar og virksomheten i selskapet.

Kontrollen er gjennomført av Kirsti Torbjørnson og Anne Hagen Stridsklev.

1.3 Kriterier

Kriterier for vurderingene i rapporten bygger i hovedsak på følgende kilder:

- lov 13. juni 1997 om aksjeselskap
- kommunens Eiermelding og/eller Eierstrategi
- vedtekter og relevante kommunestyrevedtak

¹ Selskapskontroll - fra A til Å, Norges kommunerevisorforbund 11. mai 2011

- KS anbefalinger for eierstyring (vedlegg)

Fakta i rapporten bygger på informasjon som er innhentet gjennom

- egenerklæring fra styret,
- egenerklæring fra ordfører på vegne av kommunestyret,
- dialogmøte med kontrollutvalget, og
- dokumentgjennomgang.

Vi mener at metodebruk og kildetilfang i denne eierskapskontrollen har gitt et godt nok grunnlag til å svare på de problemstillingene som kontrollutvalget har vedtatt.

1.4 Høring

Utkast til rapport er sendt på høring til selskapets styre og daglige ledelse og til ordfører med kopi til rådmann i Tinn kommune. Selskapet hadde ingen kommentarer til rapporten. Kommentarene fra kommunen følger som vedlegg til rapporten.

2 Om selskapet

2.1 Om selskapet

Rjukanlys ble etablert som aksjeselskap i 1991. Selskapet er 100 % eid av Tinn kommune. Selskapet har per i dag ikke datterselskap.

Formål

Selskapets formål er å være en kompetansebedrift som skal drive attføring gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av arbeidssøkere. Selskapet driver også arbeidsmarkedstiltak med det formål å skape tilrettelagte arbeidsplasser for personer med varig nedsatt arbeidsevne. Sysselsettingen baserer seg på framstilling av varer og tjenester for det ordinære markedet.

Selskapet har ikke som formål å skaffe aksjonærene økonomisk utbytte. Overskudd skal forbli i selskapet og komme attføringsarbeidet til gode.

Etter aksjeloven § 2-2, andre ledd skal selskap som ikke har som formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, ha bestemmelse i vedtektene om anvendelse av formuen ved oppløsning av selskapet. Vedtektene til Rjukanlys AS har ikke slik bestemmelse.

Styret

Styreleder og styremedlemmer ble valgt for valgperioden (fire år) på ekstraordinær generalforsamling i 2011. I følge aksjeloven § 6-6 er styrets funksjonstid to år, med mindre vedtektene fastsetter lenger funksjonstid, maksimalt fire år. Styrets tjenestetid er ikke omtalt i vedtektene til Rjukanlys AS.

Styrefunksjon	2013	2014
Styreleder	Per Løitegaard	Per Løitegaard
Nestleder	Bjørn Næset	Bjørn Næset
Styremedlemmer	Unni Skårdal Reidun Martinsen	Unni Skårdal Reidun Martinsen
Styremedlem valgt blant ansatte	Terje Mathisen	Terje Mathisen

Ansattes vara	Ingunn Hovinbøle	Ingunn Hovinbøle
Varamedlemmer	Odd Arild Wiik Dalen Finn Anderson Åsne Irene Tverrberg Fossheim Gro Synnøve Brekka	Odd Arild Wiik Dalen Finn Anderson Åsne Irene Tverrberg Fossheim Gro Synnøve Brekka

Styresammensetningen framgår korrekt av registeropplysninger i Brønnøysundregistrene. Det er kjønnsbalanse i styret, jf. kommuneloven § 80 a.

Organisasjon

Gunnar Paulsen er daglig leder. Selskapet hadde i gjennomsnitt 15 ansatte i 2013, herav var det 10 fast ansatte ifølge selskapets årsberetning. Selskapet er medlem av NHO. Daglig leder har prokura alene. Styrets leder og ett styremedlem har i fellesskap signaturrett.

I oktober 2014 hadde selskapet 43 tiltaksplasser fordelt på ulike grupper som trenger tilrettelagte tiltak. Herav inngår fem tiltaksplasser som Tinn kommune kjøper av selskapet beregnet på personer uten krav på trygdeytelser. Disse disponeres av NAV Tinn. Det inngår også 15 plasser for personer med behov for varig tilrettelagt arbeid og som har trygdeytelser (VTA-plasser). Disse plassene finansieres etter avtale, i fellesskap av Tinn kommune og NAV.

Over halvparten av selskapets omsetning er til NAV. Selskapet er godkjent av NAV Telemark. Dette er en 6-årig godkjenning som revideres hvert 3. år. Selskapet skal godkjennes for en ny 6-årsperiode i 2015. Rjukanlys AS ble eQuass-sertifisert² i 2011. eQuass-bedrifter blir systemrevidert innen eQuass-kravene annethvert år av egne kvalifiserte revisorer, og Rjukanlys AS ble sist eQuass-sertifisert i desember 2013.

2.2 Økonomisk stilling

Selskapet har tidligere hatt negative resultater, men utbytte av fusjon med Tinn ASVO og reduserte kostnader pga. samlokalisering, har gitt bedre resultater.

² EQUASS Assurance er et europeisk system for kvalitetssikring av velferdstjenester med ekstern revisjon og sertifisering. Det gir tjenesteleverandører i velferdssektoren anledning til å sikre kvaliteten av tjenestene overfor brukere og andre samarbeidspartnere.

Selskapet har et langsiktig lån på kr 950 000 fra Tinn kommune. Selskapet betaler ikke avdrag på dette lånet. Selskapet er ikke skattepliktig.

Nøkkeltall Alle tall i hele 1000	Rjukanlys AS	
	2013	2012
Resultatregnskap		
Driftsinntekter	10 707	11 438
Driftsresultat	-44	464
Årsresultat	23	516
Resultatgrad i %	-0,4	4,1
Balanseregnskap		
Sum eiendeler	6 400	7 243
Egenkapital:	3 411	3 388
- Innskutt egenkapital	2 000	2 000
- Opptjent egenkapital	1 411	1 388
Sum gjeld	2 989	3 854
Likviditetsgrad 1	1,8	1,5
Egenkapitalandel i %	53,3	46,8
Gjeldsgrad	0,9	1,1
Totalrentabilitet i %	0,4	7,2

Resultatutviklingen har vært negativ fra 2012 til 2013, men egenkapitalen er forsvarlig, og likviditetsgraden er tilfredsstillende.

3 Om Tinn kommunes forvaltning av eierskapet

Vi har undersøkt følgende:

- Har kommunen etablert retningslinjer og rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med retningslinjene, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

3.1 Rutiner for evaluering og oppfølging av eierinteresser

Retningslinjer for utøvelse av eierrolle og eierstrategi

Tinn kommune har vedtatt retningslinjer for utøvelse av kommunens eierrolle, sist behandlet av kommunestyret i sak 28/10. Retningslinjene omhandler blant annet kommunens og selskapenes samfunnsansvar, prinsipper for kommunal representasjon i selskapene, styremedlemmenes rolle og delegering av generalforsamlingsfunksjonen.

Retningslinjene fastslår at det skal etableres et årlig kommunestyremøte hvor rapportering fra selskapene gjennomgås og eierstrategien drøftes samlet. Kommunestyret vedtok eierstrategi for Rjukanlys AS i sak 5/12, men vi kan ikke se at kommunestyret har drøftet eierstrategien i 2013 eller 2014.

Selskapet er kjent med kommunens eierstrategi for Rjukanlys AS, men selskapet mener de ikke er blitt gjort kjent med kommunens retningslinjer for utøvelse av eierrolle.

3.2 Blir retningslinjer og eierstrategi fulgt?

Folkevalgtopplæring

Ifølge ordfører blir det stilt krav om kompetanse, kapasitet og mangfold for styrerepresentantene i retningslinjene for utøvelse av eierskap, og opplæringsansvar og kompetanseutvikling er lagt til selskapets styre. Ifølge ordfører kan styrerepresentantene møte i folkevalgtopplæringen i kommunen.

Vi har ikke kjennskap til at det er etablert obligatorisk opplæring i eierstyring for folkevalgte utover dette.

Vedtekter, strategier og vedtak

Driften av selskapet reguleres av vedtektene, sist fastsatt 18.6.2014.

Eierstrategi

Eierstrategien fastslår at Rjukanlys AS er et selvstendig juridisk selskap som selv må ta ansvar for sin drift, økonomi og sine ansatte. Eier forventer at selskapets drift går i økonomisk balanse. Som et kommunalt selskap disponerer selskapet fellesskapets verdier og ikke private midler. Risikoeksponeringen må derfor begrenses for å hindre at fellesskapets midler går tapt.

Kjernevirksomheten til selskapet skal være attføring og sysselsetting av yrkeshemmede gjennomopplæring og arbeidstrening.

Selskapets økonomiske stilling er omtalt under punkt 2.2. Selskapet har hatt positive årsresultat i 2012 og 2013.

Vi er ikke kjent med at kommunen har fattet andre vedtak om selskapet i den perioden denne kontrollen omfatter.

Representasjon og delegasjon

Ifølge retningslinjene for utøvelse av eierrolle i Tinn kommune er kommunestyret generalforsamling i heleide kommunale selskaper.

Det ble gjennomført ordinære generalforsamlinger innen fristen både i 2013 og 2014. Styret v/styreleder har sendt innkalling. Årsberetningene er signert i april, og innkalling til generalforsamlingene er sendt ut i god tid før fristen i aksjeloven.

Protokollene fra generalforsamlingen opplyser at alle aksjene var representert og at styreleder ble valgt til møteleder, jf. aksjeloven §§ 5-12 og 5-13. Protokollen er signert av de som generalforsamlingen valgte til å signere protokollen. Det går ikke fram av protokollen om daglig leder var til stede. Møteleder har ikke signert protokollene, jf. aksjeloven § 5-16.

Kontrollutvalget eller Tinn kommunes revisor er ikke varslet om selskapets generalforsamlinger, jf. kommuneloven § 80.

Det har ikke vært ekstraordinære generalforsamlinger i den perioden denne kontrollen omfatter.

Styret

Det følger av kommunens retningslinjer at eier bør utforme styreinstruks som beskriver styrets mandat og sammensetning, styremøtenes forretningsorden og saker som skal styrebehandles, saksbehandlingsregler og informasjon utenom styremøter. Retningslinjene sier videre at styret bør fastsette en årlig plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, og også utarbeide en årlig plan for eget arbeid og kompetanseutvikling, samt evaluere sin virksomhet.

Det er utarbeidet styreinstruks. Styret har selv utarbeidet instruksene. Styret har utarbeidet strategiplan for perioden 2013-2016 og årsplan for 2014 i tillegg til budsjett. Styret har ikke evaluert eget arbeid.

Kommunens retningslinjer for utøvelse av eierrolle fastslår at ordfører eller varaordfører som hovedregel ikke kan velges til styremedlem i selskap, og at rådmannen ikke kan velges som styremedlem. Selskapet sier i sin egenerklæring at selskapet ikke har rutiner om nærstående og inhabilitet, bortsett fra bestemmelse om interessekonflikter i selskapets etiske retningslinjer. Forholdet til inhabilitet er omtalt i styreinstruksene.

Kommunen fastsetter i eierstrategien at Rjukanlys AS skal utarbeide egne etiske retningslinjer som så langt som mulig samsvarer med de etiske retningslinjene som til enhver tid gjelder for Tinn kommune. Selskapet har utarbeidet etiske retningslinjer. Ifølge selskapet bygger disse på kommunens.

Om valg av styre

Styrets sammensetning er lagt fram for generalforsamlingene i 2013 og 2014. Ifølge egenerklæringen fra kommunen er det kommunestyrets valgkomite som legger fram forslag om styremedlemmer etter hvert kommunevalg. Generalforsamlingen har valgt fem medlemmer til styret, alle med personlig vara.

Kommunen har ikke fastsatt andre kriterier for valg og sammensetning av styret enn det som fremgår av retningslinjene for utøvelse av eierrolle, dvs. at styret skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold. Vedtektene fastsetter at selskapet skal ha 3-5 styremedlemmer etter generalforsamlingens beslutning, jf. pkt. 2.1 om styret.

Ifølge egenerklæringen fra kommunen, skjer evalueringen av styret i generalforsamlingen og i eiermøter.

Styrevervene er ikke registrert i www.styrevervregisteret.no. KS anbefaler at alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper gjør dette. Kommunen omtaler heller ikke dette i sine retningslinjer for utøvelse av eierrolle.

Rapportering og avklaring av rammer

Hele kommunestyret er generalforsamling i selskapet, det innebærer at det ikke er behov for å delegerer fullmakter til eierrepresentanter.

Selskapet utarbeider en utvidet årsrapport til generalforsamlingen i tillegg til den ordinære årsberetningen.

Det er gjennomført eiermøter med eier og selskap. Ifølge ordfører er det etablert et eierutvalg bestående av gruppelederne for de politiske partiene i selskapet. Siste eiermøtet med Rjukanlys AS var i november 2014.

Ifølge egenerklæringen fra kommunen er det ganske ofte møter mellom eier og selskapet. Dette skjer når der er saker som krever forankring eller samordning. Rådmannen og ordfører har møte og talerett i styremøter i selskapet, og får tilsendt styresakene.

Godtgjøring

Retningslinjene for utøvelse av eierrolle fastsetter at styrehonorarer og godtgjøringer i heleide selskap skal utformes slik at de fremmer verdiskapningen i selskapet.

Hovedprinsippet skal være at selskapene med kommunen som eier følger kommunens lønnspolitikk.

Styreleders honorar er kr. 40 000. Øvrige styremedlemmer har kr. 12 500. Honorarene har vært uendret gjennom generalforsamlingene i 2013 og 2014. Daglig leders lønn var 708 007 i 2013.

3.3 Vurdering

Har kommunen etablert retningslinjer for oppfølging og evaluering?

Tinn kommune har etablert retningslinjer for oppfølging av sitt eierskap i Rjukanlys AS i form av retningslinjer for utøvelse av eierrolle og eierstrategi. Kommunen har også etablert faste eiermøter mellom kommunen og selskapet i tillegg til de årlige generalforsamlingene.

Vi kan ikke se at kommunestyret har drøftet eierstrategien årlig slik som strategien sier.

KS anbefaler at for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret, bør ordningen med numerisk vara benyttes i stedet for at styremedlemmene har personlig vara. KS anbefaler også at alle som påtar seg styreverv i kommunale selskaper registrerer styrevervet i www.styrevervregister.no. Kommunen har ikke gitt føringer om dette i sine retningslinjer.

Kommunen gjennomfører folkevalgtopplæring. Vi har ikke kjennskap til om denne inneholder opplæring i eierstyring. Dersom den ikke gjør det, bør kommunen sørge for at de folkevalgte får opplæring i eierstyring. Særlig viktig er dette når kommunestyret er generalforsamling i heleide selskaper.

Dersom kommunen ønsker at selskapet skal innrette seg etter kommunens retningslinjer og strategier for selskapet, må kommunen sikre at selskapet er kjent med disse. Selskapet kjenner kommunens eierstrategi, men retningslinjene for utøvelse av eierrolle er ikke kjent.

Blir vedtak, retningslinjer og aktuelle lovbestemmelser fulgt?

Kommunens retningslinjer for eierrolle og eierstrategi blir i hovedsak fulgt. Eier har ikke utformet instruks for styret slik retningslinjene fastsetter, men selskapet har utarbeidet slik instruks selv. Styret har heller ikke evaluert sitt arbeid slik retningslinjene sier at bør gjøres.

Selskapets vedtekter mangler bestemmelse om hvordan formuen skal brukes ved oppløsning jf. aksjeloven §2-2 og om styrets avvikende tjenestetid jf. aksjeloven § 6-6.

Eierskapskontrollen er i all hovedsak rettet mot eieren Tinn kommune, men vi kommenterer de tilfellene der vi ser at det ikke er samsvar mellom selskapets praksis og eierens rutiner for eierskap, aktuelle lovbestemmelser mv. Vi vil kommentere følgende:

- Kontrollutvalget og kommunens revisor er ikke varslet om generalforsamlingene, dette er pålagt i kommuneloven § 80.

- Protokollene fra generalforsamlingene i 2012 og 2013 mangler underskrift av møteleder, jf. aksjeloven § 5- 16. Det fremgår heller ikke av protokollen om daglig leder var til stede under generalforsamlingen. Daglig leders tilstedeværelse er pålagt jf. aksjeloven § 5-4, og dette bør derfor fremgå av protokollen.

3.4 Anbefalinger

Med utgangspunkt i de funn som er gjort i denne selskapskontrollen anbefaler vi at Tinn kommune:

- vurderer å gi føringer om at styreverv i kommunale selskap skal registreres i www.styrevervsregisteret.no,
- vurderer å innføre ordning med numerisk vara i selskapsstyrer i stedet for personlig vara,
- drøfter eierstrategien i kommunestyret årlig, ev. reviderer eierstrategien dersom det ikke er behov for en årlig gjennomgang av strategien,
- sikrer at de folkevalgte får opplæring i eierstyring,
- sikrer at selskapet er kjent med eiers retningslinjer og strategier for selskapet, og
- sørger for selskapets vedtekter er i samsvar med aksjelovens krav.

Vi anbefaler selskapet at:

- varsler kontrollutvalg og kommunens revisor om generalforsamlinger, jf. kommuneloven § 80, og
- sikrer at protokoller fra generalforsamlingene oppfyller aksjelovens krav.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Formler for beregning av nøkkeltall

Vedlegg 2 – Kommentarer til rapporten fra eieren

Vedlegg 3 – KS anbefalinger for godt eierskap

Formler benyttet ved beregning av nøkkeltall	
Resultatgrad i %	(Driftsresultat x 100) / Sum driftsinntekter <i>Resultatgraden er et mål på hvor stort driftsresultatet er i forhold til omsetningen.</i>
Likviditetsgrad 1	Sum omløpsmidler / Sum kortsiktig gjeld <i>Likviditetsgrad 1 måler bedriftens evne til å dekke betalingspliktene etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 1,5.</i>
Egenkapitalandel i %	(Sum egenkapital x 100) / Sum totalkapital <i>Er et uttrykk for hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital og dermed hvor mye av eiendelene som kan gå tapt før kreditorenes fordringer kommer i fare.</i>
Gjeldsgrad	Sum gjeld / Sum egenkapital <i>Gjeldsgraden viser hvor stor gjelda er i forhold til egenkapitalen. En gjeldsgrad på 1 vil si at bedriften har like stor gjeld som egenkapital. En kan si at jo mindre dette forholdstallet er, jo mer solid er bedriften.</i>
Totalrentabilitet i %	(Driftsresultat + finansinntekter) x 100 / Gjennomsnittlig totalkapital <i>Totalrentabiliteten viser bedriftens avkastning på den totale kapitalen som er bundet i bedriften. Er altså et mål på avkastningen på selve eiendelene, og representerer et viktig nøkkeltall ved lønnsomhetsberegning.</i>

Høringsuttalelse

Eierstyring av Rjukanlys AS - høringssvar fra rådmann

Det vises til høring av rapport om eierstyring av Rjukanlys AS. Rådmannen har ingen vesentlige merknader til rapporten. Generelt mener rådmannen at eierstyringen av de kommunale selskapene er betydelig forbedret de siste årene som følge av utarbeidelse og gjennomføring av retningslinjer for utøvelse av kommunens eierskap.

Det er imidlertid behov for revidering av retningslinjene, bl.a ser rådmannen ikke behov for årlige eierskapsmøter i kommunestyret. Dette med bakgrunn i at kommunestyret utgjør selskapenes generalforsamlinger og at det er oppnevnt et eierutvalg bestående av formannskapetets medlemmer supplert med gruppeledere i kommunestyret som har møte med selskapenes ledelse to ganger pr. år.

I tillegg har kommunens ledelse (ordfører, rådmann) løpende dialog med selskapene og i tillegg møte og talerett i styremøtene.

Rådmann vil fremme en sak for kommunestyret om revisjon av kommunens retningslinjer for utøvelse sitt eierskap i etterkant av behandling av denne eierskapskontrollen.

Vedlegg: Eiermøte med Rjukanlys AS 27. november 2014. Unntatt off. off.loven § 13.2

Beste helsing
Rune Lødøen
Rådmann
Telefon 35 08 25 11
Mobiltlf. 95 94 54 42
e-post: rune.lodoen@tinn.kommune.no
heimeside: www.tinn.kommune.no
Adresse: Tinn kommune, Torget 1, 3660 Rjukan.

KS' Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskap og foretak

Nr. 1 Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte

Kommuner bør som en del av folkevalgtopplæringen gjennomføre obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte i de ulike aspektene knyttet til eierstyring av utskilt virksomhet. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden og senere med oppfølging etter 2 år. Det anbefales at kommunestyret etter gjennomføring av generalforsamling, får forelagt en oversikt over status for selskapene.

Nr. 2 Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

Kommuner skal foreta en politisk gjennomgang av virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter eller interkommunale organer gjennom utarbeidelse av en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen bør gjennomgås og eventuelt revideres hvert år i kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal følges av strategier og formål/selskapsavtale for det enkelte selskap. Alt eierskap i selvstendige rettssubjekter skal fremgå på en klar og instruktiv måte i kommunens årsberetning. Interkommunale eierskapsmeldinger kan også utarbeides.

Nr. 3 Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter

Selskapets virksomhet skal tydeliggjøres i vedtektene/selskapsavtalen. Innenfor rammen av vedtektene/selskapsavtalen bør selskapet ha klare mål og strategier for sin virksomhet. Eierne skal ha et bevisst forhold til en eventuell forventet avkastning. For selskaper som opererer innenfor et marked skal prinsippene for en eventuell utbyttepolitikk klargjøres og deretter fremmes for eierorganet gjennom selskapsavtalen/vedtektene. Langsiktighet og samfunnsansvar bør legges til grunn for det kommunale/fylkeskommunale eierskap. Formålsangivelsen i selskapsavtale/vedtekter bør vurderes med jevne mellomrom for å se om det er behov for endringer.

Nr. 4 Vurderinger og valg av selskapsform

Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurransereguleringen. Skal selskapet ta risiko og operere i et marked bør det etableres et selskap med begrenset ansvar.

Der selskapet skal yte tjenester til eierne i egenregi kan både interkommunale selskap og foretak være hensiktsmessige former. Stiftelser er ikke anbefalt for virksomhet som krever eierstyring.

Nr. 5 Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet

Selskaper som opererer med konkurransevirkosomhet i tillegg til monopolvirkosomhet, bør som hovedregel skille ut virksomheten for å unngå mistanke om muligheten for rolleblanding og krysssubsidiering. Organiseringen av konkurranseutsatt virksomhet bør så langt mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk atskilt fra monopolvirkosomheten. Dette må være utgangspunktet, og oppfyller man ikke dette må det være en bevissthet om hvorfor.

Nr. 6 Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper

Kommunestyret har både et tilsyns og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterlevs og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollutvalget er delegert denne funksjonen fra kommunestyret og har derfor en spesielt viktig rolle i eierstyringen.

Nr. 7 Sammensetning og funksjon til eierorgan

For aksjeselskap og interkommunale selskaper anbefales det at kommunestyret oppnevner politisk ledelse som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierutøvelsen skal speile kommunestyrets samlede/flertallsbeslutning. Det er sentralt at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyre i forkant av generalforsamling/representantskapsmøte.

Nr. 8 Gjennomføring av eiermøter

De formelle eiermøtene er enten generalforsamling eller representantskap, men det kan også innkalles til eiermøter i tillegg til disse.

Styret bør tilrettelegge for at flest mulig av eierorganets medlemmer kan delta i generalforsamling/representantskapet og at dette blir en effektiv møteplass for aksjeeierne og styret. Dette gjøres ved å følge lovens regler om innkalling, at saksdokumentene er utførlige nok til å ta stilling til sakene, at eierne som ikke kan møte skal kunne stemme ved bruk av fullmakt (gjelder ikke interkommunale selskaper), at styret, revisjon og valgkomité er tilstede samt rutiner for at eierorganet velger møteledelse.

Nr. 9 Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor

Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ. Et profesjonelt styre som kollegium består av personer med egnede personlige egenskaper som utfyller hverandre kompetansemessig.

Nr. 10 Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskaper

Ved valg av styre til selskaper organisert etter aksjeloven og lov om interkommunale selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité hvor formålet er å sikre sammensetning av styre med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet. Representantskapets/generalforsamlingens leder velger leder av valgkomiteen. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes for å speile eierandel. Flertallet av valgkomiteen bør være uavhengige av styret og ansatte. Valgkomiteens innstilling bør begrunnes. Valgperioden kan vedtektsfestes men allikevel være fleksibel i forhold til eiers behov for kompetanse.

Nr. 11 Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene

Eier har ansvar for å sikre at styret besitter den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål, jmf. punkt 9. I dette ligger det også at eier står fritt til å skifte ut styremedlemmer innenfor valgperioden. Men styret selv har også et selvstendig ansvar for å jevnlig vurdere egen kompetanse i forhold til eiernes formål med selskapet og det er derfor anbefalt en rekke rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Nr. 12 Styresammensetning i konsernmodell

Styret i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer. Dersom datterselskap yter tjenester til morselskap i konkurranse med andre bør det være ledelsesmessig og funksjonelt skille mellom selskapene for å unngå inhabilitet og rolleblanding i anbudsprosesser. Dersom det i konsernet er et datterselskap som yter monopoltjenester til sine eiere eller innbyggerne i eiers kommuner bør eksterne kandidater ha flertall i datterstyret.

Nr. 13 Oppnevning av vararepresentanter

Der det utpekes vara til styre bør ordningen med numerisk vara benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Nr. 14 Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene

Det er opp til hvert enkelt eierorgan (representantskap/generalforsamling) å avgjøre hvilken type kompetanse et styre skal ha. I utgangspunktet anbefales det å unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens regler om habilitet og derfor kritisk vurderer bruken av ledende politikere i selskapsstyrene. Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, og at kommunestyret oppretter en valgkomité som innstiller til det organ som skal velge styrerepresentanter.

Nr. 15 Kjønnrepresentasjon i styrene

I loven er det nå krav om 40 % kjønnsrepresentasjon i styrene for både interkommunale selskap, aksjeselskap og aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner har eiermajoritet. Egne rekrutteringsseminar bør iverksettes der det er vanskelig å oppnå lik kjønnsrepresentasjon.

Nr. 16 Godtgjøring og registrering av styreverv

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse og eventuell revidering av eiermelding gjennomføre en prinsipiell diskusjon om honorar som grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar, uavhengig av organisasjonsform. Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregister.no

Nr. 17 Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

Det anbefales at selskapene ved utskilling av virksomhet til selvstendige rettssubjekter søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon.

Nr. 18 Utarbeidelse av etiske retningslinjer

Det anbefales at eier påser at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Nr. 19 Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak.

Administrasjonssjefens rolle som budsjettansvarlig for kommunens samlede økonomiske virksomhet herunder foretakene kombinert med manglende instruksjonsmyndighet overfor daglig leders disponeringer bør være gjenstand for en samhandlingsdiskusjon ved opprettelse av foretak. Administrasjonssjefen, stedfortreder eller andre i ledende administrative posisjoner samt medlem av fylkes- og kommunalråd kan ikke sitte i styret. I kommuner med parlamentarisme kan ikke kommune- og fylkesråd sitte i foretaksstyrene. Det samme gjelder

administrasjonssjef/stedfortreder. Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter

Hovedkontor:

Postboks 2805, 3702 Skien
Tlf.: 35 91 70 30
e-post: post-tnr@tekomrev.no

Distriktskontor:

Postboks 83, 3833 Bø
Tlf.: 35 05 90 00
Foretaksregisteret:
985 867 402

Kontrollutvalget i Tinn kommune
v/Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS
Postboks 4
3833 Bø i Telemark

Vår ref.: 15/268/ahs
Deres ref.:
Arkivkode: 426 004

Oversendelse av rapport om eierskapskontroll av Rjukanlys AS

Vedlagt følger rapport om eierskapskontroll av Rjukanlys AS. Forvaltningsrevisor Anne Hagen Stridsklev vil møte i kontrollutvalget 25. februar for å presentere rapporten.

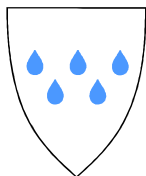
Bø 11. februar 2015
Telemark kommunerevisjon IKS

Anne Hagen Stridsklev
forvaltningsrevisor

Vedlegg: Eierskapskontroll 426004 – Rjukanlys AS

Kopi: Tinn kommune og Rjukanlys AS

SAKSFRAMLEGG

Tinn kommune kontrollutvalg - melding om vedtak - vurdering av Tinn kommunes etiske retningslinjer og varslingsrutiner

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	8/15	12.03.2015

Kontrollutvalgets innstilling:

Tinn kommunestyre tar kontrollutvalgets vedtak til etterretning.

Innledning:

Viser til kontrollutvalgets behandling av saken.

Fakta:

Kontrollutvalget har fattet følgende vedtak i saken:

«Basert på informasjonen kontrollutvalget har på nåværende tidspunkt, kan ikke utvalget se at de etiske retningslinjene og varslingsrutinene til Tinn kommune er brutt i denne saken.

Kontrollutvalget vil presisere at de etiske retningslinjene og varslingsrutinene må være godt forankra i hele organisasjonen og brukes aktivt i hele organisasjonen.

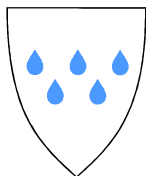
De etiske retningslinjene og varslingsrutinene må gjennomgås slik at de samsvarer»

Vurdering:**Konklusjon:**

Kommunestyret tar kontrollutvalgets vedtak til etterretning.

Journalposter i saken:

1	S	27.10.2014	Egenkapitalutvidelse i Rjukan Næringsutvikling AS	
2	I	27.10.2014	Prosjekt ervervelse av eiendom - henvendelse fra RNu AS	Rjukan Næringsutvikling AS
3	X	05.11.2014	Underskrevet avtale - Memorandum of Understanding	Rune Lørdøen
4	I	05.11.2014	Prosjekt ervervelse av eiendom - henvendelse fra RNU AS - Erstatte jp nr 2	Rjukan Næringsutvikling AS
5	U	18.11.2014	Arbeid knyttet til selskapene NorZetta AS, RTC AS og Rjukan Prosperity Enhancement AS.	Audun Mogen
6	U	25.11.2014	Anmodning om undersøkelse av mulig straffbart forhold - forsøk på korrupsjon	Økokrim
7	X	01.12.2014	Notat fra samtale med Audun Mogen 17.11.14	Rune Lørdøen
8	U	01.12.2014	Anmodning om undersøkelse	Økokrim
9	U	01.12.2014	Melding - Representant for Rjukan Næringsutvikling er Stein Lier Hansen	NorZetta AS m.fl.
10	N	04.12.2014	Jobbtilbud i NorZetta AS - redegjørelse	Audun Mogen
11	I	08.12.2014	Tinn - egenkapitaltilskudd og kjøp av eiendom - u. off.	Karianne Aamdal Lundgaard
12	S	09.12.2014	Egenkapitalutvidelse i Rjukan Næringsutvikling AS - ny behandling	
13	U	15.12.2014	VS: Jobbtilbud - redegjørelse	post.okokrim@politiet.no
14	X	16.12.2014	Retur av utsendt brev til Rjukan Prosperity Enhancement AS, med begrunnelse "Ny adresse ukjent"	
15	X	16.12.2014	Retur av utsendt brev til NorZetta AS, med begrunnelse "Ny adresse ukjent"	
16	U	09.01.2015	Egenkapitalutvidelse i Rjukan Næringsutvikling AS - ny behandling	Rjukan Næringsutvikling AS v/Torgeir Gaustad
17	I	21.01.2015	Svar i forbindelse med anmeldelse	Økokrim
18	I	18.02.2015	BDO Investigation	Rjukan Technology Center AS
19	I	24.02.2015	Tinn kommune kontrollutvalg - Melding om vedtak - Vurdering av Tinn kommunes etiske retningslinjer og varslingsrutiner	TELEMARK KONTROLLUTVALGSSEKRET ARIAT IKS
20	S	04.03.2015	Tinn kommune kontrollutvalg - melding om vedtak - vurdering av Tinn kommunes etiske retningslinjer og varslingsrutiner	

Valg av valgstyre for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	9/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Formannskapet blir valgt som valgstyre for Kommune- og Fylkestingsvalget 2015
Ordfører er leder for valgstyret. Varaordfører er nestleder for valgstyret.
Det delegeres til valgstyrets leder å ta avgjørelser i kurante administrative saker.
Kommunestyret delegerer til valgstyret den myndighet som i henhold til valgloven tilligger kommunestyret, og som det er anledning til å delegere videre.

Innledning:

I henhold til valgloven § 4-1 skal det i hver kommune være et valgstyre som velges av kommunestyret selv.

Uttrykket ”velges av kommunestyret selv” er å forstå at det for hvert valg må opp en sak hvor kommunestyret selv velger valgstyre. Dette kan ikke delegeres.

Fakta:

Tinn kommune har i sitt delegasjonsreglement § 13.2 vedtatt at Formannskapet er valgstyre i det sittende kommunestyret. Ordfører er leder for valgstyret. Varaordfører er nestleder for valgstyret.

Kommunestyret delegerer til valgstyret den myndighet som i henhold til valgloven tilligger kommunestyret, og som det er anledning til å delegere videre.

Vurdering:

Sammensetning i dagens formannskap er som følger:

Steinar Bergsland, ordfører
Halvor Lurås, varaordfører
Berit Stormoen, medlem
Kathrine Haatvedt, medlem
Tor Helge Flåto, medlem
Birger Hovden, medlem
Astri Klonteig, medlem

Sammensetningen i dagens formannskap oppfyller kravet om kjønnsfordeling. Det er derfor ikke nødvendig å redusere eller supplere formannskapet ved oppnevning av valgstyre.

Valgloven skiller klart mellom generelle/kurante saker og prinsipielle saker:

Som kurante saker regnes:

- valg av leverandør for skannerprogrammet.
- valg av sekretær for valgstyret delegeres til leder/rådmann.
- valg av firma som tar seg av samlet produksjon og annonsering for store deler av landet.
- organisering av ambulerende stemmemottaking m.m.
- supplering av vararepresentanter til stemmestyrene.

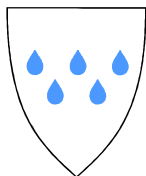
Kommunal- og Moderniseringsdepartementet KMD er ansvarlig for valgsystemet «EVA» (ElektroniskValgAdministrasjon), som alle kommuner er pålagt å benytte. Mens kommunene selv velger selv hvilket skannerprogram de skal benytte.

Konklusjon:

Formannskapet velges som valgstyre for Kommune- og Fylkestingsvalget 2015. Ordfører er leder for valgstyret. Varaordfører er nestleder for valgstyret. Det delegeres til valgstyrets leder å ta avgjørelser i kurante administrative saker. Kommunestyret delegerer til valgstyret den myndighet som i henhold til valgloven tilligger kommunestyret, og som det er anledning til å delegere videre.

Journalposter i saken:

1	S	06.06.2014	Kommunestyrevalg og Fylkestingsvalg 2015 - fastsetting av valgdag	
2	I	12.06.2014	Kommunestyrevalget og fylkestingsvalget 2015 - fastsetting av valgdag	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
3	I	13.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - Registrering av to personer med ansvar for praktisk valggjennomføring i kommunen/fylkeskommunen	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
4	U	28.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - Registrering av to personer med ansvar for praktisk valggjennomføring i Tinn kommune	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
5	I	25.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 – Utsatt frist til 5. desember for registrering av to valgansvarlige via Altinn	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
6	I	01.12.2014	Registrering av to valgansvarlige. Frist 5. desember	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
7	S	09.02.2015	Valg av valgstyre for kommune- og	

SAKSFRAMLEGG

Redusere antall stemmesteder til kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - krets 01 Tessungdalen og krets 02 Haukås-Lurås slås sammen med 03 Bøen

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	10/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret vedtar å redusere antallet stemmekretser i Tinn ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015. Stemmekretsene 01 Tessungdalen og krets 02 Haukås-Lurås slås sammen med 03 Tinn Austbygd. Valgløkal: Dølehalle.

Kommunestyret vedtar å endre stemmekretsens navn og rydde nummerrekke fra 01 – 06:

- 01 Hovin - Hovin Samfunnshus
- 02 Tinn Austbygd - Dølehalle
- 03 Atrå - Atrå Samfunnshus
- 04 Miland - Onarheim
- 05 Tveito - Eldres Hus
- 06 Rjukan - Rjukanhuset

Innledning:

Ved Kommune- og fylkestingsvalget 2015 er det 4.754 stemmeberettigede som er knyttet opp til nedenstående stemmekretser i Tinn kommune.

Det er 8 stemmekretser i kommunen.

På landsbasis er det svært mange kretser på så få velgere, og valgresultatet er vanskelig å anonymisere.

Fakta:

Fristen for å slå sammen stemmekretser er 31. mars i valgåret.

Valgloven kap VII, § 9-3, 1. avsnitt sier følgende:

«Kommunestyret, eller valgstyret etter delegering, avgjør hvor mange stemmekretser kommunen skal deles inn i. Folkeregistermyndigheten skal orienteres om endringer i stemmekretsinnstillingen innen 31. mars i valgåret»

Dette er de stemmekretser kommunen hadde ved Stortings- og Fylkestingsvalget 2013:
(Tall i parentes bak stemmestedet, angir antall stemmeberettigede i år)

Kretser	Stemmesteder
- 01 Tessungdalen	- Fjellvang grendehus (90)
- 02 Haukås – Lurås	- Lurheim (253)
- 03 Bøen	- Dølehalli (452)
- 04 Hovin	- Hovin Samfunnshus (205)
- 06 Marum Ullern	- Atrå Samfunnshus (503)
- 09 Miland	- Onarheim (205)
- 11 Tveito	- Rjukan Sykehjem/Eldres Hus (1.828)
- 12 Rjukan	- Rjukanhuset (895)

Det er tett mellom stemmekretsene i området Tessungdalen - Haukås-Lurås - Austbygde.

Krets 01 Tessungdalen, Fjellvang ligger 17,5 km fra Austbygde/Dølehalle.

Krets 02 Haukås-Lurås, Lurheim ligger 7 km fra Austbygde/Dølehalle.

Det er i år 90 stemmeberettigede til krets 01 Tessungdalen

Det er i år 253 stemmeberettigede til krets 02 Haukås-Lurås.

Til krets 03 Bøen er det 452 stemmeberettigede.

Det er hemmelig valg i Norge.

Med stemmekretser med for få stemmeberettigede blir det vanskelig å anonymisere valgoppgjøret, og spesielt når flere avstår fra å avgi stemme.

Det er forholdsvis kostbart å opprettholde de små stemmekretser.

Det skal leies lokaler, valglokalet skal bemannes, funksjonærene bespises.

Valgmedarbeiderne skal ha opplæring, kjøre til/fra Rjukan, de skal transportere valgmateriell tilbake til Rådhuset i 2 biler. Disse utgifter summert pr krets ga følgende beløp ved Valg 2013:

Krets 01 Tessungdalen kr 10.959 (4 valgmedarbeidere)

Krets 02 Haukås-Lurås kr 10.600 (4 valgmedarbeidere)

Krets 03 Bøen kr 14.247 (5 valgmedarbeidere)

Vurdering:

Ved å slå sammen stemmekretsene i Tinn Austbygd, (Tessungdalen, Haukås-Lurås og Bøen) til én, blir stemmekretsen Tinn Austbygd på 795 stemmeberettigede. Dette gjør der vanskeligere å fange opp hvilke velgerne som stemmer på hvilket parti, slik intensjonen er med et hemmelig valg.

Kostnadene ved avvikling av valg i små kretser er forholdsvis høye i forhold til større kretser.

Som tidligere år har kommunen ambulerende stemmemottak.

Det annonseres i RA, TA og Varden om hvilke dager det ambulerende stemmemottak vil være tilgjengelig. Det ambulerende stemmemottak besøker beboerne inne på sykehjemmet og omsorgsboligene i Furubakken, Skomakergt., Tinnsjø og Solvang.

Det ambulerende stemmemottak reiser også hjem til syke og uføre om de gjør en henvendelse til Servicetorget for avtale.

Det stasjoneres et forhåndsstemmemottak ved Tinn Helsetun mandag, tirsdag og onsdag en gitt uke i forkant av valgdagen. Datoer her er pr ikke fastsatt. Fortrinnsvis de dager det er brukere på Dagavdelingen

De velgere som har behov for å forhåndsstemme, kan benytte seg av dette.

Kommunen setter opp maxi-taxi fra Øverst i Tessungdalen til valglokalet på Dølehalle kl 12:00 med retur, og kl 18:00 med retur for de velgere som har behov for transport.

Det er ikke aktuelt å vurdere å slå krets 04 Hovin sammen med Tinn Austbygd.

Dette stemmested ligger ved hovedvei inn i kommunen. Det er ved tidligere valg blitt avgitt stemmer fra velgere som rekker valglokalet i Hovin før det stenger kl 20:00. De får avgitt sin stemme på vei hjem fra Kongsberg/Oslo.

Det er 26.5 km fra Hovin Samfunnshus til Dølehalle.

Hovin alene har 205 stemmeberettigede i år.

Til forklaring kan det sies slik: velgere som er hjemmehørende i Tinn kommune, kan avgi sin stemme i hvilken som helst stemmekrets i kommunen på valgdagen. Stemmegivningen telles med i oppgjøret. Dette blir en såkalt «fremmed» stemme, når velger ikke stemmer i egen krets, men i en av kommunens stemmekretser. På valgdagen kan en velger registrert i manntallet i Tinn kommune ikke avgi stemme f.eks i Kongsberg, og få den godkjent som avgitt stemme for årets valg. Skal de det, må de forhåndsstemme.

Konklusjon:

Kommunestyret vedtar å redusere antallet stemmekretser i Tinn ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015.

Stemmekretsene 01 Tessungdalen og krets 02 Haukås-Lurås slås sammen med 03 Tinn Austbygd. Valglokale: Dølehalle.

Kommunestyret vedtar å endre stemmekretsenes navn og rydde nummerrekke fra 01 – 06:

01 Hovin	- Hovin Samfunnshus
02 Tinn Austbygd	- Dølehalle
03 Atrå	- Atrå Samfunnshus
04 Miland	- Onarheim
05 Tveito	- Eldres Hus
06 Rjukan	- Rjukanhuset

I tillegg til ambulerende stemmemottak for syke og uføre, opprettes et forhåndsstemmemottak ved Tinn Helsetun en gitt uke i forkant av valgdagen. Dette er åpent for de som ønsker å forhåndsstemme.

Kommunen setter opp maxi-taxi fra øverst i Tessungdalen til valglokalet på Dølehalle kl 12:00 med retur, og kl 18:00 med retur for de velgere som har behov for transport.

Journalposter i saken:

1	S	06.06.2014	Kommunestyrevalg og Fylkestingsvalg 2015 - fastsetting av valgdag	
2	I	12.06.2014	Kommunestyrevalget og fylkestingsvalget 2015 - fastsetting av valgdag	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
3	I	13.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 -	Kommunal- og moderniseringsdepartementet

			Registrering av to personer med ansvar for praktisk valggjennomføring i kommunen/fylkeskommunen	
4	U	28.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - Registrering av to personer med ansvar for praktisk valggjennomføring i Tinn kommune	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
5	I	25.11.2014	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 – Utsatt frist til 5. desember for registrering av to valgansvarlige via Altinn	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
6	I	01.12.2014	Registrering av to valgansvarlige. Frist 5. desember	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
7	S	09.02.2015	Valg av valgstyre for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015	
8	S	09.02.2015	Endring av antall stemmesteder til kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015 - Krets 01 Tessungdalen og krets 02 Haukås-Lurås	

SAKSFRAMLEGG

Rjukan Frivillighetssentral - delegere generalforsamling til underutvalg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	11/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Tinn kommunestyre delegerer til Kultur- og oppvekstutvalget å avholde generalforsamling/årsmøte i Rjukan Frivillighetssentral.

Innledning:

Det er opprettet styre i Rjukan Frivillighetssentral, der følgende politiske representanter sitter i styret:

Medlem

Bjørn Sverre Birkeland uavh
Gro Synnøve Brekka AP
Bjørn Næset AP
Sandra Yeomans V

Personlig vara

Unni Skårdal uavh
Rigmor S. Rabbe SP
Jorunn Stormoen uavh
Svein H. Bakka SP

Fakta:

Det er kommunestyret som er generalforsamling.
I nasjonale vedtekter kan dette delegeres til et underutvalg.

Det er kommet forslag fra oppnevnt leder for Rjukan Frivillighetssentral, Bjørn Sverre Birkeland uavh., om dette, da det må avholdes generalforsamling/årsmøte i Rjukan Frivillighetssentral før 30.03.2015.

Vurdering:**Konklusjon:**

Tinn kommunestyre delegerer til Kultur- og oppvekstutvalget å avholde generalforsamling/årsmøte i Rjukan Frivillighetssentral.

Journalposter i saken:

1	N	23.01.2014	Organisering og lokalisering av Frivillighetssentralen	Rune Lødøen m.fl.
4	X	04.02.2014	Organisering og lokalisering av frivillighetssentralen - diskusjonsnotat	
5	N	24.04.2014	Innspill vedr. frivillighetssentralen i Tinn kommune - Organisering og lokalisering	Gjertrud Nysæter Lien
6	S	18.03.2014	Frivillighetssentralen - organisering og lokalisering - høringsnotat	
8	I	26.03.2014	Hørings svar fra Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
9	I	10.04.2014	Innspill til frivillighetssentralen	Silje Sjøtveit
10	S	28.04.2014	Frivillighetssentralen - organisering og lokalisering	
11	I	28.04.2014	Frivillighetssentralen - innspill fra daglig leder	Frivillighetssentralen
12	I	26.05.2014	Uttalelse fra Ungdomsrådet vedr. MOT kafeen	Vivian Lisbeth Mathisen
13	X	26.08.2014	Særutskrift - Frivillighetssentralen - organisering og lokalisering	
14	S	26.08.2014	Oppnevning av representanter til styret i Rjukan frivillighetssentral	
15	X	26.08.2014	Vedtekter for Rjukan frivillighetssentral	Marit Kvitne
16	S	27.02.2015	Frivillighetssentralen - delegere generalforsamling til hovedutvalg	

Vedtekter for Rjukan Frivillighetssentral

Vedtekter for Rjukan Frivillighetssentral er vedtatt av Tinn kommunestyre i sak 72/14

Dato:18.06.2014

Arkivkode: 2014/64-10

1 Formål

Rjukan Frivillighetssentral skal være et kontaktpunkt og bindeledd mellom frivillige som ønsker å yte en ubetalt innsats i lokalmiljøet og de som ønsker å motta en slik innsats. Sentralen skal samtidig være en møteplass og brobygger mellom mennesker, humanitære organisasjoner, lokale sammenslutninger og det offentlige.

2 Målsetting

Rjukan frivillighetssentral skal bidra til og stimulere til økt frivillig innsats mellom grupper, organisasjoner og enkeltmennesker i Tinn kommune.

Strategi:

1. Rjukan frivillighetssentral skal være et verktøy og et utstillingsvindu for kommunens frivillige aktører.
2. Rjukan frivillighetssentral skal sammen med kommunens servicetorg se til at innbyggerne kan gjøre seg kjent med de tilbudene som finnes innenfor frivillig innsats.
3. Rjukan frivillighetssentral skal være et lokalt kraftsenter for frivillig engasjement i regi av uorganiserte grupper eller enkeltpersoner.
4. Rjukan frivillighetssentral skal være et bindeledd mellom frivillig sektor og kommunen.

3 Organisasjon

Tinn kommune eier Rjukan frivillighetssentral. Eierskapet ivaretas ved representasjon (flertall) i styret og som årsmøte.

- Daglig leder er ansatt i 100 % stilling. Arbeidstiden er knyttet til daglig drift av sentralen. Bortsett fra daglig leder, er virksomheten basert på frivillig og ulønnet arbeid.
- Sentralen er organisert under Enhet for kultur og bibliotek. Personal- og regnskapsansvaret samt der overordnede faglige ansvar for driften er lagt til enhetsleder for kultur og bibliotek.
- Sentralens regnskap føres av Tinn kommune v/Økonomiavdelingen. Revisor for regnskapene blir den samme som for Tinn kommune ellers.
- Eier ved kommunestyre (alt Kultur- og oppvekstutvalget) utgjør årsmøtet.
- Vedtekter for sentralen skal vedtas av kommunestyret.

4 Styret

Styret for sentralen skal ha sju medlemmer med personlige vararepresentanter, tre representanter for eier og to for frivillige og brukere.

- 2 representanter fra frivillige og brukere (velges i årsmøtet)
- 2 politisk representant fra kultur- og oppvekstutvalget
- 2 politisk representant fra levekårsutvalget
- 1 fra administrasjonen

- Daglig leder legger fram forslag om frivillige styremedlemmer på årsmøtet. De blir valgt for to år om gangen.
- Styremedlemmer som representerer eier, oppnevnes av kommunestyret og velges for hele valgperioden.
- Styret konstituerer seg selv og velger leder og nestleder.
- Styret bestemmer møtehyppighet og setter opp halvårsplaner for sine møter (FRISAM anbefaler 6 møter i året).

5 Styrets oppgaver og ansvar

Styret skal ivareta eiers interesser når det gjelder sentralens visjon, utvikling og drift og har sin fullmakt fra årsmøtet. Styret har en formell arbeidsform med innkalling, sakliste, vedtak og protokoll.

Styret skal utforme og sørge for godkjenning av vedtekter, visjon, mål og budsjett.

Styret skal gjøre vedtak om strategi, virkemidler og evaluering av resultater.

Styret skal gjøre vedtak om større økonomiske disposisjoner og prinsippavgjørelser

Styret skal godkjenne nødvendige rutiner, prosedyrer og interne kontrollsystemer

Styret skal føre tilsyn og kontroll med driftsresultater, budsjett og regnskap.

Styret skal vedta årsplaner over møter, arrangementer og faste oppdrag.

Styret har ansvar for at Kulturdepartementet hvert år innen 31. mars får tilsendt revisorattester regnskap, rapport om den årlige aktiviteten og oversikt over antall frivillige, brukere og årsverk. Styret ser til at årsmøtet blir avholdt innen utgangen av mars. Styret er ansvarlig for sakliste til årsmøtet.

Styret foreslår nye frivillige for årsmøtet.

Styremedlemmer gis anledning til å delta i kurs/samlinger når det er formålstjenlig.

6. Årsmøtet

Årsmøtet er Rjukan Frivillighetssentrals øverste organ. Tinn kommunestyre er årsmøtet.

Representantene for eierne har tale- og stemmerett.

To representanter for frivillige/brukere kan tiltre årsmøtet og har da talerett.

Ordinært årsmøte skal avvikles årlig innen utgangen av mars.

Årsmøtet skal kunngjøres i god tid, seinest tre uker på forhånd. Styret må ha saker til årsmøtet seinest 14 dager før møtet.

- Årsmøtet foretar valg av styre, godkjenner sentralens visjon og hovedmål, godkjenner regnskap og budsjett, fører tilsyn med styrets disposisjoner og vurderer resultat i forhold til mål.
- Ekstraordinært årsmøte skal avholdes dersom minst 1/3 av årsmøtet eller styret krever det.
- Det skal føres årsmøteprotokoll.

7. Daglig leder rolle og ansvar

Daglig leder skal:

- ivareta eiers interesser ved iverksettelse av vedtak fattet av styret

- ivareta de frivillige og andre deltakeres behov overfor styret
- utarbeide og legge fram budsjett, regnskap og årsrapport for styret
- forberede styresaker, være styrets sekretær og sørge for at styrevedtak realiseres
- fordele oppgaver, lede arbeidet og kontrollere resultat
- foreslå og iverksette rutiner og prosedyrer
- innføre internkontroll som sikrer forsvarlige tjenester og korrigerer avvik
- sende søknad om statsmidler innen fastsatte frister
- sende rapporter til Kulturdepartementet og andre innen fastsatte frister
- sørge for at frivillige deltakere får nødvendig informasjon, opplæring og veiledning for å løse ulike oppgaver
- markedsføre og informere om virksomheten og tjenestetilbudet
- rekruttere frivillige
- ha ansvar for å formidle frivillige til passende oppdrag, eventuelt i samarbeid med aktuelle faginstanser/samarbeidsparter.
- utvikle samarbeid mellom frivillige organisasjoner, grupper og kommunen.
- samordne eksisterende tiltak og Frivillighetssentralens sine tilbud
- skape sosialt nettverk og et miljø for de frivillige
- delta i aktuelle opplærings- og samarbeidstiltak i kommunen, og delta på obligatoriske kurs i regi av sentrale styresmakter.
- annet arbeid pålagt av styret
- ivareta taushetsplikten

8. Virksomhet

Rjukan frivillighetssentral holdes åpnet så langt som mulig i ordinær åpningstid. Kontoret er stengt i jule- og påskeuken og i fire uker om sommeren.

Sentralens arbeid skal være et supplement til de statlige og kommunale tjenestene.

Alle som er villige til å yte en innsats, skal undertegne taushetsløfte.

9. Valgkomité

Styrets medlemmer som ikke er på valg, fungerer som valgkomité. Daglig leder skal informere alle som er medlemmer av sentralen om deres rett til å stille som kandidat til styreverv. Daglig leder plikter å melde til styret de representantene som ønsker å stille til valg i styret. Representantene velges av årsmøte.

10 Avvikling av sentralen/endring av eierskap

- Endring av eierforhold skal vedtas av Tinn kommunestyre og godkjennes av FRISAM.
- Rjukan frivillighetssentral kan bare avvikles etter vedtak i Tinn kommunestyre.
- Administrasjonen ved Enhet for kultur og bibliotek skal ta vare på sentralens utstyr.

Inger Brit Meland

Fra: Inger Brit Meland
Sendt: 27. januar 2015 21:25
Til: Inger Brit Meland
Emne: Vs: Årsmøte Frivillighetssentralen

Følge opp denne

Sendt fra en Samsung Mobil.

----- Opprinnelig melding -----
Fra: Bjørn Sverre Birkeland
Dato: 24.01.2015 17:39 (GMT+01:00)
Til: Inger Brit Meland
Ko: Steinar Bergsland
Emne: Årsmøte Frivillighetssentralen

Hei Inger

Jeg er nvalgt leder i styret til Frivillighetssentralen.

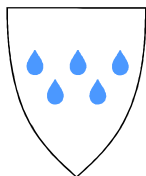
Vi må avholde generalforsamling/årsmøte i Frivillighetssentralen før 30/3. Det er i utgangspunktet kommunestyret som er generalforsamling, men i nasjonale vedtekter kan dette deligeres til et underutvalg, hvilket jeg foreslår.

Jeg har snakket med Steinar Bergsland om dette, som er enig i det, men da må kommunestyret deligere dette i førstkommande kommunestyre, og det må således skrives en sak på det.

Mitt forslag er at kommunestyret delegerer dette til Kultur- og oppvekstutvalget, og at det lages en sak på dette til neste møte i kommunestyre.

mvh

Bjørn Sverre Birkeland
Fagleder / Spes. spl i Psykiatri

**Oppnevning av representanter fra vertskommunen Tinn
til Stiftelsen Norsk Villreinsenter 01.01.2015 - 31.12.2017**

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	12/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Tinn kommunestyre oppnevner et styremedlem, med et personlig varamedlem som representerer vertskommunen Tinn i Stiftelsen Norsk Villreinsenter, gjeldende for perioden fra 01.01.2015 – 31.12.2017.

Innledning:

I.h.t vedtektene for Stiftelsen Norsk Villreinsenter, § 5.1, skal vertskommunene Dovre og Tinn hver oppnevne hvert sitt nye medlem med personlig varamedlem for en periode på tre år. Funksjonstiden for nåværende styremedlemmer og varamedlemmer utløp 31.12.14.

Det må foretas en ny oppnevning for perioden 01.01.15 - 31.12.17.

Fakta:

For vertskommunen Tinn, har sittende representanter i Stiftelsen Norsk Villreinsenter vært

Medlem	Varamedlem
Stein Lier-Hansen	Steinar Bergsland

Funksjonstiden for disse medlemmer utløp 31.12.2014

De nye representanter får en funksjonsperiode på 3 år fra 01.01.2015 – 31.12.2017.

Vurdering:

Direktoratet for Naturforvaltning, DN, ba ved forrige oppnevning, om at det måtte tas hensyn til en kjønns sammensetning av styret i tråd med gjeldende regler. Dette innebærer at minst en av de to ordinære styremedlemmene fra kommunene må være en kvinne. DN anmoder derfor om at det oppnevnes medlem og varamedlem av ulike kjønn.

DN gikk så langt at de anmodet Tinn kommune om å samarbeide med Dovre om oppnevning av personer for å tilfredsstille likestillingsloven for valget til perioden 2009 – 2011.

Det blir feil. Når det skal innstilles på et medlem med varamedlem fra hver kommune, skal kommunen konsentrere seg om å innstille det medlemmet som er best skikket til å ivareta kommunens og stiftelsens interesser.

Hadde det vært to personer som skulle innstilles, måtte man ta kjønns hensyn, dette gjelder ikke når det er en person på valg pr. kommune.

Konklusjon:

Tinn kommunestyre oppnevner et styremedlem, med et personlig varamedlem som representerer vertskommunen Tinn i Stiftelsen Norsk Villreinsenter, gjeldende for perioden fra 01.01.2015 – 31.12.2017.

Journalposter i saken:

1	S	09.01.2014	Valg av nytt medlem fra Tinn kommune til styret for Norsk Villreinsenter	
2	U	09.01.2014	Valg av nytt medlem fra Tinn kommune til styret for Norsk Villreinsenter	Miljødirektoratet m.fl.
3	I	05.12.2014	Stiftelsen Norsk Villreinsenter - oppnevninger til styret	Miljødirektoratet
4	S	12.02.2015	Oppnevning av representant fra Tinn til stiftelsen Norsk Villreinsenter	

SAKSFRAMLEGG

Søknad om fritak som møtefullmektig i Tinn Forliksråd

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	13/15	12.03.2015

Rådmannens innstilling:

Det innvilges fritak for Bjørn S. Iversen (AP) som møtefullmektig for forliksrådet.
Det oppnevnes ny representant til vervet, gjeldende for perioden 2013-2016.

Innledning:

Det er innkommet søknad fra Bjørn Steinar Iversen om fritak fra vervet fra møtefullmektig for forliksrådet.

I k-sak 10/13 ble Iversen oppnevnt som en av fire møtefullmektiger for forliksrådet.
Denne oppnevningen gjelder for perioden 2013-2016.

Fakta:

Det oppnevnes møtefullmektiger til forliksrådet hvert 4. år.
I k-sak 10/13 pr 27.02.13 ble det oppnevnt 4 møtefullmektiger
for perioden 01.01.2013 – 31.12.2016:

- 1) Rena Aadalen.
- 2) Jon Haukåssveen
- 3) Anita Sønstegård
- 4) Bjørn Steinar Iversen

Det er innkommet søknad om fritak fra Bjørn Steinar Iversen. Han begrunner sin søknad med forandringer blant annet i sin arbeidssituasjon siden han ble oppnevnt i vervet.

Kommuneloven § 15.2 sier følgende:

«Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet»

Møtefullmektigene står til disposisjon for oppdrag fra forliksrådet og skal representere partene.

Viser til vedlegg med informasjon om funksjonen som møtefullmektig for forlikrådet.

Som møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap, og som godt behersker skriftlig og muntlig norsk språk, jf. Forlikrådsforskriften § 3 annet ledd.

Det anses som fordel at den som oppnevnes har noe kunnskap om forlikrådets virksomhet.

Vurdering:

Det er grunnlag for å gi Bjørn Steinar Iversen AP fritak fra vervet som møtefullmektig i forlikrådet. Han oppgir blant annet endret arbeidssituasjon som årsak til søknaden om fritak.

Det er fortsatt tre møtefullmektiger, men det oppstår situasjoner der ingen av disse hatt anledning til å stille opp.

Etter anbefaling fra Tinn forlikråd i forrige periode, erfarte man at det er nødvendig å ha flere personer å kunne henvende seg til når det er ytret ønske fra noen av partene i en sak om en møtefullmektig.

Det er å foretrekke at det oppnevnes en ny 4. møtefullmektig for perioden 2013-2016.

Konklusjon:

Det gis fritak for fungerende møtefullmektig Bjørn S. Iversen fra vervet som for Tinn forlikråd, gjeldende fra dags dato.

Det oppnevnes en ny fast møtefullmektig til forlikrådet i Tinn gjeldende fra 2013 – 2016.

Journalposter i saken:

1	I	16.02.2015	Søknad om fritak som fullmektig i Tinn forlikråd	Bjørn Steinar Iversen
2	S	16.02.2015	Søknad om fritak som Møtefullmektig i Tinn forlikråd	

Informasjon

Møtefullmektig i forliksrådet

Det skal være et utvalg av faste møtefullmektiger ved hvert forliksråd, i henhold til forskrift om forliksrådene (forliksrådsforskriften) 16. desember 2005 § 3.

Om møtefullmektigen

Møtefullmektigene oppnevnes av kommunen hvert fjerde år. Flere kommuner kan gå sammen om et felles møtefullmektigutvalg. En møtefullmektig behøver ikke være bosatt i kommunen. I spørsmål om en part har møteplikt kan sekretariatet gi veiledning om bestemmelsene i tvistemålsloven §§ 278 og 279, men avgjørelse på dette punkt hører under forliksrådet. Sekretariatet skal til enhver tid ha en oppdatert oversikt med navn og kontaktinformasjon på møtefullmektigene og skal gi parter som ønsker å benytte møtefullmektig nødvendig veiledning, slik at parten kan kontakte en fullmektig.

Som fast møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap og som godt behersker skriftlig og muntlig norsk språk, jf forliksrådsforskriften § 3 annet ledd. Det anses å være en fordel at de som oppnevnes har noe kunnskap om forliksrådets virksomhet. Møtefullmektigen bør kunne få noe veiledning om forliksrådet og forliksrådsbehandlingen ved å henvende seg til det aktuelle forliksråd og sekretariatet. Informasjon finnes også på www.regjeringen.no

Møtefullmektigens forhold til parten

Det er viktig å understreke at møtefullmektigen i forliksrådsbehandlingen kun representerer den parten han har fått oppdraget fra. Ved oppnevningen skal møtefullmektigene gjøres kjent med at de i den enkelte sak skal være uavhengige av andre interesser enn partens, slik at deres handlinger ikke påvirkes av utenforliggende hensyn. Det er viktig at det på forhånd tydelig avklares mellom parten og møtefullmektigen hva fullmakten innebærer og hvor langt møtefullmektigen kan strekke seg for bl.a. å få til et forlik under meklingen. I enkelte tilfeller kan det være hensiktsmessig at en slik fullmakt gjøres skriftlig. Parten har selv et ansvar for å være tydelig overfor møtefullmektigen om hvor langt fullmakten går, og hva han ønsker oppnådd ved forliksrådsbehandlingen. Dersom parten ikke oppfyller dette ansvaret, må møtefullmektigen på eget initiativ ta spørsmålet opp med parten. Fullmaktsforholdet bør avklares i god tid før møtefullmektigen skal møte i forliksrådet.

Møtefullmektigen må sørge for å få alle relevante dokumenter fra parten og på forhånd sette seg godt inn i disse.

Møtefullmektigens opptreden i forliksrådet

Møtefullmektigen skal av parten få en skriftlig møtefullmakt som legges frem for forliksrådet. Av denne skal det gå frem at møtefullmektigen har anledning til å møte på vegne av parten.

Under forlikradsbehandlingen må møtefullmektigen hele tiden være klar over at han/ hun representerer partens interesser. Møtefullmektigen har ikke anledning til å gå utover partens påstander uten at parten har samtykket til dette. Møtefullmektigen har heller ikke anledning til å inngå forlik uten partens samtykke. Dersom parten har gitt møtefullmektigen fullmakt til å inngå forlik, må innholdet av forliket være i overensstemmelse med partens ønsker.

Dersom møtefullmektige opptrer i strid med partens interesser, kan parten holde møtefullmektigen ansvarlig for dette.

Godtgjørelse

Godtgjørelse til møtefullmektig utgjør 1/3 av rettsgebyret og dekkes av vedkommende part selv. Godtgjørelsen er politidistriktet uvedkommende.